

КРИЖАНА ПРИНЦЕСА

CAMILLA LÄCKBERG

ISPRINSESSAN

ROMAN

Forum

КАМІЛЛА ЛЕКБЕРГ

КРИЖАНА
ПРИНЦЕСА

РОМАН

УДК 821.113.6
Л43

Жодну з частин цього видання
не можна копіювати або відтворювати в будь-якій формі
без письмового дозволу видавництва

Друкується за сприяння “Nordin Agency AB”, Швеція

Перекладено за виданням:
Läckberg C. Isprinsessan : Roman / Camilla Läckberg. —
Stockholm : Forum, 2004. — 320 s.

Переклад зі шведської *Ірини Іванової*

Дизайнер обкладинки *IvanovITCH*

ISBN 978-617-12-5511-1 (PDF)

© Camilla Läckberg, 2004
© Hemigo Ltd, видання українською мовою, 2018
© Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», переклад та художнє оформлення, 2018

Присвячую Вілле

Будинок запушений і порожній. Холод пробрався до кожного кутка. У ванні утворилася тонка льодяна кірка. Вона почала набувати блакитного кольору.

Йому здавалося, що вона була схожа на принцесу. Крижану принцесу.

Підлога, на якій він сидів, була крижаною, але холод його не бентежив. Він простягнув руку й доторкнувся до неї.

Кров на її зап'ястку, здавалося, уже давно заholола.

Кохання до неї ніколи не було сильнішим. Він ніжно торкався її руки так, неначе пестив душу, яка тепер залишила тіло.

Він не озирнувся, коли пішов. Це не прощання, а очікування нової зустрічі.

Ейлерт Берг не був щасливою людиною. Його мучила сильна задишка, дихання було важким і хрипким, але він не вважав здоров'я найбільшою проблемою свого життя.

Свеа була такою гарною у свої юнацькі роки, що він ледве дочекався, поки опиниться з нею в спільному подружньому ліжку. Вона здавалася м'якою, дружньою й трохи сором'язливою. Та її справжня натура проявилася майже одразу під час юнацьких утіх. Вона рішуче тримала його під підбором майже п'ятдесят років. Проте Ейлерт жив таємницею. Він уперше спізнав шанс на мізерну свободу на схилі віку й не мав наміру його втрачати.

Усе своє життя він заробляв на хліб рибальством, і цього прибутку вистачало лише на те, щоб забезпечити Свеа та дітей. Після того, як він вийшов на пенсію, вони перебивалися з копійки на копійку. Без грошей у кишені не було можливості

розпочати життя заново в якійсь іншій місцині, на самоті. Ця можливість з'явилася, як Божий дар, і — ба більше — це було надзвичайно легко. Якщо хтось хотів заплатити шалені гроші за певні години роботи на тиждень, то це вже їхня проблема. Він навіть не збирався скаржитися. Купюри в дерев'яній скарбничці за компостною купою приємно примножилися лише за рік, і зовсім скоро він матиме достатню суму, щоб поїхати в теплішу місцину.

Він зупинився, аби перепочити перед останнім крутим підйомом, і масажував свої руки, що тремтіли від болю. Іспанія або, можливо, Греція зможуть розтопити холод, що пробирав його ізсередини. Ейлерт вважав, що має як мінімум десять років перед тим, як склепить очі навіки, і від цього часу він хотів дістати максимум. Як кепсько від самої лише думки, що він проведе їх удома з цією старою!

Така щоденна ранкова прогулянка була єдиною порою, коли він мав спокій, і до того ж сприяла такій необхідній руханці. Він завжди йшов одним і тим самим шляхом, і ті, кому були знайомі його звички, часто виглядали його, щоб перемовитися словом. Особливе задоволення він діставав, спілкуючись із дівчиною-красунею з будинку на пагорбі біля школи Гокебакен. Вона була тут лише на вихідних, завжди йшла сама, але охоче зупинялася, аби поговорити про погоду. Пані на ім'я Александра також була зацікавлена Ф'єльбаккою давніх часів, і це була тема, яку Ейлерт охоче обговорював із нею. Він милувався її вродою. Це було щось, що він розумів, навіть попри свій вік. Звичайно, про неї пліткували, але тільки почни слухати плітки — у тебе не залишиться часу ні на що інше.

Десь рік тому вона запитала його, чи не міг би він доглянути за будинком, якщо все одно завжди проходить повз нього зранку в п'ятницю. Будинок був старим, і теплопостачання, як і водопровід, було ненадійним, тож вона не мала жодного бажання залишатися в холодному домі на вихідні. Ейлерт отримав би ключ для того, щоб тільки зазирати всередину й упевнюватися, чи все гаразд. У районі трапалося досить багато зломів, тож він мав би пильнувати, чи немає пошкоджень на вікнах і дверях.

Таке завдання не було надто обтяжливим, і раз на місяць конверт із його іменем лежав у її поштовій скриньці із сумою, що здавалася йому величенькою. До того ж він вважав це приємним — відчувати, що робить хоч щось корисне. Досить важко тинятися без діла, коли звук усе життя працювати.

Ворота були перекошеними й не піддалися, коли він штовхнув їх ізсередини садової стежки. Вона була неприбраною, і Ейлерт задумався, чи не попросити йому когось із хлопців допомогти хазяйці, бо не бабська це робота.

Він порпався з ключем і боявся впустити його в глибокий сніг. Якби йому довелося стати на коліна, то вже ніколи не зміг би підвестися знову. Вхідні сходи взялися кригою й були слизькими, тож він тримався за перила. Щойно Ейлерт мав вставити ключ у замок, як побачив, що двері дещо прочинені. Він занепокоєно відчинив їх і зайшов до коридору.

— Агов! Чи є хто вдома?

Може, сьогодні вона повернулася трохи раніше? Тиша. Ніхто не відповів. Він побачив, як пара від його дихання покотилася з рота, і раптом усвідомив, що холод пробрався й до будинку. Ейлерт став нерішучим. Щось пішло не зовсім так, і йому вже не здавалося, що справа в поламаному котлі.

Він обійшов кімнати. Здається, нічого не чіпали. Будинок був так само охайним, як завжди. Відеомагнітофон і телевізор стояли на своїх місцях. Після того, як Ейлерт оглянув увесь перший поверх, піднявся сходами на другий. Вони були стрімкими, тож йому довелося міцно триматися. Коли Ейлерт піднявся нагору, то зазирнув спочатку до спальні. Там було по-жіночому, але охайно, як і в усьому будинку. Ліжко було застелене, біля його краю стояла валіза. Ніби нічого не розпаковували. Він почувався обдуреним. Може, вона заходила трохи раніше, помітила, що котел зламаний, і пішла на пошуки когось, хто міг би його полагодити... Зрештою, він і сам не вірив у таке пояснення. Щось було не так. Ейлерт почувався, немов перед наближенням шторму. Він і далі сторожко оглядав будинок. Наступною кімнатою було велике горище з похилим дахом і балками з дерева. Два дивани стояли один навпроти одного пообіч відчиненої

топки. Кілька газет недбало лежали на журнальному столику, але загалом усе було на своїх місцях. Він знову зійшов на перший поверх. І навіть тут усе здавалося таким, як і мало бути. Ані кухня, ані вітальня не відрізнялися від свого звичайного стану. Єдина кімната, яку він іще не оглянув, — ванна. Щось змусило його засумніватися перед тим, як відчинити двері. Будинок був мовчазним і глухим. Ейлерт постояв і за хвилину вагання, усвідомивши, що поводитья трохи по-дурному, рішуче відчинив двері.

За хвилю він відскочив до вхідних дверей настільки швидко, наскільки дозволяв його вік. В останню мить згадав, що сходи слизькі, і вхопився за перила, щоб не вдаритися головою прямо об них. Він ішов засніженою садовою стежкою й вилаявся, коли ворота знову не піддалися. Опинившись на тротуарі, розгублено зупинився. Унизу на дорозі він побачив силует, що швидко наближався, і одразу впізнав у ньому дочку Туре — Еріку. Він погукав, щоб та зупинилася.

Вона втомлена. Смертельно втомлена. Еріка Фалк вимкнула комп'ютер і зайшла на кухню, аби налити в чашку трохи кави. Вона почувалася вичавленою в прямому розумінні цього слова. Видавництво очікувало перший рукопис книжки в серпні, та вона тільки взялася за роботу. Оповідь про Сельму Лагерлеф — її п'ята біографія про шведських жінок-письменниць — мала стати найкращою, але Еріка була цілком виснажена, і їй бракувало натхнення. Уже понад 30 днів минуло з дня загибелі її батьків, але горе було так само сильним, як і тоді, коли вона отримала цю звістку. Прибрати вдома в батьків удалося не так швидко, як вона очікувала. Усе пробуджувало спогади. Кожна скринька, яку вона збирала чимало годин, і кожна фотографія з життя, яке, здавалося, було зовсім близько, але водночас дуже-дуже далеко. Пакування зайняло рівно стільки часу, скільки могло зайняти. Квартиру в Стокгольмі було винайнято надовго наперед, і Еріка могла сидіти тут, у будинку батьків у Ф'елльбацці, і писати. Будинок стояв на околиці Селвіка, де було спокійно та мирно.

Еріка вмостилася на веранді й дивилася на шхери¹. Краєвид ніколи не переставав захоплювати її. Кожна пора року була новою разючою сценою, та цей день був сповнений сліпучого сонця, що кидало каскади відблисків на кригу, яка товстою кіркою покрила воду. Її батько дуже любив такі дні.

Горло перехопило, повітря в кімнаті, здавалося, стало задушливим, і дихати було важко. Вона вирішила прогулятися. Термометр показував мінус п'ятнадцять градусів, і Еріка тепло вдягнулася. Щойно вийшла за поріг, усе одно змерзла, але ця прогулянка її одразу ж зігріла.

На вулиці було тихо. Навкруги нікого. Усе, що вона чула, — це своє дихання. Контраст із літніми місяцями був величезний. Тоді громада кипіла життям. Еріка воліла триматися подалі від Ф'ельбакки в літні місяці. Навіть знаючи, що містечко виживало завдяки туризму, вона все одно не могла позбутися відчуття, ніби шоліта туристи, немов величезна сарана, вторгалися не на свою територію. Немов багатоголовий монстр, який повільно з року в рік поглинав старе рибальське селище, скуповуючи близькі до води будиночки та дев'ять місяців на рік створюючи суспільство-примару.

Риба прогодовувала Ф'ельбакку вже сотні років. Убога природа та постійна боротьба за виживання, коли все залежало від того, чи буде оселедець водитися, чи ні, виплекала суворе й витривале населення. «Відколи Ф'ельбакка стала мальовничою й почала приваблювати туристів із товстими гаманцями, риба втратила значення як джерело прибутку», — подумала Еріка, спостерігаючи, як із кожним роком містечко старішає. Молодь переїжджала в інші міста, а старі мріяли про давно минулі часи. Еріка була однією з багатьох, хто вирішив переїхати.

Жінка набрала ще більшої швидкості й повернула ліворуч до пагорба, на якому височіла школа Гокебакен. Коли вона

¹ Шхери — невеликі скелясті острови біля розчленованих берегів морів та озер, а також прибережні морські райони з такими островами, скелями. (*Тут і далі прим. пер.*)

наблизилася до його вершини, то почула, як Ейлерт Берг щось кричав, але не могла розібрати слів. Він махав руками й рухався до неї.

— Вона мертва.

Ейлерт важко дихав, і з короткими видихами свист виривався з його грудей.

— Заспокойся, Ейлерте. Що трапилося?

— Вона лежить мертва он там.

Він указав на великий світло-блакитний дерев'яний будинок далеко за вершиною пагорба й zarazом розгублено подивився на неї.

Минула мить, перш ніж Еріка втямила, що він сказав. Слова застрягли в її горлі, і вона побігла відчиняти ворота, що затято опиралися, і швидко наблизилася до вхідних дверей. Ейлерт залишив їх відчиненими, і Еріка обережно переступила поріг, не знаючи, що там на неї чекає. Чомусь не наважувалася запитати.

Ейлерт обережно ступав за нею й мовчки вказував на ванну на першому поверсі. Еріка не поспішала: вона озирнулася та запитливо подивилася на Ейлерта. Він був блідий і тихим голосом проказав:

— Там, усередині.

Дуже багато часу минуло відтоді, як Еріка востаннє була в тому будинку, але колись вона добре його знала й пам'ятала, де розташована ванна. Жінка змерзла, навіть попри свій теплий одяг. Двері у ванну кімнату повільно відчинилися — і вона увійшла.

З коротких свідчень Ейлерта Еріка не знала достеменно, чого їй чекати, і нічого не остерегло її про кров. Кімната була з білої керамічної плитки, тому червона рідина у ванні та навколо неї разила ще жахливіше. Еріка подумала про те, що контраст був привабливим, але за мить до неї прийшло усвідомлення того, що у ванні лежала людина.

Попри неприродні білі та блакитні тони, яких набуло тіло, Еріка одразу ж упізнала її. Це була Александра Війкнер, дівоче прізвище — Карлгрен, дочка подружжя, у якого Еріка винаймає будинок. У дитячі роки вони були найкращими по-

другами, але, здавалося, що відтоді минуло все життя. Зараз жінка у ванні була їй ніби чужою.

Очі в трупа були милосердно заплющені, але губи мали яскраво-блакитний відтінок. Тонка кірка льоду заховала нижню частину тіла. Права рука слабко звисала, пальці були занурені в калюжу крові на підлозі. Лезо бритви лежало на краю ванни. Друга рука просто виднілася по лікоть, а решта була захована під край льоду. Довге світле волосся Александри лежало над ванною, наче віяло, але мало тендітний замерзлий вигляд.

Еріка стояла віддалік і дивилася на неї. Їй було зимно від холоднечі та самотності, яку відображала ця моторошна сцена. Вона повільно задкувала з кімнати.

Далі все відбувалося наче в тумані. Еріка зателефонувала зі свого мобільного черговому лікареві й разом з Ейлертом чекала на нього та швидко допомогу. Вона пережила шок, як і після звістки про смерть своїх батьків, тому, щойно повернулася додому, випила добру чарку коньяку. Імовірно, не те, що призначив би лікар, але після цього її руки перестали тремтіти.

Згадка про Александру знову змусила її повернутися подумки у своє дитинство. Відтоді, як вони були найкращими подругами, минуло двадцять п'ять років, та, попри те, що багато людей з'являлося в її житті й ішло з нього, Алекс однаково посідала особливо важливе місце в її серці. Дорослими вони завжди були чужими одна одній. Але Еріці було важко змиритися з думкою, що Алекс наклала на себе руки, що було неминучим тлумаченням того, що Еріка побачила. Та Александра була однією з найбільш живих та надійних людей, яких вона знала. Вродлива й самовпевнена, з харизмою, що змушувала людей симпатизувати їй. Життя, як Еріка завжди й думала, було щедрим до Алекс. Вона керувала мистецькою галереєю в Гетеборзі, була дружиною гарного й успішного чоловіка й жила в схожому на садибу будинку в Серє. Але, очевидно, щось пішло не так.

Вона відчувала, що їй потрібно розвіяти думки, і набрала номер своєї сестри.

— Ти спиш?

— Жартуєш? Адріан не давав мені спати з третьої, і коли він нарешті заснув о шостій, то прокинулася Емма й захотіла погратися.

— А Лукас не міг хоч раз устати?

Крижана тиша запанувала на іншому кінці дроту, і Еріка прикусила язика.

— У нього сьогодні важлива зустріч, тому має відпочити як слід. І до того ж у нього зараз дуже напружена ситуація на роботі: компанія постала перед критичним стратегічним етапом.

Голос Анни підвищився, і Еріка почула в ньому нотки істерики. У Лукаса завжди було заготовлене гарне виправдання — і Анна, імовірно, дослівно передала його слова. Якби це не була важлива зустріч, тоді він був би втомленим від усіх важких рішень, які йому довелося прийняти, або ж знервованим, оскільки стрес бути таким, за словами Лукаса, успішним бізнесменом був величезним. Тож уся відповідальність за дітей лежала на Анні. Зі жвавими дітьми — трирічною донькою й чотиримісячним сином — Анна здавалася на десять років старшою, як на свої тридцять, коли вони востаннє бачилися на похороні батьків.

— Мій солодкий, не чіпай це.

— А якщо серйозно, не думаєш, що вже час починати розмовляти з Еммою шведською?

— Лукас вважає, що ми повинні розмовляти вдома англійською. Він каже, що ми переїдемо назад до Лондона перед тим, як вона піде в школу.

Еріка вже втомилася чути фразу «Лукас думає, Лукас каже, Лукас вважає тощо». У її очах він був наочним прикладом першокласного покидька.

Анна зустріла його, коли працювала гувернанткою в Лондоні, і одразу ж була зачарована бурхливою появою старшого на десять років і успішного брокера Лукаса Максвелла. Вона відмовилася від усіх своїх планів вступити до університету й натомість присвятила життя тому, щоб стати бездоганною та зразковою дружиною. Проблема полягала лише в тому, що

Лукас був людиною, яку нічого не задовольняло, і Анна, яка із самого дитинства робила тільки те, що їй хотілося, з роками повністю втратила свою індивідуальність. Доки не з'явилися діти, Еріка все ще мала надію, що сестра візьметься за розум, залишить Лукаса й почне жити своїм життям, але коли народилася Емма, а потім — Адріан, вона усвідомила, що шурин усе-таки залишиться в її житті.

— Пропоную більше ніколи не повертатися до теми Лукаса і його принципів виховання дітей. Як там тітчині улюбленці?

— Та, нічого нового... Емма вчора поводитися буйно й встигла порізати дитячий одяг на клаптики перед тим, як я прийшла до неї. Адріан або нудить, або шалено кричить уже три дні.

— Звучить так, наче тобі потрібно змінити оточення. Не можеш залишити дітей і приїхати сюди на тиждень? Та й мені потрібна твоя допомога — розібратися з деякими речами. Маємо впорядкувати всі папери й таке інше.

— Ой, ми думали поговорити з тобою про це.

Як завжди, коли вона мала розібратися з чимось неприємним, голос Анни починав помітно тремтіти. Еріка ментально відчула щось недобре. Ось це «ми» звучало зловісно. Щойно Лукас хоч пальцем долучався до якоїсь гри, зазвичай траплялося щось, що сприяло йому й не сприяло іншим, хто був до цього причетним.

Еріка чекала, що Анна продовжить.

— Ми з Лукасом, щойно він заснує шведський філіал, дуємо переїхати до Лондона й зовсім не плануємо займатися утриманням будинку тут. Тобі теж не в радість опікуватися великим будинком, маю на увазі, без родини і...

Тиша.

— Що ти скажеш?

Еріка закрутила пасмо свого кучерявого волосся навколо вказівного пальця — звичка, яку вона надбала ще в дитинстві, коли почувалася знервованою.

— Ну, Лукас вважає, що нам треба продати будинок. Ми не маємо змоги утримувати його далі. До того ж ми хотіли б придбати будинок у Кенсінгтоні, коли знову переїдемо, та навіть

попри те, що Лукас заробляє достатньо, гроші від продажу матимуть значення. Маю на увазі, будинок на західному узбережжі з його розташуванням принесе кілька мільйонів. Німці, наче скажені, кидаються на морський краєвид та повітря.

Анна й далі аргументувала, але Еріка відчула, що з неї вже досить, і повільно поклала слухавку прямо посеред речення. І так завжди: вона діставала удосталь, намагаючись розвіяти свої думки.

Вона завжди була для Анни радше мамою, аніж старшою сестрою. Ще з дитинства захищала її, пильнувала за нею. Анна була справжнім дитям природи — віхолою, яка керувалася своїми імпульсами, не думаючи про наслідки. Еріка вже багато разів рятувала її з різних ситуацій, у яких вона опинялася. Лукас вибив із сестри всю спонтанність та радість життя. І передусім цього Еріка йому ніколи не пробачить.

Наступного ранку здавалося, що вчора то був лише сон. Еріка спала глибоко, і їй не снилися сни, але все одно почувалася, наче й очей не склепила цієї ночі. Жінка була настільки втомленою, що все її тіло боліло. Живіт дивно бурчав, і, похапцем зазирнувши в холодильник, вона усвідомила, що потрібно відвідати крамницю Єви, перш ніж можна буде щось з'їсти.

У містечку було порожньо, і на майдані Інґрід Бергман не відчувалося й натяку на присутність приїжджих, як улітку. Краєвид був чудовий, без туману та серпанку, тож Еріка могла розгледіти його аж до найдалшого мису острова Валь, що виднівся на горизонті й разом з островом Крокгольмен відкривав невеличку протоку на зовнішні схери.

Не встигла вона піднятися на пагорб Галер, як її спіткала зустріч. Вона б із радістю її уникнула, тому інстинктивно почала видивлятися можливий шлях для втечі.

— Доброго ранку!

Голос Ельни Перссон звучав надто жваво.

— Це наша скромна авторка прогулюється тут під промінчиками ранішнього сонця?

Еріка застогнала подумки.

— Так, я вирішила прогулятися до Єви: треба трохи продуктів прикупити.

— Бідолашненька, ти, напевно, зовсім засмучена через такі жахливі переживання.

Подвійне підборіддя Ельни тремтіло від злості, і Еріці здалося, що вона схожа на товстого горобця. Вовняне пальто відтінювало зеленим і покривало її тіло з плечей аж до ніг, створюючи враження єдиної величезної безформної маси. У руках вона тримала сумку, міцно обхопивши її. На голові балансував непропорційний маленький капелюх. Матеріал був подібним на фетр і теж був якогось незрозумілого зеленого кольору — кольору моху. Очі були маленькими й посадженими в товсті повіки. Зараз вони дивилися на Еріку претензійно. Певно, вичікували, поки вона відповість.

— Ой, так, це було не особливо приємно.

Ельна розуміюче кивнула.

— Так, я забігла до пані Росенгрен, і вона розповіла, що проїжджала неподалік і бачила карету швидкої біля будинку Карлгренів, і ми одразу ж зрозуміли, що, напевно, трапилося щось жахливе. І вже потім, після обіду, я випадково з телефонної розмови з лікарем Якобсоном довідалася про цю трагічну подію. Так, розказали мені як велику таємницю. Лікар зобов'язаний зберігати конфіденційність, і це треба поважати.

Вона кивнула, щоб показати, наскільки поважала зобов'язання лікаря Якобсона дотримуватися службової таємниці.

— Усього-на-всього молода людина. Нічого дивного, що люди цікавляться колишнім. Особисто мені завжди здавалося, що вона була надто нервовою й напруженою. Я знала її маму Біргіт дуже давно, і це була людина, чиє обличчя виказувало знервованість, а це, як відомо, спадкове. Вона була зарозумілою, та Біргіт, навіть коли Карл-Ерік отримав престижну роботу директора в Гетеборзі. Їй уже тоді Ф'елльбакка не годилася. Ні, це мало бути велике місто. Але ось що я тобі скажу: гроші ще нікого не зробили щасливим. Якби дівча виросло тут замість того, щоб поривати зі своїм корінням і переїжджати

до великого міста, тоді б цього точно не сталося. Я гадаю навіть, що вони відправили геть бідне дівча до якоїсь школи у Швейцарії, а як там усе відбувається, у таких місцях, знають усі. Так-так, таке залишає глибокий слід у душі до кінця життя. До того, як вони переїхали звідси, це була найприємніша й найзавзятіша дівчинка, яку тільки можна було пошукати. Хіба ви не гралися разом, коли були маленькі? Так, я справді так мислю...

Ельна продовжила свій монолог, та Еріка, нездатна зарадити біді, почала гарячково шукати привід для завершення розмови, яка вже почала набувати неприємного напрямку. Коли Ельна замовкла, щоб перевести подих, Еріка скористалася цим шансом.

— Було надзвичайно приємно поспілкуватися, але, на жаль, мені вже час іти. Багато справ, як ти розумієш.

Вона постаралася зробити якомога жалюгідніший вираз обличчя, сподіваючись, що Ельна нарешті її відпустить.

— Так, звичайно, дорогенька. Я й не подумала про це. Певно, для тебе це дуже важко, і ще грічить спомин про твою власну родинну трагедію. Ти маєш пробачити старій таку необачність.

Після цього Ельна мало не просльозилася, та Еріка тільки милосердно кивнула, поспішаючи розпрощатися. З полегшенням вона продовжила свою подорож до крамниці Єви, сподіваючись, що більше не натрапить на ще якихось доскіпливих пані.

Але їй не поталанило. Так чи інакше вона зустрілася ще з десятком схвильованих мешканців містечка й не наважувалася видихнути спокійно, поки не повернулася додому. Батьки Алекс приїхали до Ф'елльбакки вчора пізно ввечері й зупинилися в сестри Біргіт.

Еріка поклала пакунки з їжею на кухонний стіл і почала діставати продукти, та, на жаль, сумки не були наповнені необхідними й корисними товарами, які вона планувала купити в крамниці. Але якщо вона не могла собі дозволити трохи солодощів такого нікудишнього дня, як сьогодні, то коли б це мало статися? Як на те, у животі забурчало, і вона розклала колом на тарелі дванадцять ковбасок, що нагадували булочки з корицею, і подала їх разом із чашкою кави.

Здавалося, приємно сидіти й дивитися з вікна на знайомий краєвид, але вона ще й досі не звикла до тиші в будинку. Звичайно, вона бувала раніше вдома сама, але то було зовсім інше. Тоді відчувалася присутність, усвідомлення того, що хтось коли-небудь відчинить двері й зайде до будинку. Тепер здавалося, наче душа будинку зникла.

Перед вікном лежала татова люлька й чекала, коли її знову наповнять тютюном. Запах досі не вивітрився в кухні, але Еріці здавалося, що з дня на день він слабшав.

Їй завжди подобався запах люльки. Коли вона була маленькою, часто сиділа в тата на колінах і, заплющивши очі, притулялася до його грудей. Дим від люльки просочувався в його одяг, і цей запах у її дитячому світі означав захищеність і надійність.

Ставлення Еріки до матері було дуже складним. Вона не могла пригадати хоча б одного випадку з дитинства, коли бачила від неї прояви ніжності: обійми, погладжування, слова підтримки. Елсі Фалк була твердою й непримиримою жінкою, яка підтримувала будинок у бездоганному порядку, але ніколи не дозволяла собі нічому радіти в житті. Вона була глибоко релігійною і, як і в багатьох богусленських громадах, виросла в середовищі, яке досі зазнавало впливу проповідей священника Шартау. Вона ще з дитинства усвідомила для себе, що життя — це тривале страждання, винагороду за яке можна заслужити в іншому житті. Еріку часто цікавило, що батько зі своєю доброзичливістю та почуттям гумору знайшов в Елсі, і одного разу в підлітковому віці вона в гніві запитала про це батька. Він навіть не розізлився. Тільки сів поруч і поклав руку на її плече. Після чого сказав, що вона не має так сильно засуджувати свою матір. Одним людям важче висловити свої почуття, аніж іншим, пояснив він і погладив її по щоках, які від злості все ще були червоними. Тоді вона не слухала й усе ще була переконана, що він лише намагається приховати те, що для Еріки було цілком очевидним: мати ніколи її не любила, і цей тягар доведеться нести все подальше життя.

Еріка вирішила прислухатися до своєї інтуїції й відвідати батьків Александри. Втратити батьків було важко, але це

відповідало певному природному процесу. Втратити дитину, однак, було жахливо. До того ж вони з Александрою були колись найкращими, нерозлучними подругами. Звісно, це було майже двадцять п'ять років тому, але чимала частина її світлих спогадів із дитинства була тісно пов'язана з Алекс та її родиною.

Будинок здавався занедбаним. Тітка та дядько Александри жили на вулиці Талльгатан, якраз посередині між центром Ф'елльбакки та місцем для кемпінгу в Селвіку. Будинок був розташований високо на пагорбі, і газон, здавалося, спускався до дороги з тієї сторони, яка вела до води. Вхідні двері були з тильного боку будинку, і Еріка повагалася перед тим, як натиснути на дзвінок. Сигнал пролунав і затих. Ні звуку не було чутно зсередини дому. Щойно вона хотіла повернутися й піти, як двері повільно відчинилися.

— Так?

— Доброго дня! Це Еріка Фалк. Це я...

Вона не договорила речення до кінця. Їй здалося нерозумним представлятися так формально. Тітка Алекс, Улла Перссон, добре знала, ким вона була. Мати Еріки та Улла були активними членами церковної громади впродовж багатьох років, і інколи в неділю Улла заходила в гості на філіжанку кави.

Вона відступила вбік і впустила Еріку в коридор. У будинку не було ввімкнено жодної лампи. Звичайно, до вечора ще кілька годин, але надвечірня темрява почала оповивати містечко, і тіні витягнулися. З кімнати прямо перед коридором почувся приглушений плач. Еріка зняла взуття й верхній одяг. Вона змушувала себе діяти мовчки та обережно, оскільки атмосфера в будинку не дозволяла нічого іншого. Улла пішла на кухню й дала змогу Еріці увійти в кімнату самій. Коли вона ввійшла до вітальні, плач припинився. На м'якому куточку, розташованому перед величезним панорамним вікном, сиділи Біргіт та Карл-Ерік Карлгрени, міцно притиснувшись одне до одного. Обличчя обох були в сльозах, тож Еріка почувалася, наче ступила на чийсь приватну територію. Місце, куди їй не треба було б заходити. Але тепер було вже запізно шкодувати.

Вона обережно сіла на диван навпроти них і поклала руки на коліна. Досі, відколи вона ввійшла до кімнати, ніхто не промовив ані слова.

— Який вона мала вигляд?

Спочатку Еріка не зрозуміла, що спитала Біргіт. Голос був таким, як у дитини. Вона не знала, що має відповісти.

— Самотній, — перше, що вирвалося з її вуст, і вона одразу ж пошкодувала про це.

— Я мала на увазі не...

Речення обірвалося, і знову запало мовчання.

— Вона не наклала на себе руки!

Голос Біргіт звучав сильно й хитко. Карл-Ерік узяв руку своєї дружини й кивнув на підтвердження. Імовірно, вони помітили скептицизм у виразі обличчя Еріки, і Біргіт повторила ще кілька разів:

— Вона не наклала на себе руки! Я знаю її краще, ніж будь-хто інший, і знаю, що вона б ніколи не вчинила самогубства. Вона б ніколи не наважилася зробити це! Ти також маєш розуміти це! Ти теж її знала!

З кожним словом вона дратувалася дедалі більше, і Еріка бачила, як у її очах спалахують іскри. Біргіт закінчила й судомно розкинула руки, дивлячись Еріці прямо в очі, аж поки хтось із них не був змушений відвести погляд. Еріка здалася першою. Вона почала роздивлятися кімнату. Робити все, аби не зіткнутися поглядом із тугою й болем матері Александри.

Кімната була облаштованою й на смак Еріки занадто прикрашеною. Гардини з візерунком і громіздкими воланами пасували до диванних подушок, що були розмальовані так само — великими квітками. На кожному вільному місці стояв якийсь предмет декору. Вирізьблені дерев'яні мисочки ручної роботи з декорованою стрічкою, вишитою хрестиком, ділили кімнату з порцеляновими собачками з вічно вологими очима. Єдине, що рятувало кімнату, — панорамне вікно, краєвид із якого був фантастичним. Еріка воліла б зупинити мить і дивитися у вікно замість того, щоб поринати в журбу присутніх тут людей. Але вона знову повернула погляд на подружжя Карлгренів.

— Бірґіт, я справді не знаю. Минуло вже двадцять п'ять років відтоді, як ми з Александрою дружили. Я справді навіть не знаю, як у неї справи. Інколи все трапляється не так, як ми звикли думати...

Еріка сама чула, як непереконливо звучали її слова, які немов відскакували від стіни. Але цього разу взяв слово Карл-Ерік. Він вивільнився з конвульсивних обіймів Бірґіт і нахилився вперед, наче намагався запевнити, що Еріка не має пропустити ані слова з того, що він збирався сказати.

— Я знаю, здається, наче ми заперечуємо все, що сталося. Можливо, ми справляємо неоднозначне враження зараз, але навіть якщо припустити, що Александра з якоїсь причини наклала на себе руки, то вона ніколи, — повторюю ще раз, — ніколи не зробила б цього таким чином! Ти сама добре пам'ятаєш, як панічно вона боялася крові. Навіть коли бувало, що вона трохи порізалася, то впадала в повну істерику, аж поки не накладали на рану пластир. Вона навіть непритомніла, коли бачила кров. Тому я цілковито впевнений, що вона, імовірноше, обрала б, наприклад, снодійне. Немає жодного шансу, до біса, що Алекс впоралася зі своїм страхом і взяла лезо бритви та сама ж порізалася: спочатку одну руку, а тоді — другу. Ну й потім те, що каже моя дружина. Алекс була хиткою. Вона була не з числа сміливих. Для того, щоб наважитися на вчинення самогубства, потрібна внутрішня сила. Вона не була наділена такою силою.

Його голос був наполегливим, і, попри те, що Еріка досі була переконана, що відчула надію в устах двох відчайдушних людей, вона не могла позбутися відчуття приреченості. Коли вона вчора зранку зайшла до ванної, щось було не так. Не те щоб коли-небудь вважалося нормальним знайти труп, але щось було не так з атмосферою в кімнаті, щось її відрізняло. Присутність, тінь. Це був найближчий опис, до якого вона могла дійти. Вона все ще думала, що щось підштовхнуло Александру Війкнер до самогубства, але не могла й заперечити, що щось у надзвичайній переконливості пари Карлґренів зачепило струну її душі.

Її вразило, наскільки в дорослому віці Алекс зовнішньо була схожою на свою матір. Бірґіт Карлґрен була маленькою й струн-

кою, з таким самим світлим волоссям, як і в дочки, але замість довгого волосся, яке мала більшість жінок, вона була підстрижена під паже. Зараз Біргіт була вдягнена в чорне і, навіть попри свою тугу, однаково усвідомлювала, яким неймовірним був контраст між світлим і темним. Дрібні рухи виказували її пиху. Рука, яка обережно проводила по зачісці, комірець, який був доведений до ідеалу. Еріка пам'ятала, якою справжньою Меккою здавався їй гардероб для восьмирічної дівчинки в ошатному одязі, та скарбничка для коштовностей була справжнім раєм, принаймні на той час.

Поряд із Біргіт її чоловік здавався напрочуд звичайним. Не зовсім привабливий, він мав видовжене худорляве обличчя з чудовими гострими рисами, а пасма його волосся були зачесані на маківці. Навіть Карл-Ерік був вдягнений у чорне, але, на відміну від дружини, це робило його більш засмученим. Еріка відчувала, що вже настав час розходитися. Вона замислилася, чого насправді хотіла досягти, відвідавши їх.

Еріка встала, і Карлгрени теж підвелися. Біргіт подивилася запитливо на свого чоловіка й поглядом спонукала його щось сказати. Очевидно, щось, що вони обговорили ще до її візиту.

— Ми хотіли б, щоб ти написала статтю в пам'ять про Алекс. Для публікації в «Богусленінгу». Про її життя, її мрії і її смерть. Увага до її життя та особистості — це надзвичайно важливо для нас із Біргіт.

— Але чи не хотіли б ви краще попросити когось із «Гетеборг постен»? Маю на увазі, хіба вона жила не в Гетеборзі? Та й ви чималий час.

— Ф'елльбакка завжди була й буде нашим домом. І це стосувалося й Алекс. Ти можеш розпочати з бесіди з її чоловіком, Генріком. Ми говорили з ним, і він готовий до розмови з тобою. Ти отримаєш, певна річ, компенсацію за всі свої клопоти.

Цим самим вони, очевидно, мали на увазі, що розмову завершено. Насправді не давши згоди на пропозицію, Еріка залишилася стояти зовні на сходах із номером телефону та адресою Генріка Війкнера в руці, коли вхідні двері за нею зачинилися. Попри те, що вона, якщо бути абсолютно чесною,

насправді не мала жодного бажання брати на себе такі зобов'язання, думка почала розпалювати в ній письменницю. Еріка відкинула її й почувалася поганою людиною, але це було б виявом безглуздої впертості — втратити шанс. Це була ідея книги, яку вона шукала так довго і яка тепер з'явилася просто перед нею. Розповідь про шлях людини наперекір своїй долі. Пояснення того, що керувало юною, вродливою та показною дівчиною із забезпеченої родини у вчиненні самогубства. Так, без вказівки на ім'я Алекс, але розповідь базувалася б на тому, що могло її підштовхнути на шлях смерті. Еріка на сьогодні видала вже чотири книжки, але вони були біографіями інших відомих жінок-письменниць. Мужності написати власну історію досі бракувало, але вона знала, що ідеї книжок, поки будуть реалізовані на папері, чекають усередині. Це, імовірно, могло б дати їй такий політ натхнення, на який вона чекала. І те, що вона колись була подругою Алекс, було лише перевагою.

Як людина вона корчилася від неприйняття цієї думки, але як письменниця раділа.

Пензлик на полотні вимальовував широку смугу червоним. Він малював зі світанку й тепер уперше за кілька годин зробив крок назад, аби подивитися на своє творіння. Для незвичного ока то було лише велике поле червоного, помаранчевого та жовтого кольорів, нерівномірно розподілених на великому полотні. Для нього — приниження та покірність, що відтворювалися в пристрасних кольорах.

Він завжди малював цими барвами. Минуле кричало й сміялося з нього, проглядаючи з полотна, і він і далі малював із чимраз більшою шаленістю.

За ще одну годину подумав, що нарешті заслужив перше ранкове пиво. Він узяв пляшку, яка стояла найближче, і навіть не звернув уваги на те, що вчора ввечері струсив туди попіл. Пластівці сажі потрапили на губи, але він і далі жадібно пив несвіже пиво й кинув пляшку на підлогу, тільки-но зробив останній ковток.

Кальсони, у які він був вдягнений, — і єдине, що було на ньому, — спереду були жовтими від пива чи засохлої сечі. Неможливо було визначити, від чого саме. Імовірно, поєднання того й іншого. Волосся було масним і трохи звисало до плечей, груди були слабкі та худорляві. Загалом зовнішній вигляд Андерса Нільссона був лише жалюгідною руїною, але картина, яка стояла на мольберті, засвідчувала талант, що різко контрастував із занепадом самого митця.

Він опустився на підлогу й спиною притулився до стіни навпроти картини. Перед ним лежала ще одна банка пива, і, відкорковуючи герметичну кришку напою, він насолоджувався музикою. Крикливі кольори нагадували йому про те, що більшу частину свого життя він присвятив тому, щоб забути. Якого біса вона зараз має все зруйнувати?! Чому вона просто не могла все так і залишити? Ця егоїстична повія, яка думає лише про себе. Холодна й невинна, як проклята принцеса. Але він добре знав, що криється під поверхнею. Вони були одного поля ягоди. Рік, проведений разом, згуртував їх, і раптом вона подумала, що одноосібно може змінити усталений лад.

— Чорт!

Він закричав і пожбував банку, яка досі була наполовину повною, прямо в полотно. Воно не зіпсувалося, а лише похитнулось, і банка пива покотилася підлогою. Це розізлило його ще дужче. Рідина розбризкала на картину, і червоний, помаранчевий та жовтий кольори почали стікати й змішуватися в новий відтінок. Він спостерігав за таким ефектом із задоволенням.

Він досі не протверезів від учорашньої п'ятики, що тривала весь день, і пиво почало миттєво діяти, попри багаторічні важкі тренування стійкої звички до алкоголю. Поволі він поринав у знайомий йому туман із запахом старої блювоти, що висів у ніздрях.

Вона мала власний ключ від квартири. У передпокої добре втерла взуття, хоч і знала, що це не має жодного сенсу. На вулиці дощило. Вона поставила пакети з продуктами, обережно зняла пальто й повісила його на вішак. Не було навіть і гадки про те, щоб гукнути. У такий час він, імовірно, уже заснув.

Кухня була ліворуч від коридору, і в ній, як завжди, панував безлад. Купи брудного посуду, що лежав тижнями, громадилися не лише на мийці, але й на стільці, столі й навіть на підлозі. Недопалки, банки пива та порожні пляшки були всюди.

Вона відчинила дверцята холодильника, щоб покласти їжу, і зрозуміла, що настали важкі часи: той був абсолютно порожнім. Уже за мить вона його наповнила й на секунду зупинилася мовчки, збираючись із силами.

Квартира була невеличкою, тож вітальня й спальня були однією кімнатою. Деякі з меблів, які можна було тут побачити, поставила вона сама, але придбати могла небагато, тому домінував у кімнаті великий мольберт, який стояв прямо перед вікном. В одному кутку лежав подряпаний матрац. Вона ніколи не мала змоги купити йому добре ліжко.

Спочатку вона намагалася допомагати йому піклуватися про себе самого й підтримувати квартиру в чистоті. Витирала пил, збирала речі, прала його одяг та інколи мила і його самого. Тоді вона все ще сподівалася, що все повернеться. Що все зміниться саме собою. Але це було багато років тому. Колись вона просто більше не витримала. Тепер задовольнялася тим, що бачила: він має що поїсти.

Їй часто хотілося витримувати більше. Вина важким тягарем лежала на її плечах. Коли вона сиділа навколішки й витирала його блювоту, інколи відчувала, що сплачує маленьку частинку своєї провини. Тепер несла її без усілякої надії.

Вона поглянула на нього: він лежав, притулившись до стіни. Смердючий наркоман, але з нечуваним талантом, прихованим за брудною поверхнею. Багато разів вона задумувалася про те, що б було, якби того дня вона зробила інший вибір. Щодня впродовж двадцяти п'яти років вона замислювалася, яким було б її життя, якби вона вчинила по-іншому. Двадцять п'ять років — це достатній час, аби задуматися.

Інколи вона давала йому змогу так і лежати на підлозі, коли йшла. Але не сьогодні. Холод сочився ззовні й вривався до кімнати, підлога здавалася крижаною через її тонкі колготки. Вона смикнула його за одну руку, що мляво звисала вздовж тіла. Він

не відреагував. Ухопивши його за зап'ястки обох рук, вона перетягнула його до матраца. Спробувала покласти на матрац і затремтіла, коли доторкнулася руками до його розслабленого тіла. Після невеличкого трюку їй усе ж таки вдалося підняти більшу частину його тіла на матрац, і за відсутності покривала жінка принесла з коридору його куртку. Фізичні зусилля спричинили в неї задишку, і вона сіла поруч. Без цієї сили в руках, що вже тривалий час виручала її, вона б ніколи не впоралася з такою справою у свої роки. Вона непокоїлася, що ж станеться того дня, коли їй уже не вистачатиме фізичного здоров'я.

Пасмо масного волосся впало на його обличчя, і вона ніжно прибрала його вказівним пальцем. Життя для них обох виявилось не таким, як вони очікували, але вона хотіла присвятити решту свого тому, аби зберегти ту дещицю, що залишилася.

Люди відводили погляд, коли вона зустрічала когось на вулиці, але не так швидко, щоб вона не зауважила співчуття. Андерс мав погану славу в усьому містечку й був постійним членом місцевої компанії пияків. Інколи захмелілим він волочився на хитких ногах і викрикував лайливі слова всім, кого зустрічав. У відповідь діставав відразу, але вона здобувала симпатію. Насправді мало б бути навпаки. Вона була гідна відрази, а Андерс заслуговував на симпатію. Саме її слабкість сформувала його життя. Але вона більше ніколи не буде слабкою.

Вона сиділа вже кілька годин і погладжувала його чоло. Інколи він ворухився, не усвідомлюючи цього, але від її доторку завжди умиротворювався. За вікном життя рухалося звичним темпом, але в кімнаті час застиг на місці.

Понеділок розпочався з плюсової температури та дощових хмар. Еріка завжди була обережним водієм, але зараз вона ще більше зменшила швидкість, аби мати більше простору для маневру, якщо автомобіль раптом занесе. Керування авто не було її сильною стороною, але вона віддавала перевагу самоізоляції в авто перед тиснявою в експресі або потягу.

Коли вона завершила праворуч на шосе, покриття дороги стало кращим, і Еріка наважилася набрати трохи швидкості.

О дванадцятій вона має зустрітися з Генріком Війкнером, але з Ф'ельбакки виїхала раніше, тому ще має чимало часу на поїздку до Гетеборга.

Уперше, відколи вона того дня побачила Алекс у холодній ванній, Еріка подумала про розмову з Анною. Їй усе ще було важко уявити собі, що Анна насправді хотіла домогтися продажу будинку. Це ж був їхній дім дитинства, і батьки засмутилися б, якби довідалися про таке рішення. Однак нічого вже не здавалося незвичайним, коли втручався Лукас. Саме це її розуміння того, яким безсовісним він був, не дозволяло прогледіти свою можливість. Він повсякчас досягав усе нижчих рівнів у поведінці, і цей випадок із будинком перейшов усі межі.

Та все ж, поки вона всерйоз не почала непокоїтися про будинок, їй потрібно з'ясувати, яким було її правове становище. Але й до цього вона відмовлялася поблажливо ставитися до його останніх витівок. Зараз Еріка хотіла сконцентруватися на майбутній розмові з чоловіком Алекс.

Голос Генріка Війкнера по телефону здався приємним, і він одразу ж зрозумів, про що буде мова, щойно вона зателефонувала. Звичайно, вона мала приїхати й запитати про Александру, якщо пам'ятна стаття була така важлива для її батьків.

Буде цікаво побачити, яким був будинок Алекс на вигляд, навіть попри те, що вона не мала бажання наткнутися на тугу ще однієї людини. Зустріч із батьками Александри краяла її серце. Як письменниця вона хотіла б радше спостерігати за дійсністю на відстані. Вивчати безпечно та тримати дистанцію. Водночас це була можливість дістати перше уявлення про те, якою була Алекс, коли стала дорослою.

Еріка й Алекс були нерозлучними з першого шкільного дня. Еріка безмежно пишалася, що Алекс, яка була немов магніт для всіх, хто зустрічався з нею, обрала подругою саме її. Усі хотіли бути поруч з Алекс, яка сама зовсім не усвідомлювала своєї популярності. Вона була стриманою, і це показувало її впевненість у собі, що, як Еріка зрозуміла вже в дорослому віці, є незвичним у дитині. Та все-таки вона була відкритою та щедрою і, попри свою стриманість, не давала жодного натяку

на сором'язливість. Саме вона обрала Еріку подругою. Еріка ніколи б сама не наважилася наблизитися до Алекс. Вони були нерозлучними до останнього року, коли Алекс переїхала й абсолютно зникла з її життя. Алекс почала дедалі віддалятися, і Еріка проводила час сама у своїй кімнаті, оплакуючи їхню дружбу. Одного дня, коли вона зателефонувала додому до Алекс, ніхто не відповів. Двадцять п'ять років потому Еріка все ще могла в деталях згадати той біль, який відчувала, коли довідалася, що Алекс переїхала, не розповівши їй про це й навіть не попрощавшись. Вона й досі не мала жодного уявлення, що трапилося, але в дитячі роки поклала всю провину на себе й усього-на-всього припустила, що Алекс утомилася від неї.

На дорогах Гетеборга й у напрямку до Сере Еріка орієнтувалася з деякими труднощами. Хоча вона після чотирьох років навчання там добре знала місто, але тоді в неї не було автомобіля, тому Гетеборг був лише своєрідною білою плямою на її мапі. Якби вона їхала велосипедними доріжками, знайти дорогу їй було б набагато легше. Гетеборг був справжнім жахом для водіїв — із суцільним одностороннім рухом, іноді коловим і важким на перехрестях, зі стресовим дзвоном трамваїв, що наближалися звідусіль. Крім того, їй здавалося, що всі шляхи вели до Гісінгена. Якщо вона потрапляла не неправильний з'їзд із дороги, то одразу ж опинялася там.

Опис маршруту, який вона отримала від Генріка, був зрозумілим, тому Еріка знайшла правильний шлях із першої ж спроби, цього разу уникнувши заїзду до Гісінгена.

Будинок перевершував усі її очікування. Велика біла вілла зламу століть, із якої відкривався краєвид на водойму, і маленька альтанка, що так і натякала на ледве теплі літні вечори. Садок, який заховався за товщею снігу, був добре спланований і потребував з огляду на його розміри лише ніжної турботи компетентного садівника.

Вона проїхала вздовж алеї з вербами й заїхала у високі ворота на гравійний майданчик перед будинком.

Кам'яні сходи вели до міцних дубових дверей. Там не було нічого схожого на дзвінок, тому вона сильно постукала дверною

палицею. Двері одразу ж відчинилися. Вона майже очікувала, що її зустріне покоївка в накрохмаленому фартуху й ковпаку, та натомість побачила перед собою чоловіка, який, як вона одразу зрозуміла, був Генріком Війкнером. Він мав напрочуд гарний вигляд, і Еріка була рада, що доклала більше зусиль до своєї зовнішності перед тим, як вийшла з дому.

Вона зайшла до величезного холу, який, як їй одразу здалося, був більшим від її квартири вдома, у Стокгольмі.

— Еріка Фалк.

— Генрік Війкнер. Ми зустрічалися влітку, наскільки я пригадую. У кафе внизу біля площі Інґрід Бергман.

— У кафе «Брюгган». Так, точно. Здається, що з літа минула вже ціла вічність. Особливо з такою погодою.

Генрік ввічливо пробурмотів щось у відповідь. Він допоміг їй із пальтом і показав рукою дорогу до вітальні наприкінці коридору. Еріка обережно сіла на диван, який з її дуже обмеженими знаннями про антикварні речі лише міг здаватися старим і, ймовірно, дуже цінним. Вона погодилася на каву, яку запропонував Генрік. Поки він порався з кавою, вони обмінялися кількома міркуваннями про таку жахливу погоду, і вона потайки спостерігала за ним і констатувала той факт, що він мав не такий засмучений вигляд, але також знала, що це ще ні про що не говорять. Різні люди виражають смуток по-різному.

Він був вдягнений в ідеально випрасувану світло-блакитну сорочку від Ральфа Лорена. Волосся темне, на межі з чорним кольором, елегантно підстрижене, але не дуже добре розчесане. Очі були темно-карими й надавали йому вигляду вихідця з південних районів. Сама вона віддавала перевагу чоловікам зі значно більшою рослинністю на обличчі, але все ж не могла позбутися впливу чарів цього чоловіка із зачіскою з журналу мод. Генрік і Алекс мали бути надзвичайно вродливою парою.

— Який неймовірно гарний будинок!

— Дякую. Я належу вже до четвертого покоління Війкнерів, які мешкають тут. Мій прадід наказав побудувати цей будинок на початку століття, і відтоді це родинна власність. Якби ці стіни могли говорити...

Він обвів рукою по кімнаті й усміхнувся Еріці.

— Так, це, мабуть, чудово: мати таку родинну історію.

— Два варіанти. Це передбачає і велику відповідальність: іти стопами батька й таке інше.

Він злегка всміхнувся, і Еріці здалося, що Генрік не особливо обтяжений відповідальністю. Особисто вона почувалася вкрай незатишно в цій елегантній кімнаті й марно намагалася знайти зручний спосіб всидіти на цьому гарному, але спартанському дивані. Зрештою вона сіла подаль, аж до краю, і обережно сьорбала каву, яка була подана в маленьких чашечках. Мізинець дрижав, але Еріка протистояла імпульсам. Чашки були зроблені немов для того, щоб відстовбурчувати мізинець, але вона підозрювала, що це, імовірно, здається веселим, ніж світським. Вона боролася сама із собою мить перед блюдцем із тістечком, що стояло на столі, і зазнала поразки в дуелі з товстим шматком бісквіта. Приблизно з рахунком у десять балів.

— Алекс полюбляла цей будинок.

Еріка розмірковувала, як їй підступити до справжньої причини, чому вона сиділа тут, і була дуже вдячна, що Генрік сам підштовхнув її до розмови.

— Як довго ви жили тут разом?

— Стільки ж, скільки були одружені. П'ятнадцять років. Ми зустрілися, коли обоє навчалися в Парижі. Вона вивчала мистецтвознавство, а я намагався набути достатньо знань в царині економіки, щоб хоча б знати найнеобхідніше для того, аби вести сімейний бізнес.

Еріка дуже сумнівалася в тому, що Генрік Війкнер робив колись щось найнеобхідніше.

— Одразу ж після весілля ми переїхали додому, до Швеції, у цей самий будинок. Мої батьки померли, і будинок кілька років, поки я був за кордоном, стояв порожнім, але Алекс одразу ж почала його ремонтувати. Вона хотіла, щоб усе було ідеально. Кожна деталь, усі шпалери, меблі та килими або оригінальні, реставровані до стану, у якому вони з'явилися тут одразу ж після зведення будинку, або куплені Алекс. Вона відвідала не знаю навіть скільки крамниць, аби знайти такі ж

речі, які були тут у часи прадідуся. У неї було багато старих світлин, які їй допомагали, і результат перевершив усі сподівання. Водночас вона працювала над заснуванням своєї галереї, і, як їй вдавалося встигати з усім, я зрозуміти не можу й досі.

— Якою людиною була Алекс?

Генрікові знадобилося трохи більше часу, аби подумати над запитанням.

— Вродлива, спокійна, перфекціоніст до кінчиків пальців. Вона могла здатися зарозумілою тим, хто не знав її, але це здебільшого залежало від того, що вона не одразу ж впускала когось у своє життя. Алекс була людиною, за яку треба було боротися.

Еріка дуже добре знала, що саме він мав на увазі. Ця стриманість зумовила те, що ще в дитинстві Алекс називали зарозумілою зазвичай ті самі дівчата, які ледь не билися, аби посидіти з нею поруч.

— Що ти маєш на увазі?

Їй хотілося почути, як опише це Генрік.

Генрік подивився у вікно, і вперше відтоді, як Еріка вступила в будинок Війкнерів, вона помітила за бездоганною бронєю почуття.

— Вона завжди йшла своїм шляхом. Вона не брала до уваги інших людей. Не через злобу, — в Алекс не було її, — а з необхідності. Найважливішим для моєї дружини було бути ображеною. Усе інше, усі інші почуття через цю мету відійшли на задній план. Але проблема в тому, що, якщо ти не впускаєш нікого за стіну, побоюючись, що ця людина стане ворогом, то ти зачиняєш двері й для друзів.

Він замовк. І подивився на неї.

— Вона говорила про тебе.

Еріка не могла приховати свого здивування. Згадавши про те, як їхня дружба закінчилася, вона подумала, що Алекс відвернулася й більше ніколи про неї не думала.

— Одну річ, яку вона сказала, я пам'ятаю дуже добре. Вона зізналася, що ти була останньою справжньою подругою, яку вона мала. «Останньою чистою дружною». Так сказала вона.

Трохи дивне формулювання, подумав я, але вона нічого більше не мовила про це, а я добре навчився не розпитувати її. Тому я розповідаю тобі факти про Алекс, які ніколи не розповідав нікому іншому. Щось підказує мені, що ти, попри те, що минуло вже багато років, усе ще мала особливе місце в серці моєї дружини.

— Ти кохав її?

— Більше за все. Александра була всім моїм життям. Усе, що я робив, усе, що я говорив, — усе проходило крізь неї. Іронічно, що вона ніколи не помічала цього. Якби Александра впустила мене, вона б не була сьогодні мертва. Відповідь завжди лежала в неї перед носом, але вона не наважувалася її шукати. Боягузтво й сміливість перепліталися в моїй дружині.

— Бірґіт і Карл-Ерік не думають, що вона наклала на себе руки.

— Так, я знаю. Чесно кажучи, я сам не розібрався, що насправді думаю. Я прожив із нею понад п'ятнадцять років, але ніколи її не знав.

Його голос усе ще був сухим і повільним, таким тоном він міг так само говорити про погоду, і Еріка зрозуміла, що її перше враження від Генріка не могло бути більш помилковим. Міра його смутку була величезною. Він не був виставлений на огляд, як у Бірґіт і Карла-Еріка Карлґренів. Можливо, завдяки власному досвіду він інстинктивно розумів, що це була не лише скорбота через смерть дружини, а й назавжди втрачена можливість змусити її покохати його так, як він її кохав. Це було почуття, добре їй відоме.

— Чого вона боялася?

— Про це я запитував себе вже тисячі разів. Я справді не знаю. Щойно я намагався поговорити з нею, вона одразу ж зачиняла двері, і мені ніколи не вдавалося увійти в них. Здавалося, наче в неї була якась таємниця, якою вона не могла поділитися з кимось іншим. Це звучить дивно? Але оскільки я не знаю, що то була за таємниця, я й не можу відповісти, чи могла вона накласти на себе руки.

— Якими були її стосунки з батьками та сестрою?

— Ой, як мені це описати?

Йому знову знадобилося чимало часу, щоб нарешті відповісти:

— Напружені. Так, наче всі вони ходили одне навколо одного навшпиньки. Єдина людина, яка колись говорила те, що думає, була її молодша сестра Джулія, та й вона досить своєрідна. Завжди відчувалося, що відбувався зовсім інший діалог за тим, що промовляли вголос. Я не знаю точно, як це пояснити. Вони немов розмовляли закодованою мовою, і хтось забув дати мені код.

— Що саме ти маєш на увазі, коли кажеш, що Джулія була своєрідною?

— Як ти, певно, знаєш, Біргіт народила Джулію пізно. Їй було вже за сорок, і це сталося незаплановано. Тому Джулія постійно якимось чином була немов зозуля в гнізді. Та це й не було просто — мати таку сестру, як Алекс. Джулія не була вродливою дитиною й не стала привабливішою в дорослому віці, та ти знаєш, який вигляд мала Алекс. Біргіт та Карл-Ерік завжди були дуже сфокусовані на Алекс, і Джулія відходила на задній план. Її спосіб поводитися — замкнутися в собі. Але мені вона подобалася. Щось є за похмурою зовнішністю. Я сподіваюся, що хтось прийде та присвятить час тому, аби дістатися туди.

— Як вона відреагувала на смерть Алекс? Які в них були стосунки між собою?

— Про це краще запитати в Біргіт та Карла-Еріка. Я не бачив Джулії вже з півроку. Вона навчається на вчителя на півночі Швеції, в Умео, і неохоче виїжджає звідти. Вона жодного разу не була вдома до Різдва. Що стосується їхніх взаємин, Джулія завжди боготворила свою старшу сестру. Алекс тільки почала вчитися в школі-інтернаті, коли народилася Джулія, тому вона часто не бувала вдома, але коли ми відвідували їхній родинний дім, Джулія ходила за нею слідом, як цуценя. Алекс це не дуже хвилювало, і вона дозволяла їй так робити. Інколи вона дратувалася через Джулію й огризалася на неї, але найчастіше просто ігнорувала.

Еріка відчувала, що діалог завершується. Між паузами в розмові мовчання у великому будинку було всеосяжним, і вона

передчувала, що цей будинок у всій своїй розкоші був тепер для Генріка Війкнера порожнім.

Еріка встала й простягнула руку. Він ухопив її обома своїми руками, потримав декілька секунд, відпустив і пішов перед нею до дверей.

— Я хотіла б піти вниз, до галереї, і трохи подивитися, — сказала Еріка.

— Так, це чудова ідея. Алекс дуже пишався нею. Вона будувала все спочатку, разом із подругою студентських років із Парижа, Франсін Бежо. Так, зараз її прізвище Сандберг. Ми спілкувалися трохи особисто, але тепер майже не підтримуємо контактів, відколи в них із чоловіком з'явилися діти. Франсін точно в галереї, я зв'яжуся з нею й поясню, хто ти, вона допоможе й трохи розповість про Алекс.

Генрік відчинив для Еріки двері, і, востаннє подякувавши, вона повернулася спиною до чоловіка Алекс і попрямувала до автомобіля.

У той самий момент, як вона вийшла з автомобіля, розвиднилося. Галерея була розташована на вулиці Чалмерсгатан, паралельно з Авеню, але після півгодинного кружляння вона змирилася й припаркувала автомобіль на Геден. Насправді це було не дуже далеко, але в зливу відчувалося наче миля. До того ж паркування коштувало дванадцять крон за годину, і Еріка відчувала, що настрої псується. Вона не взяла із собою парасольки й знала, що її кучеряве волосся незабаром буде на вигляд як невдала спроба зробленої вдома хімічної завивки.

Еріка поспішала через Авеню й поступилася дорогою трамваю під номером чотири, який дзеленчав і поспішав у напрямку Молндаль. Пройшовши Валанд, де вона в студентські роки іноді проводила шалені вечори, повернула ліворуч, на Чалмерсгатан.

Галерея «Абстрактність» була розташована праворуч і мала великі вітрини, які було видно з вулиці. Дверний дзвінок задзеленчав, коли Еріка увійшла, і вона побачила, що приміщення було набагато більшим, ніж здавалося ззовні. Стіни,

підлога й дах були пофарбовані в біле, що виділяло твори мистецтва, які висіли на стінах.

У дальньому кінці приміщення вона побачила жінку, яка точно була французького походження. Вона випромінювала абсолютну елегантність й енергійно жестикулювала, обговороючи картину з покупцем.

— Я зараз прийду, а ти тут роздивляйся.

Її французький акцент звучав чарівно.

Еріка повірила їй на слово і, заклавши руки за спину, почала повільно походжати кімнатою й розглядати твори мистецтва. Як натякала назва галереї, усі роботи були в абстрактному стилі. Куби, квадрати, кола й дивні фігури. Еріка нахилила голову й мружилася, намагаючись розгледіти те, що могли бачити знавці мистецтва, але чого вона цілком уникала. Ні ж, досі лише куби та квадрати, які, на її думку, могла відтворити й п'ятирічна дитина. Їй треба було лише визнати, що це було за межами її розуміння.

Вона стояла перед величезною червоною картиною з нерівномірно розподіленими жовтими частинами, коли почувла, як позаду до неї підійшла Франсін, цокаючи підборами об шахову підлогу.

— Правда, вона прекрасна?

— Так, авжеж, вона чудова. Але, відверто кажучи, я далека від світу мистецтва. Вважаю, що «Соняшники» Ван-Гога дивовижні, на цьому й закінчуються мої знання.

Франсін усміхнулася.

— Ти, певно, Еріка? Генрі мені щойно зателефонував і сказав, що ти прямуєш сюди.

Вона простягнула тендітну ручку, і перед тим, як її потиснути, Еріка швидко витерла свою досі мокру від дощу правицю.

Жінка перед нею була маленькою, тендітною й елегантною з вигляду, що, здається, притаманне лише французжанкам. Порівняно з нею Еріка зі своїм зростом 1,75 см без підборів почувалася досить огрядною.

Волосся Франсін було вороново-чорне, зачесане з лоба назад і зібране в пучок. Вона була вдягнена в чорну сукню за фігурою.

Вибір такого кольору, звичайно, пов'язаний зі смертю подруги та колеги, — здавалося, що вона, імовірно, була жінкою, яка віддавала перевагу яскраво-червоному або, можливо, жовтому. Макіяж був легким та ідеально накладеним, але він так і не зміг приховати темних смуг під очима. Еріка сподівалася, що її власна туш не потекла. Імовірно, марне сподівання.

— Я гадаю, нам варто сісти внизу й поговорити за чашкою кави. Сьогодні дуже спокійний день. Ми можемо піти ось туди.

Вона пішла поперед Еріки до маленької кімнатки за галереєю, яка була оснащена холодильником, мікрохвильовкою та кавоваркою. Столик був маленьким, і місця вистачало лише на два стільчики. Еріка сіла на один із них, і Франсін одразу ж подала їй гарячу каву. Шлунок протестував проти ще однієї чашки кави після такої кількості, яку вона випила в Генріка, але Еріка знала з досвіду численних інтерв'ю для своїх книжок, що люди більш охоче розмовляють із чашкою кави в руках.

— Як я зрозуміла з розмови з Генрі, батьки Алекс попросили тебе написати пам'ятну статтю.

— Так, я не бачилася з Алекс останніх уже майже двадцять п'ять років, тому перед тим, як почати писати статтю, намагаюся довідатися трохи більше, якою вона була людиною.

— Ти журналістка?

— Ні, я письменниця. Пишу біографії. Це я роблю лише тому, що мене попросили Бірґіт і Карл-Ерік. До того ж саме я знайшла її, принаймні майже, і якимось дивним чином мені здається, що маю це зробити, щоб створити інший, живий образ Алекс. Це звучить дивно?

— Ні, анітрохи. Я вважаю, чудово, що ти взялася за це заради батьків Алекс і заради неї самої.

Франсін нахилилася над столом і поклала свою руку з добротним манікюром на руку Еріки.

Еріка відчула, як кров приливає до щік, і намагалася не думати про рукопис книжки, над якою вона працювала більшу частину вчорашнього дня. Франсін додала:

— Генрі також попросив мене відповісти на всі твої запитання з найбільшою щирістю.

Вона розмовляла чудовою шведською. «Р» м'яко гаркавило, і Еріка помітила, що вона використовувала французький варіант ім'я Генрік — Генрі.

— Ти й Алекс познайомилися в Парижі?

— Так, ми вивчали мистецтвознавство разом. Знайшли одна одну першого ж дня. Вона мала розгублений вигляд, і я почувалася так само. Інше — це вже, як кажуть, звичайна історія.

— Як довго ви знали одна одну?

— Зараз побачимо... Генрі та Алекс святкували п'ятнадцятиріччя весілля восени, тому це вже буде... сімнадцять років. П'ятнадцять із них ми керували оцією галереєю разом.

Вона замовкла й прикурила, на велике здивування Еріки, цигарку. Чомусь вона не могла собі уявити, що Франсін курить. Рука легко тремтіла, коли та прикурювала цигарку, але Франсін зробила глибоку затяжку, не відриваючи погляду від Еріки.

— Ти цікавилася, де вона була? Вона, імовірно, лежала там тиждень, коли ми знайшли її.

Еріка прозріла, що навіть не подумала запитати таке в Генріка.

— Я знаю, це звучатиме дивно, але ні, я не цікавилася. Алекс... — Вона засумнівалася. — Алекс завжди чинила так, як хотіла. Це могло бути приводом для розчарувань, але згодом я звикла й змирилася. То було не вперше, коли вона на деякий час зникала, щоб потім з'явитися знову так, немов нічого й не сталося. До того ж вона компенсувала мені більш ніж достатньо, самостійно дбаючи про галерею, коли я була в декреті. Знаєш, як би там не було, я все ще гадаю, що так станеться й нині. Що вона знову ввійде у двері. Але цього разу такого не трапиться.

Сльоза майже впала з її вій.

— Ні. — Еріка подивилася вниз, у чашку з кавою, і дала змогу Франсін стримано витерти очі. — Як відреагував Генрік, коли Алекс просто зникла?

— Ти щойно зустрічалася з ним. Алекс у його очах не могла зробити нічого неправильного. Генрі присвятив останні п'ятнадцять років тому, щоб боготворити її. Бідний Генрі.

— Чому бідний?

— Алекс його не кохала. Рано чи пізно він мав усвідомити це. Перша цигарка загасла, і вона взяла ще одну.

— Ви, напевно, знаєте одна одну уздовж і впоперек за стільки років?

— Не думаю, що хтось знав Алекс. Хоча я знала її значно краще, ніж Генрі. Він завжди відмовлявся знімати рожеві окуляри.

— Генрік натякнув під час нашої розмови, що впродовж усього їхнього шлюбу йому здавалося, що Алекс щось приховує від нього. Чи знаєш ти, чи це правда, і що це взагалі могло бути?

— Це було неймовірно проникливо з його боку. Я, певно, недооцінювала Генрі. — Вона підняла брову, яка мала гарну форму. — Моя відповідь на перше запитання «так», я також завжди знала, що було щось таке, що вона носила із собою. На друге запитання буде, на жаль, «ні», бо я й гадки не маю, що це могло бути: попри нашу тривалу дружбу, завжди була межа, за яку Алекс не пускала. Я прийняла це, Генрі — ні. Рано чи пізно це мало зламати його. До того ж я знаю, що це було б раніше, а не пізніше.

— Чому?

Франсін засумнівалася.

— Буде розтин трупа Алекс, чи не так?

Запитання було для Еріки несподіванкою.

— Так, це завжди роблять у випадках самогубства. Чому ти запитуєш про це?

— Тому що тоді я точно знаю, що те, про що хочу тобі розповісти, однаково стане відомим. Моєму сумлінню принаймні легше від такої думки.

Вона ретельно загасила цигарку. Еріка затамувала подих у захопливому очікуванні, але Франсін тягнула час і прикурила третю цигарку. Її пальці не мали відповідного жовтуватого забарвлення, як у курців, тому Еріка підозрювала, що таке куріння однієї за одною цигарок не було для жінки звичним.

— Ти, напевно, знаєш, що Алекс бувала у Ф'елльбацці набагато частіше десь за останні півроку?

— Так, плітки розлітаються швидко в маленькому містечку. Як кажуть місцеві, вона була у Ф'єльбацці майже щовихідних. Сама.

— «Сама» — це дещо змінена правда.

Франсін знову трохи повагалася, і Еріка вгамувала своє бажання потягнутися через стіл і витягти зі співрозмовниці те, з чим вона не погоджувалася. Її поїдала цікавість.

— Вона з деким там зустрічалася. З чоловіком. Так, це вже не вперше, коли в Алекс був роман, але в мене чомусь таке відчуття, що цей був іншим. Уперше за час нашого знайомства вона здавалася майже задоволеною. До того ж я знаю, що вона не могла накласти на себе руки. Хтось убив її — я впевнена в цьому.

— Як ти можеш бути такою впевненою? Навіть Генрік не міг однозначно сказати, чи вона могла вкоротити собі віку.

— Бо вона була при надії.

Відповідь приголомшила Еріку.

— Генрік знав про це?

— Я не знаю. У будь-якому разі це могла бути й не його дитина. Вони не жили інтимним життям уже багато років. Та коли воно в них було, Алекс завжди відмовлялася мати дитину від Генріка. Попри постійні його прохання. Ні, батьком дитини був новий чоловік у її житті — ким би він зараз не був.

— Вона нічого не казала про те, хто це?

— Ні. Щодо цього, як ти вже зрозуміла, Алекс скупилася на довіру. Зізнаюся, я була дуже здивована, коли вона розповіла про дитину, але це теж одна з причин, чому я думаю, що вона не накладала на себе руки. Вона була сповнена невимовного щастя й просто не могла мовчати. Вона любила цю дитину й ніколи не зробила б їй нічого поганого, тим паче не позбавила б її життя. Уперше я бачила Алекс такою життєрадісною. Знаєш, мені вона дуже подобалася тоді. — Тон її голосу був скорботний. — Мені навіть здалося, що вона якимось чином хоче покласти край своєму минулому. Важко сказати, як саме, але деякі маленькі деталі викликали в мене таке відчуття.

Двері галереї відчинилися, і вони почули, як хтось витоптував мокрий сніг із взуття на вхідному килимку. Франсін піднялася.

— Це, імовірно, відвідувач. Я маю подбати про нього. Сподіваюся, я змогла тобі чимось допомогти.

— О, так, я дуже вдячна за те, що ви з Генріком були такі щирі. Ви мені дуже допомогли.

Вони пішли до вхідних дверей, відтак Франсін запевнила відвідувача, що зараз йому допоможе. Франсін і Еріка зупинилися перед величезним полотном із білим квадратом на блискитному тлі й потиснули одна одній руки.

— Просто цікаво, скільки коштує така картина? П'ять, десять тисяч?

Франсін усміхнулася.

— Імовірноше, п'ятдесят.

Еріка тихо присвиснула.

— Так, як бачиш, мистецтво й добрі вина — це для мене вища математика.

— А я ледь можу скласти список речей, які потрібно купити. У кожної щось своє.

Вони посміялися, і Еріка накинула своє досі вологе пальто й вийшла в дощ.

Дощ перетворив сніг на місиво, і заради безпеки вона їхала на швидкості, трохи меншій від дозволеної. Втративши майже півгодини, намагаючись виїхати з Гісінгена, де помилково опинилася, Еріка наблизилася до Удевалла. Глухе бурчання шлунка нагадувало їй, що сьогодні вона зовсім забула поїсти. Вона повернула з шосе Е-6 до торговельного центру «Торп», північніше від Удевалла, і поїхала до «Макдональдзу» для водіїв. Еріка швиденько змолотила чизбургер, сидячи в автомобілі на місці для паркування, і вже незабаром знову виїхала на шосе. Увесь час вона думала про розмову з Генріком та Франсін. Те, що вони розповіли, створило образ людини, яка вибудувала навколо себе високі стіни.

Найбільше її цікавило, хто міг би бути батьком дитини Алекс. Франсін думала, що це не Генрік, але ніхто не міг знати точно, що відбувалося в спальні інших людей, тож Еріка

однаково розглядала цей варіант як можливий. Якщо ж ні, то поставало запитання, чи батьком був той чоловік, до якого, як вважала Франсін, Алекс їздила на зустріч у Ф'елльбакку щовихідних, або ж чи мала вона якісь стосунки в Гетеборзі.

Еріці здавалося, наче Алекс та її близькі жили в якихось паралельних усесвітах. Вона робила те, що хотіла, не думаючи про вплив на інших, передусім на Генріка. Еріка передчувала, що Франсін було важко зрозуміти, чому Генрік прийняв шлюб на таких умовах. Можливо, вона навіть зневажала його за це. Особисто Еріка розуміла більш ніж добре, як функціонував такий механізм. Вона спостерігала за шлюбом Анни та Лукаса вже багато років.

Коли йшлося про нездатність Анни змінити свою життєву ситуацію, Еріка найбільше почувалася пригніченою, бо ніяк не могла позбутися думки, що сама була причиною відсутності в Анни самоповаги. Їй було п'ять років, коли народилася Анна. З перших хвилин, відколи вона побачила свою молодшу сестру, обороняла її від реальності, яку несла із собою, як невидиму рану. Ніколи не траплялося так, що Анна почувалася самотньою й покинутою через брак у матері любові до своїх дочок. Слова підтримки й любові, яких Анна ніколи не чула від матері, понад міру компенсувала Еріка. Вона оберігала свою молодшу сестру з материнською турботою.

Анна була дитиною, яку легко полюбити. Вона була дуже занепокоєна безрадісними аспектами буття й жила сьогоденням. Еріка, яка була трохи старшою й часто стривоженою, захоплювалася енергією, з якою Анна упивалася кожною хвилиною свого життя. Вона прийняла турботу Еріки із занепокоєнням, але їй рідко вистачало терпіння сидіти на колінах або насолоджуватися пестощами довгий час. Анна виросла егоїстичною дитиною — шаленим підлітком, який робив саме те, що хотів, і ні про що не хвилювався. Еріка могла в деякі моменти зізнатися собі, що, імовірно, занадто леліяла й обороняла сестру. Вона хотіла лише компенсувати їй те, чого сама ніколи не отримувала.

Коли Анна зустріла Лукаса, то дещо змінилася. Вона зачарувалася зовнішністю, але не побачила того, що за нею крилося.

Повільно-повільно він приглушував її життєрадісність і самопевненість, підігруючи марнославному. Тепер вона сиділа, немов гарна пташка — у клітці, в Естермальмі і сама не мала сил визнати своєї помилки. Щодня Еріка сподівалася, що Анна за власним бажанням простягне руку й попросить її про допомогу. Еріці нічого не залишалось, як чекати на це і, коли настане час, бути готовою допомогти. Не тому, що вона сама була щасливою в стосунках. Якби після розірвання кожних зв'язків у неї з'являлася перлина, то зараз їх вистачило б на ціле намисто. Коли Еріка досягала певної стадії в стосунках, її паніка була такою сильною, що вона ледве могла дихати і як результат забирала всі свої позитиви й ішла, навіть не озирнувшись. Парадоксально, але скільки Еріка себе пам'ятала, завжди хотіла родину й дітей, та роки спливали, і тепер їй уже тридцять п'ять.

Дідько, їй вдалося витіснити думки про Лукаса на весь день, а тепер вони повільно поверталися. Еріка розуміла, що змушена дізнатися, наскільки нужденним насправді було її становище. Вона була занадто втомленою, щоб думати про це зараз. Це має почекати до завтра. Вона відчувала термінову потребу відпочити решту дня, але думки поверталися до Лукаса або Александри Війкнер.

Вона швидко набрала номер мобільного телефону.

— Алло, це Еріка. Ви сьогодні ввечері вдома? Я думала заглянути на хвилинку.

Дан тепло засміявся.

— Чи ми вдома сьогодні?! Ти знаєш, що сьогодні ввечері?

Тиша, яка запанувала на іншому кінці, шокувала її. Еріка глибоко замислилася, але не могла пригадати, чи має відбутися щось особливе саме цього вечора. Не вихідний, не день народження, Дан і Пернілла одружилися влітку, тож це не міг бути й день весілля.

— Ні, насправді й гадки не маю. Посвяти мене.

Важке зітхання почулося в слухавці — і Еріка збагнула, що ця велика подія, імовірно, пов'язана зі спортом. Дан був завзятим спортивним фанатом, що, як було відомо Еріці, інколи призводило до конфліктів між ним та його дружиною Перніллою.

Особисто Еріка знайшла власний спосіб помститися за всі вечори, які змушена була проводити перед якоюсь безглуздою спортивною програмою на ТБ, коли вони були разом. Дан був фанатичним прихильником футбольного клубу «Юргорден», тому Еріка взяла на себе роль зятого фаната АІК¹. Насправді вона зовсім не цікавилася спортом, і зокрема футболем, але саме тому це, здавалося, дратувало Дана ще більше. Він просто шаленів, коли команда АІК програвала, і Еріка помітно хвилювалася.

— Швеція зустрічається з Білоруссю! — Він передбачав, що вона не зрозуміє, і ще раз важко зітхнув. — Олімпійські ігри, Еріко, Олімпійські ігри. Ти знаєш, що сьогодні відбудеться така подія...

— Ага, ти маєш на увазі матч. Так, звичайно, я стежитиму. Я думала, ти мав на увазі щось особливе сьогодні ввечері, *окрім* нього.

Еріка говорила награним голосом, який помітно виказував, що вона й гадки не мала, що сьогодні ввечері відбуватиметься матч. Вона всміхнулася, адже тепер знала, що Дан точно рве своє волосся від такого блюзнірства. Спорт не те, з чого, на його думку, можна було жартувати.

— Тоді я прийду до тебе дивитися гру, і побачимо, як Сальмінг переможе своїх білоруських супротивників...

— Сальмінг! Ти знаєш, скільки років уже минуло відтоді, як він пішов? Ти жартуєш чи як? Скажи, що жартуєш.

— Так, Дане, я жартую. Я ж не дурепа. Я прийду подивитися на Сундіна, якщо тобі так краще. Неймовірно гарний хлопець, до речі.

Він важко зітхнув утретє. Цього разу тому, що хтось міг глумитися й судити про такого гіганта хокейного світу не лише за спортивними досягненнями.

— Добре, приїжджай. Але я не хочу повторення попереднього разу! Тож без базікання під час гри, жодних коментарів,

¹ АІК (швед. *Allmänna Idrottsklubben*) — шведський футбольний клуб Стокгольма.

що гравці мають сексуальний вигляд у щитках для ніг. Та, найважливіше, жодних запитань, чи то вони мають лише захист паху, чи то ще й труси. Зрозуміло?

Еріка стримала сміх і серйозним голосом сказала:

— Чесне скаутське, Дане.

Він пробурмотів:

— Ти ніколи не була скаутом.

— Ага, так і є.

І вона натиснула «відбій».

Дан і Пернілла жили в одному з порівняно нещодавно побудованих будинків рядової забудови у Фалькелідені. Будинки розташовувалися прямими рядами вгору вздовж пагорба Рабе й були такими схожими, що їх заледве можна було відрізнити один від одного. Це був популярний район для сімей із дітьми, передусім тому, що тут не було виду на море, і відповідно будинки не коштували так дорого, як ті, що були до моря ближчі.

Був дуже холодний вечір, щоб прогулюватися, але автомобіль рішуче відмовлявся рухатися піщаним схилом. З глибоким полегшенням вона нарешті повернула на вулицю Дана й Пернілли.

Еріка натиснула на дзвінок, і за дверима одразу почувся тупіт дрібненьких ніг. Секундою пізніше їх відчинила маленька дівчинка в нічній сорочці — Лісен, найменша дочка Дана та Пернілли. Ревнощі переповнювали Малін, середню дитину, тому, що Лісен несправедливо дозволили відчинити Еріці двері. Суперечка не закінчилася, доки рішучий голос Пернілли не почувся з кухні. Белінді, найстаршій дівчинці, було тринадцять, і Еріка бачила її внизу біля ковбасного кіоску Аке в компанії кількох довговолосих хлопців на мопеді, коли проїжджала повз площу. Імовірно, батьки вже перестали тримати її під контролем.

Після того, як кожна з дівчат отримала свою порцію обіймів, вони зникли так само швидко, як і з'явилися, і нарешті Еріка мала змогу спокійно зняти верхній одяг.

Пернілла стояла на кухні й готувала їжу: на ній був фартух із написом великими літерами «Поцілуй кухарку», а щоки палали від задухи, що панувала тут. Здавалося, вона була

в самому розпалі приготування їжі й лише розгублено помахала Еріці рукою, перш ніж знову повернулася до кастрюль та сковорідок, що пахкали парою й шипіли. Еріка зайшла до вітальні й була впевнена, що побачить там Дана, який уместився на дивані, закинувши ноги на скляний столик і затиснувши в правій руці пульт від телевізора.

— Привіт! Я бачу, що чоловік-шовініст сидить і байдики б'є, поки благовірна потопає у власному поті на кухні.

— Приві-і-іт! Так, ти ж знаєш, чоловік лише вказує, де має стояти шафа, і міцною чоловічою рукою керує будинком. З жінками переважно тільки так і треба поводитися.

Тепла усмішка Дана суперечила його словам, і Еріка знала, що той, хто керує будинком Карлссонів, — це в будь-якому разі не Дан.

Вони швидко обнялися, і вона сіла на чорний шкіряний диван і, наче в себе вдома, поклала ноги на скляний столик. Вони дивилися новини на четвертому каналі в приємній тиші, і Еріка вже не вперше задумалася про те, яким було б її життя, якби вони з Даном були разом.

Дан був її хлопцем і першим великим коханням. Вони були разом протягом усього періоду навчання в гімназії й не розлучалися три роки. Але мали різні пріоритети в житті. Дан хотів залишитися у Ф'єльбацці й заробляти на хліб риболовлю, як його батько та дідусь, а Еріка не могла дочекатися, коли зможе переїхати звідти й урятуватися від тамтешньої задухи. Вона завжди знала, що її майбутнє очікує на неї десь в іншому місці.

Вони намагалися зберегти стосунки: певний час Дан жив у Ф'єльбацці, а Еріка — у Гетеборзі. Але їхні життя пішли різними шляхами, і після болісного розриву їм згодом поступово вдалося побудувати дружні взаємини, які майже за п'ятнадцять років стали сильними та щирими.

Пернілла з'явилася в житті Дана, наче теплі й утішливі обійми у важчі часи, коли він усе ще намагався звикнути до думки, що вони з Ерікою не мають спільного майбутнього. Вона була поруч, коли він найбільше потребував підтримки, і боготворила його так, що це заповнювало ту порожнечу, яку залишила по

собі його колишня. Еріці було боляче бачити його разом з іншою, але згодом вона усвідомила, що це неминуче й так чи інакше станеться рано чи пізно. Життя не закінчувалося.

Тепер у Дана та Пернілли було троє спільних дітей, і Еріці здавалося, що за цей час вони побудували теплі стосунки, сповнені невичерпного кохання. Та інколи вона почувалася ніяково поряд із Даном.

Спочатку Еріці та Дану було непросто залишатися друзями. Пернілла повсякчас обороняла та ревнувала свого коханого й сприймала Еріку з глибокою підозрою. Повільно, але впевнено Еріці вдалося переконати Перніллу в тому, що вона не зазіхає на її чоловіка, і навіть якщо вони ніколи не стануть найкращими друзями, то все одно матимуть щирі стосунки одне з одним. Не менш важливим було те, що дочки Дана й Пернілли дуже любили Еріку. Вона навіть стала хрещеною Лісен.

— Їжа готова.

Вони встали з дивана й зайшли на кухню, де Пернілла вже ставила гарячу каструлю на стіл. Поруч було лише дві тарілки, і Дан поглянув на свою дружину, здивовано звівши брову.

— Я поїла з дітьми. Ви їжте, а я маю простежити, щоб вони лягли спати.

Еріка почувалася ніяково через те, що Пернілла вчинила так заради неї, але Дан лише знизав плечима й почав безтурботно накладати в тарілку величезну порцію страви, схожої на соковите рибне рагу.

— Як твої справи? Ми тебе не бачили вже кілька тижнів.

Його голос був радше схвильований, аніж звинувачувальний, і Еріка однаково відчувала докори сумління через те, що вчинила погано й останнім часом не давала про себе знати. Так багато було різних клопотів.

— Так, уже краще, ніж було. Але тепер, здається, про будинок уже можна забути, — сказала Еріка.

— Як так? — Дан здивовано поглянув на неї, відірвавши погляд від тарілки. — Ви з Анною любили цей будинок і завжди могли дійти згоди.

— Ми — так. Ти забув, що Лукас також долучився до цієї справи. Він має нюх на гроші й не може втратити такого шансу. Він ніколи не брав до уваги думку Анни, і, гадаю, ця ситуація не виняток.

— От чорт! Якби я тільки дістався до нього темної ночі, він би потім не був таким чванливим.

Він сильно вдарив кулаком по кухонному столу, і Еріка ні на хвилину не засумнівалася в тому, що він зміг би дати Лукасові добрячого прочухана, якби хотів. Ще підлітком він був міцної статури, і важка робота на рибальському судні ще більше сформувала його м'язи, але м'якість у його очах суперечила образу кремезного чоловіка. Він ніколи не підіймав руки на жодну живу істоту, і Еріка це знала.

— Я не говоритиму забагато, поки напевне не знатиму свого правового становища. Завтра зателефоную Маріанне, моїй подрузі, яка працює адвокатом, і дізнаюся, як можна завадити продажу, але сьогодні ввечері я хочу просто не думати про це. До того ж останнім часом у мене сталося дещо інше, що зробило мої матеріальні справи просто не вартими уваги.

— Так, я чув про те, що сталося. — Він замовк. — Як воно, когось побачити ось так?

Еріка задумалася, як відповісти.

— Сумно й водночас жахливо. Я сподіваюся, що ніколи більше на стану свідком такого.

Вона розповіла про статтю, яку погодилася написати, і розмову з чоловіком Александри та її колегою. Дан мовчки слухав.

— Я не розумію, чому вона відгородилася від найважливіших людей у своєму житті. Ти б бачив її чоловіка: він боготворив її. Хоча таке трапляється з багатьма: вони всміхаються й випромінюють радість, а насправді мають безліч турбот і проблем.

Дан різко перебив її:

— Агов, гра почнеться приблизно за три секунди, і я охоче оберу хокейний матч, аніж твої псевдофілософські витребеньки.

— Тобі це не загрожує. Та й я взяла із собою книжку на випадок, якщо матч виявиться нудним.

Очі Дана були сповнені жаху, і тільки з погляду Еріки він зрозумів, що вона лише кепкує з нього.

Щойно вони зайшли до вітальні, як почався матч.

Маріанне відповіла вже після першого гудка.

— Маріанне Сван.

— Привіт, це Еріка.

— Привіт, давно не спілкувалися. Як добре, що ти зателефонувала. Як справи? Я багато думала про тебе.

Еріка знову подумала про те, що останнім часом не дуже багато уваги приділяла своїм друзям. Вона знала, що ті хвилюються за неї, але за останній місяць їй ледве вдавалося підтримувати контакти з Анною. Але вона знала, що вони все розуміють.

Маріанне була її доброю подругою ще з університетських років. Вони разом вивчали літературу, але після майже чотирьох років навчання Маріанне дійшла думки, що бути бібліотекаркою — це не її покликання, і змінила професію та стала адвокатом. Як потім виявилось, на неї очікував успіх, і зараз вона була наймолодшою співвласницею одного з найбільш солідних адвокатських бюро в Гетеборзі.

— О, дякую, за нинішніх обставин досить добре. Почала трохи наводити лад, але, певна річ, іще багато чого треба зробити.

Маріанне ніколи не була надто багатослівною, і завдяки своїй надійній інтуїції вона відчула, що насправді Еріка зателефонувала заради іншого.

— Ну, чим можу тобі допомогти, Еріко? Я чую, що щось трапилося, тож не намагайся приховати.

— Мені дуже соромно, що я так довго не давала про себе знати й телефоную лише тоді, коли мені потрібна твоя допомога.

— Та годі тобі. Що я можу зробити для тебе? Виникли якісь проблеми зі спадком?

— Можна й так сказати.

Еріка сіла за кухонний стіл і доторкнулася до листа, який сьогодні надійшов ранковою поштою.

— Анна — а точніше Лукас — хоче продати будинок у Ф'елльбацці.

— Що ти таке кажеш! — Маріанне, яка завжди здавалася спокійною й незворушною, вибухнула. — Якого чорта він вирішив, що має на це право?! Ви ж любите цей будинок.

Нараз Еріка відчула, що в неї перехопило дух, і вона розплакалася. Маріанне негайно заспокоїлася й дала змогу словам співчуття та підтримки пройти крізь слухавку.

— Як ти насправді? Хочеш, я приїду? Я можу побути з тобою ввечері.

Еріка ще сильніше зайшлася плачем, але за мить трохи вгамувалася й спробувала витерти очі.

— Дуже дякую, але все гаразд. Чесно. Просто останнім часом забагато всього трапилося. Спочатку виснажливе сортування батьківських речей, до того ж я взяла на себе ще й написання книжки, незабаром треба надіслати рукопис. А тут іще проблеми з будинком і, окрім усіх цих неприємностей, цієї п'ятниці я знайшла мертвою найкращу подругу дитинства.

Вона замовкла й зі сльозами на очах зайшлася істеричним сміхом. За мить їй вдалося заспокоїтися.

— Ти сказала «мертвою» чи мені здалося?

— На жаль, ти все правильно почула. Вибач, імовірно, те, що я сміюся, жахливо. Забагато всього трапилося. Це була моя найкраща подруга дитинства Александра Війкнер. Вона наклала на себе руки у ванній у родинному будинку у Ф'елльбацці. До речі, ти, певно, знаєш її. Вона та її чоловік Генрік Війкнер були серед найвпливовіших людей Гетеборга. Ти зараз саме з такою олігархією маєш справу, чи не так?

Вона всміхнулася, знаючи, що на іншому кінці Маріанне робить те саме. Коли вони були юними студентками, Маріанне жила в Майорна й боролася за права робочого класу, і вони обидві знали, що з плином часу вона буде змушена змінити хід своїх міркувань, аби влитися у відповідне середовище, і це автоматично принесло їй роботу в солідному адвокатському бюро. Зараз вона мала шикарний одяг — вишиті на замовлення блузи — та коктейль-паті в Ергруте. Та Еріка знала, що це для Маріанне слугувало немов тонким шаром лаку над бунтливою натурою.

— Генрік Війкнер. Так, його я добре знаю, ми навіть маємо кілька спільних знайомих, хоча особисто ніколи не зустрічалися. Як кажуть пліткарі, самовпевнений бізнесмен. Належить до такого типу людей, які можуть звільнити сотню людей перед сніданком і навіть не втратити апетиту. Його дружина має крамницю?

— Галерею. Абстрактне мистецтво.

Слова Маріанне про Генріка спантеличили Еріку. Вона ніколи не думала, що добре розбирається в людях, проте Генрік насправді не здавався їй самовпевненим бізнесменом.

Еріка закінчила розмову про Алекс і перейшла до з'ясування питання, заради якого телефонувала:

— Мені сьогодні надійшов лист. Від адвоката Лукаса. Вони викликають мене на зустріч щодо продажу батьківського будинку, яка відбудеться цієї п'ятниці в Стокгольмі. Але я не знаюся на юридичних справах. Які я маю права? Чи маю я взагалі хоч якісь права? Чи має Лукас насправді право так чинити?

Вона відчула, як нижня губа знову почала тремтіти, і глибоко вдихнула, аби заспокоїтися. За вікном на сонці іскрилася крига, що вкрила затоку після нещодавньої відлиги, і все це супроводжувалося мінусовою температурою вночі. Вона побачила, як горобець сів на підвіконня, і пригадала, що треба купити корм для птахів. Горобець допитливо хитав головою й легенько щось дзьобав на підвіконні. Упевнившись, що нічого їстівного немає, він полетів далі.

— Ти знаєш, я працюю податковим адвокатом, а не адвокатом у сімейних справах, тож не можу тобі відповісти вже зараз. Але ми зробимо ось так: я зв'яжуся з одним фахівцем, який працює в нашому бюро, і сьогодні ж зателефоную тобі. Ти не сама, Еріко. Ми допоможемо тобі в цьому, я обіцяю.

Було приємно чути від Маріанне надійні слова підтримки, і після щирої розмови з подругою Еріка відчула, що її життя стало світлішим, навіть попри те, що зараз вона знала не більше, ніж тоді, коли зателефонувала їй.

Незібраність так і мучила її. Еріка змусила себе взятися за роботу над біографією, але відчувала лише внутрішній спротив.

Їй залишалося написати понад половину книги, але видавництво нетерпляче чекало на перший рукопис. Написавши майже два аркуші формату А4, вона перечитала написане і, перемістивши до смітника, швидко знищила плід кількогодинної праці. Вона відчувала лише великий смуток — задоволення від роботи зникло вже давно. Натомість дописала статтю про Александру й запакувала її в конверт з адресою «Богусленінгу». Незабаром настав час зателефонувати Данові й роз'ятрити його смертельну душевну рану, отриману внаслідок блискучої поразки Швеції у вчорашній грі.

Комісар Мельберг задоволено поплескав себе по животі й подумав, чи не подрімати трохи — однаково роботи не було, а тим дріб'язковим справам, які мав, він не надавав особливо-го значення.

Він подумав, що було б чудово трохи покуняти, щоб ситний ланч перетравився в тиші й спокої, але щойно встиг заплющити очі, як різкий стук сповістив, що Анніка Янссон, секретарка поліцейської дільниці, чогось від нього хоче.

— От дідько! Ти не бачиш, що я зайнятий?

Намагаючись прибрати діловий вигляд, він почав незграбно порпатися в паперах, які купою лежали на письмовому столі, але все, що йому вдалося, — перекинути чашку з кавою. Духмяний напій розлився на всі папери, і він узяв до рук ті, що лежали найближче, намагаючись витерти ними сорочку, яка вже була схожою на спід штанів.

— Чорт! Чи я в біса шеф тут? Ти не навчилася виявляти хоч якусь повагу до свого керівництва й стукати перед тим, як увійти?!

Вона й не намагалася сказати, що насправді саме так і зробила. Навчена віком і досвідом, просто вичікувала, поки найгірша стадія знервованості мине й він заспокоїться.

— Я думав, що в тебе є свої справи, — пробурмотів Мельберг.

Анніка стримано промовила:

— Тебе шукали з відділу судової медицини. А точніше, судовий патологоанатом Торд Педерсен. Можеш зателефонувати за ось цим номером.

Вона простягнула клаптик паперу з номером, записаним охайним почерком.

— Він не сказав, що за справа?

Допитливість мучила його. Відділ судової медицини не часто дає про себе знати, особливо тут, у провінції. Можливо, коли-не-коли станеться так, що знадобиться допомога талановитої поліцейської команди.

Він розгублено помахав рукою, наказуючи Анніці піти. Затиснув слухавку між підборіддям і плечем і завзято почав набирати записаний номер.

Анніка швидко вийшла з кімнати й гучно зачинила за собою двері. Вона сіла за робочий стіл і вже вкотре проклинала рішення, за яким Мельберга перевели до цієї маленької поліцейської дільниці в Танумсгеде. За чутками, які ходили дільницею, він не міг залишатися в Гетеборзі тому, що сильно побив заарештованого іммігранта, який був під його відповідальністю. Це точно вже не перша його помилка, але найбільша. Його керівництво вже було сите донесочу. Відділ внутрішніх розслідувань так і не зміг нічого довести, але працівники побоювалися, що він може ще щось вчинити, — і його негайно перевели на посаду комісара в Танумсгеде. Комуни, де майже кожен із дванадцяти тисяч жителів завдяки своїй законослухняності виявився постійним нагадуванням про його приниження. Його колишнє керівництво сподівалося, що там він не зможе завдати більшої шкоди. Очікування виправдалися. Та, з іншого боку, він не зробив і нічого корисного.

Анніка раніше не мала жодних проблем на роботі, але тепер, під керівництвом Мельберга, усе змінилося. Цей чоловік не тільки постійно поводився нахабно, а й уважав себе Божим даром для жінок, і Анніка була тією людиною, яка найпершою відчула всі його вибрики на собі. Сумнівні натяки, щипки за сідниці та двозначні коментарі були лише часткою того, що їй доводилося витримувати на робочому місці. Однак найогиднішою

рисую, на її думку, була його жажлива зачіска, яку той робив, аби приховати свою лисину. Він відростив волосся до такої довжини, якої його працівники зроду не бачили, і зробив таку укладку, що найбільше була схожа на покинуте вороняче гніздо.

Вона затремтіла від думки, який вигляд має його волосся без зачіски, але, на щастя, їй ніколи не траплялося бачити це на власні очі.

Їй було цікаво, чого саме хотіли працівники відділу судової медицини. Ну, згодом вона дізнається про це. Дільниця невелика, і вся інформація поширювалася вже за годину.

Бертіль Мельберг почув гудки, спостерігаючи, як Анніка виходить із кімнати.

Неймовірно гарна баба. Міцна, струнка й однаково округла в потрібних місцях. Світле довге волосся, високий бюст і гарні сідниці. Шкода тільки, що завжди вдягнена в довгу спідницю та просторі блузи. Можливо, йому варто сказати їй, що трохи обтіслиший одяг — це те, що треба. Як шеф він має право на власну думку щодо одягу персоналу. Тридцять сім років... Він довідався про її вік, подивившись особову справу. Вона молодша від нього на понад двадцять років, і це було якраз у його смаку. Про старих відьом нехай дбає хтось інший. Його цікавили молоденькі. Зрілий, досвідчений, міцної статури — жоден диявол і гадки не матиме, що з роками його волосся трохи потоншало. Він обережно доторкнувся рукою до голови. О, так, волосся було там, де треба.

— Торд Педерсен.

— Так, привіт. Це комісар Бертіль Мельберг із поліцейської дільниці в Танумсгеде. Ти шукав мене.

— Так, усе правильно. Я в справі вбивства, яку ми отримали від вас. Жінка на ім'я Александра Війкнер. На перший погляд здавалося, що це самогубство.

— Та-а-ак.

Педерсен замовк. Мельберга розпирало від цікавості.

— Учора було проведено розтин трупа, і тепер немає сумнівів у тому, що це не може бути самогубством. Хтось убив її.

— Ох, чорт!

На емоціях Мельберг знову перекинув чашку з кавою, і рідина розлилася на письмовий стіл. На сорочці з'явилася чергова пляма.

— Як ви з'ясували це? Маю на увазі, чи маєте якісь докази того, що це вбивство?

— Я можу зараз же надіслати факсом протокол розтину, але не впевнений, що ви все зрозумієте. Натомість можу надати вам коротке резюме найважливіших пунктів. Зачекайте хвилинку, я лише візьму окуляри, — сказав Педерсен.

Мельберг чув, як він шукає окуляри, і нетерпляче чекав на нову інформацію.

— Так, ми маємо ось що. Жінка, тридцять п'ять років, у прекрасній фізичній формі. Але це ми вже знали й до розтину. Жінка померла приблизно тиждень тому, але, попри це, її тіло в дуже гарному стані, передусім завдяки низькій температурі в кімнаті, де воно лежало. Крига навколо нижньої частини тіла також сприяла його збереженню.

Гострі порізи на обох зап'ястках зроблено бритвою, яку також було знайдено на місці злочину. Ось із цього й почалися мої підозри. Обидва порізи однаково глибокі та прямі, і це дуже незвично, — навіть наважуся сказати, що таке не трапляється у випадках самогубства. Розумієш, через те, що ми володіємо краще або правою, або лівою рукою, виходить так, наприклад, що поріз на лівій руці пряміший та сильніший у правшій, аніж поріз на правій руці, коли людина застосовує «не ту» руку, скажімо так. Я дослідив пальці на обох руках, і мої підозри підтвердилися. Одне лезо бритви неймовірно гостре, тому під час застосування залишає переважно мікроскопічні маленькі порізи. Але в Александри Війкнер такого не було. Навіть це вказує на те, що хтось інший порізав її зап'ястки, імовірно, для того, щоб видати це за самогубство.

Педерсен на мить замовк і знову сказав:

— Тоді я запитав себе: як людина може це зробити так, щоб жертва навіть не чинила опору? Але висновки токсикологічної

експертизи дали мені відповідь на нього. У крові жертви знайдено залишки сильного снодійного.

— Що це доводить? Хіба вона не могла сама випити снодійне?

— Звичайно, такий варіант теж можливий. Але сучасна наука, на щастя, забезпечила судову медицину великою кількістю незамінних засобів та методів. Один із них полягає в тому, що сьогодні ми можемо дуже точно вирахувати час дії різних лікувальних препаратів та отрут. Ми кілька разів проводили аналіз крові жертви й постійно мали однаковий результат: Александра Війкнер не могла сама порізати вени, оскільки її серце зупинилося внаслідок крововтрати й вона довго була непритомною. На жаль, я не можу надати тобі докладнішої інформації щодо часу — цього наука ще не досягла. Але немає сумнівів у тому, що це вбивство. Сподіваюся, що ви справді зможете розібратися в цьому. Ви маєте не так багато справ з убивствами у вашому районі, чи не так?

У голосі Педерсена звучав сумнів, який Мельберг негайно сприйняв як критику, спрямовану на нього особисто.

— Так, ти маєш рацію: у нас немає великого досвіду в цьому тут, у Танумсгеде. На щастя, зовсім випадково тут опинився я. Моє справжнє робоче місце — в управлінні поліції Гетеборга, і завдяки моему багаторічному досвіду такої роботи ми, без сумніву, зможемо провести розслідування вбивства й тут. І місцеві поліцейські матимуть шанс побачити, як виконують справжню поліцейську роботу, тож будьте певні: ми швидко розкриємо цей злочин. Повірте моїм словам.

Цим помпезним просторікуванням Мельберг точно дав зрозуміти судовому лікареві Педерсену, що той розмовляє не з якимось дитям. Лікар завжди удавав важливу персону. Але Педерсен уже виконав свою частину роботи й тепер настав час братися за розслідування професіоналам.

— О, ледве не забув... — У судового лікаря відібрало мову від такого хизування поліцейського, і він розповів про ще дві речі, які вважав важливими. — Александра Війкнер була при надії, на третьому місяці, і вже народжувала дитину раніше. Я не знаю, чи стосується ця інформація вашого розслідування,

але завжди краще мати більше фактів, аніж менше, чи не так? — промовив Педерсен.

Мельберг невиразно пробурмотів щось у відповідь, і вже після кількох формальних фраз вони завершили розмову. Педерсена переполювали сумніви щодо компетентності поліцейського і його професіоналізму в проведенні розшуку вбивці, Мельберга — запал та завзятість. Перший огляд ванної було проведено відразу ж після того, як знайшли тіло, але зараз він має простежити за тим, щоб будинок Александри Війкнер оглянули ретельно — міліметр за міліметром.

2

Він зігрів пасмо її волосся у своїх руках. Маленькі крижинки танули й стікали з його долонь. Він дбайливо злизував воду.

Він притулив щоку до краю ванної й відчув, як холод пронизує шкіру. Вона була напрочуд гарною під льодяним покривом.

Зв'язок між ними був усе ще тут. Нічого не змінилося. Нічого не стало іншим. Двоє такі схожі.

Її руку можна було підняти лише з деяким зусиллям, щоб покласти долоню на долоню. Він влітав свої пальці між її пальців. Кров висохла й застигла, маленькі сухі лусочки вперлися в його шкіру.

Поруч із нею час не мав значення. Роки, дні або тижні пролітали, наче згряя смутку, і єдине, що чогось вартувало, — лише це. Її рука в його руці. Саме тому зрада була такою болісною. Вона знову зробила час значущим. Тому тепла кров ніколи більше не буде текти в її тілі.

Перед тим як піти, він обережно поклав її руку так, як та й лежала.

І не озирнувся.

Еріка, раптово пробуджена від глибокого сну, спочатку не могла зрозуміти, що за звук змусив її прокинутися. Коли вона

нарешті усвідомила, що її розбудив різкий дзвінок телефону, уся мелодія вже майже пролунала, і вона вистрибнула з ліжка, аби встигнути відповісти.

— Еріка Фалк. — Її голос звучав хрипко, і вона гучно відкашлялася, затуливши рукою слухавку.

— Ой, перепрошую, я розбудив тебе? Прошу вибачення.

— Ні, я вже прокинулася. — Відповідь прийшла сама собою, і Еріка відчувала, як непереконливо звучали її слова. Було зрозуміло, що вона, м'яко кажучи, щойно прокинулася.

— Прошу вибачення в будь-якому разі. Це Генрік Війкнер. Я нещодавно розмовляв із Біргіт, і вона мене попросила зв'язатися з тобою. Її зателефонував зранку якийсь нахабний комісар із поліцейської дільниці в Танумсгеде. Він досить неввічливо наказав їй зайти в поліцію. Імовірно, навіть моя присутність важлива. Він не захотів повідомляти докладну інформацію, але ми маємо свої припущення. Біргіт дуже збентежена, і оскільки ані Карла-Еріка, ані Джулії зараз немає у Ф'елльбацці через деякі обставини, хотів би запитати, чи не могла б ти зробити мені велику послугу — приїхати й побути з нею. Її сестра з чоловіком на роботі, тож вона зараз сама в них удома. Я зможу приїхати до Ф'елльбакки лише за декілька годин і не хотів би, щоб вона залишалася на самоті так довго. Я розумію, що прошу забагато, і ми знаємо одне одного насправді не дуже добре, але мені більше немає до кого звернутися.

— Звісно, я приїду до Біргіт. Без проблем. Мені треба лише вдягнутися, і я зможу бути в неї вже за п'ятнадцять хвилин.

— Чудово. Я безмежно вдячний тобі. Чесно. Біргіт ніколи не була особливо стабільною, і я хочу, щоб біля неї хтось залишався, поки я не приїду до Ф'елльбакки. Я зателефоную й скажу їй, що ти в дорозі. Я прибуду після дванадцятої, тоді зможемо поговорити. І ще раз дякую.

Усе ще із закислими очима Еріка поспішила до ванної, аби мерщій умитися. Вона вдягнулася в те, у чому була вчора, швиденько розчесала волосся, нафарбувала вії й менш ніж за десять хвилин уже сиділа за кермом. На дорогу від Селвіка до

Талльгатан потрібно було не більше п'яти хвилин, тож майже секунда в секунду за п'ятнадцять хвилин після розмови з Генріком вона подзвонила у двері.

Здавалося, наче Біргіт схудла на кілька кілограмів відтоді, як Еріка бачила її востаннє, і одяг вільно висів на ній. Цього разу вони не зайшли до вітальні, а спинилися на кухні.

— Дякую, що прийшла. Я так розхвилювалася, що не змогла б досидіти до приїзду Генріка наодинці зі своїми думками.

— Він казав, що тобі телефонували з поліції в Танумсгеде?

— Так, учора о восьмій зателефонував комісар Мельберг і повідомив, що мені, Карлу-Еріку та Генрікові потрібно негайно прибути до відділення. Я пояснила, що Карл-Ерік змушений був терміново поїхати в справах, але завтра він повернеться. Запитала, чи можна, щоб ми всі разом прийшли завтра. Але для нього це виявилось неприйнятним, і він сказав, що хоче зустрітися хоча б зі мною та Генріком. Він поведився дуже нахабно, і, звісно ж, я негайно зателефонувала Генрікові, щоб він приїхав якомога швидше. Я почувалася загнаною й наляканою, і тоді Генрік запропонував зв'язатися з тобою й запитати, чи не змогла б ти приїхати на кілька годин. Сподіваюся, ти не подумала, що ми надто набридливі. Навряд чи тобі в радість мати справу з нашою сімейною трагедією, але я справді не знала, до кого мені звернутися. До того ж колись ти була майже дочкою в цьому будинку, і я подумала, що тобі, можливо...

— Не думай про це. Я охоче допоможу. Поліцейський сказав, про що йтиметься?

— Ні, він не хотів казати ані слова про це. Але я маю свої припущення. Мені здається, що вона не наклала на себе руки, я впевнена!

Еріка імпульсивно поклала свою руку на руку Біргіт.

— Біргіт, рідна, не роби поквапних висновків. Можливо, ти маєш рацію, але поки ми не дізнаємося точно, краще не загадувати.

Минуло ще кілька довгих годин за кухонним столом. Уже за деякий час розмова затихла, і єдине, що порушувало тишу, — цокання годинника. Еріка малювала кола вказівним пальцем

навколо візерунка на гладенькій скатертині. Біргіт була вдягнена в такий самий скорботний одяг, і її макіяж не змінився відтоді, як Еріка зустріла її того дня, але зараз її зовнішність оповила втома й смуток. Втрата ваги не прикрашала її, і тепер у неї з'явилися нові зморшки навколо очей і губ. Вона схопила свою чашку з кавою так сильно, що пучки пальців побіліли. Якщо таке довге очікування втомлювало Еріку, імовірно, для Біргіт воно було нестерпним.

— Не розумію, кому знадобилося вбивати Алекс? Моя донька не мала ворогів. Вони з Генріком жили мирно, як і всі звичайні люди, — після довгої мовчанки слова Біргіт прозвучали, мов грім ясенний.

— Ми поки не знаємо достеменно, чи її вбили. Не варто гадати, доки не дізнаємося, навіщо нас викликають до поліції, — повторила Еріка. Те, що Біргіт не відповіла, вона розтлумачила як мовчазне визнання правильності власних слів.

Рівно о дванадцятій Генрік заїхав на невеличку стоянку навпроти будинку. Вони побачили його з вікна кухні й поспіхом підвелися й накинули на себе верхній одяг. Коли він подзвонив у двері, вони вже були готові йти й чекали на нього в коридорі. Біргіт і Генрік поцілувалися в щічку, опісля настала черга Еріки прийняти таке саме привітання. Вона не звикла до подібних манер і хвилювалася, що може знітитися, якщо зробить щось не так. Однак упоралася вона швидко й легко та вмить відчула приємний аромат Генрікового лосьйону після гоління.

— Ти ж із нами поїдеш?

Еріка була вже на півдорозі до свого автомобіля.

— Не знаю...

— Я був би дуже радий.

Еріка презирнулася з Генріком і, глибоко зітхнувши, сіла на заднє сидіння його «БМВ». День лише починався.

Вони їхали до Танумсгеде майже двадцять хвилин і лише холодно перекинулися кількома словами про погоду й зменшення чисельності населення в сільській місцевості, намагаючись зовсім не торкатися теми неминучого візиту до поліції.

Еріка сиділа на задньому сидінні автомобіля Генріка й дошукувалася відповіді на запитання, що вона там забула. Хіба їй бракує власних проблем і чи їх не задосить, аби не втручатися в справу вбивства, якщо все дійсно так? Якщо в поліції цю версію підтвердять, то ідея книжки розвалиться, наче картковий будиночок. Вона встигла лише окреслити перші штрихи, а тепер могла так само сміливо викинути написане в смітник. Ну, це принаймні змусить її зосередитися лише на написанні біографії. Хоча можна буде й переробити начерки. Можливо, так навіть ліпше. Розслідування вбивства, імовірно, стане в пригоді.

Раптом вона усвідомила, де перебуває й навіщо їде разом із Генріком і Бірґіт. Алекс не вигаданий персонаж, якого на власний розсуд можна було подати в перекрученому вигляді. Вона була справжньою людиною, яку любили справжні люди. Сама вона теж захоплювалася Алекс. Еріка роздивлялася Генріка в дзеркало заднього огляду: він досі мав незворушний вигляд, попри те, що вже незабаром дізнається, чи його дружину справді вбили. Хіба не трапляється часто так, що вбивцею є хтось із родини жертви? Еріці знову стало соромно за свої думки. Вона ледве змусила себе відмовитися від них і полегшено зітхнула. Тепер їй хотілося, аби все це закінчилося й можна було повернутися до своїх буденних турбот.

На письмовому столі лежали товстенні стоси паперів. Дивно, як маленька комуна Танум могла генерувати так багато злочинів. Звичайно ж, це переважно дрібні справи, але кожну заяву необхідно розглянути, а тому зараз він сидів за паперами, немов якийсь канцелярський шур. Було б не так кепсько, якби Мельберг бодай трохи допомагав, а не цілий день висиджував своєю товстою дупою на стільці. Укотре йому доводилося виконувати роботу замість шефа. Патрик Гедстрем важко зітхнув. Якби він не ставився до цього з гумором, хоч і чорним, то довго не протягнув би. Однак останнім часом почав замислюватися, невже це насправді є сенсом його життя.

Сьогодні на нього чекала дуже важлива подія, яка мала стати жаданим порятунком від повсякдення. Мельберг наказав

йому побути з ним під час розмови з матір'ю та чоловіком жінки, яку було знайдено вбитою у Ф'ельбацці. Не те щоб Патрик не вбачав трагедії в усьому, що сталося, або не співчував родині жертви — справа в тому, що дуже рідко трапляється бодай щось захопливе в його роботі. І зараз йому дуже нетерпеливилось.

У школі поліції вони практикували техніку проведення допитів, але досі він не мав нагоди продемонструвати свій хист, оскільки йому діставалися лише заяви про крадіжки велосипедів або побої. Патрик подивився на годинник. Час іти до кабінету Мельберга, де відбуватиметься розмова. Хоча допит — лише формальність, зустріч однаково не втрачала своєї важливості. Він чув плітки, ніби мати вбитої стверджує, що дочка не могла накласти на себе руки, тож йому було цікаво почути, що стоїть за цим, як виявилось, правильним твердженням.

Узявши блокнот, ручку й чашку кави, Патрик вийшов у коридор. Оскільки руки його були зайняті, двері довелося відчиняти ліктями й ногами. Увійшовши до кабінету, він обернувся й побачив її. Серце Патрика немов зупинилося на кілька секунд. Ось йому знову десять років, і він намагається смикнути її за коси. Небавом йому вже п'ятнадцять, і він вмовляє її застрибнути на мопед і зробити коло. У двадцять років він втратив надію: вона переїхала до Гетеборга. Патрик швидко підрахував подумки й усвідомив, що минуло щонайменше шість років відтоді, як він бачив її востаннє. Вона майже не змінилася — така ж висока й вродлива. Її волосся хвилями спадало на плечі, а біляві пасма відливали теплим відтінком. Ще в дитинстві Еріка завжди полюбляла покрасуватися, і він бачив, що вона й досі надавала великого значення своїй зовнішності. Вона здивувалася, побачивши його, але, оскільки Мельберг суворо зиркнув на нього, наказуючи сісти, він лише мовчки кивнув їй.

Перед ним сиділи люди, яких об'єднувало одне — смерть Александри Війкнер. Її мати, маленька й тендітна жінка з ідеальною зачіскою та у вишуканому вбранні, уся в золотих прикрасах. На думку Патрика, їх було забагато. Однак жінка

мала сумовитий вигляд, і якнайкраще це підтверджували темні кола під її очима. Натомість її зять не мав ознак такої зажури. Патрик заздалегідь ознайомився з матеріалами справи: Генрік Війкнер — успішний бізнесмен із Гетеборга, який має великі статки, що в його родині передаються з покоління в покоління. І це помітно. Не тільки завдяки очевидній вишуканості його одягу або аромату дорогого лосьйону після гоління, що розійшовся кімнатою. Цьому сприяло також дещо загадкове — наче абсолютна впевненість у тому, що саме він має право посісти найпрестижніше місце в цьому світі. Неминучий результат того, що в житті він ніколи не злидарював. Попри те, що Генрік здавався напруженим, Патрикові вдалося відчувати, що чоловік упевнений у тому, що контролює ситуацію.

Надутий, як сич, Мельберг сидів за своїм письмовим столом. Він якнайглибше заправив строкату сорочку в штани, але плями від кави однаково були на ній помітні. У пронизливій тиші, поправляючи правою рукою неслухняне волосся, Мельберг роздивлявся кожного учасника допиту з голови до п'ят. Патрик намагався не дивитися на Еріку й зосередився на одній із плям на сорочці Мельберга.

— Отже, ви розумієте, чому я покликав вас сюди... — промовив Мельберг і показово замовк. — Мене звати Бертіль Мельберг. Я начальник поліцейської дільниці в Танумсгеде, зі мною поруч Патрик Гедстрем, мій помічник у проведенні цього розслідування.

Він кивнув на Патрика, який сидів перед Ерікою, Генріком та Біргіт.

— Розслідування? Отже, її вбили!

Біргіт нахилилася вперед, і Генрік спішно обійняв її.

— Так, ми з'ясували, що ваша дочка не могла накласти на себе руки. Самогубство, за висновками патологоанатома, повністю виключено. Я, звичайно, не можу повідомити всі деталі розслідування, але основна причина, за якою ми знаємо достеменно, що її вбили, — те, що тоді, коли її зап'ястки перерізали, вона була непритомною. Ми виявили велику кількість снодійного в її крові. Найімовірніше, коли вона знепритомніла, убивця

спочатку поклав її у ванну, а потім увімкнув воду й перерізав її зап'ястки бритвою, намагаючись видати це за самогубство.

Занавіски, здавалося, захищали кабінет Мельберга від яскравого проміння денного сонця. У кімнаті панувала напружена й дещо суперечлива атмосфера: журба контрастувала з радістю Біргіт через те, що Алекс не наклала на себе руки.

— Ви знаєте, хто це зробив?

Біргіт дістала зі своєї сумочки невеличку вишиту хустинку й дуже обережно витерла очі, аби не стерти макіяж.

Мельберг поклав руки на свій велетенський живіт і поглянув на всіх присутніх. Він гучно відкашлявся й промовив:

— Можливо, *ви* мені скажете?

— Ми? — перепитав зі щирим подивом Генрік. — Звідки ми можемо про це знати? Таке міг учинити тільки якийсь божевільний. Алекс не мала вогонь.

— Це ти так гадаєш.

Умить Патрікові здалося, наче обличчям Генріка пробігла тінь. Уже за секунду вона зникла й до Генріка повернулося його спокійне й стримане «я».

Патрик завжди скептично ставився до таких чоловіків, як Генрік Війкнер. Таких, які народилися під щасливою зіркою: вони й за холодну воду не бралися, однак мали все. Звісно ж, він здавався привітним і симпатичним, але Патрик відчував, що за цим приховано дещо інше. І це «інше» виказує те, що Генрік не така проста особистість, як здається на перший погляд. За його привабливістю ховалася нахабність, і Патрик задумався, чому Генрік зовсім не здивувався, коли Мельберг заявив, що Алекс убили. Припускати — одна справа, а чути підтвердження такого факту — зовсім інша. Принаймні це він вивчив за десять років своєї роботи в поліції.

— Нас підозрюють?

Біргіт мала такий здивований вигляд, наче комісар прямо перед її очима перетворився на гарбуз.

— Зі статистикою не посперечаєшся. Злочини переважно вчиняє хтось із близьких родичів жертви. Я не стверджую, що в нашій справі все так само, але, гадаю, ви розумієте, чому ми

маємо перевірити й такий варіант. Особисто обіцяю вам, що ми обстежимо геть усе до останньої цятки. З моїм досвідом у розкритті злочинів, — він на кілька секунд замовк, — ми, без сумніву, швидко розберемося з цією справою. Але я хотів би, щоб кожен із вас написав звіт про те, де перебував і що робив у той час, коли загинула Алекс.

— Про який саме час ідеться? — запитав Генрік. — Останньою з нею розмовляла Біргіт, а потім ніхто з нас не телефонував їй аж до неділі. Тож убивство так само могло статися в суботу, чи не так? Я телефонував їй минулої п'ятниці, приблизно о пів на десяту вечора, але вона не взяла слухавки. Алекс часто прогулювалася перед сном, тож я припускав, що вона могла бути надворі.

— Патологоанатом зміг лише з'ясувати, що вона пролежала мертвою приблизно тиждень. Звісно, ми перевіримо вашу інформацію щодо того, коли ви їй телефонували востаннє, але, за нашими висновками, її було вбито минулої п'ятниці не пізніше дев'ятої вечора. Приблизно о шостій, незабаром після приїзду до Ф'елльбакки, вона зателефонувала Ларсу Теландерові щодо ремонту опалення, яке не працювало. Він не зміг приїхати відразу ж, але пообіцяв зайти не пізніше дев'ятої години того самого вечора. Ларс Теландер стверджує, що постукав у двері о дев'ятій. Тоді йому ніхто не відчинив, і, зачекавши кілька хвилин, він попростував додому. Ми припускаємо, що Александру Війкнер вбили того самого вечора, коли вона приїхала до Ф'елльбакки, оскільки вона не могла забути про те, що має прийти майстер і полагодити котел, бо в кімнаті було дуже холодно.

Неслухняне волосся Мельберга знову сповзло, і Патрик побачив, що Еріка не могла відвести очей від такого видовища. Імовірно, її мучило бажання підбігти й власноруч поправити його зачіску. Усі працівники дільниці вже пройшли через це.

— О котрій годині ви востаннє говорили з нею? — Мельберг звернувся до Біргіт.

— Я не пам'ятаю достеменно, — замислилася вона. — Приблизно після сьомої. Гадаю, о сьомій п'ятнадцять — сьомій

тридцять. Ми швидко закінчили розмову, бо Алекс сказала, що в неї гість. — Біргіт пополотніла. — Це не міг бути...

Мельберг кивнув.

— Немає нічого неможливого, пані Карлгрен. Але з'ясувати всі обставини — це вже наша справа. Я вас запевняю, що ми докладемо максимум зусиль, аби знайти вбивцю. Однак перевірка підозрюваних у нашій роботі — одне з найважливіших завдань, тож, будь ласка, напишіть звіти.

— Мені так само необхідно підтвердити своє алібі? — запитала Еріка.

— Гадаю, не варто. Але ми хотіли б, аби ви докладно описали все, що побачили тоді, коли знайшли її. Свої письмові свідчення віддайте, будь ласка, моему помічникові Патрику Гедстрему.

Усі присутні поглянули на Патрика, і той кивнув у відповідь. Вони почали підводитися.

— Трагічна подія. Ще й дитина.

Усі присутні втупили свої очі в комісара Мельберга.

— Дитина? — Біргіт нерозуміюче дивилася то на Мельберга, то на Генріка.

— Так, за висновками патологоанатома, Александра була при надії. Третій місяць вагітності. Гадаю, це для вас не новина.

Мельберг усміхнувся й спідлоба поглянув на Генріка. Патрикові стало неймовірно соромно за таку жахливу поведінку свого шефа.

Обличчя Генріка відразу ж пополотніло. Біргіт спантеличено поглянула на нього. Еріка стояла немов закам'яніла.

— Ви чекали на дитину?.. Чому не розповіли про це? О Боже!

Біргіт притулила хустинку до рота й зайшлася плачем, навіть не встигнувши подумати про те, чи не потече туш її обличчям. Генрік знову обійняв її й мимохіть презирнувся з Патриком. Найімовірніше, він і сам гадки не мав про те, що Александра була при надії. Натомість Еріка мала засмучений вигляд і, певна річ, знала про це.

— Ми поговоримо про це вдома, Біргіт. — Він обернувся до Патрика. — Я подбаю про те, щоб вам передали наші свід-

чення про той самий вечір. Напевно, ви залюбки поставите нам додаткові запитання, коли перечитаєте їх?

Патрик кивнув і, звівши брови, поглянув на Еріку.

— Генріку, я зараз підійду. Лише перекинуся кількома словами з Патриком. Він мій давній знайомий.

Вони зупинилися в холі, а Генрік із Біргіт попростували до автомобіля.

— Яка несподівана зустріч! Не очікував тебе тут побачити, — сказав Патрик.

Він нервово переминався з ноги на ногу.

— Так, я геть забула, що ти тут працюєш.

Вона крутила в руці ремінь сумки і, трохи схиливши голову, дивилася на Патрика. Усі її жести були йому добре знайомі.

— Так багато часу минуло. Мені дуже шкода, що я не зміг приїхати на похорон. Як ви з Анною впоралися з усім?

Попри свій зріст, вона здавалася низенькою, і він насилу опирався своєму бажанню погладити її по щоці.

— Досить нормально. Анна поїхала додому відразу після похорону, а я вже кілька тижнів намагаюся навести лад у будинку. Однак це дуже непросто.

— Я чув, що одна пані у Ф'ельмбацці знайшла Александру, але я не знав, що то ти. Гадаю, моторошне видовище. Ви ще й подругами були в дитинстві.

— Так, здається, події того дня завжди стоятимуть у мене перед очима. Слухай, мені вже час іти: вони чекають на мене в автомобілі. Може, якось зустрінемося? Я поки що буду у Ф'ельмбацці.

Вона вже прямувала до дверей.

— Як щодо вечері в суботу в мене вдома? О восьмій? Адреса є в телефонній книзі.

— Я залюбки завітаю в гості. До зустрічі в суботу!

Вона задкувала до дверей.

Щойно Еріка зникла за дверима, Патрик на веселій ноті виконав невеличкий імпровізований індійський танець. Таке дійство дуже приголомшило його колег. Радість не вщухала, хоча він знав, що йому доведеться докласти чимало зусиль, аби

будинок мав презентабельний вигляд. Відколи Карін його покинула, він не дуже переймався хатніми справами.

Вони з Ерікою знали одне одного з народження. Ще змалечку їхні матері були нерозлийвода й опікувалися одна одною, наче сестри. У дитинстві Патрик та Еріка часто спілкувалися, ба більше, Еріка була його першим великим коханням. Сам він гадав, що народився закоханим у неї. Його почуття до неї, здавалося, були закладені природою. Однак вона завжди ігнорувала їх і сприймала його собачу вірність як належне. Спочатку, коли вона переїхала до Гетеборга, йому здалося, що вже час покласти край своїм сподіванням. Невдовзі Патрик закохався в іншу дівчину, Карін, і коли вони одружилися, то він був упевнений, що буде разом із нею до останнього подиху. Однак думки про Еріку засіли в його голові назавжди. Деколи він забував про неї на місяці, а іноді не міг позбутися спогадів, які мучили його по кілька разів на день.

За той час, поки його не було на робочому місці, товсті стоси паперів із якогось доброго дива не зменшилися. Важко зітхнувши, він сів за письмовий стіл і взяв документи, що лежали згори. Його робота була такою одноманітною, що він почав обмірковувати суботнє меню. Бодай із десертами все зрозуміло. Еріка завжди любила морозиво.

Він прокинувся з неприємним запахом із рота. Певна річ, учора вони добряче надудилися. Увечері завітали в гості хлопці, і всю ніч вони випивали. У його пам'яті вимальовувалися лише якісь нечіткі спогади про те, як увечері до них приїхала поліція. Він спробував підвестися, але в голові паморочилося, тож вирішив іще трохи полежати.

Його права рука сильно боліла. Піднявши її, він побачив, що кісточки пальців дуже подерті й обкипілі кров'ю. Дідько. Отже, учора була бійка — ось чому приходив поліцай. Він дедалі чіткіше пригадував події вчорашньої ночі. Хлопці почали плести якісь нісенітниці про самогубство. Хтось із них говорив багато дурниць про Алекс і обзивав її повією вищого класу й світською проституткою. Далі в його пам'яті величезна прогалина, і він

пам'ятає лише, як зозла гамселив того хлопця. Звісно ж, він і сам часом її обзивав, коли гнівався через її зраду. Але це зовсім інше. Вони не знали її. Тільки він мав право судити.

Пролунав різкий телефонний дзвінок. Він не хотів піднімати слухавки, але зрештою вирішив, що ліпше підвестися з ліжка й відповісти, аніж чути сигнал, що ріже слух.

— Так, це Андрес, — пробелькотів він.

— Привіт, це мама. Як почувашся?

— Ох, кепсько. — Він присів і оберся спиною об стіну. — Котра в біса зараз година?

— Майже четверта вечора. Я тебе розбудила?

— Так. — Голова ввижалася йому непропорційно великою, і здавалося, що вона ось-ось упаде донизу.

— Я їздила на закупи й почула дещо. Хочу, щоби ти теж знав. Слухаєш?

— Чорт, так, я тут.

— З'ясували, що Алекс не наклала на себе руки. Її вбили. Я лише хочу, аби ти знав про це.

Тиша.

— Агов, Андерсе? Ти чув, що я сказала?

— Так-так. Що ти сказала? Алекс... убили?

— Так, принаймні так кажуть у Ф'елльбацці. Біргіт сьогодні їздила до поліцейської дільниці в Танумсгеде, і її там повідомили.

— Ох, дідько. Мамко, я маю дещо владнати. Я зателефоную пізніше.

— Андерсе? Андерсе?

Він кинув слухавку.

Він ледве дійшов до ванної й вдягнувся. Після двох пігулок панадолу Андерс знову почувався людиною. З кухні на нього звабливо дивилася пляшка горілки, але він не спокусився. Зараз йому важливо бути тверезим. Принаймні бодай трохи.

Знову пролунав різкий телефонний дзвінок. Він не підняв слухавки. Натомість рвучко схопив телефонну книгу й швидко знайшов потрібний номер. Його руки тремтіли, поки він натискав цифри. Після нескінченної кількості гудків нарешті почувся голос.

— Привіт, це Андерс, — промовив він, коли слухавку на-решті підняли. — Ні, дідько, не кидай слухавку. Нам треба дещо обговорити. Ну, чорт, у тебе немає вибору, скажу тобі. Я прийду до тебе за п'ятнадцять хвилин. Спробуй лишень кудись утекти. І мені начхати, що в тебе там за справи, уторопав? Не забувай, хто з нас втратить більше. Ідіоте, я вже йду. Побачимося за чверть години.

Андерс кинув слухавку. Зробивши кілька глибоких вдихів, він накинув на себе куртку й вибіг, навіть не зачинивши двері. У квартирі знову злісно задзвонив телефон.

Еріка почувалася виснаженою, коли повернулася додому. Вони їхали в напруженому мовчанні, і вона зрозуміла, що Генрік стоїть перед складним вибором: або розповісти Біргіт, що не він був батьком дитини Алекс, або промовчати в надії на те, що це не з'ясують під час розслідування. Еріка не заздрила йому, та й сама не була впевнена, як вчинила б на його місці. Правда не завжди найкращий порятунок.

У містечку вже сутеніло. Як же вона вдячна батькові за те, що встановив освітлення, яке вмикається автоматично, коли хтось наближається до будинку. Еріка завжди жакливо боялася темряви. Ще змалечку вона сподівалася, що в дорослому віці цей страх мине, адже не можуть же дорослі боятися темряви. Зараз їй було тридцять п'ять, і вона досі щовечора заглядала під ліжку, аби впевнитися, що там ніхто не заховався. Так жалюгідно.

Увімкнувши світло в усьому будинку, вона налила великий бокал червоного вина й вмостилася на плетену дивані на веранді. Навкруги суцільна темрява й усе немов у тумані. Вона почувалася самотньою. Так багато людей оплакували смерть Алекс. У неї самої залишилася тільки Анна. Інколи вона замислювалася, чи коли-небудь сумуватиме за нею її сестра.

У дитинстві вони з Алекс були дуже близькими одна одній. Коли Алекс почала відсторонюватися, а зрештою й зникла з її життя назавжди, Еріці здавалося, що земля тікає з-під її ніг. Алекс була єдиною людиною, яка завжди належала їй, і єдиною, хто, окрім батька, справді турбувався про неї.

Еріка поставила бокал із вином на стіл так різко, що його скляна ніжка відбилася. Вона почувалася надто невгамовною, щоби сидіти на місці, і ніяк не могла заспокоїтися. Не було сенсу вдавати, що смерть Алекс не зачепила її до глибини душі. Та щонайсильніше її вразив той образ Алекс, який вимальовувався завдяки її сім'ї та друзям. Він зовсім не відповідав тій Алекс, яку знала вона. Навіть якщо люди змінюються з дитинства до дорослого віку, то залишається ядро особистості, непідвладне часу. Та Алекс, яку вони їй описали, була для неї чужинкою.

Вона підвелася й накинула на плечі пальто. Ключі від автомобіля лежали в кишені, і вже в останню мить вона схопила ліхтарик і поклала його в іншу кишеню свого пальта.

У фіолетовому світлі вуличних ліхтарів будинок на вершині пагорба здавався покинутим і самотнім. Еріка припаркувала автомобіль на стоянці за школою, бо не хотіла, аби бодай хтось побачив, що вона зайшла в будинок.

Вона обережно пробиралася крізь кущі до веранди й сподівалася, що старі звички досі працюють, тож підняла придверний килимок — там лежав запасний ключ від будинку, зхований на тому самому місці, де й двадцять п'ять років тому. Двері трохи заскрипіли, коли вона їх відчинила, і Еріка плакала надію, що ніхто із сусідів не почув цей звук.

Заходити в темний будинок було моторошно. Через боязнь темряви їй стало важко дихати, і вона змусила себе зробити кілька глибоких вдихів, аби заспокоїтися. На щастя, Еріка згадала про ліхтарик, що лежав у кишені пальта, і молилася, аби батарейки не вийшли з ладу. Їй пощастило: уже за мить сяйво ліхтарика її дещо заспокоїло.

Еріка обережно освітила ліхтариком вітальню на першому поверсі. Вона досі не знала, що саме шукає в будинку, однак сподівалася, що ніхто із сусідів або перехожих не помітить світла й не зателефонує в поліцію.

Кімната гарна та простора. Замість меблів коричнево-помаранчевого кольору, які Еріка пам'ятала ще з дитинства, тут тепер стояли світлі меблі з берези в скандинавському стилі. Вона розуміла, що саме Алекс додала свою пайку до інтер'єру

будинку. Усе було в ідеальному стані, тому здавалося, що в будинку ніхто не жив: жодної вм'ятини на дивані або ж розгорнутої газети на журнальному столику. Вона не бачила нічого, на що хотілося б подивитися ближче.

Еріка пам'ятала, що велика й містка кухня розташована по тойбіч вітальні. Навіть у ній панувала ідеальна чистота, яку порушувала хіба що самотня чашка кави, що стояла на мийці. Еріка знову повернулася у вітальню й невдовзі піднялася сходами на другий поверх. Вона відразу ж повернула праворуч від сходів і зайшла в простору спальню. Еріка пам'ятала, що ця кімната колись була спальнею батьків Алекс, але тепер, очевидно, перетворилася на спальню Алекс і Генріка. Навіть ця кімната була облаштована зі смаком, однак мала екзотичний вигляд, який створювали оббивка шоколадного та яскраво-червоного кольорів і дерев'яна маска в африканському стилі, що висіла на стіні. Кімната була місткою й мала високу стелю, що підкреслювало красу й вишуканість великої люстри. Очевидно, Александра відмовилася від спокуси прикрасити свій будинок від найпершого поверху до останнього елементами декору в морському стилі: чимось таким, що притаманне літнім віллам. Невдвовижу, що все від штор із мушлями до картин із морськими вузлами продавалося миттєво в крамничках Ф'елльбакки.

На відміну від усіх кімнат, у спальні вирувало життя. Особисті речі Алекс були розкидані всюди: на приліжковій тумбі лежали пара окулярів і збірка віршів Густава Фредінга, на підлозі валялися панчохи, а на ліжку красувалися її светрики. Уперше Еріка відчула, що Алекс насправді жила в цьому будинку.

Еріка почала обережно заглядати до кожної шухлядки. Вона досі не знала, що саме шукає, і почувалася якимось вуаєристом, який риється в гарній мереживній білизні. Щойно вона вирішила перейти до іншої шухлядки, як почула шурхіт, що долинав із першого поверху.

Еріка вмить завмерла на місці, тримаючи в руках мереживні трусики й бюстгальтери. Звук із першого поверху гучнішав і відлунював крізь мовчазність будинку. Хтось обережно відчинив двері й одразу ж їх зачинив. Еріка спантеличено огледі-

лася усебіч. Заховатися в кімнаті можна було або під ліжком, або в одній із шаф уздовж стіни. Вона вагалася, який варіант обрати. Почувши кроки на сходах, Еріка інстинктивно підвелася й хутко залізла в найближчу шафу й заховалася поміж одягом. На щастя, дверцята шафи зачинилися легко й без скрипу. Їй не вдалося побачити, хто саме зайшов до будинку, однак вона чітко чула, що кроки дедалі наближались. Хтось завагався перед дверима спальні й лише потім увійшов. Раптом Еріка усвідомила, що щось тримає в руці. Вона сама не помітила, як прихопила із собою те, що шелестіло в шухлядці. Вона обережно поклала предмет у кишеню.

Еріка затамувала подих. Ні з того ні з сього в неї зачесався ніс, і вона відчайдушно спробувала ним повернути, аби не чхнути. Зрештою їй пощастило: ніс перестав чухатися.

Незнайомець у спальні ретельно щось шукав. Здавалося, ніби він робив те саме, що й Еріка перед тим, як їй довелося припинити свої пошуки. Він заглядав до кожної шухлядки, і Еріка раптом зрозуміла, що ось-ось настане черга шафи. Вона відчула, як мороз пробігає її тілом. Що робити? Єдине рішення, яке вона бачила, — протиснутися якомога далі за одяг. Їй поталанило: вона забралася у відділ із довгими пальтами й обережно протиснулася між ними в надії, що ніхто не помітить щиколоток, які стирчали з-над взуття.

На те, щоб оглянути шафу, знадобиться деякий час. Вона вдихнула затхлий запах засобу від молі й щиро сподівалася, що в темряві навколо неї не повзали ніякі комахи. Так само Еріка плекала надію, що будинком походжав не вбивця Алекс, який зараз стояв від неї на відстані простягнутої руки. «Але кому ще знадобилося б проникнути в цей будинок?» — подумала вона, хоча сама теж не мала жодного письмового дозволу сюди заходити.

Дверцята шафи відчинилися, і Еріка відчула струмінь свіжого повітря, який приємно торкнувся її шкіри. Вона затамувала подих.

Здавалося, шафа не приховувала якихось таємниць або цінностей, тож дверцята майже відразу знову зачинилися.

Такий самий обшук очікував і другу шафу, і вже незабаром Еріка почула, як кроки поступово віддалялися й знову наближались до вхідних дверей. Щойно почувши, як незнайомиць вийшов із будинку, вона наважилася вилізти з шафи. Як же прекрасно дихати й не рахувати кожен вдих-видих.

Кімната мала такий самий вигляд, як і тоді, коли Еріка увійшла до неї. Як-не-як відвідувач виявився обережним у своїх пошуках і залишив усе в ідеальному стані. Еріка була майже переконана, що до будинку заходив не крадій. Вона підійшла ближче до шафи, у якій ховалася. Коли вона притулилася до задньої стінки, то відчула щось тверде. Еріка посунула одяг, що висів спереду, і за ним побачила велике полотно. Вона обережно взяла в руки картину й розвернула її. Яка невимовна краса!.. Навіть Еріка розуміла, що її намалював талановитий митець. На картині зображено оголену Александру, яка лежала на боці, поклавши голову на руку. Митець використав лише теплі кольори, які надавали обличчю Алекс спокою. Вона не розуміла, чому таку гарну картину заховано в шафі. Здавалося, Александра не соромилася показувати себе. Вона була так само досконалою, як і картина. Еріка не могла позбутися відчуття, що в ній є щось знайоме. Щось таке, що вона вже споглядала раніше. Вона знала, що ніколи не бачила саме цю картину, тож це було щось інше. У нижньому правому кутку не було підпису, а коли Еріка повернула картину, то побачила лише цифри «1999». Імовірно, рік написання. Вона обережно поклала картину на місце й зачинила дверцята.

Еріка знову окинула поглядом кімнату. Складно пояснити, але в спальні чогось бракувало, однак вона ніяк не могла зрозуміти, чого саме. Можливо, їй потім вдасться згадати. Тепер Еріка не наважувалася ні на хвилину залишатися в будинку. Вона вийшла й поклала ключ на місце. Заспокоїлася лише тоді, як сіла в автомобіль і завела двигун. Задосить емоцій на один вечір. Витриманий коньяк прожене неспокій. Як у біса їй спало на думку поїхати до будинку Алекс? За власну придуркуватість їй хотілося вдарити себе по лобі.

Коли вона повернулася до свого гаража, то побачила, що минула майже година, відколи вона поїхала. Це її здивувало. Здавалося, минула вічність.

Стокгольм привітно зустрів її чудовою погодою. Однак Еріка сиділа мов у воду опущена. Західний міст завжди був її улюбленим місцем, де вона насолоджувалася сонцем, що променилося над Ріддарф'єрден. Однак сьогодні все по-іншому. О другій годині відбудеться зустріч, і всю дорогу від Ф'елльбакки Еріка даремно намагалася віднайти бодай якесь рішення. Маріанне дуже зрозуміло пояснила її права. На жаль, це її зовсім не втішало. Якщо ж Анна та Лукас і далі наполягатимуть на тому, щоб продати будинок, їй доведеться погодитися на це. Єдиний порятунок — заплатити їм половину від ринкової вартості. Щоправда, будинок у Ф'елльбацці коштував купу грошви, і вона не мала ані частки такої суми. Безсумнівно, вона не залишиться без копійки в кишені, якщо вони все ж таки продадуть будинок. Її половина принесе їй, найімовірніше, декілька мільйонів, але багатство її не цікавило. Ніякі у світі гроші не могли компенсувати втрату будинку. Їй ставало зле від самої лише думки про те, що якийсь там мешканець Стокгольма, який гадає, ніби щойно куплений морський кашкет перетворить його на жителя узбережжя, знесе чудову веранду й замість неї поставить панорамне вікно. Ніхто не здатен переконати її в тому, що вона перебільшує. Еріка думала про це знову й знову.

Вона зупинилася біля адвокатського бюро на вулиці Рунсбергсгатан в Естермальмі й побачила будівлю з колонами та помпезним фасадом із суцільного мармуру. Еріка востаннє поглянула на своє відображення в дзеркалі ліфта. Стиль її одягу відповідав ситуації. Вона була в цьому бюро вперше, але відразу ж вгадала, якого адвоката приведе із собою Лукас. Він зробив жест удаваної ввічливості та сказав, що, без сумніву, вона також може прийти з адвокатом. Еріка вирішила, що приїде сама. Вона всього-на-всього не мала фінансової змоги звернутися по допомогу до адвоката.

Еріка дуже хотіла побачитися з Анною та племінниками й зайти перед зустріччю до них на фіку¹. Попри розчарування вчинком Анни, Еріка однаково прагнула докласти максимум зусиль, аби зберегти їхні взаємини.

Здавалося, Анна не мала такого самого бажання, тому повсякчас викручувалася. Вона казала, що для неї це занадто болісно й ліпше буде, якщо вони зустрінуться в адвоката. Не встигла Еріка запропонувати зустрітися після перемовин, як Анна її випередила й попередила, що опісля вона йде в гості до подруги. Не дивина. Ясно як Божий день, що Анна уникає її. Постає запитання, чи це її власна ініціатива, чи ж Лукас не дозволяв їй зустрічатися з Ерікою, поки сам був на роботі та не мав змоги контролювати ситуацію.

Коли вона ввійшла, усі вже зібралися. Анна та Лукас із кислими мінами сканували її з голови до п'ят, поки вона з вимушеною усмішкою простягнула руку, аби привітатися з двома адвокатами Лукаса. Шурін лише неохоче кивнув їй, опісля й Анна наважилися слабо кивнути з-за його спини. Вони сіли на місце й розпочали перемовини.

Незабаром вони закінчили розмову. Адвокати сухо й діловито роз'яснили те, що Еріка вже знала: Анна та Лукас мали цілковите право на продаж будинку. Якщо Еріка має змогу виплатити їм половину ринкової вартості будинку у Ф'елльбацці, то вона має на це право. Якщо ж вона не може або не хоче, тоді будинок виставлять на продаж, щойно оцінять його вартість.

Еріка подивилася Анні прямо у вічі.

— Ти справді хочеш це зробити? Будинок для тебе ані крихти не важить? Подумай, що сказали б батьки, якби дізналися, що ми продамо будинок, щойно вони помруть. Це дійсно те, чого *ти* хочеш, Анно?

Вона наголосила на слові «ти» і побачила впівкока, як Лукас роздратовано звів брови.

¹ «Фіка» зі шведської перекладається приблизно як «пити каву, їсти солодощі та балакати».

Анна опустила очі й струсила зі своєї елегантної сукні невидимі крихти. Її світле волосся було зачесане назад і зібране в стриманий кінський хвіст.

— А що нам тепер робити з цим будинком? Там лише купа марудної роботи. Ти подумай про гроші, які ми можемо заробити від продажу. Гадаю, батьки оцінили б, що бодай хтось із нас дивиться на це практично. Маю на увазі: коли ми житимемо в тому будинку? Ми з Лукасом радше придбаємо гарну дачу в стокгольмських шхерах. Це набагато ближче. А ти сама що робитимеш із цим будинком? Нащо він тобі одній?

Лукас усміхнувся Еріці й з удаваною зажурою поплескав Анну по спині. Вона досі не наважувалася дивитися Еріці у вічі.

Еріку знову приголомшило те, який утомлений вигляд мала її молодша сестра. Схоже, вона ще більше схудла, відколи вони бачилися востаннє. Чорна сукня висіла на її талії та грудях. Під очима в Анни виднілися темні кола, і Еріці навіть здалося, що на її правій щоці під pudрою проявляються сліди від синців. Злість і безсилля від неможливості змінити ситуацію невгамовно бунтували в її душі, і Еріка втупилася очима в Лукаса. Однак він спокійно витримував її вовчий погляд. Лукас приїхав одразу ж після роботи й був одягнений у темно-сірий костюм, білосніжну сорочку та блискучу темно-сіру краватку. Він мав елегантний світський вигляд. Еріка гадала, що, певно, чимало жінок вважали його зовнішність привабливою. Особисто вона була переконана, що він мав жорсткі риси, які, наче фільтром, були накладені на його власні. Обличчя Лукаса було своєрідним і вирізнялося гострими вилицями та підборіддям. Загострені риси підкреслювало ще й те, що він завжди зачісував волосся назад і відкривав своє високе чоло. Він мав вигляд не типового англійця з червоним обвітrenим обличчям, а радше справжнього скандинава з білявим волоссям і крижаними блакитними очима. Повна й чітко окреслена верхня губа Лукаса чимось нагадувала жіночу й надавала йому легковажного декадентського вигляду. Еріка зауважила, що його погляд звернений на її декольте, і інстинктивно застібнула піджак. Він помітив її дії, і це розлютило її ще дужче. Вона

не хотіла, аби він бачив, що вона звернула на нього бодай якусь увагу.

Коли зустріч закінчилася, Еріка лише демонстративно розвернулася й вийшла з кабінету. Вона не вважала за потрібне казати ввічливі прощальні фрази. Усе, що треба, уже сказано. Незабаром із нею зв'яжеться людина, яка має приїхати та оцінити будинок. Опісля його якнайшвидше буде виставлено на продаж. Жодні слова співчуття не допоможуть їй у цій ситуації. Вона зазнала поразки.

Її квартиру у Васостан винаймала приємна пара аспірантів, тож Еріка не могла поїхати до себе додому. Їй і думати не хотілося про те, що зараз на неї знову чекає п'ять довгих годин подорожі до Ф'елльбакки. Зрештою Еріка припаркувала автомобіль на стоянці біля майдану Стуреплан і сіла на лавку в парку Гумлегордс. Зараз важливо зібратися з думками. Спокій у цьому напрочуд гарному парку, що, немов оаза, лежав посеред Стокгольма, якраз пропонував необхідну медитативну атмосферу, якої вона потребувала.

Імовірно, сніг випав лише нещодавно й щільно вкрив траву своєю білою крупною. У Стокгольмі за один або два дні сніг міг перетворитися на брудно-сіру сльоту. Еріка сіла на одну з паркових лавочок, попередньо поклавши під сідниці свої теплі рукавички. Цистит не те, з чим можна жартувати. Та й зараз їй задосить проблем і це аж ніяк не входить до її планів.

Еріка заглибилася у власні думки й спостерігала за юрбою, яка гамірливо простувала стежкою повз неї. Якраз середина обідньої перерви. Еріка вже майже забула, як метушливо й людно в Стокгольмі. Повсякчас люди кудись поспішають, немов постійно на щось полюють, але ніяк не можуть наздогнати. Раптом її оповив сум за Ф'елльбаккою. Дотепер вона сама не усвідомлювала, як чудово відпочила там за ті тижні, що минули. Звісна річ, у неї багато клопотів, однак це не завадило їй віднайти спокій у самій собі — те, що їй ніколи не вдавалося відчути в Стокгольмі. Якщо ти живеш у Стокгольмі сам, то повністю ізольований. У Ф'елльбацці ти хоч-не-хоч ніколи не буваеш самотнім. Навкруги завжди є люди, які дба-

ють про своїх сусідів чи близьких. Інколи таке втручання у власні справи набридає. Пліткарство не подобалося Еріці, однак коли вона сиділа тут і дивилася на міську метушню, то відчувала, що її душа там, у Ф'єлльбаккі.

Уже вкотре за день думки Еріки поверталися до Алекс. Навіщо вона щовихідних їздила до Ф'єлльбакки? Хто був той чоловік, з яким вона там зустрічалася? І запитання на мільйон: хто був батьком дитини, яку вона чекала?

Еріка раптом згадала про клаптик паперу, який запхала в кишеню піджака, поки ховалася в шафі в будинку Алекс. І не тямилася, як вона могла забути подивитися його ще позавчора, коли повернулася додому. Вона дістала з правої кишені зім'ятий аркушик. Замерзлими без рукавичок пальцями обережно його розгорнула й вирівняла.

То була копія статті з «Богусленінгу». На ній не було зазначено жодної дати, але зі шрифту та чорно-білих ілюстрацій 1970-х років вона зрозуміла, що це не нова стаття. Еріка дуже добре знала людей на світлинах й історію, про яку розповідалося в статті. Навіщо Алекс заховала її так далеко в шухляду свого комода?

Еріка підвелася й знову запхнула аркуш у кишеню. Відповіді на її запитання на ньому не було. Настав час їхати додому.

Похорон розкішний і з пишним відспівуванням. Церква Ф'єлльбакки заповнена вщерть. Не всі з присутніх знали Александру Війкнер, однак приїхали, аби вгамувати свою цікавість. Сім'я та друзі сиділи на найперших рядах. Окрім Генріка й батьків Александри, Еріка знала лише Франсін, біля якої сидів високий блондин — напевно, її чоловік. Загалом друзів було не так багато, і всі вони вмістилися на двох лавках. Це підтвердило думку Еріки про Алекс. Звісно, вона мала безліч знайомих, але в неї ніколи не було багато близьких друзів. На всіх інших місцях сиділи незнайомці, які прийшли заради цікавості.

Сама Еріка сіла вгорі, неподалік від трибуни. Біргіт, коли побачила її біля церкви, запросила сісти біля них, однак Еріка ввічливо відмовилася. Їй здавалося лицемірством сидіти біля родичів і друзів. Насправді Алекс була їй чужою людиною.

Еріка вовтузилася на твердій церковній лавці. Змалку їй з Анною батьки щонеділі силоміць тягнули до церкви. Дітьми вони жакливо втомлювалися й ледве висиджували довгі проповіді та псалми, а про те, щоб вивчити їхні монотонні мелодії, не могло бути мови. Таку надію вони втратили вже давно. Аби хоч трохи розвеселити себе, Еріка вигадувала різні історії. Це часто були казки про драконів і принцес, які вона так ніколи й не записала на папері. У підлітковому віці вона завзято протестувала й відвідувала церкву дуже рідко. Однак тоді, коли все ж таки йшла туди, казки змінювалися розповідями, які мали вже романтичне забарвлення. Іронічно, але, мабуть, саме таким вимушеним відвідуванням церкви вона має завдячувати. Або ж проклинати їх, адже вони неабияк вплинули на вибір професії.

Еріка й досі не віднайшла своєї віри, тож для неї церква була лише гарною будівлею й справжньою скарбницею традицій. Однак не більше. Ще з дитинства проповіді не пробудили в ній жодного бажання вдаватися до віри. Вони часто розповідали про пекло та гріхи, а дуже рідко — про світлу віру в Бога, яка, на думку Еріки, існувала, але якої вона сама ніколи не мала. Багато чого змінилось. Тепер перед вітварем стояла жінка, одягнена в рясу, і замість вічних проклять говорила про світло, надію та любов. Еріка шкодувала, що таке світле сприйняття Бога вона не здобула у свої дитячі роки.

Зі свого непримітного місця неподалік від трибуни Еріка побачила молоду дівчину, яка сиділа на першому ряду біля Біргіт. Жінка міцно тримала її за руку й інколи схиляла голову на її плече. Еріка не знала напевне, але припускала, що це молодша сестра Александри — Джулія. Вона сиділа задалеко, тож Еріка не змогла розгледіти рис її обличчя, однак помітила, що Джулія постійно ухиляється від доторків Біргіт. Вона прибирала руку щоразу, як Біргіт торкалася її; або її мати вдавала, що не помічає цього, або дійсно перебувала в надто шоківому стані.

Сонце пробивалося крізь високі вітражні вікна з пофарбованим склом. Лавки були твердими й незручними, і Еріка відчувала нестримний біль у нижній частині спини. На превелике щастя, церемонія виявилася досить короткою. Коли вона до-

бігла кінця, Еріка залишилася сидіти на своєму місці й дивилася на людей, які повільно виходили з церкви.

Серед безхмарного неба сяяло напрочуд яскраве сонце. Процесія рухалася вниз, до кладовища й нещодавно викопаної могили, де незабаром поховують Алекс.

До похорону своїх батьків Еріка ніколи не замислювалася над тим, як викопують могили взимку, коли ґрунт замерзлий. Тепер вона знала, що землю спочатку нагрівають, щоб можна було копати, а вже потім викопують досить велику яму, аби вмістити там тіла, що вже незабаром будуть туди опушені.

Прямуючи до того місця, де невдовзі поховують Алекс, Еріка пройшла повз батьківську могилу. Оскільки вона йшла останньою в процесії, то на кілька секунд зупинилася перед нею. На ній лежала чимала товща снігу, і Еріка обережно його змахнула. Востаннє поглянувши на могилу, вона поспішила до невеличкої групи людей, яка зупинилася трохи далі. Допитливі незнайомці відійшли подалі від могили, і тепер залишилися тільки родичі та друзі. Еріка нараз завагалася, чи варто їй іти з ними. Однак в останню секунду вона все-таки вирішила, що хоче провести Алекс у її останню путь.

Генрік стояв далеко попереду, глибоко запхнувши руки в кишені свого пальта. Він похнюпив голову й втупився очима в тіло, що повільно зникало за червоними трояндами.

Еріці стало цікаво: чи припускає він, що серед тих, хто зібрався біля могили, може стояти й батько дитини?

Коли тіло опустилося в землю, почулося довге сумовите зітхання Бірґіт, яка відразу ж зайшлася плачем. Однак Карл-Ерік мав стриманий вигляд — усі його сили затрачалися на те, щоб підтримувати Бірґіт як фізично, так і морально. Джулія стояла трохи віддаль від своїх батьків. Генрік мав рацію, коли описував Джулію як гидке каченя в сім'ї Карлґренів. На відміну від своєї старшої сестри, вона була чорнявою, з коротким розпатланим волоссям і, здавалося, ніколи не відвідувала перукарні. На її грубому обличчі з глибоко посадженими очима, які ледь виднілися з-під довгого пасма волосся, не було макіяжу, і на шкірі проступали сліди сильного вугрового висипу, що зазвичай часто

трапляється з підлітками. Поруч із Джулією Бірґіт здавалася маленькою й тендітною. Її молодша донька була на понад десять сантиметрів вищою за неї й мала кремезну та широку статуру. Еріка зачаровано спостерігала за низкою суперечливих почуттів, які туди-сюди зі швидкістю блискавки пролітали обличчям Джулії. В одну мить злість змінювалася болем і навпаки. Джулія й сльози не зронила й була єдиною, хто не поклав жодної квітки на могилу. Коли церемонія закінчилася, вона різко обернулася і, ставши спиною до домовини, попростувала до церкви.

Еріка замислилася, якими ж були взаємини між сестрами. Напевно, Джулії було непросто, адже її завжди порівнювали з Алекс. До того ж їй постійно діставалася найкоротша соломинка. Джулія ані на трохи не зупинялася й швидкою ходою збільшувала відстань між собою та іншими присутніми. Вона втягнула голову в плечі чи то від холоду, чи то від страху.

Генрік підійшов до Еріки.

— Зараз будуть невеличкі поминки. Ми були б раді, якби ти прийшла.

— Я не знаю... — сказала Еріка.

— У будь-якому разі ти можеш зайти ненадовго.

Вона завагалася.

— Так, гаразд. А де вони відбуватимуться? Удома в Улли?

— Ні, ми довго думали й зрештою вирішили провести їх у будинку Бірґіт і Карла-Еріка у Ф'елльбацці. Попри те, що трапилося там, я знаю, що Алекс любила цей будинок понад усе. У нас багато світлих спогадів, пов'язаних із ним, тож кращого місця, аби пом'янути її, годі шукати. Хоча я розумію, що тобі морально важко після побаченого. Звісно, у тебе не дуже світлі спогади від останнього візиту туди. Маю на увазі той день, коли ти її знайшла...

Еріка почервоніла від сорому, згадавши, яким насправді був її останній візит до будинку Алекс, і швидко відвернула погляд.

— Добре.

Еріка поїхала власним автомобілем і знову припаркувала його на стоянці за школою Гокебакен. У будинку було вже повно

людей і, коли вона підходила до вхідних дверей, то завагалася: може, їй усе ж таки розвернутися й повернутися додому? Але хвиля нерішучості вмить змінилася впевненістю. Незабавом до неї підійшов Генрік і взяв її пальто. Шкодувати було вже запізно.

Усі гості товпилися біля столу, на якому стояв традиційний бутербродний торт. Еріка взяла великий шматок торта з креветками й швидко перемістилася в куток кімнати, аби в тиші поспостерігати за іншими присутніми.

Атмосфера здавалася напрочуд веселою й зовсім не відповідала приводу, з якого всі тут зібралися. Звідусіль долинали веселі голоси, а коли Еріка подивилася на людей навколо себе, то побачила на їхніх обличчях неживі, застигли маски.

Еріка окинула поглядом кімнату. Біргіт сиділа віддалік від гостей і, вмостившись на м'якому диванчику, витирала хустинкою очі. Карл-Ерік стояв позаду неї: однією рукою він притримував її за плече, а другою міцно тримав тарілку з бутербродним тортом. Генрік майстерно кружляв кімнатою: він походжав від одних гостей до інших, співчутливо брав їх за руки, кивав у відповідь на слова співчуття й стежив за тим, щоб кожен пригостився кавою та тістечком. У кожній кімнаті він був ідеальним господарем. Інколи навіть здавалося, що він хазяйнує на якійсь вечірці, а не на поминках дружини. Єдине, що виказувало його напруження й зажуру, — глибоке зітхання та короткі паузи, які він робив, аби зібратися із силами перед тим, як піти до іншої групи гостей.

Лише Джулія поводитася безсовісно й порушувала всі закони ввічливості. Вона зручно вместилася на підвіконні, що прилягало до веранди. Закинувши ноги на підвіконня, Джулія втупила погляд у море й сиділа непорушно. Той, хто намагався дружньо наблизитися до неї зі словами підтримки та співчуття, повертався назад ні з чим. Вона ігнорувала всі спроби заговорити з нею й далі вперто вдивлялася в безмежне біле море.

Еріка відчула, як хтось легенько доторкнувся до її руки, і з переляку підстрибнула так, що аж кава вихлюпнулася на блюдце.

— Вибач, я не хотіла тебе налякати.

Франсін усміхнулася.

— Не переймайся. Я просто задумалася.

— Про Джулію? — Франсін кивнула в бік дівчини, що сиділа на підвіконні. — Я побачила, що ти дивишся на неї.

— Так, маю зізнатися, що вона зацікавила мене. Вона так сильно відособлена від усієї родини. Не можу зрозуміти, чи вона настільки зажурена через смерть Алекс, чи несамовито розлютилася з якоїсь невідомої мені причини. Не знаю.

— Ніхто не розуміє її. Та і їй непросто. Гидке каченя, що виросло разом із двома гарними лебедями. Її постійно всі відштовхували та ігнорували. Не те щоби вони колись говорили про неї погані речі, вона лишень була... небажаною. Наприклад, за той час, коли ми жили у Франції, Алекс жодного разу не згадала про неї. Якщо казати щиро, я дуже здивувалася, коли переїхала до Швеції та дізналася, що в Алекс є молодша сестра. Вона говорила про тебе більше, аніж про Джулію. Напевно, у вас були дуже особливі взаємини?

— Не знаю, що їй сказати. Ми були дітлахами. Змалечку ми були подругами-нерозливвода: ніколи не розлучалися й вірили в дружбу до схилу днів. Якби Алекс тоді не переїхала, то з нами трапилося б те саме, що й з іншими дівчатками, які виростають і стають підлітками. Ми сварилися б через хлопців, мали б різні смаки, опинилися б на різних щаблях соціальної драбини й знайшли б собі інших подруг, які були б нам краще підхожі там, де ми опинилися б або хотіли б опинитися. Звісно, Алекс навіть у дорослому віці відігравала важливу роль у моєму житті. Я замислювалася над тим, чи зробила або сказала щось неправильно. Алекс дуже швидко віддалялася й одного дня зникла з мого життя назавжди. Коли ми знову зустрілися після того, як багато років не бачилися, то були чужими одна одній. На диво, мені зараз здається, наче я заново з нею знайомлюся.

Еріка згадала про сторінки майбутньої книжки, що в неї вдома були вже зібрані у високу купку. Досі вона мала лише начерки: поєднання вражень і свідчень інших людей, які були близькими Алекс, із власними думками та роздумами. Вона зовсім не уявляла, як їй звести всю інформацію до купи, але знала достеменно, що обов'язково має це зробити. Письмен-

ницький інстинкт підказував їй, що це хороший шанс написати щось справжнє, але вона й гадки не мала, де саме її необхідність як письменниці межує з особистою прив'язаністю до Алекс. Допитливість, необхідна для написання книжки, тягнула Еріку на пошуки ключа для розкриття таємниці про смерть Алекс. Особиста прив'язаність перемагала. Вона могла б забути про Алекс і її долю, а також відвернутися від її прибитої горем сім'ї й присвятити час собі та власним турботам. Натомість зараз стояла в кімнаті, заповненій людьми, які її зовсім не знали.

Еріка згадала. Вона зовсім забула про картину, яку нещодавно побачила в шафі Алекс. Умить вона зрозуміла, чому теплі кольори, якими невідомий митець зобразив оголене тіло Алекс, були їй такими знайомими. Вона повернулася до Франсін.

— Ти знаєш, коли я зустріла тебе в галереї...

— Так?

— Там була одна картина, одразу біля дверей. Велике полотно, намальоване лише теплими кольорами: жовтим, червоним та помаранчевим...

— Так, я зрозуміла, про яку ти говориш. Що з нею? Не кажи, що ти хочеш її купити! — Франсін усміхнулася.

— Ні, але мені дуже цікаво, хто її автор.

— Ой, це дуже сумна історія. Художника звати Андерс Нільссон. Він із Ф'єлльбакки. Алекс помітила його. Він неймовірно талановитий. На жаль, він дуже залежний від алкоголю, що й руйнує його перспективи як митця. Сьогодні замало лише віддати свої картини до галереї та сподіватися на успіх. Митець також має бути здібним маркетологом: відвідувати вернісажі, виставки й бути «живописцем» завжди. Андерс Нільссон — затятий алкоголік, який не годен навіть придбати меблі у власну квартиру. Час від часу ми продаємо картини відвідувачам галереї, які, подивившись на них, визнають талант митця. Однак зіркою на небі живопису Андерсові ніколи не стати. Упевнена, його потенціал якнайкраще розкриється, коли він нап'ється до смерті. Мервтих художників завжди визнають.

Еріка здивовано подивилася на тендітну жіночку перед собою. Франсін упіймала її погляд і сказала:

— Я не хотіла здатися цинічною. Мене лише обурює те, як людина здатна втопити такий неймовірний талант у пляшці алкоголю. Трагедія не те слово. Йому поталанило, що Александрі припали до смаку його картини. Якби цього не сталося, то ними милувалися б лише алкоголіки Ф'елльбакки. Щоправда, мені важко повірити, що вони здатні оцінити найпрекрасніші зразки мистецтва.

Пазли склалися, однак Еріка поки й гадки не мала, якою є загальна картинка. Як так сталося, що Алекс заховала у своїй шафі картину, яку намалював Андерс Нільссон? Можливо, вона хотіла подарувати її своєму чоловікові чи, може, коханцеві, тому замовила портрет у митця, чийм талантом захоплювалася. Хоча в це важко було повірити. Картина була пройнята особливою чуттєвістю й сексуальністю, що натякало на якісь інтимні взаємини з чужинцем. Між Александрою й Андерсом був якийсь особливий зв'язок. Хоча хто б казав: Еріка завжди знала, що сама не є великим знавцем мистецтва, і її відчуття можуть виявитися абсолютно хибними й не вартими ані крихти уваги.

У кімнаті шепталися всі, починаючи від гостей, що стояли найближче до вхідних дверей, і закінчуючи тими, які сиділи на диванчику в протилежному кутку. Усі присутні втупили очі у двері, у які входила найбільш неочікувана гостя. Коли Неллі Лоренс зайшла до будинку, усі немов завмерли від подиву. Еріка згадала про статтю з газети, на яку натрапила нещодавно в спальні Алекс, і відчула, як усі, здавалося б, непоєднані факти, що крутилися в її голові, утворюють одне ціле.

Стрімке життя у Ф'елльбацці розпочалося з 1950-х років разом із заснуванням консервної фабрики імені Лоренса. Вона створила робочі місця майже для половини жителів містечка, і родина Лоренсів стала королівською в цьому маленькому оточенні. Оскільки Ф'елльбакка не мала особливого ґрунту для світського життя, Лоренси сформували власний клас. Зі своєї велетенської вілли на високій горі вони зі стриманою величністю спостерігали за всією Ф'елльбаккою.

У далекому 1952 році фабрику заснував Фабіан Лоренс. Він походив із рибальського роду й мав піти стопами батька. Але риба швидко вичерпувалася, і Фабіан, амбіційний і тямущий юнак, вирішив, що не годен задовольнитися таким нікчемним заробітком, як батько, і пішов торувати власну стежку.

Він заснував консервну фабрику без копійки в кишені, а коли наприкінці 1970-х років помер, то залишив своїй дружині Неллі в спадок не лише прибуткову індустрію, а й безмір грошви. На відміну від свого чоловіка, якого всі любили, Неллі Лоренс мала славу гордовитої та холодної жінки. Сьогодні вона рідко з'являлася на людях, але вдавала із себе королеву, яка мала право на аудієнції й завжди була особливою гостею. Тож її прихід став справжньою сенсацією, про яку пліткуватимуть іще кілька місяців.

У кімнаті було так тихо, що всі почули б, як упала булавка. Пані Лоренс дозволила Генрікові допомогти їй із шубою й, узявши його під руку, увійшла до вітальні. Він провів її до дивана, на якому сиділи Бірґіт і Карл-Ерік Карлґрени. Пані Лоренс час від часу легко кивала на знак привітання вибраним гостям, а коли підійшла до батьків Александри, то розмови знову відновилися. Короткі балачки то про се, то про те, поки всі нашорошили вуха, аби почути, про що говорять люди на дивані.

Еріка була однією з тих, кого пані Лоренс нагородила своїм милостивим кивком. Вона належала до місцевих знаменитостей, а після смерті батьків навіть отримала запрошення завітати на чаювання до Неллі Лоренс. Тоді Еріка ввічливо відмовилася, сказавши, що досі не оговталася після сімейної трагедії.

Вона допитливо спостерігала за Неллі, яка тепер висловлювала найщиріші слова співчуття Бірґіт і Карлові-Еріку Карлґренам. Еріка сумнівалася, що в її кам'яному серці було місце бодай для крихітного співчуття. Неллі була дуже худорлявою: її кістляві руки, мов палиці, стирчали з ідеально зшитого костюма. Напевно, вона все своє життя вдавалася до різних дієт, аби бути стрункою та модною. Однак Неллі не усвідомлювала того, що не все те, що здається гарним і природним у юнацькі роки, є так само привабливим у старості.

Її обличчя було загостреним і мало різкі обриси. Однак, на диво, воно було рівним і зовсім не мало зморшок. Еріці здавалося, що це радше завдяки пластичному хірургові, а не природі. Волосся Неллі було напрочуд гарним: густе, з попелястим відтінком, воно було зібране в елегантний пучок, але так сильно зачесане назад, що шкіра на її лобі трохи натягувалася, і це надавало їй трохи здивованого вигляду. Еріка припускала, що їй приблизно вісімдесят років. Пліткували, що у свої юнацькі роки вона була танцівницею й зустріла Фабіана Лоренса, коли танцювала в балеті в такій установі, до якої жодна порядна дівчина не ризикнула б підійти на відстань гарматного пострілу. Еріці здавалося, що танцювальна майстерність Неллі досі пробивається в її граціозних рухах. За офіційною версією, однак, вона ніколи не була пов'язана з танцями, а була дочкою консула зі Стокгольма.

Після кількахвилинної стриманої розмови Неллі залишила зажурених батьків Александри й сіла поруч із Джулією на веранді. Ніхто й знаку не подав, як усе це їх здивувало. Усі присутні й далі розмовляли, утупивши очі в цю дивну парочку.

Еріка все ще стояла сама в тому самому кутку кімнати: Франсін залишила її, щоби поспілкуватися з іншими гостями, тож Еріка могла спокійно спостерігати за Джулією й Неллі. Уперше за день Еріка побачила усмішку на обличчі Джулії. Дівчина зістрибнула з підвіконня й сіла біля Неллі на плетеному дивані: притулившись одна до одної, вони про щось шепталися.

Що спільного мали дві такі різні особи? Еріка кинула погляд на Біргіт. Вона перестала плакати й натомість спантеличено дивилася на свою молодшу дочку й Неллі Лоренс. Еріка вирішила, що їй треба погодитися і якось завітати на чаювання до пані Лоренс. Було б цікаво бодай трохи поспілкуватися з нею віч-на-віч.

З відчуттям неабиякого полегшення Еріка покинула будинок Карлгренів і знову вдихнула свіже зимове повітря.

Патрик почувався трохи знервованим. Уже давненько він не дивувався жінку своєю кулінарною майстерністю. Ба більше,

жінку, яка покинула його й була до нього байдужою. Ця вечерея має вдатися на відмінно.

Він тихенько щось наспівував, поки кришив огірки в салат. Він дуже довго не міг вирішити, що ж приготувати, і зрештою віддав перевагу яловичому філе. Тепер, присмачене різними спеціями, воно смажилося в духовці. На плиті побулькував соус, і Патрик відчув, як голод затяг йому живіт.

Цього вечора все поспіхом. Йому не вдалося піти раніше з роботи, як планував, а тому був змушений прибирати вдома так швидко, що аж вітер у вухах свистів. Сам Патрик не дуже усвідомлював, у якому стані був його будинок після того, як Карін кинула його. Однак коли подивився на нього очима Еріки, то зрозумів, що йому доведеться докласти чимало зусиль.

Він не хотів відповідати стереотипу парубка, який живе в суцільному гармидері й має порожній холодильник. Патрик насправді не розумів, як багато обов'язків покладав на Карін. Він сприймав охайний і прибраний будинок як належне й ніколи не задумувався, яких зусиль їй вартувало завжди прибирати там і наводити лад. Надто багато всього він сприймав за належне й не цінував.

Щойно Еріка подзвонила у двері, він хутко стягнув із себе фартух і поглянув на своє відображення в дзеркалі, аби впевнитися, що із зачіскою все гаразд. Хоч він і намастив волосся гелем, воно однаково не слухалося й стирчало увсебіч.

Еріка, як завжди, мала чудовий вигляд. Її щоки трохи почервоніли від холоду, а світле волосся пасмами спадало на комірць пуховика. Він злегка її обійняв і, на секунду заплющивши очі, вдихнув аромат прекрасних парфумів. Опісля впустив її в теплу кімнату.

На столі вже все стояло, і вони почали із закуски, допоки гаряча страва ще досмажувалася в духовці. Патрик потай дивився на Еріку, поки вона приємно смакувала половинками авокадо з креветками всередині. Не вельми вишукана страва, однак її провалити важко.

— Я й подумати не могла, що ти приготуєш таку вечерю з трьох страв, — промовила Еріка, смакуючи авокадо.

— Ну, якщо казати щиро, я й сам не думав. Але якщо це вже сталося — на здоров'я й ласкаво прошу до ресторану «Гедстрем»!

Вони поласували прохолодним білим вином і кілька хвилин їли в приемній тиші.

— Як твої справи?

Патрик поглянув на Еріку.

— Дякую, інколи бувало й краще.

— Як так сталося, що ти прийшла на допит? Здається, уже дуже багато років минуло, відколи ти спілкувалася з Алекс та її родиною.

— Так, якщо округлити, минуло вже двадцять п'ять років. Насправді не знаю, як так сталося. Таке відчуття, немов мене затягнуло в якісь міцні тенета, з яких я не можу вибратися. Та й не знаю, як це зробити. Я гадаю, що Біргіт сприймає мене як згадку про ті далекі, але хороші часи. До того ж якби я відсторонилася від усього цього, то не знала б нічого про долю Алекс і не змогла б стати надійним автором історії про неї.

Вона завагалася.

— Ви маєте якісь новини?

— Я не маю право нічого розповідати про справу. Мені шкода.

— Розумію. Вибач, я просто не подумала про це.

— Усе гаразд. Навпаки, можливо, мені знадобиться твоя допомога. Ти зустрічалася з її родиною нещодавно, і до того ж ти раніше була знайома з нею. Чи не могла б ти трохи розповісти про свої враження від родини, а також про те, що тобі відомо про Алекс?

Еріка відклала столове приладдя й спробувала відсортувати свої враження так, як вона хотіла б презентувати їх Патрикові. Вона розповіла про все, що дізналася з розмов із Карлгренами, і поділилася власними міркуваннями про людей, які були присутні в житті Алекс. Патрик уважно слухав і водночас прибирав закуски, аби потім подати гарячу страву. Час від часу він встрявав і ставив запитання. Він подивувався, скільки Еріка довідалася за такий досить короткий час. Її нова інформація та відомі

факти про Алекс перетворили цю жінку, яку досі він сприймав лише як жертву вбивства, на справжню особистість.

— Я знаю, що ти не маєш права говорити про деталі справи, але чи можеш сказати: ви маєте хоч якусь зачіпку, яка допоможе знайти вбивцю?

— Ні, маю сказати, що наше розслідування поки стоїть на місці. Бодай якась ідея зараз дуже вітається.

Він зітхнув і провів пальцем по краечку бокала. Еріка знову завагалася.

— Я маю дещо цікаве.

Еріка потягнулася за сумкою й почала в ній шарудіти. Незабаром вона дістала зім'ятий аркушик і розклала його на столі. Патрик узяв його до рук і вирівняв. На одному подиху він прочитав написане і, коли закінчив, спантеличено звів брови.

— Як це пов'язано з Алекс?

— Я також сушу мізки над цим. Я знайшла ось цю статтю в шухляді комода Алекс. Вона була захована під її білизною.

— Як «знайшла»? Коли тобі вдалося дістатися до її шухляд?

Він побачив, що вона залилася рум'янцем, і запитав, що саме вона від нього приховує.

— Гаразд. Одного вечора я зайшла до будинку й трохи подивилася...

— Що ти зробила?!

— Я знаю. Нічого не кажи. Мені дуже соромно, але ти ж мене знаєш. Спочатку зробити, а потім подумати. — Еріка говорила дуже швидко, аби уникнути нарікань. — Хай там що, я знайшла цей аркуш у шухляді Алекс і випадково взяла його із собою.

Він насилу змусив себе не запитувати, як вона могла «випадково» взяти із собою статтю. Ліпше не знати.

— Як гадаєш, що це може означати? — запитала Еріка. — Стаття про зникнення, якій уже двадцять п'ять років. Який зв'язок це може мати з Алекс?

— Що ти знаєш про цю подію? — запитав Патрик і взяв до рук аркуш.

— Насправді нічого, окрім того, що написано в статті. Нільс Лоренс, син Неллі та Фабіана Лоренсів, зник безвісти в січні 1977 року. Його тіло так і не знайшли. Однак існує багато версій цього таємничого зникнення. Дехто вважає, що він утопився, а його тіло винесло в море й відтак воно зникло назавжди. Інші пліткують, що він узяв у батька чималу суму грошей і опісля втік за кордон. Я чула, що Нільс Лоренс був не дуже приємною людиною, а тому люди переважно схилялися до останньої версії. Він був єдиною дитиною в сім'ї, тож Неллі йому завжди дуже потурала. Після того, як він зник, вона не знаходила собі місця, а сам Фабіан Лоренс так і не зміг змиритися з горем втрати. Він помер від серцевого нападу за рік після трагедії. Єдиним спадкоємцем його статків зараз є прийомний син, якого Неллі всиновила за кілька років після смерті чоловіка. Так, це стало неабияким приводом для місцевих пліток. Я досі не розумію, як усе це пов'язано з Алекс. Єдина маленька річ, що об'єднувала родини, — те, що Карл-Ерік працював на консервній фабриці Лоренса. Це було ще тоді, коли ми з Алекс були маленькими, перед тим, як вони переїхали до Гетеборга. Але відтоді минуло вже двадцять п'ять років.

Еріка раптом згадала про ще один зв'язок. Вона розповіла Патрикові про сенсаційну появу Неллі на поминках Александри й про те, як вона ні на крок не відходила від Джулії.

— Я досі не розумію, як це пов'язано зі статтею. Але щось у цьому є. Франсін, разом із якою Алекс керувала галереєю, також говорила, що їй здавалося, наче Алекс у якийсь спосіб хотіла покінчити зі своїм минулим. Вона не сказала нічого більше, але я гадаю, що все це якось пов'язано між собою. Називай це жіночою інтуїцією або якось по-іншому, але я відчуваю, що зв'язок є.

Еріці стало трохи соромно, бо вона розповіла Патрикові не всю правду. Була ще одна маленька, але вельми незвичайна деталь, про яку вона змовчала. Принаймні вона мовчатиме про неї доти, доки не дізнається щось іще.

— Так, проти жіночої інтуїції я не маю аргументів. Хочеш іще вина?

— Так, дякую. — Еріка окинула поглядом кухню. — Як чудово в тебе тут. Це ти вмебльовував кімнату?

— Ні, не мав такої честі. Карін добре тямилася в цьому.

— О, так, Карін. Що між вами сталося?

— Не дивина. Звичайний сценарій. Жінка зустрічає співця в крутезному піджаку, а потім розлучається зі своїм чоловіком і переїжджає до нього.

— Жартуєш!

— На жаль, ні. І вона знала, до кого йти. Карін покинула мене й пішла до Лейфа Ларссона, популярного співця з найвідомішого естрадного ансамблю Богуслена «Леффес». До чоловіка з найгарнішими кучерями на всьому узбережжі. Ну, нічого й не скажеш цьому кучерявому хлопчиськові.

Еріка витріщилася на Патрика.

Він ласкаво всміхнувся.

— Так, це дещо перебільшена версія, але вона дуже близька до правди.

— Але ж це, імовірно, дуже жахливо! Це вельми важко пережити.

— Я жалів себе досить довго, але тепер усе гаразд. Не надто чудово, але гаразд.

Еріка заговорила про інше:

— Новина про вагітність Алекс була як грим із ясного неба.

Вона допитливо подивилася на Патрика, і йому здалося, наче за невинним ствердженням приховувалося щось більше.

— Так, здається, вона не розповіла чоловікові про цю приємну звістку.

Патрик мовчки чекав на продовження. Умить здалося, що Еріка вагалася, чи варто їй розповідати Патрикові те, про що вона довідалася від Франсін. Еріка говорила тихо, повільно й дещо невпевнено:

— За словами її найкращої подруги, батьком дитини був не Генрік.

Патрик звів брови й засвистів, але досі нічого не відповідав із надією почути ще бодай якусь інформацію від Еріки.

— Франсін розповіла, що Алекс із кимось зустрічався тут, у Ф'елльбацці. З кимось, до кого вона сама їздила сюди щовихідних, аби побачитися. За словами Франсін, Алекс ніколи не хотіла мати дитину від Генріка, але цей чоловік був для неї особливим. Вона шалено раділа новині про дитину. Саме тому Франсін була однією з тих людей в оточенні Алекс, які найпалкіше наполягали на тому, що це не самогубство. Алекс, за її словами, тоді вперше в житті була щасливою.

— Чи знає вона щось про те, ким був той чоловік?

— Ні, Алекс ніколи не розповідала про нього.

— Як її чоловік ставився до того, що вона їздила до Ф'елльбакки щовихідних без нього? І чи знав він, що вона зустріла там іншого?

Патрик зробив ковток вина й відчув, як запалали його щокки: або так діяло вино, або присутність Еріки. Він не знав.

— Думаю, у них були досить незвичайні взаємини. Я зустрічалася з Генріком у Гетеборзі. Мені здалося, що в житті вони крокували різними стежками, які рідко перетиналися. Ми розмовляли недовго, і з нашої короткої зустрічі я не можу сказати, чи знав він про це. У цього чоловіка кам'яне обличчя, і, гадаю, він надто глибоко тримає в собі те, що думає або відчуває.

— Люди такого типу іноді функціонують за принципом сковарки. Накопичують і накопичують усі емоції, а одного дня можуть вибухнути. Гадаєш, таке могло трапитися? Припускаєш, що одного дня в цього покинутого чоловіка урвався терпець і він убив свою невірну дружину? — розмірковував Патрик.

— Не знаю, Патрику. Справді не знаю. Однак гадаю, що настав час випити ще бокал вина й поговорити про те, що не стосується вбивства та раптової насильницької смерті.

Патрик охоче погодився й підняв свій бокал.

Вони перемістилися на диван і решту часу мило розмовляли на різні теми, окрім тих, що стосувалися вбивства Александри. Еріка розповіла про своє життя, клопоти через продаж будин-

ку й про те, як сумувала за батьками. Патрик розказав про власний гнів і розчарування після розлучення: про те, що знову опинився покинутим саме тоді, коли вже майже був готовим до дітей та сімейного життя. Тоді, коли сподівався, що разом вони будуть до схилю днів.

Навіть мовчазні миті здавалися їм щасливими й спокійними. Час від часу Патрик змушував себе стримуватися, аби не нахилитися й не поцілувати Еріку.

3

Він бачив, як її виносили. Йому хотілося заревіти й накинутися на її накрите тіло. Зберегти її навечно.

Тепер він втратив її назавжди. Чужі люди колупатимуться в її тілі. Ніхто з них не побачить її вроди так, як її бачив він.

Для них вона буде лише шматком м'яса. Реєстраційним номером на папері — без життя, без полум'я.

Лівою рукою він провів по долоні своєї правиці. Учора ця рука пестила її руку. Він доторкнувся долонею до щочки, намагаючись відчутти доторк її холодної шкіри до його обличчя.

Але не відчув нічого. Вона зникла.

Миготіло блакитнувате світло ліхтарів. Люди метушилися: туди-сюди виходили з будинку й заходили до нього знову. Навіщо вони так поспішали? Уже було запізно.

Ніхто його не бачив. Він невидимий. Він завжди був невидимим.

Але це нічого не означало. Вона помітила його. Вона завжди вміла його бачити. Коли вона дивилася на нього своїми блакитними очима, він почувався потрібним.

Тепер уже нічого не залишилося. Боротьба вже давно згасла. Він стояв у затінку й дивився, як виносять його життя, накрите жовтим укривалом швидкої допомоги. Це кінець. Вибору вже немає. Він завжди знав про це, але

тепер ця мить нарешті настала. Він жадав її. Він обіймав її.

Вона зникла.

Неллі дуже здивувалася, коли Еріка зателефонувала. Умить Еріка замислилася, чи не даремно вона це робить. Однак не могла приховати, що поява Неллі та її увага до Джулії на поминках Алекс її дуже приголомшили. Ясна річ, Карл-Ерік до переїзду до Гетеборга працював на фабриці Фабіана Лоренса на посаді начальника управління офісом, але, як відомо, вони ніколи між собою не спілкувалися. Родина Карлгренів належала до нижчого соціального прошарку.

Вітальня, у якій вона опинилася, була вишуканою й гарною. З одного вікна вимальовувався чудовий морський пейзаж, а з другого — обрій та острови. Того дня сонячне проміння відбивалося від вкритої снігом криги, і такий яскравий краєвид легко можна було порівняти з найбільш сонячним літнім днем.

Вони сіли на елегантний м'який диван, і Еріці подали маленькі канапе на срібній таці. Канапе смакували надзвичайно добре, але Еріка намагалася стримуватися, аби не здатися невихованою. Неллі з'їла лише один шматочок через страх набрати зайві грами на своїх кістлявих ногах.

Вони розмовляли звільна, але дуже виховано. Під час довгих пауз між словами чулося лише рівномірне цокання годинника або те, як хтось обережно сьорбав гарячий чай. Їхні балачки стосувалися лише нейтральних тем: проблеми від'їзду молоді з Ф'елльбакки, нестачі робочих місць або невдоволення тим, що велику кількість гарних історичних будинків викупляють туристи, перетворюючи на вілли. Неллі трохи розповіла про те, яким було життя раніше, коли вона, юна й гарна, приїхала до Ф'елльбакки. Еріка слухала уважно й вдумливо. Інколи вона ввічливо ставила запитання.

Здавалося, наче вони оминають запитання, яке так чи інакше мало постати. Обидві жінки знали про це.

Еріка першою наважилася запитати Неллі:

— Востаннє ми бачилися за дуже сумних обставин.

— Так, подумати лише... Як трагічно. Така молода людина.

— Я не знала, що ви так близько знайомі з родиною Карл-гренів.

— Карл-Ерік працював у нас упродовж багатьох років, і ми, звісно ж, часто зустрічалися з його родиною. Мені здалося, що я мушу зайти до них на поминки.

Неллі опустила очі. Еріка побачила, що вона знервовано затиснула руки між колінами.

— Мені також здалося, що ви знайомі з Джулією. Вона, напевно, народилася, коли Карлгрені жили вже не у Ф'єлльбацці?

Лише напруження спини й легке похитування головою вказували, що Неллі почувалася знервованою через таке запитання. Вона махнула рукою, на якій було повно золотих каблучок.

— Ні, Джулія — нове знайомство. Але, на мою думку, вона дуже чарівна панна. Так, я бачу, що в неї не така приваблива зовнішність, як в Александри, але, на відміну від своєї старшої сестри, вона має силу волі та рішучість. І це робить її більш цікавою за її курку-сестру.

Неллі притулила руку до вуст. Вона не лише на мить забула, що говорила про померлу людину, а й кинула каміння у власний город. Те, що Еріка побачила за такий короткий проміжок часу, — чиста ненависть. Як так сталося, що Неллі Лоренс ненавиділа Александру, жінку, яка була на багато років молодшою від неї?

Не встигла Неллі перепросити за свою нестриманість, як задзвонив телефон. Вона з полегшенням вибачилася й вийшла відповісти.

Еріка скористалася слушною нагодою й оглянула кімнату. Вона була гарною, але не мала ознак життя. У кімнаті проглядалася невидима рука архітектора — усе було продумане до найменшої деталі. Еріка мимоволі порівнювала кімнату з простотою й невимушеністю інтер'єру в батьківському будинку, у якому не було жодної речі, яка стояла б просто заради краси, натомість кожна дрібниця протягом десятиліть

служувала практичним потребам. Еріка подумала, що вишуканість і життєвість старого батьківського дому є набагато ціннішою за безликість цього будинку, схожого на музейний експонат. Єдине, що порушувало безликість, — низка сімейних портретів, розставлених на краєчку каміна з розпаленим багаттям. Вона нахилилася вперед й уважно вдивлялася в кожну світліну. Здавалося, що всі вони стоять у хронологічному порядку зліва направо й починаються з чорно-білого портрета елегантної пари у весільному вбранні. Неллі насправді була напрочуд гарною в білій сукні, що підкреслювала її статуру, але Фабіан мав не надто привабливий вигляд у фракку.

На наступній світлині Неллі тримала на руках дитину — сім'я Лоренсів збільшилася. Фабіан стояв біля неї й мав стриманий та серйозний вигляд. Далі було багато фотографій дитини в різному віці: як одноосібних, так і поруч із Неллі. На останній світлині її зниклому синові Нільсові Лоренсу було приблизно двадцять п'ять років. Після першої спільної сімейної фотографії здавалося, наче Нільс і Неллі були єдиними членами родини. Однак, імовірно, Фабіан не дуже любляв фотографуватися, а тому часто залишався поза кадром. Світлин прийомного сина Яна не було взагалі.

Еріка звернула увагу на темний письмовий стіл, що стояв у кутку кімнати. Він був виготовлений із деревини вишні й мав гарні вставки. Еріка обережно провела по ньому рукою. На столі зовсім не було речей — здавалося, наче він завжди був лише декорацією. Еріку охоплювала спокуса заглянути в шухляди, але вона не знала, як швидко повернеться Неллі. Очевидно, розмова затягувалася, але жінка могла ввійти до кімнати будь-якої миті. Еріку раптом зацікавив кошик із папером. У ньому лежали якісь зім'яті документи, і вона витягнула один із них і обережно вирівняла. Еріка уважно читала, і її цікавість дедалі зростала. Спонтелічена після прочитаного, вона знову обережно поклала папір у кошик. Історія була цікавішою, ніж це здавалося.

Еріка почула, як позаду неї хтось гучно відкашлявся. Ян Лоренс стояв біля дверей і спідлоба дивився на неї. Їй стало цікаво, як довго він був у кімнаті.

— Еріка Фалк, чи не так?

— Саме так. А ти, мабуть, Ян, син Неллі?

— Усе правильно. Радий тебе бачити. Знаєш, про тебе тут часто поговорюють.

Він усміхнувся й підійшов до неї, простягнувши руку. Вона мимохіть її потиснула. Щось у ньому змусило волосся на її руках піднятися сторч. Він довго не відпускав її руки, і Еріка ледве стрималася, щоб не вирвати її силоміць.

Він мав вигляд, наче щойно повернувся з ділової зустрічі: у випрасуваному костюмі та з портфелем у руках. Еріка знала, що Ян зараз керував сімейним бізнесом. І до того ж успішно.

Його волосся було зачесане назад і мало на собі занадто багато гелю. У нього були надто повні та яскраві губи, гарні очі й довгі темні вії. Якби не міцна квадратна щелепа з глибокою ямочкою на підборідді, то він, імовірно, мав би радше жіночі риси. Таке поєднання квадратного та круглого надавало його зовнішності деякої незвичайності. Однак складно було сказати, чи він дійсно мав привабливий вигляд. Еріка вважала, що такі риси радше відштовхували, але її думка ґрунтувалася на суто інтуїтивному відчутті, яке з'явилося в неї після розмови з ним.

— Тож мамі нарешті вдалося заманити тебе сюди. Знаєш, відколи ти видала свою першу книгу, мама записала тебе на одне з перших місць у свій список бажань.

— Еге ж, я зрозуміла, що моя поява тут — велика подія. Твоя мати запрошувала мене кілька разів, але досі завітати сюди в мене ніяк не виходило.

— Так, я чув про твоїх батьків. Дуже трагічно. Я щиро співчуваю тобі.

Він співчутливо всміхнувся й втупив очі в підлогу.

Неллі повернулася до кімнати. Ян нахилився, щоб поцілувати матір у щічку, і Неллі з байдужим виразом обличчя дозволила йому це зробити.

— Як це чудово, мамо, що Еріка нарешті змогла прийти. Ти ж чекала на це так довго.

— Так, це дуже чудово.

Вона сіла на диван. Її немов пронизав біль, і Неллі взялася за свою праву руку.

— Мамо, що з тобою? Тобі боляче? Мені збігати за твоїми пігулками?

Ян нахилився й обійняв її, але Неллі різко його відштовхнула.

— Ні, зі мною все гаразд. То лише всякі вікові хвороби даються взнаки. Що тут казати — старість. До речі, ти хіба не маєш зараз бути на роботі?

— Так, я заскочив додому, щоб узяти деякі документи. Тож з вашого дозволу, пані, я залишу вас. Не перевтомлюйся, мамо. Пам'ятай про те, що сказав лікар...

Неллі лише щось пробурмотіла у відповідь. Турбота й співчуття Яна здавалися щирими, але Еріка могла заприсягтися, що побачила на його обличчі легку посмішку, коли він вийшов із кімнати й на секунду обернувся до них.

— Не старій. У наш час ідея з етестюпом¹ набуває популярності. Єдине, на що можна сподіватися, так це на те, щоб стати шаленим і думати, що тобі знову двадцять. Хіба не чудово прожити життя заново?

Неллі всміхнулася.

Еріка щось пробурмотіла й промовила:

— Як не крути, імовірно, втіха — мати сина, який веде справи родинної компанії. Як я зрозуміла, Ян і його дружина живуть у тебе.

— Втіха... Можливо, і так.

Неллі подивилася на світлини, що стояли на каміні з розпаленим багаттям. Вона не промовила ані слова, і Еріка не наважилася заговорити першою.

— Годі вже про мене. Ти пишеш зараз нову книжку? Мушу сказати, що мені сподобалася твоя попередня біографія. Карін Бойе. Ти робиш людей знову живими. Як так склалося, що ти пишеш тільки про жінок?

¹ Етестюп — спосіб самовбивства в скандинавських країнах, за яким літні люди накладають на себе руки, кидаючись із високої скелі.

— Гадаю, це лише випадковість. В університеті я писала свою дипломну роботу про видатних письменниць-жінок і так захопилася ними, що в мене з'явилося бажання довідатися більше про те, якими вони були людьми. Як ти, напевно, знаєш, я почала з Анни-Марії Леннгрен, оскільки про неї знала найменше, а потім усе це набрало обертів. Зараз я пишу про Сельму Лагерлеф. Як виявилось, у її біографії дуже багато цікавих поворотів.

— Ти ніколи не замислювалася над тим, щоб написати щось, скажімо... не біографічне? У тебе такий особливий стиль, що мені було б дуже цікаво почитати щось із художньої літератури.

— Звичайно, я думала про це. — Еріка намагалася приховати зніяковілість. — Але зараз не маю часу, бо пишу книжку про Сельму Лагерлеф. А потім побачимо, як вийде.

Вона поглянула на годинник.

— До речі, письменництво... На жаль, зараз я мушу вже йти. Хоч у моїй роботі немає визначених робочих годин, але дуже важливо дотримуватися самодисципліни. Тож зараз я мушу простувати додому й писати заплановані на сьогодні сторінки. Дуже дякую за чай і смачні канапе!

— Будь ласка. Я була дуже рада, що ти завітала до мене в гості.

Неллі граціозно встала з дивана. Тепер від її вікових хвороб не залишилося ані сліду.

— Я проведу тебе. Раніше цю місію виконувала наша домробітниця Вера, але час не стоїть на місці. Домробітниці більше не в моді, та й мало зараз тих, хто має фінансову змогу їх наймати. Так, я охоче мала б таку людину, і в нас були гроші, але Ян відмовився. Він сказав, що не хоче, щоб у нашому будинку був хтось чужий. Тож тепер вона приходить сюди прибирати лише раз на тиждень. Так, не завжди нам легко зрозуміти молодь.

Відтепер вони досягли нового рівня в спілкуванні, і коли Еріка простягнула на прощання руку, Неллі проігнорувала її й поцілувала в щоки. Еріка вже інстинктивно розуміла, з якого

боку треба починати, і почувалася майже світською людиною. Вона вже навіть стала гостею в найбагатших родинах.

Еріка поспішала додому. Вона не хотіла говорити Неллі, чому насправді змушена бігти. Вона подивилася на годинник. За двадцять хвилин друга. О другій мав приїхати маклер і оглянути будинок перед продажем. Їй ставало зле від однієї лише думки про те, що хтось походитиме батьківським будинком і заглядатиме в кожну кімнату. Однак наразі вона не могла нічого змінити.

Еріка сьогодні йшла пішки й дуже поспішала, аби прийти вчасно. «Хай там як, але він може й трохи зачекати», — раптом подумала вона й відразу ж сповільнила кроки. Чому вона має летіти з усіх ніг?

Несподівано Еріка згадала про приємне: суботня вечеря в Патрика перевершила її очікування. Вона завжди сприймала його як милого, але дещо набридливого молодшого брата, попри те, що вони однолітки. Донині вона теж була впевнена, що він залишився таким самим надокучливим хлопчиськом, а натомість зустріла мужнього й приємного чоловіка з чудовим почуттям гумору. І якщо казати щиро, він мав вельми гарну зовнішність. Еріка замислилася, коли ж їй запросити його додому на знак подяки за минулу зустріч, аби не видатися невихованою.

Останній підйом до кемпінгу Селвіка здавався оманливо коротким, а насправді був довгим і тривалим. Еріка важко дихала, коли повернула праворуч і попростувала до будинку. Коли вона дійшла до вершини, то раптом зупинилася. Біля її будинку стояв великий «мерседес». Еріка знала достеменно, кому він належав. Вона й гадки не мала, що цей день може здивувати її ще чимось. Однак на неї чекали нові сюрпризи.

— Привіт, Еріко.

Лукас стояв біля вхідних дверей, склавши руки на грудях.

— Що ти тут робиш?

— Це так вітають своїх родичів?

Його шведська мова мала легкий акцент, але граматично відповідала всім правилам.

Лукас розвів руки, немов готувався до обіймів. Еріка проігнорувала його натяк і подивилася на нього так, наче побачила те, що й очікувала. Вона завжди боялася недооцінити Лукаса, а тому поруч із ним поведилася дуже обережно. Зараз їй хотілося підійти й відважити йому по гарненькому обличчю доброго ляпаса, але вона розуміла, що потім може пошкодувати про це.

— Відповідай на моє запитання: що ти тут робиш?

— Якщо не помиляюся, то... Хм. Ну, якщо сказати прямо, то одна четверта цього всього належить мені.

Він махнув рукою в бік будинку, але так само впевнено міг показати на весь світ: самовпевненості йому не бракувало.

— Половина належить мені, половина — Анні. Ти не маєш нічого спільного з цим будинком.

— Ти, імовірно, не дуже тямиш у шлюбному кодексі. Та й не дивно: тобі ж так і не вдалося знайти когось такого дурного, хто захотів би зійтися з тобою. Однак, за положеннями кодексу, очевидно й чесно подружжя ділить усе навпіл, навіть будинок біля моря.

Еріка дуже добре знала, що він має рацію. Вона пошкодувала, що батьки не продумали того, щоб заповісти будинок як неподільну власність, яка належала б тільки Еріці й Анні. Певна річ, вони знали, якою людиною був Лукас, але й подумати не могли, що в них залишилося так мало часу. Жодна людина не любить, аби їй нагадували про її смерть, а тому, як і більшість людей, вони відклали цю справу.

Еріка вирішила, що годі вислуховувати його принизливі коментарі про її сімейний стан. Вона радше просиділа б решту життя незаміжною, аніж припустилася б такої помилки, як Анна, і одружилася з Лукасом.

Він знову промовив:

— Я хочу бути присутнім під час зустрічі з маклером. Завжди важливо самому проконтролювати всі справи. Ми ж хочемо, щоб усе було чесно, чи не так?

Він знову зловіще посміхнувся. Еріка відчинила двері й протиснулася перед ним. Маклер запізнявся, але Еріка

сподівалася, що він ось-ось приїде. Її пригнічувала думка сидіти й чекати на нього разом із Лукасом.

Лукас зайшов до будинку після неї. Еріка скинула із себе пальто й почала гриміти посудом на кухні. Найкращий порятунок — ігнорувати його. Вона чула, як він походить будинком і роздивляється кожну кімнату. Він тут був уже втретє або вчетвертє. Краса в простоті — це не те, що цінував Лукас, тому він ніколи не волів гостювати в батьків Анни. Сам батько недолюблював свого зятя, тож їхні почуття були взаємними. Коли Анна з дітьми приходила в гості до батьків, то Лукас завжди залишався вдома.

Еріці не подобалося, що Лукас походить кімнатами. Її дратувало, що він посуває меблі та чіпає інші речі. Еріку мучило несамовите бажання піти за ним із ганчіркою й витерти кожен предмет, до якого він доторкнувся. Вона полегшено зітхнула, коли побачила, як до будинку під'їжджає «вольво» із сивим чоловіком за кермом. Еріка поспіхом відчинила йому двері. Вона не воліла бачити, як він ходитиме туди-сюди й вимірюватиме будинок її дитинства монетами в гаманці за кожен квадратний метр.

Еріка ввімкнула комп'ютер ще зранку і, перш ніж пішла в гості до Неллі, встигла виконати чималу частину роботи. Вона написала чотири сторінки книжки про Алекс і зараз повернулася до кімнати, аби їх перечитати.

Вона досі не могла визначитися з жанром книжки. Спочатку їй хотілося написати документальну повість, у якій шукала б відповідь на запитання «чому?». Однак тепер виявилось, що Алекс не наклала на себе руки, і історія почала тяжіти до детективного жанру, до якого, як здавалося Еріці, вона не мала хисту. Її цікавили люди, їхні взаємини та психологія. Вона завжди вважала, що в детективах головну роль відіграють криваві вбивства й круті повороти сюжету, від яких аж мороз іде поза шкірою. Вона зятято ненавиділа будь-які кліше й прагнула написати щось інше — справжнє й самобутнє. Еріка хотіла спробувати пояснити у своїй книжці, що змусило людину наважитися на найгірший з усіх гріхів — убивство.

Досі вона докладно описувала всі події в хронологічній послідовності: те, що чула, поєднувала з власними спостереженнями та висновками. Вона хотіла розібратися в цій справі і якнайшвидше наблизитися до правди. Про те, як на такий задум відреагують родичі Алекс, вона зараз і думати не воліла.

Еріка шкодувала, що не розповіла Патрикові про всі деталі свого візиту до будинку Алекс. Вона змовчала про містичного відвідувача, знайдену в шафі картину та незвичайне відчуття, наче щось зникло з кімнати після того, як незнайомець пішов. Вона не могла зателефонувати опісля й розповісти про свої недомовки, але, щойно з'явиться слухна нагода, обов'язково йому у всьому зізнається. Вона собі це пообіцяла.

Еріка чула, як Лукас із маклером оглядають будинок. Імовірно, маклерові здалося, що вона поводить себе дуже дивно: мляво привіталася, а потім кудись зникла. Однак він міг допомогти їй вибратися із ситуації, у якій вона опинилася, тож Еріка вирішила зібратися з думками й піти до них.

Коли вона ввійшла до вітальні, то почувала, як Лукас найтеплішими словами описує чудове освітлення й перевагу великих вікон. З якого дива створіння, які повзають під камінням, цінують сонячне світло? Еріка легко могла уявити Лукаса великим блискучим жуком, на якого вона воліла наступити високими підборами й знищити назавжди.

— Перепрошую за мою невихованість. У мене були деякі термінові справи.

Еріка широко всміхнулася й простягнула руку маклерові, який представився К'еллем Еком. Він запевняв її, що все гаразд. Продаж — це дуже особиста справа, і він має багатий досвід у цьому... Еріка знову всміхнулася й кокетливо змахнула віями. Лукас спідлоба спостерігав за таким видовищем. Вона проігнорувала його погляд.

— Так, перепрошую, як багато ви вже обійшли?

— Ваш родич якраз збирався показати цю чудову вітальню. Вона вмебльована зі смаком, маю сказати. Дуже розкішна. Та й освітлення прекрасне.

— Так, вона неймовірно гарна. Шкода тільки, що протяг.

— Протяг?

— Так, на жаль, вікна не дуже щільні, тож, коли віє бодай слабенький вітерець, доводиться вдягатися в найтепліший одяг. Замінити всі вікна — і все буде чудово.

Лукас злісно витріщився на неї, але Еріка вдавала, що й не помічає. Натомість узяла маклера під руку. Якби він був собачкою, то задоволено повертів би хвостиком.

— Як я зрозуміла, ви вже оглянули горішній поверх, тож ми можемо піти донизу, у підвал. Тільки ви не лякайтеся: там тхне пліснявою. Якщо у вас немає алергії, то все буде гаразд. Я майже постійно жила там, унизу, тож не бачу в цьому проблеми. Лікарі впевнено стверджують, що пліснява аж ніяк не пов'язана з астмою.

Еріка продемонструвала сильний напад кашлю, що аж зігнулася в три погібелі. Упівока вона побачила, як обличчя Лукаса залилося рум'янцем. Вона знала, що її аферу викриють уже під час наступного огляду будинку, але зараз раділа бодай маленькій можливості подратувати Лукаса.

Маклер К'елль полегшено зітхнув, коли знову опинився просто неба. Він був приголомшений оглядом усіх «переваг» підвалу, які продемонструвала йому сповнена ентузіазму Еріка. Лукас мовчки тримався осторонь, і Еріка занепокоєно задумалася, чи не переборщила вона зі своїм жартом. Лукас також достеменно знав, що наступний огляд покаже, що всі ці «недоліки» будинку, які вона назвала, є хибними. Однак Еріка взяла його на кпини — зробила те, що Лукас Максвелл несамовито ненавидів. Вона схвильовано дивилася, як задоволений маклер від'їжджає від будинку. Він пообіцяв, що незабаром їм зателефонує ще один професіонал, який огляне будинок від горища до підвалу.

Еріка попростувала перед Лукасом у коридор. Умить Лукас щосили схопив її за горло й притиснув до стіни. Його обличчя опинилося на відстані подиху. Вона побачила гнів у його очах і вперше усвідомила, чому Анні так важко звільнитися від стосунків із Лукасом. Вона бачила перед собою чоловіка, який змітав усіх зі свого шляху, і боялася навіть поворухнутися.

— Ти ніколи не зробиш такого більше, чуєш! Я нікому не дозволю знущатися з мене! Тож тепер добряче бережись!

Він кричав так сильно, що аж забризкав її обличчя слиною. Еріка ледь втрималася, аби не втертися. Вона стояла мовчки й непорушно, немов у землю вкопана, і затято молилася по-думки, щоби він нарешті зник із її будинку. На диво, він якраз зібрався йти. Лукас прибрав руку від її горла й обернувся до дверей. Але саме тоді, коли Еріка полегшено зітхнула, він різко повернувся до неї й знову опинився на відстані простягнутої руки. Не встигла Еріка зреагувати, як він міцно схопив її за волосся й впився в її вуста. Лукас протиснув свій язик між її губами й однією рукою так сильно схопив за груди, що Еріка відчула, як лямка бюстгальтера врізалася їй у шкіру. Він посміхнувся й попрямував до дверей. Умить він розчинився в холодному зимовому повітрі. Еріка не наважувалася поворухнутися, допоки не почувла, як від'їжджає його автомобіль. Вона притулилася до стіни й з відразою витерла свої вуста. Еріка злякалася його поцілунку більше, ніж того, що він міцно схопив її за горло. Її тіло затремтіло. Еріка опустила голову на коліна й заплакала. Не через себе, а через Анну.

Понеділкові ранки були не надто приємною подією в житті Патрика. Він почувався людиною лише об одинадцятій годині. Прокинувся від того, що величезна купа паперів гучно приземлилася на його письмовому столі. Крім того, що пробудження виявилось жорстким, ще й кількість документів перед ним подвоїлася. Патрик гучно застогнав. Анніка Янссон злісно посміхнулася й запитала невинним голосом:

— Хіба ти не казав принести всі документи, пов'язані з родиною Лоренсів? Це неймовірний обсяг роботи! Я збрала все до останньої літери — і яка винагорода? Глибоке зітхання. А де ж твоя безмежна вдячність?

Патрик усміхнувся.

— Це варто не лише безмежної вдячності, Анніко. Якби ти вже не була заміжною, я б одружився з тобою й закидав би тебе шубами та діамантами. Але оскільки ти розбила моє серце

й далі живеш зі своїм пройдисвітом, можеш задовольнятися лише невеличким «дякую». Та моєю безмежною вдячністю. Аякже.

Він дуже здивувався, як швидко її обличчя залилося рум'янцем.

— Так, тепер у тебе достобіса роботи. Навіщо тобі все перечитувати? Це якось пов'язано з убивством у Ф'елльбацці?

— І гадки не маю, якщо казати щиро. Нехай це зветься жіночою інтуїцією.

Анніка запитливо звела брови, але вирішила, що на сьогодні годі вже запитань. Однак його слова її неабияк спантеличили. Родину Лоренсів у Танумсгеде знає кожен, і якщо вона якимось чином пов'язана з убивством, то це стане щонайменше сенсацією.

Патрик дивився на неї, аж доки вона не зачинила двері. Вельми розумна жінка. Він дуже сподівався, що вона витримає керівництво Мельберга. Якщо одного дня в неї урветься терпець і вона вирішить піти, то це стане великою втратою для їхньої поліцейської ділянки. Патрик змушував себе зосередитися на документах, які принесла йому Анніка. Він зметикував, що на це йому знадобиться безліч часу. Він відкинувся на стільці, закинув ноги на стіл і взяв перший документ.

За шість годин Патрик підвівся, аби помасажувати свою втомлену шию, і відчув, як сильно в нього печуть очі. Він перечитав у хронологічній послідовності всі документи, почавши з найдавніших. Захопливе читання. За ці роки дуже багато статей було написано про Фабіана Лоренса та його успіхи. Переважно всі розповіді були позитивними: життя немов простягало йому свою дружню руку. Фабрика набирала обертів неймовірно швидко, і здавалося, що Фабіан був надзвичайно обдарованою людиною, ба більше, генієм бізнесу. Патрик знайшов навіть шлюбну світлину Фабіана й Неллі, на якій вабила зір гарна пара у вишуканому вбранні. Опісля цієї події в газетах почали з'являтися фотографії Неллі із сином Нільсом. Неллі Лоренс невтомно працювала в численних благодійних організаціях, повсякчас влаштовувала різні світські

події і, здавалося, що Нільс — часто з наляканим виразом обличчя й міцно тримаючи свою матір за руку — завжди був поруч із нею.

Навіть коли він став підлітком, однаково завжди був поруч із матір'ю на різних офіційних подіях, але тепер він упевнено тримав її за руку й мав гордовитий вигляд. Фабіана на світлинах тепер майже не було: про нього згадували лише тоді, коли з'являлися новини про якусь вигідну угоду.

Одна зі статей відрізнялася від усіх інших і привернула увагу Патрика. Вона була повністю присвячена Неллі, яка в середині 1970-х років усиновила хлопчика з «жахливою сімейною драмою», як про це писали в газеті «Аллерс». На світлині було зображено Неллі з макіяжем та у вишуканому вбранні. Вона стояла посеред своєї елегантної вітальні й обіймала дванадцятирічного хлопчика. Він мав непоступливий і незадоволений вигляд. Здавалося, наче він ось-ось скине зі свого плеча її кістляву руку. Нільс, юнак приблизно двадцяти п'яти років, стояв позаду матері й ледь усміхався. Стриманий і серйозний, у темному костюмі та із зачесаним назад волоссям, він цілком вливався в таку вишукану атмосферу. Однак молодший хлопчик був білою вороною.

Стаття возвеличувала таку пожертву й великий суспільний внесок, який зробила Неллі Лоренс. У ній йшлося про те, що хлопець у дитинстві пережив невимовну трагедію й зараз, як розповіла в інтерв'ю Неллі, вони допомагають йому оговтатися після всього. Неллі була сповнена віри в те, що така любов і підтримка, яку вони йому дають, зможуть зробити з хлопчика повноцінну й тямущу людину. Патрик упіймав себе на думці, що йому дуже шкода дитини. Така наївність.

Кілька років потому такі гламурні світлини зі світських подій і домашні репортажі змінили сумні заголовки на кшталт «Спадкоємець родини Лоренсів зник». Кілька тижнів поспіль місцеві газети були переповнені статтями про цю подію, а одного разу про неї написали навіть у самому «Гетеборг-постен». Існувало й чимало версій того, що сталося з юним Нільсом. Траплялися всі мислимі й немислимі варіанти, починаючи

з версії, що він розтратив усе багатство свого батька й тепер живе в невідомій місцині й купається в розкоші, і закінчуючи такою, у якій ішлося про те, що він наклав на себе руки, бо дізнався, що насправді не є сином Фабіана Лоренса, а тому не зможе успадкувати чималі батьківські статки. Про це треба було вміти читати між рядками.

Патрик почухав потилицю. Він аніяк не міг зрозуміти, як таємниче зникнення, що трапилось аж двадцять п'ять років тому, пов'язане з нещодавнім убивством жінки. Однак він відчував, що зв'язок тут точно є.

Він потер свої втомлені очі й продовжив переглядати документи, кількість яких на його письмовому столі відчутно зменшувалася. Він припускав, що після того, як жодних звісток про долю Нільса не було, інтерес до цієї події поступово послаблювався. Невдовзі навіть про Неллі майже нічого не писали у світських журналах, а впродовж 1990-х років так і жодної згадки не було. Смерть Фабіана в 1978 році стала темою опублікованого в «Богусленінгу» некролога, де йшлося про його величезний внесок у життя Ф'елльбакки й те, яку важливу роль він відігравав у тогочасному суспільстві. Опісля про нього не писали жодного разу.

Натомість у статтях часто згадували про прийомного сина — Яна. Після того, як Нільс зник, той став єдиним спадкоємцем родинної фабрики, а після досягнення повноліття відразу ж обійняв посаду виконавчого директора. За його керівництва компанія так само розквітала, і навіть сьогодні про нього та його дружину Лісу дуже часто писали в популярних світських журналах.

Патрик нахилився, аби підняти документ, який випадково впав на підлогу. Він захоплено прочитав його. У цій статті, написаній понад двадцять років тому, ішлося про цікаві й рідкісні факти з життя Яна до того, як він опинився в сім'ї Лоренсів. Трагічна інформація, але цікава. Імовірно, його життя радикально змінилось, відколи він потрапив до Лоренсів. Однак поставало запитання, чи змінився так само радикально Ян, відколи почав жити в новій сім'ї.

Патрик рішуче зібрав докупи всі папери й вирівняв їх. Він обмірковував, як йому діяти далі. Досі він міг покладатися лише на власну — та Еріки — інтуїцію. Він знову відхилився на офісному стільці, закинув ноги на письмовий стіл і заклав руки за голову. Заплющив очі й спробував скласти докупи всі свої думки, аби зважити варіанти, які вперто переважували один одного. Однак він припустився помилки, коли вирішив заплющити очі. Після суботньої вечері його думки повсякчас поверталися до Еріки.

Він намагався розплющити очі й зосередити погляд на сумовитих світло-зелених стінах. Будівля поліції була зведена ще на початку 1970-х років; імовірно, її пофарбували працівники, які спеціалізувалися на державних інституціях і віддавали перевагу геометричним фігурам, бетону та брудно-зеленим кольорам. Патрик спробував трохи оживити офіс: він поставив на підвіконня кілька кімнатних рослин і прикрасив стіни світлинами. На його письмовому столі раніше стояла їхня з Карін весільна фотографія. Хоч відтоді він прибирав на столі дуже багато разів, йому досі здавалося, що він бачить цю світлину на тому самому місці. Патрик рішуче поставив на те місце підставку для ручок і хутко взявся за роздуми над тим, що йому робити з матеріалом, який лежав перед ним.

Насправді він мав два варіанти. Перший — власноруч перевірити інформацію, і це означало, що він робитиме це й у свій вільний час, оскільки Мельберг завжди стежить за тим, щоб він мав достобіса справ і щодня бігав, як ошпарена миша. Патрик насправді не встиг передивитися статті у свій робочий, але те, що він залишився й зробив це у вільний час, — лише раптовий спалах цікавості. І йому доведеться ще заплатити за це. Патрикові не хотілося підкорятися й надалі присвячувати той скромний вільний час, який він мав, тому, щоб виконувати роботу Мельберга, тож він вирішив спробувати другий варіант.

Якби він пішов до Мельберга й усе йому докладно розповів, то тоді, можливо, зміг би отримати дозвіл вести слідство в цьому напрямку в робочий час. Марнославство Мельберга було

його слабким місцем, і якщо правильно скористатися ним, то, імовірно, вдалося б його вмовити. Патрик знав, що комісар упевнено вбачав у справі вбивства Алекс зворотний квиток до Гетеборга. Хоча Патрик чув плітки про те, що Мельберга там ніхто не чекає, однак міг скористатися цим заради власної мети. Якщо він зможе знайти бодай незначний зв'язок між убивством і родиною Лоренсів, наприклад припущення, що Ян був батьком дитини, то цілком можливо привернути Мельберга на свій бік. Можливо, не надто етично, але він інтуїтивно відчував, що документи перед ним мали зв'язок зі смертю Алекс.

Патрик енергійно забрав ноги зі стола й відкинувся на стільці так сильно, що той вдарився коліщатами об стіну. Патрик узяв із собою всі копії й пішов на другий кінець коридору. Не даючи місця сумнівам, він сильно постукав у двері комісара Мельберга й почув «Увійдіть».

Він завжди дивувався, як чоловікові, який і за холодною водою не брався, вдавалося зібрати таку купу паперів. У Мельберга документи лежали в усіх вільних кутках його кабінету: на підвіконні, на всіх стільцях і на письмовому столі. Полиця за ним провисала від папок, і Патрик задумався, як багато часу минуло, відколи папери з цих папок бачили світло. Мельберг із кимось розмовляв, але кивнув Патрикові, що той може ввійти. Він не міг уторопати, що відбувається. Мельберг сявав, немов різдвяна зірка, і широко всміхався. «Яке щастя, що вуха були на місці, — подумав Патрик, — інакше ця усмішка розпливлася б повсюди».

Відповіді Мельберга були короткими:

— Так.

— Звісно!

— Зовсім ні.

— Так, авжеж.

— Ти все правильно зробила.

— Ні.

— Так, дуже дякую, пані, я обіцяю, ми звернемо увагу на ваші свідчення.

Він так емоційно поклав слухавку, що Патрик аж високо підстрибнув на своєму стільці.

— Ми майже впіймали вбивцю!

Мельберг радів і був схожим на юльтомтена¹. Яке диво: він уперше бачив зуби Мельберга, білосніжні та рівні. Занадто ідеальні.

Мельберг очікувально подивився на нього, і Патрик зрозумів, що той хоче, аби він запитав, що сталося. Патрик слухняно підкорився, але до такої відповіді не був готовий.

— Я знайшов його! Я знайшов убивцю Александри Війкнер!

Мельберг був такий гордий собою, що в розпалі емоцій не помітив, як його зачіска спала вниз на одне вухо. І вже не вперше Патрикові довелося стати невірним свідком такого страхітливого видовища. Він не звернув особливої уваги на той факт, що комісар, уживаючи займенник «я», імовірно, не вважав за потрібне поділитися з кимось цією честю, а натомість нахилився вперед і, поклавши руки на стіл, серйозно запитав:

— Що ти маєш на увазі? У справі є нова інформація? Про кого ти говориш?

Мельберг, немов зупиняючи потік подальших запитань, відкинувся на стільчику й схрестив руки на животі. То була карамелька, яку він думав жувати щонайдовше.

— Так, Патрику. Коли людина так довго на цій посаді, як я, то вона знає, що прорив — це не те, що дістається ні за що, а те, що є результатом копіткої праці. Завдяки поєднанню мого тривалого досвіду й компетентності — ну, і плідної праці — тепер ми маємо прорив у розслідуванні, так. Якось Дагмар Петрен щойно зателефонувала мені й розповіла про свої цікаві спостереження. Вона дещо побачила незадовго до того, як знайшли тіло. Так, ба більше, це важливі спостереження, які неабияк допоможуть нам зробити так, щоб небезпечний убивця якнайшвидше опинився у в'язниці.

¹ Юльтомтен — шведський казковий (фольклорний) персонаж, гном, який дарує подарунки на Різдво.

Нетерплячість лоскотала Патрика, але з власного досвіду він знав, що потрібно до кінця вислухати Мельберга. Незабаром він дійде до суті справи. Патрик лише сподівався, що це трапиться до того, як він піде на пенсію.

— Я пам'ятаю справу, яку ми вели в Гетеборзі восени 1967 року...

Патрик мовчки зітхнув і приготувався до тривалого очікування.

Вона побачила Дана там, де й очікувала. Легко й ненапружено, немов це були мішки з бавовною, він переносив рибальське причандалля в човен. Великі й товсті мотузки, різні мішки й величезні кранці. Еріка з насолодою спостерігала за тим, як він працює. У в'язаному светрику, шапці й рукавицях він надзвичайно гармоніював із природою навколо. Сонце стояло високо в небі й відбивалося на снігу, що лежав на палубі. Глуха тиша. Він працював напружено й цілеспрямовано; здавалося, що він насолоджувався кожною хвилиною. Це було його справжнє покликання. Човни, море, острови... Еріка знала, що він уже уявляє, як крига скресає й «Вероніка» на повній швидкості прямує до горизонту. Зима — лише суцільне тривале очікування, яке завжди було непростим для жителів узбережжя. Якщо літо було вдалим, то в давніші часи засолювали чимало оселедця, аби пережити зиму. Якщо ж ні, то доводилося шукати інші можливості. Дан, як і більшість рибалок, не міг прожити лише на цьому заробітку, тож уночі він старанно вчився, а опісля влаштувався працювати репетитором шведської мови для учнів 7—9 класів. Він викладав у Танумсгеде кілька днів на тиждень. Еріка гадала, що він був вельми тямущим учителем, але його серце було тут, а не в класній кімнаті.

Дан був дуже зосереджений на роботі, і Еріка навшпиньки підійшла ближче, аби поспостерігати за ним, поки він не помітить її на причалі. Еріка інколи порівнювала його з Патриком. Зовні вони були абсолютно різними. Дан мав таке світле волосся, що влітку воно здавалося майже білим. Натомість у Патрика було темне волосся такого самого кольору, як його

очі. Дан був мускулистим, а Патрик радше жилистим. За поведінкою вони могли б бути братами. Однаково спокійні, з м'яким характером і помірним гумором, який завжди вихлюпувався в потрібні хвилини. Насправді раніше вона ніколи не задумувалася, наскільки схожими вони були за вдачею. Це дещо втішало її. Після Дана вона більше не мала щасливих стосунків, але впродовж багатьох років шукала їх або ж опинялася поруч із чоловіками зовсім іншого типу. «Незрілими», як зазначала Анна. «Ти намагаєшся перевиховати хлопців замість того, щоб знайти дорослого чоловіка, тож і не дивно, що тобі не щастить у стосунках», — казала Маріанне. Імовірно, вона мала рацію. Але роки спливали дуже швидко, і Еріка змушена була зізнатися, що її охоплювала паніка. Смерть батьків також змусила її усвідомити, чого їй бракувало в житті. Після суботнього вечора її думки невпинно поверталися до Патрика Гедстрема. Голос Дана звільнив її з полону спогадів:

— Овва, привіт! Як довго ти тут стоїш?

— Я тільки-но прийшла. Подумала, що було б цікаво поспостерігати, як просувається робота.

— Авжеж, не всім же забезпечувати себе так, як ти. Заробляти гроші на тому, щоби щодня сидіти на дупі й фантазувати. Круто.

Вони всміхнулися одне одному. Це була стара й добре знайома тема для жартівливих кпин.

— Я маю для тебе дещо, що тебе зігріє й наситить.

Еріка похитала кошика, який тримала в одній руці.

— Ох, і за що ж таке розкішне піклування? І чого ти тепер хочеш від мене? Моє тіло? Мою душу?

— Ні, дякую, можеш залишити собі і те, і інше. І навіть якщо я назву перше, то даремно мрієш!

Дан узяв кошик, який вона простягнула йому, і допоміг їй піднятися на релінг. Він був слизьким, і Еріка мало не полетіла з нього, але Дан урятував її, схопивши своєю міцною рукою за талію. Вони очистили сніг із рибальського люка, підклали під сідниці рукавички, сіли й почали розпаковувати кошик. Дан

задоволено всміхнувся, діставши термос із гарячим шоколадом і ретельно запаковані у фольгу бутерброди з плямистою ковбасою.

— Ти диво, — сказав він із повним ротом їжі.

Декілька хвилин вони сиділи мовчки й насолоджувалися теплими сонячними промінчиками. Еріка вмить відкинула докори сумління, що мучили її через невміння дотримуватися самодисципліни в роботі. Вона добре попрацювала над текстами за останні тижні й вважала, що заслуговує на кілька годин вільного часу.

— Маєш якісь новини про вбивство Александри Війкнер?

— Ні, здається, поліцейське розслідування не дуже-то просулося.

— За чутками, які до мене дійшли, ти маєш особливий доступ до їхньої інформації.

Він задиристо всміхнувся. Еріка завжди дивувалася, як стрімко розносилися плітки. Вона й гадки не мала, хто й коли дізнався про її зустріч із Патриком Гедстромом.

— Не розумію, що ти маєш на увазі.

— Та годі тобі. Як серйозно все у вас? Уже взяли пробу чи як?

Еріка легенько вдарила його рукою й зайшлася сміхом.

— Ні, пробу не брали. Я насправді не знаю, чи хочу стосунків. Або, якщо казати щиро, мені цікаво з ним, але я не впевнена, чи хочу заходити далі. Припускаю, що він хоче цього. І справа тут не в розслідуванні...

— Так чи інак, ти боїшся.

Еріку зачепили слова Дана, адже він мав рацію. Інколи їй здавалося, що він знає її надто добре.

— Так, маю зізнатися: я трохи невпевнена.

— Так, але лише тобі вирішувати, чи наважитися скористатися нагодою. Чи думала ти про те, що відчуватимеш, якщо все-таки вирішиш це зробити?

Вона вже замислювалася про це. Особливо останнім часом. Але питання залишалося дуже гіпотетичним. Досі вони лише вечеряли разом.

— Так, гадаю, що тобі треба наважитися. Завжди ліпше спробувати, аніж шкодувати про те, чого не зробила.

— До речі, про Алекс... Я випадково натрапила на дещо цікаве. — Еріка швидко змінила тему.

— Овва, що ж?

Дан надзвичайно здивувався.

— Декілька днів тому я була в її будинку й знайшла цікаву статтю.

— Що ти зробила?!

Еріка втамувала спалах його подиву.

— Я знайшла копію старої статті про зникнення Нільса Лоренса. Як гадаєш, навіщо Алекс заховала статтю, написану двадцять п'ять років тому, під своєю спідньою білизною?

— Під своєю спідньою білизною! Еріко, який жах!

Вона підняла руку, аби вгамувати його здивування, і спокійно промовила:

— Моя інтуїція підказує мені, що це якимось пов'язано з її вбивством. Я не знаю, як саме, але там заритий великий собака. Крім того, хтось заходив до будинку й рився в ньому, поки я там була. Можливо, він шукав саме цю статтю.

— Ти зовсім із глузду з'їхала?! — Дан спантеличено подивився на неї й роззявив рота. — Якого чорта ти туди пішла? Поліція має шукати вбивцю Алекс, а не ти. — Він підвищив голос до фальцету.

— Так, я знаю. І не треба так кричати, у мене немає проблем зі слухом. Я добре усвідомлюю, що не мала втручатися в усе це, але, по-перше, мене вже впутала в це її родина, а по-друге, колись ми з Алекс були дуже близькими. По-третє, мені дуже важко не думати про це. Як-не-як, я її знайшла.

Еріка не хотіла розповідати Данові про написання книжки. Завжди все сприймали не так, коли вона казала про це вголос. Та й їй здалося, що Дан зреагував дещо різко на її звістку. Однак вона знала, що він завжди дуже хвилювався за неї. Вона сама усвідомлювала, що не мала заходити до будинку Алекс.

— Еріко, пообіцяй мені, що ти закинеш усі свої дурнуваті ідеї.

Він поклав руки на плечі Еріки й розвернув її до себе. Його погляд був ласкавим, але напрочуд сталевим.

— Я не хочу, щоб із тобою щось трапилось. А якщо ти далі втручатимешся в усе це, то, гадаю, матимеш проблеми. Зав'язуй із цим.

Він дужче схопив її за плечі й стурбовано дивився їй у вічі. Щойно Еріка, здивована різкою реакцією Дана, хотіла відповісти, як із причалу почувся голос Пернілли:

— Бачу, ви тут добре сидите й мило балакаєте.

Уперше її голос здавався таким крижаним. Вона дивилася на них своїми чорними очима й ритмічно стискала руки. Почувши її голос, Еріка й Дан застигли на місці. Руки Дана досі лежали на плечах Еріки, і він, немов огню вхопивши, притиснув їх до себе й у морг ока підвівся.

— Привіт, люба. Ти сьогодні раніше звільнилася? Еріка була тут неподалік і принесла попоїсти. Ось ми й сіли трохи побалакати.

Дан виправдовувався. Еріка здивовано дивилася то на нього, то на Перніллу, жінку, яку вона майже не знала. Пернілла злісно втупила в неї свої чорні очі й так міцно стиснула руку, що кісточки на її пальцях умить побіліли. Раптом Еріка задумалася, чи ця несамовита жінка не збирається на неї накинутися. Вона нічого не розуміла. Минуло вже дуже-дуже багато років, відколи вони з Даном розірвали свої стосунки. Пернілла добре знала, що їхні почуття згасли, або принаймні Еріка сподівалася, що їй це відомо. Але тепер вона була вже не впевнена в цьому. Поставало запитання, що спричинило таку реакцію. Еріка спостерігала за Даном і Перніллою: між ними немов відбувалася якась мовчазна боротьба за владу. І Дан, здавалося, її програвав. Еріка вирішила, що найкращий порятунок — просто тихо піти й залишити їх з'ясовувати стосунки наодинці.

Вона швидко зібрала контейнери й термос і поклала в кошик. Голоси Дана й Пернілли пробивалися крізь тишу, що панувала навкруги.

4

Він почувався невимовно самотнім. Без неї світ здавався порожнім і холодним, і не було нічого, що б могло розтопити кригу. Йому було легше витримувати біль, коли він міг поділитися ним із нею. Відколи вона зникла, здавалося, що біль посилювався удвічі, і це переходило всі межі. Він не витримував. Він боровся із самим собою щодня: хвилина за хвилиною, секунда за секундою. Дійсність не існувала. Єдине, що він усвідомлював, — це те, що вона пішла назавжди.

Провину можна було б розділити однаковими частинами між усіма винними. Він не хотів розплачуватися за неї сам. Ніколи.

Він подивився на свої руки. Він ненавидів їх. Вони несли в собі красу й смерть — несумісне поєднання, з яким він змушений був навчитися жити. Лише тоді, коли він пестив її, вони були хорошими. Його тіло до її тіла — і все погане вмить зникало. Натомість разом вони приховували зло. Кохання і смерть, ненависть і життя. Протилежності, що перетворили їх на метеликів, що підлітали все ближче й ближче до полум'я. Вона згоріла першою.

Він відчував, як вогонь пронизує шию. Він уже був зовсім близько.

Вона втомилася. Вона втомилася витирати чиєсь лайно. Вона втомилася від свого нежиттерадісного існування. Минав день за днем, і один був схожий на інший. Вона змучилася нести провину, що охоплювала її з ранку й аждо вечора, і змучилася прокидатися щоранку й лягати спати щоночі з думкою про те, як дає собі раду Андерс.

Вера поставила кавоварку на плиту. Цокання кухонного годинника — єдине, що пробивалося крізь тишу, і вона сіла за стіл, аби зачекати, поки приготується кава.

Сьогодні вона прибирала в родини Лоренсів. Їхній будинок такий величезний, що вона поралася там цілий день. Інколи вона сумувала за колишніми часами. Їй бракувало стабільності:

колись вона щодня приходила на роботу й знала, що на неї там чекають. Їй бракувало того статусу — бути домробітницею в найкращій родині північного Богуслена. Однак така ностальгія траплялася нечасто. Насправді вона щиро раділа тому, що їй не потрібно було приходити туди щодня й низько кланятися Неллі Лоренс. Тій людині, яку вона ненавиділа всім своїм єством. Однаково з року в рік вона працювала на неї, поки на-решті сучасність не наздогнала її й домробітниці вийшли з моди. Понад тридцять років вона опускала очі додолу й услужливо бурмотіла «Так, дякую, пані Лоренс. Звичайно, пані Лоренс. Слухаюся, пані Лоренс». Вона насилу втамовувала несамовите бажання обхопити своїми сильними руками тендітну шию Неллі й душити, аж поки їй не забракне повітря й вона не впаде додолу. Іноді ця жага була такою могутньою, що вона ховала руки під фартух, щоб Неллі не побачила, як сильно вони тремтять.

Кавоварка голосно сповістила, що кава готова. Вера заледве підвелася й випрямила спину. Вона потягнулася за старою потертою чашкою й налила в неї каву. Чашка — єдине, що залишилося від подружнього сервізу, який батьки Арвіда подарували на весілля. Це був якісний данський порцеляновий посуд. Білий із блакитними квітками, які за ці роки вже майже втратили свій колір. Тепер, окрім чашки, нічого не залишилося. Коли Арвід був живий, вони користувалися сервізом тільки на свята, але після його смерті вона назавжди втратила змогу розрізняти будні та свята. Частина сервізу вже зносилася, а іншу Андерс розбив у п'яній гарячці ще понад десять років тому. Ця остання чашка — її найцінніша власність.

Вона насолоджувалася кавою. Коли залишився вже останній ковток, Вера вилила його на блюдце й випила, затиснувши між зубами шматок цукру, через який просочувалася кава. Після численних годин марудного прибирання її ноги проймала втома, і вона поклала їх на стільчик перед собою, аби бодай трохи розслабитися.

Будинок маленький і непримітний. У ньому вона жила вже майже сорок років і житиме до свого останнього подиху. Він насправді не був надто практичним і розташовувався високо на

пагорбі. Дуже часто дорогою додому їй доводилося зупинятися й перепочивати. З роками він утратив свій привабливий вигляд як усередині, так і зовні. Хоча будинок однаково був у досить хорошому стані, Вера могла продати його за чималі гроші й переїхати до квартири, однак вона про це й думати не хотіла. Нехай радше все згниє навколо неї, ніж вона звідти переїде. Тут минуло їхнє з Арвідом маленьке, але щасливе подружнє життя. На цьому ліжку в спальні вона провела першу ніч, щойно переїхала від батьків. Шлюбну ніч. У цьому ж ліжку вони зачали Андерса. І коли вона була при надії й могла лежати лише на боці, Арвід лягав за її спиною, щільно притискався до неї й погладжував її живіт. Він шептав їй слова розради про те, яке щасливе життя чекає на них. Про дітей, яких вони виховують разом, радісний сміх, що долинатиме зі стін будинку впродовж багатьох років, і про те, що, коли вони стануть старими й діти переїдуть із будинку, вони сидітимуть кожен на своєму кріслі-гойдалці біля каміна й говоритимуть про те, яке прекрасне життя прожили разом. Їм було трохи за двадцять, і ніхто з них навіть уявити не міг, що насправді чекає на них.

Вона сиділа за цим кухонним столом, коли їй про все розповіли. Дільничний офіцер Поль постукав у двері, тримаючи в руці кашкет. Щойно вона його побачила, відразу ж зрозуміла, яка звістка на неї чекає. Притуливши вказівний палець до вуст, щойно він почав говорити, вона тихенько попросила його ввійти до будинку. Тоді вона була при надії, на дев'ятому місяці. Вони попростували на кухню, і вона ввімкнула кавоварку. Поки вони чекали на каву, Вера мовчки спостерігала за чоловіком за іншим краєм стола. Він же намагався не дивитися на неї й втупив очі в стіну, нервово поправляючи свій удушливий комірець. Щойно чашки гарячої ароматної кави запарували перед ними, вона дала йому жестом знак продовжити розповідь. Досі вона не промовила ані слова. Вона слухала нав'язливий шум у голові, який із кожною хвилиною дедалі гучнішав. Вона дивилася, як губи дільничного рухаються, але жодне слово не могло пробитися крізь какофонію в її голові. Вона не бажала чути. Вона знала, що Арвід лежить тепер на дні океану й погойдується

в такт водоростей. Жодні слова не могли нічого змінити. Жодні слова не могли розвіяти хмари, які зараз оповили небо, і єдине, що виднілося, — сіра скорбота.

Вера зітхнула, згадавши про те, скільки трагічних подій трапалося з нею за цим кухонним столом. Усі, хто втрачав своїх близьких і коханих, казали, що їхні образи з роками губили чіткість. У неї все було навпаки. Образ Арвіда ставав дедалі чіткішим, інколи вона так ясно бачила його перед собою, що її серце пронизував гострий біль. Те, що Андерс був живою копією Арвіда, — і прокляття, і благословення водночас. Вона знала, що якби Арвід був живий, то нічого поганого не сталося б. Він був її натхненням, і поруч із ним вона могла бути сильною й витримати все.

Вера високо підстрибнула на стільчику, коли задзвонив телефон. Вона заглибилася в спогади й завжди дратувалася, коли її переривав цей різкий телефонний дзвінок. Вона руками допомогла собі зняти зі стільчика ноги, які затерпнули, і поспішила до телефону, який стояв у коридорі.

— Мамко, це я.

Андерс нерозбірливо бурмотів, і з багаторічного досвіду вона могла точно визначити, на якій стадії сп'яніння він зараз. Майже на півдорозі до переможної. Вона зітхнула.

— Привіт, Андерсе. Як ти там?

Він проігнорував запитання. Вона вже мала безліч таких розмов.

Вера подивилася на своє відображення в дзеркалі й побачила змучену жінку зі слухавкою в руці. Дзеркало було старим і вкритим чорними плямами. Вера подумала, що сама дуже схожа на нього. Вона мала патлате сиве волосся, на якому ще слабо пробивався темний відтінок, прилизану й укладену назад зачіску, яку зазвичай робила сама манікюрними ножицями перед дзеркалом у ванній. Вона навіть не переймалася тим, щоб піти до перукарні й витратити на це чималі гроші. Її обличчя відображало багаторічний сум і біль, який помітно проявлявся в зморшках і складках. Її одяг відповідав її особистості. Нейтральний, але практичний. Зазвичай сірий або зелений. Завдя-

ки важкій фізичній праці та неповноцінному харчуванню вона не набрала зайвої ваги, як багато жінок у її віці. Натомість була жилавою й сильною. Вона завжди працювала, як віл.

Вера раптом усвідомила, що сказав Андерс на іншому кінці слухавки й спантеличено відірвала погляд від дзеркала.

— Мамко, тут надворі всюди стоять поліцейські автомобілі. Тут їх достобіса! Імовірно, вони приїхали, аби мене забрати. Що в біса мені робити?

Вера почула, як його голос підвищувався, і з кожним словом він панікував дедалі сильніше. Її тіло пронизав холод. У своєму відображенні в дзеркалі вона побачила, що так міцно вчепилася в слухавку, що кісточки на її пальцях побіліли.

— Нічого не роби, Андерсе. Лише зачекай. Я негайно прийду.

— Добре, але поспіши! Це не так, як зазвичай буває, що один поліцейський приходить. Мамко, тут їх стільки! Аж три автомобілі. Дідько!

— Андерсе, послухай мене. Зроби глибокий вдих і заспокойся. Я кидаю слухавку й спробую якнайшвидше дістатися до тебе.

Вона відчула, що їй вдалося трохи його заспокоїти, і одразу ж кинула слухавку. Вера накинула на себе пальто й вистрибнула з дверей, навіть не зачинивши їх.

Вона пробігла повз стоянку за старою станцією таксі та попрямувала найкоротшим шляхом за входом до складу супермаркету. Однак уже невдовзі змушена була сповільнити кроки. Приблизно за десять хвилин вона дісталася до будинку, у якому винаймав квартиру Андерс.

Вона підійшла й побачила, як два поліцейські застібають йому на зап'ястках наручники. Вона воліла закричати, але втрималася, коли побачила, як із вікон зацікавлено спостерігають усі сусіди. Вона не хотіла запрошувати їх на це видовище, свідками якого вони вже були. Гордість була єдиним, що в неї залишилося. Вера ненавиділа плітки, які, немов липка жувальна гумка, прилипли до неї та Андерса. У містечку всі давно перешіптувалися про них, а тепер плітки неодмінно наберуть нечуваних обертів. Вона знала достеменно, що вони казали: «Бідна Вера! Спочатку потонув її чоловік, а потім син

став затятим п'яницею. А вона ж така чудова людина». Еге ж, Вера не раз чула ці слова й знала, що сама має докласти чималих зусиль, аби не завдати збитків. Вона має лише не нашкодити. Інакше все розпадеться, як картковий будиночок. Вера повернулася до найближчого поліцейського — маленької серйозної білявої жінки, якій, як їй здалося, не личила така сувора поліцейська уніформа. Вера досі не звикла до сьогоднішніх правил, за якими жінки могли працювати де завгодно.

— Я мати Андерса Нільссона. Що трапилось? Куди ви його забираєте?

— На жаль, я не маю права надавати жодної інформації. Зверніться до поліцейської дільниці в Танумсгеде. Він перебуватиме там. А зараз ми його заарештовуємо.

Кожне почуте слово краяло її серце. Вера зрозуміла, що цього разу справа була не в тому, що Андерс, п'яний як квач, із кимось побився. Поліцейські автомобілі один за одним почали від'їжджати. В останньому з них вона побачила Андерса, який сидів між двома поліцейськими. Він обернувся й дивився на матір, допоки вони не зникли з поля зору.

Патрик дивився, як автомобіль з Андерсом Нільссоном прямував до Танумсгеде. Йому здавалося, що такий великий поліцейський наряд — це занадто, однак Мельберг прагнув спектаклю. І йому це вдалося. До затримання він навіть залучив додаткові ресурси з Уддевалли. На думку Патрика, із шести присутніх людей принаймні четверо приїхали дарма.

Одна жінка досі стояла біля будинку й дивилася, як від'їжджає останній автомобіль.

— Мати злодія, — сказала Лена Валтін із поліцейської дільниці в Уддеваллі. Вона залишилася, аби разом із Патриком здійснити обшук у квартирі Андерса Нільссона.

— Ти маєш добре знати, Лено, він не «злодій», поки його вину не доведуть і не винесуть вирок. А до цього він так само невинний, як і ми всі.

— Та до біса його. Б'юся об заклад і ставлю свою річну зарплату на те, що він винний.

— Що ж, якщо ти так упевнена, то могла б поставити щось більше, аніж таку нікчемну суму.

— Як смішно. Жартувати з поліцейським про зарплату — жорсткий гумор.

Патрику нічого не залишалося, як погодитися.

— Так, нам тут уже немає чого чекати. Ходімо до квартири.

Він побачив, що мати Андерса досі стояла й дивилася на дорогу, хоч автомобілі давно вже поїхали. Йому відверто стало шкода її, і на мить він подумав, що варто підійти до неї й висловити кілька слів співчуття та розради. Але Лена схопила його за руку й вказала на під'їзд. Він зітхнув, знизав плечима й пішов за нею на обшук.

Двері помешкання Андерса Нільссона були відчинені, і вони одразу ж увійшли досередини. Патрик огледівся й знову глибоко зітхнув. Квартира була у вкрай занедбаному стані, і Патрикові здалося, що навряд чи їм вдасться знайти бодай якусь цінну річ у такому безладі. Вони попростували повз гору порожніх пляшок, намагаючись пробратися до вітальні та кухні.

— Ой дідько! — Лена презирливо похитала головою.

Вони дістали з кишень гумові рукавички та приготувалися відбирати речові докази. Після мовчазної згоди Патрик пішов оглядати вітальню, натомість Лена залишилася проводити обшук на кухні.

Вітальня Андерса Нільссона пробуджувала шизофренічні відчуття. Брудна, закидана всіляким лахміттям, майже без меблів і особистих речей, вона була подібною на класичну квартиру наркомана. Те, що Патрик неодноразово бачив за роки своєї роботи в поліції. Натомість він ніколи не бував у квартирі наркомана, стіни якої були прикрашені витворами мистецтва. Картини висіли так щільно одна до одної, що цілком заповнили стіни від підлоги й аж до самої стелі. Кольори вибухали, немов феєрверки, і Патрик ледь стримав імпульс затулити рукою очі, які пекли від такого яскравого спалаху. Картини були абстрактні й виконані лише теплими барвами. Це приголомшило Патрика: подив пронизував його тіло, і він ледь міг триматися

на ногах, тож силоміць змусив себе відвести погляд від картин, які, здавалося, ось-ось вистрибнуть зі стін прямо на нього.

Він почав обережно оглядати речі Андерса. Однак їх було так мало, що дивитися майже не було на що. Раптом Патрик подумав, що вдячний за те, яке розкішне життя він мав порівняно з Андерсом. Тепер його проблеми здавалися вже не такими серйозними. Він дивувався тому, яким палким може бути бажання людини вижити навіть за таких нікчемних умов. День у день, рік у рік людина крокувала далі. Чи були в житті Андерса хоч якісь радощі? Чи переживав він коли-небудь такі почуття, які надавали б його життю справжнього сенсу? Чи відчував він радість, надію, щастя, захоплення? Або ж усе вимірювалося черговою пиятикою?

Патрик оглянув усе, що було у вітальні. Він доторкнувся до матраца, аби побачити, чи не заховав Андерс щось усередині, перевіряв усі шухляди в єдиному комоді та подивився, чи немає нічого під ним. Він обережно зняв кожну картину, аби знайти щось за ними. Нічого. Абсолютно нічого не привертало його уваги. Він вийшов до кухні, аби дізнатися, чи не пощастило Лені знайти щось цікаве.

— Який свинарник! Як можна жити в такому безладі?

З відразою на обличчі вона перебирала вміст сміттевого пакета, який до цього витрусила на газету.

— Знайшла щось цікаве? — запитав Патрик.

— І так, і ні. Я знайшла кілька рахунків, що лежали в смітнику. Було б дуже цікаво отримати докладну інформацію й послухати розмови. А все інше — дрібниці. — Вона знервовано стягнула рукавички. — Що ти скажеш? Можна вже йти звідси?

Патрик подивився на годинник. Вони просиділи тут уже дві години. На вулиці сутеніло.

— Так, здається, що сьогодні ми не дуже-то просунулися. Як ти поїдеш додому? Тебе підкинути?

— Я приїхала на авто, тож усе гаразд. Але дякую.

Вони нарешті вийшли з квартири й уважно простежили, аби не забути зачинити двері. Коли вони ввійшли до помешкання, двері були відчинені.

Коли Патрик із Леною опинилися на стоянці, ліхтарі вже освітлювали вулицю. Патрик позмахував сніг із лобового скла свого автомобіля й поїхав до заправки QKQ8. Він відчував, що весь день його мучить незвичне відчуття. У тиші, наодинці зі своїми думками, він усвідомив, що його бентежило затримання Андерса Нільссона. Щось не так. Він не покладався на те, що Мельберг компетентно допитав свідка, після свідчень якого заарештували Андерса. Можливо, йому варто було б самому перевірити всю інформацію. На перехресті він рішуче розвернувся й поїхав навспак. Замість того, щоб повернутися до Танумсгеде, він їхав до Ф'елльбакки. Патрик сподівався, що Дагмар Петрен була вдома.

Вона не могла забути руки Патрика. Руки — найперше, на що вона зазвичай звертала увагу в чоловіків. Вона вважала, що руки можуть бути неймовірно сексуальними. Вони не мають бути маленькими, але й не повинні бути широкими, як кришка унітаза. Натомість чудово, коли вони доволі великі й жилисті, без волосся, пружні та гнучкі. Руки Патрика були саме такими.

Еріка змушувала себе звільнитися від нав'язливих думок. Що-що, а марно думати про те, у чому вона досі була не впевнена... До того ж вона не знала, як довго ще житиме у Ф'елльбацці. Після продажу будинку її тут більше нічого не триматиме, та й на неї чекає порожня квартира в Стокгольмі, друзі й те життя, до якого вона вже зовсім скоро повернеться. Цей час у Ф'елльбацці, щонайімовірніше, стане лише короткою паузою в її житті. А якщо казати щиро, немає сенсу будувати романтичні стосунки з дуром дитинства.

Еріка подивилася на сонце, що сідало за горизонт. Хоч була лише третя година, уже вечоріло. Вона закуталася в просторий в'язаний светр, який її тато полюбляв вдягати холодними зимовими вечорами, коли йшов до моря. Еріка гріла свої руки, просовуючи їх у довгі рукави. Зараз їй було трохи шкода себе. Здавалося, що нині в її житті немає жодної втіхи. Смерть Алекс, сварка через будинок, Лукас, книжка, написання якої майже не просувається, — усе це важким тягарем лежало на

її плечах. До того ж їй іще багато справ треба владнати після смерті батьків: розібратися як із речами, так і з документами. Останнім часом вона не могла змусити себе прибрати в будинку: усюди були розкидані наполовину порожні сміттєві пакети й картонні коробки. Навіть у її душі панував наполовину порожній простір, який заповнювали гострий біль через смерть батьків і низка переплутаних подій.

Пополудні її думки повернулися до сварки Дана з Перніллою, свідком якої вона стала. Вона не розуміла. Уже минуло так багато років, відколи між нею та Перніллою востаннє траплялися якісь непорозуміння. Однак усе владналося. Принаймні так думала Еріка. Чому ж тоді Пернілла так відреагувала? Невбавом Еріці спало на думку зателефонувати Данові, але вона так і не наважилася, бо взяти слухавку могла Пернілла. Ще один конфлікт сьогодні вона вже не витримає. Еріка вирішила, що забуде про це бодай сьогодні, сподіваючись, що Пернілла просто була в лихому гуморі й уже наступного разу, коли вони зустрінуться, усе буде як завжди. Однак нав'язливі думки не покидали її. Причина такої реакції — не поганий настрій Пернілли, а щось таке, що лежало глибше. Але вона ніяк не могла зрозуміти, що саме.

Еріка дуже переймалася тим, що не встигає вчасно подати рукопис книжки, а тому вирішила придушити докори сумління й узятися за роботу. Вона ввімкнула комп'ютер і самохіть витягнула руки з теплого светра. Спочатку вона працювала не надто швидко, однак уже незабаром відчула натхнення. Еріка заздрила тим письменникам, які вміли дотримуватися жорсткої самодисципліни у своїй діяльності. Особисто їй щоразу доводилося змушувати себе сідати й писати. Не через лінощі, а через глибокий страх того, що вона втратила хист писати. Вона боялася, що набиратиме текст на клавіатурі, подивиться на екран і усвідомить, що нічого не відбувається. Суцільна порожнеча. Їй бракуватиме слів, і вона ніколи не зможе написати жодного речення. Щоразу, коли її страх не втілювався в життя, їй ставало легше. Її пальці впевнено стрибали по клавіатурі, і Еріка за годину написала понад дві сторінки. Після ще трьох сторінок

вона подумала, що заслуговує на винагороду, і вирішила присвятити трохи часу книжці про Алекс.

В'язниця була йому добре знайома. Він тут не вперше. У найгірші періоди свого життя в цьому місці він бував частенько. І це майже стало буденністю. Хоча цього разу все було інакше. І дуже серйозно.

Він лежав на твердому ліжку в позі ембріона, поклавши голову на руки, аби не відчувати, як обличчя прилипає до пластмаси. Він несамовито тремтів, наче від лихоманки. Його пронизували холод і неприємне відчуття того, як алкоголь виходить із тіла.

Єдине, що йому сказали, — те, що його підозрюють у вбивстві Александри Війкнер. Потім вони загнали його в камеру й наказали чекати, доки до нього не прийдуть. Невже вони думали, що він зможе втекти? Та й що ж йому тут іще робити, як не чекати? Учитися плетіння? Андерс усміхнувся.

З надією звільнитися від своїх нав'язливих думок він прикипів очима до стін. Вони були світло-зеленого кольору, а там, де фарба майже стерлася, виднівся потертий бетон із сірими плямами. Подумки він узявся розфарбовувати стіни яскравими кольорами: легенький мазок червоної фарби на цьому місці, жовтої — он там. Умить ці барви поглинули тьмянний зелений колір, Андерс втішився таким поєднанням барв і тільки тоді зміг зібрати докупи власні думки.

Алекс була мертвою. Він мав змиритися з такою звісткою. Це безперечна правда. Вона зникла, а разом із нею — і його майбутнє.

Незабаром вони мають прийти й забрати його. Силоміць. Сильно штовхатимуть, знущатимуться й битимуть, аж поки він не зізнається. Він не спроможний зупинити їх. Ба більше, навіть не знає, чи хоче, аби зупинили його. Трапилося так багато всього, що він уже не знав, чого насправді воліє. Та хіба раніше він знав? Майже нічого не могло пробитися крізь його алкогольну завісу. Лише Алекс. Одна лише думка про те, що десь вона дихає таким самим повітрям, думає про те саме й відчуває такий самий біль. Це єдине, що завжди могло протиснутися в його

п'яні думки й зруйнувати зрадницьку завісу, яка щосили намагалася оповити його пам'ять милосердною темрявою.

Ноги затерпнули, і він витягнувся. Він намагався не звертати уваги на сигнали тіла й уперто лежав на місці. Якщо він почне рухатися, то втратить контроль над кольорами і йому знову доведеться витріщатися на холодну та порожню кімнату.

Іноді йому вдавалося помітити деякий гумор чи принаймні іронію в цьому всьому. Він народився з безмежною жагою краси й водночас був приречений на життя в потворності та бруді. Напевно, його доля була написана на небесах ще до народження або ж її переписали того фатального дня. Якби ж то. Нездарово його думки кружляли навколо «якби ж то». Він грався з думкою, який вигляд мало б його життя «якби ж то». Імовірно, він жив би добре, був порядною людиною й мав рідину та власний будинок, а джерелом мистецтва стали б радощі, а не розчарування. У садочку біля його галереї гралися б дітлахи, а з кухні долинали б запашні аромати. Ідилія Карла Ларссона у квадраті. Ще б додати троянди на рамочки фантазій. Алекс завжди була в центрі його картин. Вона стояла посередині, а він, немов планета, кружляв навколо неї. Коло за колом.

Фантазії завжди його зігривали, але несподівано вимріяна тепла картина змінилася крижаною, написаною в блакитнуватих відтінках. Він її достеменно знав. Упродовж нескінченних ночей, проведених у тиші, він вивчив її до найдрібнішої деталі. Кров — це те, чого він боявся найдужче. Червона рідина, що різко контрастувала з блакитним кольором. На ній завжди була смерть. Вона звисала з країв і зубоскалила від очікування. Чекала, доки він виконає свою місію й зробить те, що мав зробити. Єдине, що він міг удіяти, не звертати на це уваги. Ігнорувати, доки її образ не щезне. Імовірно, тоді могла б повернутися вимріяна картина. Імовірно, саме тоді Алекс знову могла так ласкаво всміхнутися йому, що в нього перехопило б дух. Однак смерть була занадто близько, щоб її ігнорувати. Вони знали одне одного вже багато років, проте знайомство не ставало приємнішим. Смерть втрутилася навіть у їхні з Алекс стосунки. Наполегливо й невблаганно.

Тиша пригнічувала. Десь оддалік він чув людські голоси, однак здавалося, наче вони були надто далеко, в іншому світі. Почувши, як хтось наближається, він звільнився з полону думок. Кроки в коридорі поступово гучнішали й вже відлунювали коло дверей його камери. Почувся брязкіт замка, і відразу ж двері відчинилися — до кімнати ввійшов огрядний комісар невеличкого зросту. Андерс завовтузився на ліжку й опустив ноги на підлогу. Настав час допиту. Як же йому хотілося швидше це пережити.

Синці вже потроху почали сходити, тож можна було схвати їх за тонким шаром пудри. Анна уважно розглядала своє відображення в дзеркалі. Вона бачила перед собою розбите й змучене обличчя. Без макіяжу добре виднілися сині відблиски на шкірі. Одне око досі було дещо червоним. Біляве волосся здавалося тьмяним і посіченим — їй давно потрібно було б відвідати перукарню. Однак Анна ніяк не могла знайти на це час, ба більше, їй бракувало сил. Уся її енергія розтрачалася на те, аби стежити за дітьми й самій не впадати у відчай. Як так сталося?

Вона знову зібрала волосся в тугий кінський хвіст і неквапливо вдягнулася, намагаючись не робити різких рухів, що змушували її тіло боліти. Раніше він бив її лише в такі місця, які можна було приховати за одягом, але останні півроку перестав бути обережним і неодноразово вдаряв її прямо в обличчя.

Найгірше — не те, що він її бив, а те, що день у день вона жила в передчутті побиття. Зі страхом в очах Анна чекала наступного разу й наступного кулака. Найжорстокіше — те, що він добре знав про це й грався з її страхом. Він підіймав руку, аби вдарити, а потім різко опускав її та всміхався. Інколи він ударяв її, здавалося б, зовсім без причини. До синців. Хоча рідко коли потребував бодай якоїсь причини. Навіть посеред обговорень, що приготувати на вечерю або який подивитися фільм, він міг несподівано піти навкулачки й вдарити її в живіт, голову, спину або куди йому заманеться. Потім, наче нічого й не сталося, він щось далі говорив, поки вона лежала на підлозі й хапала ротом повітря. Він насолоджувався владою.

У спальні всюди був розкиданий одяг Лукаса, і Анна спроквола збирала речі одну за одною, складала їх у шафу або кидала в кошик для прання. Коли спальня знову була в ідеальному стані, вона пішла до дітей. Адріан спокійно спав і, лежачи на спині, сопів із пухляком в роті. Емма сиділа на своєму ліжку й спокійно гралася. Анна ненадовго зупинилася біля дверей і поспостерігала за нею. Вона так схожа на Лукаса. Такі самі гострі риси обличчя й крижані блакитні очі. Така ж упертість.

Емма — це одна з причин, чому Анна не могла перестати кохати Лукаса. Не кохати його означало б відмовитися від Емми. Він був її частинкою так само, як і Анна. До того ж Лукас був чарівним батьком для дітей. Адріан іще замалий, аби зрозуміти це, але Емма обожнювала Лукаса, і Анна аж ніяк не могла залишити її без батька. Як вона може позбавити дітей половини надійного, добре знайомого й важливого для них світу? Натомість вона має бути сильною заради дітей, аби вони також змогли пройти через це. Коли їхні стосунки з Лукасом лише починалися, усе було по-іншому. І вона вірить, що все ще може змінитися, однак це станеться лише тоді, коли вона навчиться бути сильною. Лукас неодноразово казав, що насправді не волів її бити, однак робив це заради неї, аби вона не припускалася помилок. Він казав, що їй варто ще постаратися, аби стати кращою дружиною. «Ти мене не розумієш», — докоряв він. Якщо вона віднайде ту чарівну формулу, здатну зробити його щасливішим, і нарешті навчиться поводитися правильно, то приводів для розчарувань поменшає.

Еріка не розуміла її. Еріка, самостійна й самотня, зі своєю мужністю й задушливою турботою. Інколи Анна відчувала в голосі Еріки зневагу, і це її несамовито дратувало. Що вона знає про відповідальність за чоловіка й дітей? Що вона знає про те, як складно на власних плечах нести тягар відповідальності, такий важкий, що ледь можна встояти? Еріка хвилювалася лише про себе. Вона завжди була занадто розумною для свого віку. Іноді Анні здавалося, що надмірна турбота старшої сестри здатна її задушити. Усюди за нею пильнували неспокійні очі Еріки, і навіть тоді, коли їй найдужче хотілося побути на самоті.

І що з того, що мама не переймалася тим, щоб піклуватися про них? Принаймні в них був батько. Одна людина з двох — не найгірша ситуація. Вони з Ерікою різнилися тим, що, коли Анна погоджувалася, то Еріка намагалася знайти причину. Часто Еріка також перевертала питання догори ногами й намагалася знайти причину в самій собі. Тому вона завжди занадто старалася. Анна ж вирішила не перейматися взагалі, адже найлегше не роздумувати, прямувати за течією й зустрічати кожен новий день таким, яким він є. Ось чому вона так ставилася до Еріки. Її старша сестра завжди хвилювалася про неї, доглядала та пестила, тож Анні ставало дедалі важче заплющувати очі на жорстоку реальність. Анна відчула неабияке полегшення, коли майже одразу після того, як поїхала на навчання, познайомила-ся з Лукасом. Тоді їй здалося, що вона нарешті зустріла саме ту людину, яка зможе покохати її такою, якою вона є, і — що найважливіше — поважатиме її потребу у свободі.

Анна гірко посміхнулася, прибираючи за Лукасом посуд після сніданку. Тепер вона майже не мала свободи. Її життя обмежувалося цією квартирою. Лише діти давали їй наснагу жити й вірити в те, що вона зможе віднайти ту правильну формулу, яка зробить Лукаса щасливим і змінить їхнє життя назавжди.

Анна неквапливо закрила кришку масельнички, поклала в пакет сир, завантажила посуд у посудомийку й стерла зі столу крихти. Коли кімната набула ідеального стану, вона сіла на один із кухонних табуретів та окинула поглядом кухню. Вона слухала дитяче белькотання Емми, що долиняло з дитячої кімнати, і дозволила собі насолодитися хвилиною спокою. Кухня світла й простора, зі стильним поєднанням дерева та сталі. Вони витратили чималі гроші на неї, тож тепер усюди переважали Філіпп Старк і Поггенполь. Сама Анна вважала, що ця кухня занадто розкішна, але коли вони з Лукасом переїхали в цю гарну п'ятикімнатну квартиру в Естермальмі, то їй довелося змиритися з тим, що її думку ніхто не запитує.

Вона не розуміла такого занепокоєння Еріки через будинок у Ф'єльбацці. Сама вона не мала змоги вдатися до сентиментальності, адже гроші, які вони могли заробити на продажу

будинку, стануть поштовхом до нового життя, що чекає на них із Лукасом. Анна знала, що Лукас має деякі проблеми з роботою у Швеції й планує повернутися до Лондона, де, як він вважав, є перспективи та нові можливості. У Стокгольмі він не мав перспектив. Навіть попри те, що Лукас заробляв чималі гроші, навіть дуже, прибуток від продажу будинку у Ф'ельмбацці разом із тими грошима, які в них уже є, зможуть забезпечити їм дуже респектабельне житло в Лондоні. Це важливо для Лукаса, а тому має неабияке значення й для неї. Як не крути, Еріка впорається. Вона не має сім'ї й піклується лише про себе. До того ж вона зараз працює й живе у власній квартирі в Стокгольмі, тож будинок у Ф'ельмбацці однаково буде для неї лише місцем для літнього відпочинку. Гроші їй також не завадять, адже письменники не дуже то й заробляють. Анна знала, що Еріка не купається в грошах. Колись і вона зрозуміє, що воно того варте. Для них обох.

Адріан закричав у колісці — її коротенький відпочинок добіг кінця. Отже, немає сенсу сидіти й жаліти себе. Синці так чи інакше зійдуть, як і завжди, а завтра настане новий день.

Патрик із неймовірно легким серцем перестрибував через дві сходинки, піднімаючись до квартири Дагмар Петрен. Однак за кілька поверхів він усе-таки змушений був трохи перепочити. Патрик нахилився і поклав руки на коліна. Звичайно, йому було вже не двадцять років. Двері відчинив хтось, не дуже схожий на жінку, маленький і зморшкуватий, наче чорнослив. Зігнута й крива, вона ледь діставала йому до пояса, і Патрик боявся, що вона впаде, щойно повіє найслабший вітерець. Але очі, які дивилися на нього, були ясними та жвавими, немов у юної дівчини.

— Чого ти стоїш тут? Віддихайся, хлопче. Заходь на каву!

Її голос був на диво гучним. Умить Патрик почувся школярем і слухняно покрокував за нею. Він ледь стримав несамовите бажання зігнутися й попростував такою самою черепащачою ходою, як пані Петрен. Перед дверима він раптом зупинився. Патрик ніколи у своєму житті не бачив так багато

юльтомтенів. Вони стояли всюди, у кожному вільному кутку. Великі й маленькі, старі й молоді, веселі й похмурі. Здавалося, наче його мозок закипає, намагаючись перетравити всі враження від побаченого. Патрик зрозумів, що найкращий по-ратунок — це опустити голову й не зводити очей.

— Що він гадає? Хіба це не прекрасно?!

Патрик не знав, що йому відповісти, і лише за мить зміг вичавити бодай якісь слова.

— Так, абсолютно. Надзвичайно гарно.

Він стурбовано подивився на пані Петрен, аби перевірити, чи почула вона, що його слова й тон голосу не дуже поєднуються. На його здивування вона широко всміхнулася, і очі її зблищали.

— Нехай він не хвилюється. Я добре розумію, що це насправді йому не до вподоби, але коли людина старішає, то в неї з'являються деякі зобов'язання. Він має це зрозуміти.

— Зобов'язання?

— Аби бути бодай комусь цікавою, доводиться вдаватися до ексцентричності. Інакше тебе сприймають як зачаклу стару відьму. Ось у чому істина, розумієш?

— Але... Чому саме юльтомтени?

Патрик досі не міг уторопати, і пані Петрен пояснила йому, як дитині:

— Він має розуміти, що юльтомтени прекрасні тим, що їх потрібно витягати лише раз на рік. Решту часу я стежу за тим, аби всюди було чисто й прибрано. До того ж до мене часто забігають дітлахи, а в різдвяні свята тут такі черги! А стару відьму, у якої не часто гостують, дуже втішає, коли маленькі створіння прибігають або спеціально телефонують, щоби побачити юльтомтенів.

— Але ж як надовго пані Петрен дістає юльтомтенів? Зараз уже середина березня.

— Ох, я почала розставляти моїх улюбленців ще в жовтні, а складатиму їх у квітні. Хоча він також має зрозуміти, що потрібен тиждень або навіть два для того, щоби розставити й прибрати їх.

Патрик розумів, що це непросто. Він спробував швидко змектикувати, скільки в кімнаті юльтомтенів, але досі був шокований побаченням, а тому повернувся до пані Петрен і запитав:

— Скільки юльтомтенів має пані Петрен?

Вона відразу ж відповіла:

— Тисяча чотириста сорок три. Ой, перепрошую, тисяча чотириста сорок два: я випадково розбила одного вчора. Одного з найкращих, — жалісливо промовила пані Петрен.

Проте вона швидко заспокоїлася й знову засяяла усмішкою. Пані Петрен навдивовижу сильно схопила Патрика за рукав піджака й потягнула на кухню, де, на диво, не було жодного юльтомтена. Патрик стримано поправив піджак і подумав, що вона вчепилася б й у вухо, якби могла дістати так високо.

— Ми сядемо тут. До мене нечасто заходять хлопці. А тут, на кухні, їм узагалі заборонено з'являтися.

Після того, як пані Петрен різко відхилила всі його пропозиції допомогти, Патрик сів на твердий кухонний табурет. Він уже змирився з думкою, що вкотре за день питиме якусь жалюгідну й несмачну варену каву. Однак за мить приголомшено роззявив рота, побачивши перед очима велику найсучаснішу блискучу кавоварку, що тішила око на кухонному столі.

— Що він буде пити? Капучино чи лате? Або ж подвійне еспресо — здається, саме воно йому потрібне.

Патрик ледь змусив себе кивнути, і пані Петрен, очевидно, насолоджувалася його здивуванням.

— Що він очікував? Стареньку ручну кавоварку 1943 року? Ні, не варто гадати, що така стара відьма, як я, не вміє насолоджуватися всіма перевагами життя. Цю кавоварку мені подарував син на Різдво кілька років тому, і вона мені дуже сподобалася, маю сказати. Інколи навіть старенькі з району стають у чергу, аби завітати до мене в гості й скуштувати смачну каву.

Вона ласкаво поплескала по машині, яка зараз на повній потужності виготовляла каву й додавала молоко, збиваючи його в піну.

Поки готувалася кава, на столі перед Патриком матеріалізувалася фантастична випічка. І не яка-небудь фінська палич-

ка або калсбадські кренделики, а великі булочки з корицею, пишні мафіни, шоколадні тістечка з глазур'ю та повітряні меренги. Поки пані Петрен розкладала смаколики, Патрик дивився на все це широко розплющеними очима, і його рот наповнювався слиною так, що вона ледь не почала текти. Пані Петрен усміхнулася, коли побачила вираз його обличчя. Вона подала гарячу запашну свіжозварену каву й сіла навпроти Патрика на одному з дерев'яних стільчиків.

— Я розумію, що він хоче поговорити зі мною про ту дівчину з будинку навпроти. Я вже розмовляла з його комісаром і повідомила ту невеличку інформацію, яку знала.

Патрик відірвався від липкого тістечка, яке він щойно почав їсти, і йому довелося вичистити язиком передні зуби перед тим, як розтулити рота.

— Так, можливо, пані Петрен буде така люб'язна й розкаже про те, що вона бачила? Чи не заперечуватиме вона, до речі, якщо я увімкну диктофон?

Він натиснув на клавішу запису, а поки чекав її відповіді, скористався слушною нагодою взяти велике тістечко.

— Так, звичайно, можеш вмикати. Це була п'ятниця, двадцять п'яте січня, о пів на сьому. Ти ліпше запитуй. А то мені так важкувато.

— Як ти так точно пам'ятаєш дату й час? Уже минуло два тижні з того дня.

Патрик узяв іще одне тістечко.

— Так, того дня в мене був день народження, і до мене в гості завітав син зі своєю сім'єю. Вони їли торт і вітали мене подарунками. Потім вони пішли, якраз перед новинами о пів на сьому на ТБ-4, і саме тоді я почула якісь дивні звуки. Я підійшла до вікна, з якого видно будинок тієї дівчини, і там побачила його.

— Андерса?

— Так, художника Андерса. Він був п'яний як квач, стояв он там, несамовито кричав і стукав у двері. Зрештою вона впустила його, а потім усе затихло. Але я не знаю, чи він перестав кричати. Зі своєї квартири я нічого не чула.

Пані Петрен зауважила, що в Патрика в тарілці порожньо, і принесла ще одну тацю булочок із корицею. Його годі було вмовляти: відразу ж узяв одну булочку, що лежала зверху.

— І пані Петрен абсолютно впевнена, що то був Андерс Нільссон? Жодних сумнівів щодо цього?

— Ох, його я дуже добре знаю. Він заходив сюди з потребою й без, і якщо його не було видно тут, то він пив зі своїми товаришами там, на майдані. Але я насправді не розумію, що він мав спільного з Александрою Війкнер. Ця дівчина точно йому не пара. І гарна, і вихована. Коли вона була маленькою, часто забігала до мене на сік та булочки. Ось на цьому дивані вона зазвичай і сиділа, часто разом із дочкою Туре. Як же її звати...

— Еріка, — сказав із набитим ротом Патрик і відчув, що його серце ось-ось вискочить із грудей.

— Так, це була Еріка. Мила дівчинка, але в Александрі було щось особливе. Вона завжди була такою радісною. Але потім щось трапилося... Вона перестала зазирати й майже ніколи не віталася. Декількома місяцями пізніше вони переїхали до Гетеборга, і я її не бачила до того часу, як вона почала приїжджати сюди щовихідних кілька років тому.

— Карлгрени за ці роки сюди жодного разу не приїжджали?

— Так, їх тут не було ніколи. Але вони стежили за тим, щоб у будинку був лад. Час від часу приходили майстри й столяр. Вера Нільссон також навідувалася двічі на місяць і прибирала в будинку.

— І пані Петрен не має й гадки, що трапилося перед тим, як Карлгрени переїхали до Гетеборга? Що так змінило Алекс? Можливо, якась родинна сварка чи щось таке?

— Звісно, пліткували про це, — без пліток ніколи не обходилося, — але жодної версії, у яку я могла б повірити. Навіть якщо багато людей у Ф'елльбацці стверджують, що вони знають про інших усе, він має зрозуміти, що ніхто ніколи не може дізнатися, що відбувається за стінами. Тому я й не хочу плітувати. Воно того не варте. Бери ще тістечко! Чому ще досі не скуштував мої меренги?

Патрик прикинув, що в нього залишилося ще трохи місця, яке можна було заповнити меренгами.

— Чи бачила пані Петрен щось іще? Наприклад, коли Андерс Нільссон вийшов?

— Ні, того вечора я більше не бачила його. Але він заходив до будинку ще кілька разів наступного тижня після тієї події. Маю сказати, дивно все це. Кажуть, вона тоді вже була мертвою? Що в біса він міг там робити?

Це було якраз те, над чим Патрик роздумував. Пані Петрен очікувально подивилася на нього.

— Ну, як йому мої смаколики?

— Це найсмачніші тістечка, які я коли-небудь куштував, пані Петрен. Як вам вдалося напекти кілька таць так швидко? Не минуло й п'ятнадцяти хвилин, як я постукав у двері. Імовірно, пані Петрен поралася зі швидкістю блискавки.

Вона засяяла усмішкою й гордовито відкинула голову.

— Тридцять років у нас із чоловіком тут, у Ф'елльбацці, була власна пекарня. Тож, сподіваюся, бодай чогось я навчилася за ці роки. Старих звичок важко позбутися, тому я досі прокидаюся о п'ятій ранку щодня й печу тістечка. Те, що не з'їли мої гості, дістається пташкам. До того ж я дуже люблю випробовувати нові рецепти. Зараз повно різних рецептів випічки, які набагато кращі за сухе фінське паліччя, яке ми випікали раніше. Рецепти я шукаю в кулінарних газетах, а потім переробляю їх так, як мені подобається.

Вона показала на величезну в'язку газет, які лежали на підлозі поблизу кухонного диванчика — багаторічні випуски «Їжі від Амелії» і декілька газет «Усе про їжу» за багато років. За ціною декількох випусків Патрик міг припустити, що кондитерська приносила пані Петрен чималий заробіток. Він несподівано запитав:

— Чи не знає пані Петрен про якийсь зв'язок між родиною Карлгрєнів і родиною Лорєнсів, окрім того, що Карл-Ерік працював на них? Наприклад, може, родини спілкувалися між собою?

— Хай йому грець! Лоренси спілкувалися з Карлгренами? Ні, друже, швидше на долоні волосся виросте, аніж це станеться! Вони не спілкувалися й належали до різних соціальних класів. Я чула, що Неллі Лоренс прийшла на поминки до Карлгренив — нечувана сенсація!

— А син? Той, що зник. Він також ніяк не пов'язаний із Карлгренами? Що скаже пані?

— Гадаю, ні. Невдячний хлопчисько. Завжди намагався поцупити тістечка в пекарні. Але мій чоловік добряче його провчив, коли застукав. Той мав науку на все життя. Потім, звісно ж, до нас прибігла Неллі й несамовито горлопанила! Вона навіть погрожувала викликати поліцію й написати заяву на мого чоловіка. Ну, він швидко її приструнив, коли пояснив, що є свідки, які бачили крадіжку.

— Але жодного зв'язку з Карлгренами пані не знає?

Вона похитала головою.

— Ні, але я маю одну думку. До смерті Алекс зникнення Нільса було найдраматичнішим, що сталося тут, і ніколи не знаєш... Частенько трапляються цікаві збіги.

— Що ж, гадаю, що я не маю більше запитань, тож настав час подякувати за смаколики! Неймовірно смачна випічка, маю сказати. Тепер два дні я їстиму самі салати, — сказав Патрик і поплескав себе по животі.

— Ох, йому не треба їсти той кролячий корм. Він же ще досі хлопець, який росте.

Патрик вирішив мовчки погодитися й не вказувати, що у його тридцять п'ять років може рости хіба що живіт. Він підвівся з кухонного диванчика, але змушений був негайно ж сісти знову. Здавалося, наче в нього в животі тонна бетону, і Патрикові на мить стало зле. Він шкодував, що запхав у себе всі ці тістечка.

Патрик спробував заплющити очі, коли йшов вітальнею, однак усі тисяча чотириста сорок два юльтомтени дивилися на нього.

Виходили з кухні вони так само повільно, як і заходили до неї, і Патрикові доводилося докладати чимало зусиль, аби не випереджати пані Петрен, яка перевальцем простувала до вхідних

дверей. Хоча вона була старенькою, але з характером. Крім того, її свідчення дуже надійні, і лише питання часу, коли вони зможуть віднайти ще кілька доказів і довести вину Андерса Нільссона. Досі вони мали лише непрямі докази, однак здавалося, наче справу вбивства Александри Війкнер було розкрито. Щоправда, Патрик почувався не надто спокійно. Окрім того, що він переїв, у нього було ще якесь незрозуміле відчуття, що пробуджувало сумніви в тому, що просте рішення завжди є правильним.

Патрик нарешті вийшов на вулицю, і йому покращало. Коли він знову подякував пані Петрен за смачні тістечка й збирався вже йти, вона щось втиснула йому в руку, а потім зачинила двері. Патрик зацікавлено подивився на річ, яку тримав у руках, — пакет «ІКЕА», у якому лежало повно тістечок і маленький юльтомтен. Патрик схопився за живіт і застогнав.

— Ну, Андерсе, здається, у тебе серйозні проблеми.

— Еге ж.

— «Еге ж». Це все, що ти хочеш сказати? Ти в лайні, якщо ще не второпав! Утямив?

— Я нічого не зробив.

— Маячня! Сидиш тут і городиш якісь нісенітниці прямо в очі! Я знаю, що ти її вбив, тож ти можеш зізнатися й не гайнувати мого часу. Так ти заощадиш і свій час. Тямиш, про що я?

Мельберг і Андерс сиділи в єдиній кімнаті для допитів поліцейської дільниці в Танумсгеде. На відміну від американських серіалів про поліцейських, там не було скляної стіни, через яку колеги могли спостерігати за процесом допиту. Те, що дуже втішало Мельберга. Це абсолютне порушення правил — проводити допит одному, але, чорт забирай, він тут встановлює свої правила. Нащо перейматися тим, щоб дотримуватися тих дурних загальних правил, придуманих кимось? Андерс не наполягав на тому, щоб запросити адвоката, тож чому Мельберг має дбати про це?

Кімната була маленькою, з холодними стінами й майже без меблів. Єдине, що стояло в ній, — стіл та два стільці, на яких

зараз сиділи Андерс Нільссон і Бертіль Мельберг. Андерс зневажливо напівлежав на стільці, зімкнувши пальці на колінах і витягнувши свої довгі ноги. Натомість Мельберг, прихилившись на стіл, стояв так близько до Андерса, що той відчував запах його свіжого м'ятного одеколону. Так близько, що маленькі бризки слини долітали до обличчя Андерса, коли Мельберга охоплювала злість. Андерса навіть не мучила думка витерти їх, і він непорушно вдавав, наче комісар — лише надокучлива муха, така незначна, що не варта була навіть найменшого помаху рукою, аби її зігнати.

— Ми обидва знаємо, що саме ти вбив Александру Війкнер. Змусив її випити снодійне, поклав у ванну й перерізав їй зап'ястки, аби потім спокійно дивитися, як вона стікає кров'ю. Тож чи не можемо ми владнати все найкращим для нас обох чином? Ти зізнаєшся, а я запишую.

Мельберг почувався дуже задоволеним, дійшовши до найулюбленішого моменту допиту, сів поруч на стільці й обхопив руками свій великий живіт. Він чекав. Жодної реакції Андерса. Він хитав головою, і його волосся впало на обличчя. Рухи Мельберга виказували, що байдужість — не те, чого він очікував від своєї гри. Після ще кількахвилинної тиші терпець урвався, і він гримнув кулаком по столу, намагаючись пробудити Андерса з напівзабуття. Жодної реакції.

— Дідько, жалюгідний п'янице! Гадаєш, що виберешся з цього лайна, якщо просто сидітимеш і мовчатимеш? Тоді ти потрапив не до того поліцейського, маю тобі сповістити! Або кажеш мені правду, або ми сидітимемо тут цілий день!

Плями поту на сорочці Мельберга збільшувалися з кожним словом.

— Ти ревнував, чи не так? Ми знайшли твої картини, на яких вона зображена, і цілком очевидно, що ви спали. І щоб точно це підтвердити, ми маємо й ваші листи. Твої солодкі жалюгідні любовні листи. Чорт його бери, яке бридке сюсюкання. Що ж вона побачила в тобі? Подивися лише на себе. Ти бридкий і гидкий, та й далеко не донжуан. Єдине пояснення, яке можна знайти, — вона була якоюсь збоченою. І закоха-

лася в старого бридкого й жалюгідного п'яницю. Вона до всіх п'яниць у Ф'ельмбацці залипала чи лише тебе оцінила?

Андерс швидко, як блискавка, зірвався на ноги й кинувся до столу, обхопивши руками шию Мельберга.

— Ідіоте, я вб'ю тебе! Чортів поліцей!

Мельберг намагався розтиснути руки Андерса. Він залився рум'янцем, пасмо його волосся звисало на правому вусі. Андерс спантеличено відпустив горло Мельберга, і вже тоді комісар зміг вдихнути й заспокоїтися. Андерс знову сів на свій стільчик і ненависно подивився на Мельберга.

— Ніколи не роби так! Чуєш, ніколи! — Мельберг змушений був відкашлятися, щоби повернути собі голос. — Або ти сидиш, дідько, спокійно, або я запроторю тебе до в'язниці й викину ключі, чуєш?

Мельберг знову сів, але пильно дивився на Андерса, і в його очах з'явився страх, якого не було раніше. Він помітив, що його охайно зроблена зачіска дуже постраждала, і звичним рухом руки поправив волосся. Комісар намагався вдавати, ніби нічого не трапилося.

— Ну, знову до справи. Виходить, що ви мали інтимні стосунки з убитою Александрою Війкнер?

Андерс щось пробелькотів.

— Вибач, що ти сказав?

Мельберг знову нахилився над столом, витягнувши перед собою руки.

— Я сказав, що ми кохали одне одного.

Слова відлунювали від стін. Мельберг глузливо посміхнувся.

— Добре, ви кохали одне одного. Красуня й чудовисько кохали одне одного. Так несхоже. І як довго «ви кохали одне одного»?

Андерс знову щось незрозуміло пробурмотів, і Мельберг змусив його повторити сказане.

— Ще змалечку.

— Га-га-га. Добре. Але я можу припустити, що ви не мали сексу, коли вам було п'ять років. Тож дозволь мені сформулювати запитання по-іншому. Як давно у вас були інтимні стосунки? Як давно вона терлася об тебе? Як давно ви танцювали

горизонтальне танго? Мені продовжувати чи ти нарешті втямив моє запитання?

Андерс ненависно поглянув на Мельберга, але докладав неабияких зусиль, аби не втратити рівновагу.

— Я не знаю, приблизно рік. Я справді точно не пам'ятаю, я не сидів і не позначав у календаріку.

Він струсив кілька крихт зі своїх штанів.

— Ну, раніше вона рідко сюди приїжджала, тож це було нечасто. Я переважно просто її малював. Вона була такою вродливою.

— Що трапилося того вечора, коли вона вмерла? Ви сварилися? Вона не хотіла тобі віддаватися? Чи тебе розлютило те, що вона була при надії? Чи не так? Вона завагітніла, і ти не знав, чи то була твоя дитина, чи її чоловіка. Вона, імовірно, пригрожувала, що тобі ще дістанеться, так?

Мельберг почувався дуже задоволеним собою. Він був переконаний, що Андерс — убивця, і якщо він лише трохи сильніше натисне на нього, то гарантовано доб'ється зізнання. Безсумнівно. А після розкриття справи всі благатимуть його повернутися до Гетеборга. Він спостерігатиме, як вони благають його повернутися до відділення. Звичайно ж, вони запропонують і підвищення, і високу зарплату, якщо він добряче попросить їх про це. Мельберг задоволено всміхався й лише щойно помітив, що Андерс дивиться на нього широко розплющеними очима. Обличчя Андерса взялося крейдою, і йому забракло повітря. Руки тряслися, їх немов пробирали спазми. І коли Андерс підняв голову й уперше подивився прямо на комісара, то нижня губа Мельберга затремтіла. Він побачив, що очі Андерса налилися сльозами.

— Брешеш! Вона не могла залетіти.

Його соплі звисали з кінчика носа, і Андерс витер їх рукавом. Він благально дивився на Мельберга.

— Як не могла? Знаєш, презервативи не надають стовідсоткової гарантії. Вона була на третьому місяці, тож не треба тут прикидатися й влаштовувати концерт. Вона була при надії, і ти дуже добре знаєш, як це трапляється. Чи це була твоя

дитина, чи її благовірного, ми ніколи не довідаємося чи як? Прокляття чоловіків, я назвав би це так. Сам був близьким до цього кілька разів, але жодній триклятій бабі не вдавалося довести мене до кінцевої точки, — пробурмотів Мельберг.

— Не те щоб тебе це стосувалося, але в нас із нею не було сексу понад чотири місяці. Але тепер я не хочу з тобою говорити. Відправляй мене знову в камеру, бо більше я не скажу тобі ані слова.

Андерс сильно шмаркав, і сльози ледь не капали з його очей. Він знову відкинувся на стільці, схрестивши руки, і наполегливо дивився на зачіску Мельберга, який важко зітхнув, але прислухався до його вимоги.

— Ну добре, ми ще поговоримо за декілька годин. Але знай: я не вірю жодному клятому слову, яке ти сказав! Подумай про це, доки сидітимеш у камері. Коли ми розмовлятимемо наступного разу, я хочу почути від тебе повне зізнання.

Він дивився, як Андерса повели до камери. Цей смердючий дурень не зізнався. Немислимо. Його козир досі залишився невідкритим і нікому не потрібним. Востаннє, коли чули голос Александри Війкнер, — чверть на сьому п'ятниці двадцять п'ятого січня, а за тиждень після цього її знайшли мертвою. Того дня, коли про неї чули, вона розмовляла зі своєю матір'ю упродовж п'яти хвилин і п'ятдесяти секунд, як стверджує телефонний оператор «Теліа». Це також відповідає тій інформації, яку надав патологоанатом. Завдяки сусідці Дагмар Петрен він мав свідчення, за якими Андерс Нільссон не лише відвідував жертву того п'ятничного вечора рівно перед сьомою годиною, а й заходив до будинку декілька разів наступного тижня. *Тоді Александра Війкнер уже лежала мертва у ванній.*

Зізнання Андерса Нільссона дуже полегшить роботу Мельбергові, але навіть якщо Андерс виявиться непохитним, то комісар однаково твердо переконаний у тому, що зможе його зламати. Він не тільки має свідчення від пані Петрен на своєму робочому столі, а також звіт про обшук будинку Александри Війкнер. Найцікавішою була інформація про дуже ретельний огляд ванної кімнати, де було знайдено жертву. Не тільки тому,

що на підлозі було виявлено засохлу й замерзлу кров, на якій були сліди, що відповідали взуттю у квартирі Андерса, а й тому, що відбитки пальців Андерса також виявлені на тілі жертви. Не так помітно, як на твердій і рівній поверхні, але достатньо чітко, щоб їх можна було ідентифікувати.

Комісар Мельберг не хотів викладати всі козири сьогодні, але вже під час наступного допиту він застосує всю наявну артилерію. І хай йому грець, якщо й тоді він не виб'є з цього дурня зізнання.

Комісар вдоволено плюнув на долоню й пригладив слиною волосся.

Телефонний дзвінок перервав її прямо посеред оповіді про розмову з Генріком Війкнером. Еріка роздратовано відпустила клавіші й потягнулася за слухавкою.

— Так? — її голос звучав більш дратівливо, ніж вона гадала.

— Привіт, це Патрик. Заважаю?

Еріка випрямилася на стільці й пошкодувала, що не була більш привітною, коли взяла слухавку.

— Ні, зовсім ні, я просто сиджу й пишу... Я так заглибилася в роботу, що аж злякалася, коли почула дзвінок, ну й тому відповіла трохи непривітно. Але ти зовсім не завадив, усе гаразд, чесно...

Вона схопилася за голову, коли почула, які нісенітничі плеті, виправдовуючись, наче підліток. Час зібратися з думками й вгамувати почуття. Сміх та й годі.

— Ну, я у Ф'єлльбацці зараз і подумав запитати тебе, чи ти вдома. Я міг би заскочити ненадовго.

Голос Патрика був упевненим, мужнім, надійним і спокійним. Еріка почувалася по-дурному й поводитися, немов дитина. Вона подивилася на своє вбрання — легкий спортивний костюм — і провела рукою по волоссю. Те, чого вона боялася найбільше. Розкуйовджене волосся стирчало усебіч. Ситуація майже катастрофічна.

— Алло, Еріко. Ти тут? — спантеличено запитав Патрик.

— Так-так. Мені лише здалося, що дзвінок обірвався.

Удруге за останні десять секунд Еріка схопилася за голову. Боронь Боже, він подумає, що вона хвилюється, як дівчинка.

— Алло-о-о, Еріко. Ти мене чуєш? Алло?

— Ой, так, чую. Так, звичайно. Заходь за п'ятнадцять хвилин, бо мені ще треба закінчити одну важливу частину моєї книжки.

— Так, гаразд. Ти впевнена, що я не заважатиму? Ми можемо все ж таки побачитися вже завтра ввечері, якщо...

— Ні-ні, усе гаразд. Точно. Лише п'ятнадцять хвилин.

— Добре, тоді побачимося за п'ятнадцять хвилин.

Еріка обережно поклала слухавку й знову глибоко зітхнула. Її серце, здавалося, ось-ось вискочить із грудей. Патрик уже їхав до її будинку. Патрик уже... Вона підхопилася, наче хтось вилив на неї відро холодної води, і відкинула стільчик. Він буде тут за чверть години, а вона має вигляд, ніби не вмивалася й не розчісувалася вже тиждень. Перестрибуючи через дві сходинки й стягуючи із себе кофту, Еріка піднялася на горішній поверх. У спальні вона почала знімати спортивні штани й мало не впала, забувши, що вони все ще висять у неї на ногах.

У ванній кімнаті вона підмилася й подякувала собі за те, що сьогодні зранку, коли була в душі, всюди поголила волосся. Еріка маленькими крапельками нанесла парфуми на зап'ястя, груди та шию й відчула, як у неї пришвидшився пульс. Підійшовши до шафи, вона вивалила майже весь одяг на ліжко, аж поки нарешті не вирішила вдягнути просту чорну кофтинку від Філіппа Кея й чорну довгу вузьку спідницю, що пасувала до кофти. Еріка подивилася на годинник. Ще десять хвилин. Знову у ванну. Пудра, туш, губна помада й світлі тіні. Рум'яна сьогодні їй не знадобляться — обличчя в неї й так уже залилося рум'янцем. Результат її макіяжу — свіжий ненав'язливий вигляд, однак із кожним роком, здавалося, потрібно було все більше й більше макіяжу, щоби мати приємний вигляд.

У двері подзвонили, і коли Еріка востаннє поглянула на своє відображення в дзеркалі, то її охопила паніка — волосся досі було зібране в неохайний хвіст, який тримала жовта неонова резинка. Вона розпустила волосся, розчесалася й нанесла трохи гелю, аби зачіска мала гарну форму. У двері знову подзвонили,

і цього разу дуже наполегливо. Еріка поспішила вниз, але на сходах на мить зупинилася, аби перевести подих і зібратися з думками. З найчарівнішим виразом обличчя вона відчинила двері й засяяла усмішкою.

Його палець трохи тремтів, коли він натискав на дверний дзвінок. Кілька разів Патрик ледь втримався від того, щоб не розвернутися й не зателефонувати Еріці зі словами вибачення, що він не зможе прийти. Однак автомобіль сам їхав у напрямку Селвіка. Він дуже добре пам'ятав, де вона жила, і легко заїхав у вузький поворот праворуч від пагорба перед кемпінгом, а потім попростував прямо до її будинку. Надворі було темно, наче уночі, але вуличні ліхтарі світили досить яскраво, щоб можна було побачити морський краєвид. Патрик розумів, що Еріка відчуває до батьківського дому, і міг уявити, який біль крає її від думки, що коли-небудь вона його втратить. Він розмірковував і про неможливе й ненадовго замислився, чи сам бодай щось важить для неї. Еріка з Анною продадуть будинок, і тоді не залишиться нічого, що триматиме Еріку у Ф'елльбацці. Вона знову змушена буде переїхати до Стокгольма, і провінційний поліцейський із Танумсгеде вже стане ніким порівняно з тусовщиками зі Стуреплан. Патрик невпевненими кроками підійшов до дверей і подзвонив.

Двері ніхто не відчинив, і він подзвонив удруге. Здавалося, що це не надто гарна ідея, яка спала йому на думку, коли він вийшов із будинку пані Петрен. Патрик попросту не зміг втриматися, аби не зателефонувати їй, коли вона була так близько. Однак він дещо пошкодував уже тоді, коли вона взяла слухавку. Здавалося, що вона не має часу і, ба більше, дуже роздратована. Однак тепер було вже запізно шкодувати про щось. Дзвінок відлунював на весь будинок, коли він натиснув на нього вдруге.

Патрик почув, що хтось спускається сходами. На деякий час кроки завмерли, а потім почулися знову: хтось зійшов зі сходів і попрямував до коридору. Двері відчинилися, і перед ним стояла вона й сяяла широкою усмішкою. На мить у нього перехопило дух. Патрик не міг зрозуміти, як їй вдається завжди мати

такий чудовий вигляд. Обличчя Еріки здавалося свіжим і без макіяжу, із природною вродою, яку він понад усе цінував у жінках. Карін ніколи не воліла з'являтися без макіяжу, але Еріка в його очах мала такий прекрасний вигляд, що він і уявити не міг, чи може бодай щось покращити те, що він бачить.

Будинок був дуже схожим на той, яким він пам'ятав його ще з дитинства. Він дещо постарішав, але однаково був у хорошому стані. У ньому переважали дерево й білий колір, а світла біло-блакитна оббивка гармоніювала з постарілою патиною меблів. Еріка запалила свічки, і це оживило кімнату, з вікон якої пробивалася зимова темінь. Дихати було спокійно й вільно. Він попрямував за Ерікою до кухні.

— Як щодо кави?

— Дякую, залюбки вип'ю. Ой, до речі... — Патрик потягнувся за пакетом із тістечками. — Я хотів узяти кілька тістечок із собою на роботу, але тут їх повно, тож пригосадайся.

Еріка заглянула в пакет і всміхнулася.

— Бачу, гостинчики від пані Петрен.

— Авжеж. І я такий ситий, що вже ледве можу пересуватися.

— Чарівна пані, чи не так?

— Дивовижна. Якби мені було дев'яносто два роки, то я неодмінно одружився б із нею.

Вони всміхнулися одне одному.

— Як у тебе справи?

— Дякую, усе гаразд.

На мить запанувала тиша, і вони зніяковіли. Еріка розлила у дві чашки каву, а решту вилила в термос.

— Ходімо на веранду.

Декілька хвилин вони пили каву в тиші, яка вже не змушувала ніяковіти, а створювала затишок. Еріка сіла на плетений диванчик навпроти Патрика. Він відкашлявся й промовив:

— Як твої справи з книжкою?

— О, дякую, добре. Як ти? Як справи з розслідуванням?

Патрик на мить задумався й вирішив розповісти трохи більше, аніж мав право. Еріка однаково вже була вплутана в цю справу, і він гадав, що це аж ніяк не може зашкодити.

— Ми майже розкрили справу, принаймні так здається. Насправді ми вже затримали підозрюваного, якого зараз допитують. Докази надійні.

Еріка нахилилася вперед і допитливо подивилася на Патрика.

— І хто він?

Патрик завагався.

— Андерс Нільссон.

— Отже, усе-таки Андерс. Дивно, але таке відчуття, наче щось тут не так.

Патрик змушений був погодитися. Зрештою, існувало чимало зачіпок, які аж ніяк не могли бути пов'язаними із затриманням Андерса. Але докази з місця злочину й покази свідків говорять про те, що він не лише був у будинку саме в той проміжок часу, коли її, імовірно, вбили, а й про те, що він неодноразово приходив упродовж того часу, коли вона лежала мертва. Таким чином, місця для сумнівів майже не залишилося. Та все ж таки.

— Так, здається, справу розкрито. Дивно, мені здавалося, що я відчуватиму більше полегшення, ніж відчуваю зараз. А що тоді зі статтею, яку я знайшла? Отією, про зникнення Нільса. Як вона пов'язана з тим, що вбивцею є Андерс?

Патрик знизав плечима й підняв руки долонями догори.

— Якщо казати щиро, Еріко, не знаю. І гадки не маю. Можливо, вона жодним чином не пов'язана з убивством. Можливо, лише збіг. У будь-якому разі тепер уже немає сенсу копатися в цьому. Алекс забрала всі свої таємниці із собою. У могилу.

— А дитина, на яку вона чекала? Дитина Андерса?

— Хтозна? Андерса, Генріка... Ми з тобою можемо лише здогадуватися. Дійсно цікаво, що насправді поєднувало цих двох людей. Дуже незвичайна пара. Мабуть, зрада не є чимось дивовижним, але Александра Війкнер і Андерс Нільссон? Маю на увазі, дуже неочікувано, що в нього взагалі хтось був, а Александра Війкнер... Вона напрочуд вродлива. Це єдине слово, яке я можу дібрати.

Ненадовго йому здалося, що Еріка незадоволено звела брови, однак уже за секунду це відчуття зникло й до неї повернулося її звичайне прекрасне «я». Мабуть, йому привиділося.

Щойно Еріка відкрила рота, аби щось сказати, як почувлася мелодія компанії домашнього морозива, яка долинала з коридору. Патрик і Еріка підвелися.

— Це мій мобільний. Вибач, я на секунду відійду.

Він вискочив у коридор, аби встигнути відповісти і, трохи попорпавшись у кишені куртки, дістав телефон.

— Патрик Гедстрем. Гаразд... Добре... Я розумію... Тоді ми знову маємо починати заново. Так-так, знаю. Звісно, він казав це. Так, ми не знаємо, як це пов'язано. Гаразд, комісар, до побачення.

Він рішуче заблокував телефон і повернувся до Еріки.

— Одягай куртку — трохи проїдемося.

— Куди?

Еріка допитливо поглянула на нього, застигнувши з кавою в руці.

— Ми маємо нову інформацію про затримання Андерса. Здається, тепер нам треба викреслити його зі списку підозрюваних.

— Овва! Але куди ми їдемо зараз?

— Ми з тобою відчуваємо, що щось тут не так. Ти знайшла статтю про зникнення Нільса вдома в Алекс і, ймовірно, там іще багато чого можна знайти.

— Але хіба ти вже не оглянув будинок?

— Оглянув, але я не певен, що ми тоді знайшли те, що треба. Я хочу лише перевірити одну річ. Ходімо.

Патрик був уже на піддорозі до дверей, тож Еріка швидко натягнула на себе куртку й вибігла за ним.

Будинок тісний і обшарпаний. Вона аж ніяк не могла зрозуміти, як можна в ньому жити й витримувати сіре та злиденне існування. Однак такі закони цього світу: дехто купається в розкоші, а хтось зовсім без копійки в кишені. Вона благословила свою щасливу зорю за те, що їй судилося належати до першої категорії. Вона ніколи не злиднювала й не мала справи з бідністю. Такі жінки, як вона, народжені для того, щоб насолоджуватися хутром і діамантами.

Вона постукала у двері. Жінка, яка їх відчинила, здавалося, ніколи не бачила діамантів на власні очі. Вона мала сірий, непривабливий вигляд. Неллі відразливо подивилася на сухі руки й протерту кофту Вери. Жінка не промовила ані слова, а лише мовчки стояла біля дверей. Неспокійно оглянувшись, Неллі змусила себе заговорити першою:

— Ну, думаєш мене запросити? Чи стоятимемо тут цілий день? Ані ти, ані я не дуже хочемо, аби побачили, що я заходила до тебе, чи не так?

Вера досі не сказала ані слова, однак, трохи зігнувшись, позадкувала до коридору. Неллі вдалося пройти.

— Нам із тобою треба поговорити, чи не так?

Неллі елегантно зняла рукавички, які завжди надягала на вулиці, і зневажливим поглядом окинула будинок. Коридор, вітальня, кухня й маленька спальня. Утупивши очі в підлогу, Вера попростувала за нею. Кімната похмура й темна. Шпалери вже давно втратили свій справжній колір. Ніхто не переймався тим, щоби зняти лінолеум і оголити дерев'яне покриття, як зазвичай робили господарі старих будинків. Натомість увесь будинок був ідеально чистим та охайним. Жодного сміття в кутках, а лише сумовита безнадія, що оповила будинок від підлоги до стелі.

Неллі обережно сіла на краєчку старого крісла у вітальні. І так, неначе вона була хазяйкою в цьому будинку, жестом наказала Вері сісти на диван. Жінка послухалася її й мовчки сіла. Її хвилювання виказували лише руки, які нервово тремтіли в неї на колінах.

— Зараз особливо важливо, щоб ми з тобою надалі мовчали. Ти розумієш це, чи не так?

Неллі говорила впевненим і суворим голосом. Вера кивнула й втупила погляд у коліна.

— Отже, я не можу сказати, що шкодую про всю цю історію з Алекс. Вона отримала те, на що заслуговувала, і я гадаю, що ти погодишся зі мною. Ця повія мала так чи інакше дістати покарання. Я завжди про це знала.

Вера відреагувала на різкі вислови Неллі лише коротким суворим поглядом, однак досі сиділа мовчки. Неллі відчувала

несамовиту ненависть до цієї сумної та непохитної жінки, яка, здавалося, уже не мала власної волі в тілі. Типовий робочий клас із похнюпленою головою. Не те щоби вона сподівалася, що все буде по-іншому, але однаково не могла позбутися презирства до таких людей без класу й стилю. Те, що дратувало її найбільше, — залежність від Вери Нільссон. Сьогодні це багато важило для неї. Неллі змушена була запевнитися в мовчанні Вери. Так було раніше й так буде далі.

— Це неприємно, але сталося те, що сталося. Зараз найважливіше для нас — не квапитися з рішеннями. Усе має бути так, як воно є. Ми не можемо змінити минуле, тож немає жодного сенсу ворухити те, що вже трапилось.

Неллі взяла свою сумку, дістала з неї білий конверт і поклатала його на стіл у вітальні.

— Це тобі трохи грошеньт у касу. Тримай.

Неллі простягнула конверт, однак Вера не взяла його, а лише впівока поглянула на жінку неподалік від себе.

— Мені шкода, що так сталося з Андерсом. Можливо, це найкраще, що могло трапитися з ним. Маю на увазі, що у в'язниці немає доступу до алкоголю...

Незабавом Неллі зрозуміла, що затрималася надто довго. Вера повільно підвелася з дивана й тремтливими руками вказала на двері.

— Геть!

— Ні, моя люба Верочко, ти не маєш...

— Геть із мого будинку! Андерс не мав потрапити до в'язниці! Можеш забрати свої чортові гроші й іти до біса, триклята відьмо! Я добре знаю, чому ти прийшла, і мені байдуже, якими парфумами ти хочеш забризкати це. Лайном однаково смердить!

Побачивши ненависть в очах Вери, Неллі позадкувала до дверей. Вера випросталася, схрестила руки й дивилася Неллі прямо в очі. Здавалося, що все її тіло тремтить від злості, яку вона старанно приховувала вже багато років. Тепер не залишилося жодного сліду звичної покірності, і Неллі зняковіла. Опуститися до її рівня означало б відреагувати на такі дії.

Вона ж лише сказала правду. Треба вміти витримувати бодай трохи правди. Неллі поспішила до дверей.

— Вали звідси й ніколи не приходь сюди!

Вера викинула конверт на вулицю й зачинила двері. Неллі неохоче нахилилася й підняла його. П'ятдесят тисяч — не те, що можна просто залишити на землі. Вона почувалася приниженою, побачивши сусідів, які уважно спостерігають зі своїх вікон, як вона риеється в бруді. Невдячна людина! Ну, вона ще почуватиметься до болю приниженою, коли їй бракуватиме грошей і ніхто не захоче найняти її прибиральницею. Її кар'єрі в родині Лоренсів покладено край, а більше Вері нема куди податися. Неллі ще побачить, як Вера приповзе на колінках за грошима. Однак вона вже покінчила з нею. Ніхто не принизить Неллі Лоренс. Її буде покарано.

Він почувався, наче його занурили у воду. Руки й ноги важкі: за ніч у камері вони закам'яніли. Голова боліла через брак алкоголю. Андерс оглянувся у квартирі. Підлога була брудною після поліцейських, які топтали там, поки його не було. Однак це не те, що зараз турбувало його найбільше. Трохи бруду по кутках квартири йому ніколи не заважало.

Він дістав шість пляшок міцного пива й влігся на матрац у вітальні. Спираючись лівою рукою на матрац, правицею відкоркував пиво. За мить великими ковтками він випив вміст пляшки до останньої краплі. Андерс щодуху кинув порожню пляшку через плече у вітальню, і вона гучно впала на підлогу в дальньому кутку кімнати. Утамувавши спрагу, він підклав під голову руки й втупив очі у стелю. Ненадовго дозволив собі заглибитися в давні спогади. Тільки в минулому він міг віднайти душевний спокій. Невимовний біль країв серце Андерса сильно й безперервно. Він дивувався тому, як час може здаватися таким далеким і близьким водночас.

У його спогадах завжди сяяло сонце. Асфальт під його босими ногами повсякчас здавався теплим, а губи після купання в морі завжди були солоними. Дивно, але він ніколи не міг пригадати щось інше, окрім літа. Жодної зими. Жодних хмарних

днів. Жодного дощу. Лише сонце на безхмарному блакитному небі й легкий бриз, що колихав сині хвилі моря.

Алекс у легкій літній сукні, що обвивала її ноги. Її довге пряме волосся, яке спадало зі спини. Інколи він міг пригадати її запах так сильно, що відразу ж відчував його, і це пробуджувало тугу та біль. Полуниця, солоня вода, шампунь «Тімотей». Інколи приємний аромат шампуню змішувався із запахом поту, який тоді зовсім не здавався неприємним. Колись вони, немов навіжені, летіли на велосипеді або здійснювали в гори, допоки ноги зовсім не перестануть слухатися. Тоді вони могли лягти на спину на вершині гори Ведде, витягнувши ноги до моря й поклавши руки на живіт, і насолоджуватися краєвидом. Алекс посередині між ними, з розпущеним волоссям і очима, які дивилися прямо в небо. У такі рідкісні, але цінні хвилини вона брала їх за руки, і здавалося, що вони одне ціле, а не три різні людини.

Вони старалися, щоб ніхто не побачив їх разом. Це зіпсувало б усю магію. Чари б тоді зникли й настала б сувора реальність. Реальність — це те, від чого за будь-яку ціну треба триматися подалі. Вона була гидкою та сірою й не мала нічого спільного із залитим сонцем світом мрій, який вони могли побудувати, коли були разом. Вони ніколи не розмовляли про реальність. Натомість дні наповнювалися тривіальними іграми й тривіальними темами для розмов. Ніщо не мало сприйматися всерйоз. Тоді вони могли удавати, що були непохитні, непереможні й недосяжні. Окремо кожен із них ніхто. Разом вони були «трьома мушкетерами».

Дорослі здавалися їм лише другорядними примарними створіннями, статистами, які крутилися у своєму світі й не мали до них жодного стосунку. Їхні губи рухалися, але не чулося жодного звуку. Вони жестикулювали, а їхні вирази обличчя залишалися німими й неемоційними. Вони були вирвані зі свого контексту.

Андерс усміхнувся своїм спогадам, але невдовзі звільнився від полону неосяжного замріяння. Природна потреба тиснула на нього й змусила підвестися з ліжка.

У ванній кімнаті висіло брудне дзеркало. Андерс підійшов до унітаза й поглянув на власне відображення в дзеркалі навпроти:

уперше за багато років він побачив себе таким, яким його сприймають інші. Волосся масне й кошлате. Обличчя бліде, із хворобливим сіруватим відтінком. Роки недбалого ставлення до себе подарували йому кілька дірок у зубах, а тому він мав вигляд на десятки років старший, аніж йому було насправді.

Раптом йому спала на думку нова ідея. Поки Андерс незграбно застібав ширіньку на джинсах, продумував, яким має бути його наступний крок. Він увійшов до кухні й рішуче окинув поглядом кімнату. В одній із шухлядок Андерс знайшов великий кухонний ніж і витер його об свої штани. Опісля попрямував до вітальні й почав знімати зі стін картини. Одну за одну. Поступово він прибрав зі стін усі полотна — підсумок своєї багаторічної праці. Ті, які він зберіг і повісив на стіни, були картинами, які йому подобалися найбільше. Багато інших він продав, бо, на його думку, вони не мали цінності. Тепер ніж різав полотно за полотном. Андерс працював спокійно: упевненою рукою він розрізав їх на тоненькі смужки, аж поки сюжет не стерся й зовсім не можна було побачити, що на них було зображено. На диво, різати картини виявилось не такою простою справою, і Андерс спітнів. Кімната мала вигляд різнокольорового поля бою. Смужки оповили підлогу вітальні, а рамки кричали повсюди, немов беззубі пащі. Андерс задоволено поглянув навкруги.

— Як ви дізналися, що Алекс убив хтось інший, а не Андерс?

— Дівчина, яка живе на одному сходовому майданчику з Андерсом, бачила, що він повернувся додому за декілька хвилин до сьомої, а Алекс розмовляла зі своєю матір'ю о 18:45. Він не міг повернутися до своєї квартири так швидко. Це означає, що свідчення Дагмар Петрен вказують лише на те, що він був у будинку, коли Алекс була ще жива.

— А як же тоді відбитки пальців і його взуття, які ви знайшли у ванній кімнаті?

— Вони не доводять, що він убив її, натомість указують лише на те, що він був у будинку після її смерті. У будь-якому разі цього недостатньо, щоби тримати його під вартою. Мельбергові кортить знову його заарештувати: він досі перекона-

ний, що Андерс є убивцею, але до з'ясування інформації він мав відпустити його, інакше адвокат може протестувати. Мені весь час здавалося, що щось там не так, і тепер це підтвердилось. Андерс досі є одним із підозрюваних, але тут усе не так просто, тож ми маємо розслідувати далі цю справу.

— І тому ми прямуємо до будинку Алекс. Що ти сподіваєшся знайти там? — запитала Еріка.

— Не знаю насправді. Відчуваю лише, що маю розібратися, як це могло статися.

— Біргіт сказала, що Алекс не встигла поговорити з нею, оскільки до неї хтось прийшов. Якщо це був не Андерс, тоді хто?

— Так, це залишається питанням.

Патрик, на думку Еріки, їхав занадто швидко, і вона міцно вхопилася за ручку над дверцятами. Він ледве не пропустив поворот праворуч, але останньої секунди встиг. Однак повернув так різко, що на величезній швидкості ледь не прихопив із собою ґрати.

— Ти боїшся, що будинок зникне, якщо ми не встигнемо приїхати вчасно?

Еріка ледь помітно всміхнулася.

— Ой, вибач. Я трохи переборщив.

Він пригальмував до досить помірної швидкості, і Еріка навіть наважилася відпустити ручку. Вона досі не могла зрозуміти, чому він узяв її із собою, але подякувала за таку можливість і рішуче погодилася. Це, імовірно, надасть їй нову інформацію для книжки.

Перед дверима Патрик зупинився й зникнув.

— Я не подумав, що не маю ключа. Боюся, що ми не потрапимо всередину. Мельберг не оцінить, якщо його підлеглого застукують, коли той пролазитиме у вікно.

Еріка глибоко зітхнула й нахилилася, щоби намацати, чи є щось під килимком. Вона дещо глузливо посміхнулася, дістала ключ і відчинила двері. Патрик зайшов першим.

Хтось знову полагодив котел, адже температура всередині тепер набагато вища, ніж надворі. Еріка й Патрик зняли верхній

одяг і повісили його на перилах сходів, що вели на горішні поверхи.

— Що робитимемо зараз?

Еріка схрестила руки й допитливо подивилася на Патрика.

— Опісля 18:45, коли Алекс розмовляла зі своєю мамою, вона випила велику кількість снодійного. Немає ознак того, що хтось застосовував насильницькі засоби, аби змусити її це зробити, тож дуже правдоподібно, що приходив хтось, кого вона знала. І цей гість потім мав можливість дати їй снодійне. Як у цієї людини з'явилася змога зробити це? Так, вони, імовірно, щось їли або пили разом.

Патрик, поки говорив, походжав туди-сюди вітальнею. Еріка сіла на диван і спостерігала за його рухами.

— Фактично, — він зупинився й підняв вказівний палець, — ми маємо висновки патологоанатома про те, що вона їла востаннє, завдяки аналізу вмісту її шлунка. Що ж їла Александра ввечері, коли її було вбито? За висновками лікаря, рибу, куплену в супермаркеті, і сидр. У смітнику була пачка з-під риби «Фіндус», а на столі стояла порожня пляшка із-під сидру, тож ми маємо підтвердження. Трохи дивує те, що в холодильнику лежали два величезні яловичі філе, а в духовці була картопляна запіканка. Але духовка не була ввімкнена й картопля була сирію. На столі також стояла пляшка білого вина. Вона була розкоркована, ідесь мілілітрів сто було випито. Це приблизно один бокал.

Патрик показав кількість за допомогою великого й вказівного пальців.

— Але в шлунку Алекс не було вина?

Еріка зацікавлено нахилилася вперед і сперлася ліктями на коліна.

— Саме так. Оскільки вона була при надії, то пила сидр, а не вино. Але питання в тому, хто ж тоді пив вино?

— Там був якийсь посуд?

— Так, були тарілка, виделка й ніж, на яких виявили залишки риби. У посудомийці стояло два бокали, однак вони теж залишилися немитими. На одному з них є багато відбитків

пальців Алекс. Натомість жодних відбитків пальців на другому бокалі.

Патрик зупинився й сів у крісло навпроти Еріки. Він витягнув свої довгі ноги й схрестив руки на животі.

— І це означає, що хтось витер відбитки пальців із цього бокала.

Еріка почувалася напрочуд інтелігентною й уважно слухала висновки Патрика. Він був тактовним і не приховував того, що лише зараз подумав про ці факти.

— Авжеж, так і здається. Хоча бокали й різнилися між собою, ми не виявили жодних слідів снодійного в жодному з них, але, за моїми припущеннями, Алекс пила з того, у якому був сидр.

— Але чому вона їла рибу сама, коли в неї в духовці чекала розкішна вечеря на двох?

— Так, у цьому й питання. Чому жінка залишила святкову їжу на ласку долі, а сама взялася щось розігрівати в мікрохвильовці?

— Бо вона планувала романтичну вечерю для двох, але її гість так і не завітав.

— Я також це припускаю. Вона чекала й чекала, але зрештою здалася й закинула щось із холодильника в мікрохвильовку. Я розумію її: це не дуже й то тішить — сидіти і їсти яловиче філе самій.

— Андерс заходив до неї, тож наряд чи він був тією людиною, на яку вона чекала. Як гадаєш, вона чекала на батька дитини?

— Дуже ймовірно. Так трагічно. Вона приготувала розкішну вечерю й поклала вино охолоджуватися, напевно, щоб відсвяткувати новину про дитину, як я гадаю, але він не прийшов, а вона сиділа там сама й чекала на нього. Питання в тому, ким був цей чоловік, на якого вона чекала.

— Ми не можемо стовідсотково стверджувати, що батько дитини не заходив. Можливо, він прийшов, але запізно.

— Твоя правда. Ох, це так пригнічує. Уяви лише, якби стіни могли говорити.

Еріка задумливо оглядала кімнату.

Вона була напрочуд гарною. Здавалася новою та свіжою. Еріка відчувала навіть слабкий запах фарби. Стіни були

пофарбовані в один із найулюбленіших кольорів Еріки — світло-блакитний із сіруватим відтінком. Білі вікна й білі меблі добре контрастували з усім іншим, і раптом кімнатою пронеслася хвиля спокою, і Еріці захотілося схилити голову на спинку дивана й заплющити очі. Такий самий диван вона бачила в Стокгольмі, у «Хаусі», однак зі своїм заробітком могла лише мріяти про нього. Він був дуже великим і м'яким. Нові меблі поєднувалися з антикваріатом у вельми приємну суміш зі смаком. Антикваріат Алекс, певно, дістала, коли займалася реставрацією будинку в Гетеборзі. Переважно всі антикварні меблі були в густавіанському стилі. Еріка завдячувала «ІКЕА» тим, що навчилася ідентифікувати стилі. Вона завжди хотіла купити дещо з меблів з їхньої нової колекції. Вона глибоко й заздрісно зітхнула, а потім згадала, чому вони були тут. Це поклато край її заздощам.

— Отже, за твоїми словами, сюди приходив хтось, кого вона знала, — коханець або будь-хто інший, разом вони трохи випили, і цей «хтось» підсипав снодійне Алекс у бокал із сидром, — сказала Еріка.

— Так, це найімовірніший сценарій.

— А далі? Як гадаєш, що трапилося після цього? Як вона опинилася у ванній?

Еріка ще дужче втислася в диван і наважилася покласти ноги на журнальний столик. Вона має назбирати грошей на такий диван! Умить промайнула думка, що, якщо вони продадуть будинок, вона матиме змогу придбати всі меблі, які захоче. Однак Еріка негайно прогнала цю безглузду ідею.

— Я думаю, що вбивця чекав, допоки Алекс засне, роздягнув її й поволочив до ванної.

— Чому ти гадаєш, що вбивця волочив її, а не просто переїс до ванної?

— Протокол розтину засвідчив, що в неї були порізи на п'ятках і синці під пахвами.

Він випрямився в кріслі й з надією поглянув на Еріку.

— Чи можна я спробую одну річ?

Еріка насторожилася й скептично промовила:

— Це залежить від того, що саме ти хочеш спробувати.

— Я подумав, що ти зіграєш роль жертви.

— Атож. Дякую. Ти насправді вважаєш, що моїх акторських здібностей вистачить на це?

Вона засміялася, але підвелася й приготувалася до експерименту.

— Ні-ні, сядь. Найімовірніше, вони сиділи тут, і Алекс за-
снула на дивані. Тож, будь ласка, падай і зобрази безживне тіло.

Еріка щось пробурмотіла, але старанно зобразила безди-
ханне тіло. Коли Патрик почав її волочити, вона розплющила
одне око й запитала:

— Я сподіваюся, ти не збираєшся мене роздягати?

— Ой, звичайно, що ні, не буду, та я й не думав, маю на
увазі... — Він затнувся й залився рум'янцем.

— Та все гаразд, я лишень пожартувала. Убивай далі.

Вона відчувала, як Патрик волочить її підлогою, попередньо
трохи відсунувши журнальний столик. Він почав тягнути її
вдзовж підлоги за руки, але коли зрозумів, що так не дуже зруч-
но, схопив під пахви й потягнув до ванної. Еріка замислилася
про свою вагу. Імовірно, Патрик подумав, що вона важить із
півтони. Вона спробувала схитрувати й допомагати йому, аби
не здаватися такою важкою, але Патрикові це не сподобалося.
Ох, чому ж було не посидіти на жорсткій дієті останні кілька
тижнів? Якщо казати щиро, вона неодноразово намагалася
схуднути, але зрештою починала себе втішати різними солодо-
щами. До того всього її сорочка майже задерлася. Еріка спро-
бувала втягнути живіт і затамувати віддих, але вже невдовзі
змушена була видихнути.

Спиною вона доторкнулася до холодної плитки у ванній, і її
тіло самохіть затремтіло від холоду та переживань. Патрик
доніс її до ванної й обережно відпустив.

— Так, усе минуло успішно. Досить важко, однак можливо.
Та й Алекс важила менше за тебе.

«Ну, дякую тобі за це», — подумала Еріка, лежачи на під-
лозі й намагаючись непомітно розправити сорочку.

— Тепер убивці залишилося тільки покласти її у ванну.

Він ледве доторкнувся до ніг Еріки, як вона різко підхопилася й обтрусилася.

— Ні, годі. Це вже не зі мною. На сьогодні мені вже задовсить синців. І ти мене аж ніяк не змусиш лягти у ванну, де лежала мертва Алекс. Це я тобі гарантую!

Патрик неохоче погодився з Ерікою. Вони вийшли з ванної й знову попростували до вітальні.

— Після того, як убивця опустив Алекс у ванну, йому залишилося тільки увімкнути воду й перерізати їй зап'ястки бритвою, яку він дістав із шухляди у ванній. Потім він мав лише прибрати за собою. Вимити посуд і витерти відбитки пальців. Тоді як Алекс повільно стікала кров'ю до смерті. Дуже-дуже холоднокровно.

— А опалення, воно ж іще не працювало, коли Алекс приїхала у Ф'елльбакку?

— Схоже на те. І це нам дуже допомогло. Було б набагато складніше дослідити тіло, яке пролежало за кімнатної температури тиждень. Наприклад, відбитки пальців Андерса ми просто не змогли б ідентифікувати.

Еріка затремтіла. Думка про те, як могли з'явитися відбитки пальців на тілі, була для неї занадто моторошною.

Разом вони обійшли інші кімнати в будинку. Еріка уважно оглянула спальню Алекс і Генріка, бо попередній її візит раптово перервав незнайомиць. Проте вона нічого незвичайного не побачила. Її досі сильно мучило відчуття, наче чогось бракує, а найбільше дратувало те, що вона не могла зрозуміти, чого саме. Еріка вирішила розповісти про це Патрикові, і його це так само розчарувало. Вона втішалася тим, як його збентежила розповідь про того відвідувача й те, як їй довелося заховатися в шафу.

Патрик важко зітхнув і сів на краєчку величезного ліжка. Він хотів допомогти їй згадати, чого саме бракувало в кімнаті.

— Це було щось маленьке чи велике?

— Я не пам'ятаю, Патрику, імовірно, щось маленьке, інакше я б помітила, чи не так? Якби бракувало ліжка, наприклад, то тоді я б точно звернула на це увагу.

Вона всміхнулася й сіла біля нього.

— Де саме в кімнаті воно розташовувалося? Біля дверей? За ліжком? На шафі?

Патрик крутив у руці маленький шкіряний клаптик, який знайшов на нічному столику Алекс. Це було схоже на якусь клубну емблему із випаленим написом «Д. Т. М. 1976», який був накреслений дитячим почерком. Коли він повернув її, то побачив якісь незрозумілі плями, схожі на стару засохлу кров. Йому стало цікаво, звідки це взялося в Алекс.

— Я не знаю, що це, Патрику. Якби я знала, то не сиділа б тут і не чухала потилиці.

Вона потай подивилася на його профіль. Патрик мав неімовірно довгі темні вії й бездоганну щетину, яка відросла й була досить довгою, щоб можна було відчутти її шкірою, але досить короткою, аби неприємно колотися. Еріка задумалася, які відчуття мала б вона.

— Що трапилось? У мене щось на обличчі?

Патрик доторкнувся до губ. Еріка раптом відвела погляд, аби він не помітив, як вона його розглядає.

— Нічого. Лише крихта. Але ти її вже витер.

На мить запала тиша.

— Ну, що скажеш? Нам тут уже немає чого робити, чи не так? — нарешті промовила Еріка.

— Схоже на те. Але ти зателефонуй мені, якщо раптом згадаєш. Якщо для когось було важливо зайти до будинку й узяти що річ, то це має значення для розслідування.

Вони зачинили за собою двері, і Еріка знову поклала ключ на місце.

— Тебе підвезти додому?

— Ні, дякую, Патрику. Я залюбки прогуляюся.

— Добре, тоді побачимося завтра ввечері.

Патрик переминався з ноги на ногу й знову почувався незграбним підлітком.

— Авжеж, чекаю на тебе о восьмій. Приходь голодним.

— Я постараюся. Але нічого не можу обіцяти. Зараз у мене таке відчуття, що я ніколи не зможу зголодніти, — засміявся Патрик і кивнув у бік будинку Дагмар Петрен, що був навпроти.

Еріка всміхнулася й помахала Патрикові, коли він від'їжджав на своєму «вольво». Очікування завтрашнього вечора не покидало її думок і змішувалося з невпевненістю, тривогою та страхом.

Вона попрямувала додому й не встигла пройти й кількох метрів, як раптом зупинилася. Несподівано їй спала на думку одна ідея, яку треба було негайно втілити. Рішучими кроками Еріка знову попростувала до будинку Алекс, дістала ключ під килимком і зайшла в дім, обтрусивши спочатку сніг із взуття.

Що робитиме жінка, чекаючи на чоловіка, який ніколи не приходив на романтичну вечерю? Звісно ж, вона йому зателефонує! Еріка молилася, що б у Алекс був сучасний телефон, а не стара модна «кобра». Їй пощастило. На стіні в кухні висів новий «Доро». Її руки тремтіли, поки вона натискала на кнопку, аби побачити останні виклики. Еріка тримала кулачки за те, щоб ніхто не користувався телефоном після смерті Алекс.

Почулися сигнали. Після семи гудків Еріка вже хотіла кидати слухавку, однак їй відповіли. Вона слухала повідомлення, поки не почувся сигнал, який сповіщав, що розмову закінчено. Обличчя Еріки взялося крейдою, і вона повільно поклала слухавку. Вона розуміла, як усе складається в одну картинку. Раптом вона пригадала, що саме зникло зі спальні.

Комісар Мельберг кипів від гніву. Він метався кабінетом, немов навіжений, і всі працівники поліцейської дільниці в Танумсгеде воліли заховатися під столами. Однак дорослі люди такого не робили, а тому цілий день змушені були страждати від лайливих слів і гострих образ. Анніці дісталось найбільше від усіх, і, попри те, що вона вже звикла до вибриків Мельберга за місяці роботи під його керівництвом, уперше з її очей покотилися сльози. О четвертій вона вже не витримала. Анніка пішла з роботи й купила в «Консумі» велике морозиво. Прийшовши додому, вона ввімкнула телепрограму «Гламур» і розплакалася. День видався не найкращим у її житті.

Мельберга сказано розлютило те, що він змушений був відпустити Андерса Нільссона із в'язниці. Він кожною кісткою

тіла відчував, що вбивцею Александри Війкнер був Андерс, і якби зміг ще мить побути з ним наодинці, то точно вибив би з нього правду. Натомість йому довелося відпустити Андерса через одного клятого свідка, який начебто бачив, як Андерс прийшов додому прямо перед початком «Інших світів» на ТБ. Отже, він перебував у своїй квартирі о сьомій, а Алекс розмовляла з Біргіт о 18:45. Це кепсько.

А потім іще й молодий поліцейський Патрик Гедстрем, який намагався вбити йому в голову, що жінку вбив не Андерс Нільссон. За багато років роботи в поліції Мельберг переконався, що зазвичай усе є саме так, як воно здається на перший погляд. Жодних прихованих мотивів, жодних складних змов. Справа в самих покидьках, які роблять життя небезпечним для чесних громадян. Знайдеш покидьків — знайдеш і вбивцю. Ось таким був девіз комісара.

Він зателефонував Патрикові Гедстрему.

— Де ти в біса? — Жодної ввічливості. — Сидиш десь і в носі колупаєшся? А ми тут працюємо. Понаднормово. Я не впевнений, що тобі знайоме таке поняття. Що ж, я можу зробити так, що ти ніколи й не дізнаєшся, що воно означає. Принаймні в нашій дільниці так точно.

Мельбергові трохи полегшало, коли він висварився на цього жовторотого невдачу. За ними треба неабияк стежити, а то ці молоді півники не знають, що роблять.

— Я хочу, щоб ти поїхав і поговорив зі свідком, яка бачила Андерса Нільссона вдома в день убивства Александри Війкнер. Натисни на неї якомога краще й подивися, як воно насправді. Так, чорт його бери, зараз!

Він кинув слухавку й втішався тими обставинами, які дали йому змогу опинитися на такій посаді, де він міг доручати іншим виконувати клятву марудну роботу. Раптом життя здалося світлим і яскравим. Мельберг відкинувся на стільчику, потягнувся до шухлядки й дістав пакет із шоколадними кульками. Маленькими, схожими на сосиски, пальцями він дістав із пакета одну кульку й задоволено поклав її собі до рота. Коли

нарешті прожував, узяв другу. Люди, які працюють так важко, як він, потребують наснаги.

Щойно Патрик звернув до Танумсгеде біля Греббестад, як за-телефонував Мельберг. Патрик проминув в'їзд до гольф-клубу Ф'єльбакки й поїхав навспак. Він важко зітхнув. Уже було далеко пополудні, а в нього ще дуже багато справ у дільниці. Насправді йому не варто було гостювати так довго у Ф'єльбацці, але він не мав сили впустити можливість поспілкуватися з Ерікою. Його до неї притягувало, немов магнітом, і, щоб відірватися, він мав докладати неабияких зусиль. Патрик іще раз важко зітхнув. Він припускав, що закінчиться все це за звичним сценарієм. Кепсько. Лише нещодавно йому вдалося перебороти біль втрати Карін, а тепер він їхав зі швидкістю 120 км/год до нового болю. Суцільний мазохізм. На те, щоб пережити розлучення, йому знадобився рік. Патрик безліч ночей просидів перед телевізором, утупившись у серіали «Вокер, техаський рейнджер» і «Місія нездійсненна». Навіть реклама онлайн-магазинів здавалася йому кращим варіантом, аніж лежати самому у двоспальному ліжку й крутитися туди-сюди, тоді як усі думки крутилися навколо Карін. Він думав про те, що вона зараз з іншим чоловіком у ліжку. Якась безглузда мильна опера. Однаково почуття до Карін на початку стосунків не важили нічого порівняно з тим, що він відчував зараз до Еріки. Логіка підказувала йому, що в разі втрати біль буде надзвичайно сильним.

Патрик їхав занадто швидко, як і завжди, і ось уже залишилися останні крутосхили перед Ф'єльбаккою. Але цього разу його все дуже нервувало. Він відганяв від себе роздратованість і ледве не втрапив у справжню небезпеку, коли проїжджав останній крутосхил, де обіч колись стояла силосна вежа. Нещодавно її знесли й звели будинок у старовинному стилі. Ціна за нього складала кілька мільйонів, Патрик укотре дивувався, як багато грошей має бути в людей, щоб купити таку виллу.

Зненацька звідкись узявся мотоцикліст, і Патрика охопила паніка. Він змушений був хутко вивернути вбік. У нього аж у серці похолонуло, і він загальмував. Ледь не трапилася ава-

рія. Патрик спантеличено подивився в дзеркало заднього огляду й переконався, що мотоцикліст досі сидів на своєму мотоциклі й спокійно їхав далі.

Патрик проїхав прямо повз міні-гольф і аж до перехрестя біля автозаправки. Далі він повернув ліворуч до багатопверхівки. Патрик неодноразово дивувався, яким жахливим був цей будинок: коричнево-біла споруда 1960-х років, що розташовувалася біля південного в'їзду до Ф'єльбакки й була подібна на прямокутну колоду. Патрикові стало цікаво, чим думав архітектор, який розробляв план цієї будівлі. Він хотів сконструювати найжахливіший будинок або ж це був експеримент? Чи, може, йому було так однаково, що він навіть не переймався? Імовірно, цей будинок — результат державної програми захисту довкілля, акція шістдесятих років «Житло для всіх». Шкода тільки, що вони не зробили «Гарне житло для всіх».

Патрик припаркував автомобіль на стоянці й зайшов до першого під'їзду. Квартира № 5. Під'їзд, у якому живе Андерс, а також свідок Єнні Росен. Патрик швидко піднявся й гучно постукав. Підійшовши до дверей, він усвідомив, що останнім часом занадто мало рухається, а натомість дуже часто заходить до когось на каву. Не те щоб він колись переймався тренуваннями, але його фізична підготовка ніколи не була гіршою, аніж зараз.

Патрик на секунду підійшов до дверей Андерса й прислухався. Анічирк. Або Андерс зараз не вдома, або він так надудлився, що зморений лежить на ліжку.

Квартира Єнні була навпроти квартири Андерса, який жив ліворуч від центральних сходів. Жінка змінила стандартну іменну табличку на власну, дерев'яну, на якій були імена Єнні та Макса Росена, написані звивистим почерком і прикрашені паперовими трояндами. Імовірно, вона заміжня.

Єнні сьогодні вранці зателефонувала до поліції, аби дати свідчення, і Патрик сподівався, що вона досі вдома. Вона кудись виходила вчора, коли вони приходили до неї, однак поліцейські залишили візитівку й попросили її зателефонувати до дільниці, щойно вона повернеться додому. Тому нова інформація

з'явилася лише сьогодні: того вечора Андерс повернувся додому раніше, аніж убили Алекс.

Пролунав дзвінок, і відразу ж почувся різкий дитячий крик. Патрик відчув, як хтось подивився на нього у вічко дверей, а опісля відчинив їх.

— Так?

Перед ним стояла жінка з однорічною дитиною. Єнні була дуже тендітною й мала біляве волосся. За його кольором на потилиці можна було припустити, що її натуральне волосся насправді темно-коричневе або навіть чорне, що також підтверджували її темні очі. Обличчя Єнні було без макіяжу й мало втомлений вигляд, а вдягнена вона була в спортивні штани з протертими колінками й футболку з великим логотипом «Адідас».

— Єнні Росен?

— Так, це я. З якого ви приводу?

— Мене звати Патрик Гедстрем, і я з поліції. Ви телефонували до нас зранку, і я хотів би порозмовляти щодо наданої інформації.

Він говорив тихо, щоб не почули у квартирі навпроти.

— Заходьте.

Вона відступила й пропустила його.

Квартира була маленькою, і чоловік у ній точно не мешкав. Принаймні такий, якому було б більше року. Кімната — суцільний вибух рожевого кольору, який проглядався всюди: на килимах, скатертині, фіранках та інших речах. Ще одним популярним елементом у квартирі Єнні були банти, прикріплені до ламп і підсвічників. Здавалося, що для такої маленької кімнати їх забагато. На стінах висіли картини, які підкреслювали романтичний настрій її мешканців і зображали жіночі обличчя з пташками, які пролітали повз. Над ліжком навіть висіла картина з хлопчиком-плаксою.

Вони сіли на білий шкіряний диван, і, на щастя, Єнні не запропонувала йому кави — цього йому за день було вже досить. Вона посадила дитину на коліна, але хлопчина вирвався на підлогу, де невпевненими кроками топтався на місці.

Патрика здивувало, якою юною була Єнні. Здавалося, їй десь вісімнадцять років. Але Патрик знав, що зараз дуже часто люди до двадцяти вже мають одне чи двох дітей. «Отже, дитину звати Макс», — припустив Патрик, не побачивши у квартирі іншого чоловіка. Однак це його не дуже дивувало. Молоді пари не завжди з'їжджаються через дитину.

Патрик дістав записничок.

— Отже, тієї п'ятниці позаминулого тижня, двадцять п'ятого, ви побачили, як Андерс Нільссон заходив до своєї квартири близько сьомої години вечора. Як так сталося, що ви так точно пам'ятаєте час?

— Я ніколи не пропускаю «Інші світи» на ТБ. Ця програма розпочинається о сьомій, і якраз перед цим я почула, як хтось шарпається. Не дивно, маю сказати. В Андерса завжди вирує життя. Його друзі-п'яниці приходять у будь-який час дня або ночі, інколи до них навіть приїжджає поліція. Але я підійшла до дверей і побачила його у вічко. П'яний як квач, він намагався відчинити двері, але замок мав бути на метр ширший, щоб він зміг із ним упоратись. Зрештою йому це вдалося й він зайшов до квартири. Тоді я почула, що починаються «Інші світи», і поспішила до телевізора.

Єнні нервово крутила пасмо свого довгого волосся. Патрик побачив, що її нігті були коротко спиляні й мали на собі залишки рожевого лаку.

Макс зосереджено порався біля журнального столика, відтак попрямував до Патрика й схопив його за штани.

— На ручки, на ручки! — лепетав він, і Патрик спантеличено подивився на Єнні.

— Візьміть його. Ви йому сподобалися.

Патрик незграбно посадив хлопця на коліна й дав йому свій брелок із ключами, аби той погрався. Малюк зрадів і щиро всміхнувся Патрикові своїми двома зубами, що світилися, наче два рисові зернятка. Патрик усміхнувся йому у відповідь. Йому стало важко на серці: якби все склалося інакше, то зараз у нього на колінах сиділа б власна дитина. Патрик погладив Макса по пухнастій голові.

— Скільки йому?

— Одинадцять місяців. Знаєте, він такий непосидючий.

Обличчя Єнні засяяло ніжністю, коли вона поглянула на сина, і Патрик побачив, як крізь її втому пробивається доброта. Він і уявити не міг, як складно в її віці бути матір'ю-одиначкою. Єнні могла б гуляти зі своїми друзями, а натомість вечорами міняла підгузки й поралася на кухні. Наче демонструючи свою знервованість, Єнні взяла цигарку з пачки, що лежала на журнальному столику, і прикурила її. Вона зробила глибоку затяжку й простягнула пачку Патрикові. Той похитав головою. Патрик мав особливу думку щодо того, щоб курити в одній кімнаті з дитиною, однак Єнні, здавалося, вважала по-іншому. Особисто він не міг уявити, як можна залежати від чогось такого, що пахне так жахливо, як цигарки.

— Він не міг зайти до квартири, а потім знову вийти?

— У цьому будинку така гарна звукоізоляція, що можна навіть почути, як булавка падає на сходовому майданчику. Усі, хто тут живе, достеменно знають, хто й коли приходить додому. Я абсолютно впевнена, що Андерс потім нікуди не виходив.

Патрик зрозумів, що не довідався нічого нового. Йому стало цікаво, і він запитав:

— Якою була ваша реакція, коли ви почули, що Андерса підозрюють у вбивстві?

— Я подумала, що це маячня. Не повірила чуткам.

Вона знову зробила глибоку затяжку й випустила дим кільцями. Патрик змушував себе промовчати й нічого не казати про ризики пасивного куріння. На його колінах сидів Макс і, здавалося, був повністю сконцентрований на захопливій грі з його брелоком. Макс тримав його своїми пухкенькими ручками й час від часу дивився на Патрика, наче дякував йому за чудову іграшку.

Єнні промовила:

— Звісно, Андерс іще той триклятий п'яниця, але він не міг нікого вбити. Він порядний. Часто дзвонить у двері й коли не-коли просить цигарку. Тверезий чи п'яний, він завжди порядний. Я навіть дозволила йому кілька разів наглянути за

Максом, коли йшла до крамниці. Авжеж, лише тоді, коли він був тверезий. Про інше не може й мови бути.

Вона загасила цигарку й поклала її до переповненої попільнички.

— Насправді тутешні п'яниці не становлять аж ніякої небезпеки. Вони лише нещасні ідіоти, які пропивають своє життя. Єдині, кому вони завдають шкоди, — це вони самі.

Єнні хитнула головою, щоб прибрати волосся з обличчя, і знову потягнулася за цигаркою. Її пальці були жовтими від нікотину, і ця цигарка смакувала так само добре, як і попередня. Патрикові здалося, що вона забагато курить, і зрештою він зрозумів, що вже не зможе допитатися в неї ще якоїсь корисної інформації. Макс протестував, коли Патрик підняв його з колін і подав Єнні.

— Дякую за допомогу. Ми, імовірно, ще повернемося до вас.

— Так, я буду тут. Рідко кудись ходжу.

Цигарка зараз тліла на блюдці й димилася прямо в обличчя Максові, який роздратовано кліпав очима. Він досі крутив у руках ключі й дивився на Патрика так, наче закликав його спробувати забрати їх. Патрикові необхідно було взяти їх із собою, а тому він спробував легенько їх забрати, але зуби хлопчика виявилися напрочуд міцними. Патрик спробував трохи сильніше схопити брелок, однак у відповідь викликав незадоволений дитячий плач. Єнні вже звикла до таких ситуацій, тож рішуче вирвала брелок і повернула його Патрикові. Максові це дуже не сподобалося, і він гірко заплакав. Тримаючи брелок із ключами між вказівним і великим пальцями, Патрик витер його об штанину, а потім знову поклав у кишеню.

Єнні та Макс пішли з ним до дверей. Останнє, що він побачив, — сльози, які капали з кругленьких щічок хлопчика. Десь у глибині душі йому стало шкода дитини.

Тепер будинок був для нього завеликим. Генрік ходив із кімнати в кімнату. Усе в будинку нагадувало йому про Александру. Вона любила його й опікувалася кожним сантиметром. Інколи він замислювався, чи вона вийшла за нього не заради

будинку. Їхні стосунки стали серйозними тільки тоді, коли він привіз її сюди. Сам же Генрік сприймав Алекс серйозно, ще відколи побачив уперше на університетській зустрічі студентів-іноземців. Висока й сонячна, вона здавалася недосяжною, і це приваблювало його ще дужче. Він ніколи не прагнув нічого так палко, як кохання Алекс. Його батьки були надто захоплені своїм життям, а тому не переймалися його проблемами.

Той час, який не затрачався в них на ведення фірми, вони присвячували нескінченним соціальним подіям. Благодійні бали, коктейльні вечірки, вечери зі знаменитостями. Генрік завжди залишався вдома з нянькою. Спогадів про матір у нього небагато, однак те, що він найбільше запам'ятав у ній, — запах її парфумів, коли вона його цілувала на прощання перед черговою світською вечіркою. У компенсацію він завжди отримував бажане, варто йому лишень було про щось сказати. Батьки купували йому будь-що, однак робили це з такою байдужістю, наче стримано чухали собаку, який потребував уваги.

Тож Алекс була першою в його житті, за кого він сам змушений був поборотися. Вона була недосяжною, а тому й чарівною. Наполегливо, майже щодня, він залицявся до неї: троянди, вечери, подарунки та компліменти. Ані крихти не шкодував. І вона невдовзі погодилася на стосунки, але тоді здавалося, що їй зовсім байдуже. Уже першого літа він привіз її додому, до Гетеборга, і щойно вони увійшли до цього будинку в Сєре, як він відчув взаємність: вона раділа його обіймам, і він нарешті почувався щасливим, як ніколи раніше. Того ж літа, на третій місяць знайомства, вони одружилися у Швеції. А після останнього року навчання в університеті у Франції знову радісно повернулися до Сєре.

Тепер, коли він оглядався на минуле, усвідомлював, що насправді щасливою бачив Алекс лише тоді, коли вона опікувалася будинком. Генрік сів на одне з великих честерфілдських крісел у бібліотеці, відкинувся й заплющив очі. У пам'яті виринали спогади про Алекс, немов старий нескінченний фільм. Він відчув, як шкіра похолола, і доторкнувся до неї рукою.

Він найкраще пам'ятав її усмішку, яка завжди була різною. Коли Алекс знаходила підхожі меблі для будинку або ножем різала шпалери, під якими знаходила чудові оригінальні, то її усмішка була широкою та щирою. Коли він цілував її в шию, проводив рукою по щоці чи промовляв їй, як сильно її кохає, вона теж усміхалася. Інколи. Однак не завжди. Тоді він ненавидів її усмішку, гордовиту й сторонню. У такі моменти вона завжди відверталася, і він міг бачити, як її, немов змії, обвивають старі таємниці.

Генрік ніколи не запитував про її секрети. Він боявся. Йому було страшно, що це спровокує ланцюгову реакцію, і не був готовим до її можливих наслідків. Було легше, принаймні фізично, мати її біля себе з надією, що колись вона віддасться йому повністю. Він був ладний ризикнути тим, що ніколи не отримає її всю, аби бути впевненим у тому, що принаймні зможе зберегти те, що має. Навіть крапельки Алекс було вдосталь. Так сильно він кохав її.

Він окинув поглядом бібліотеку. Усі стіни заповнили книжки, які вона довго шукала в антикварних крамничках Гетеборга, однак вони були лише декорацією. Він не міг пригадати, щоб вона читала щось, окрім підручників в університеті. Імовірно, Алекс було досить власного болю, тому вона не мала потреби читати про біль інших.

Генрік не міг змиритися з її ставленням до спільних дітей. Щойно він починав розмову про дітей, Алекс відразу ж різко хитала головою. Вона не хотіла дарувати дитині життя у світі, де панувала така жорстокість.

Він змирився з тим, що вона йому зраджує. Генрік знав, що Алекс рветься щовихідних до Ф'елльбакки не для того, щоб побути на самоті. Однак із цим він міг жити. Їхнє інтимне життя припинилося ще понад рік тому. Але з цим він також міг жити. Навіть із її смертю він поступово зможе змиритися. Однак Генрік не міг прийняти того, що вона була готова мати дитину від іншого чоловіка, але не хотіла мати її від нього. Це жахіття, через яке він не міг спати вночі. Спітнілий, він щоночі повертався з боку на бік, сподіваючись усе ж таки заснути.

У нього з'явилися синці під очима, і він схуд на кілька кілограмів. Генрік почувався, наче магнітна стрічка, яка тягнеться й тягнеться, доки зрештою не досягне місця, де з тріском лусне. Досі він сумував без сліз, але тепер затулив руками обличчя й заплакав.

5

Звинувачення, лайливі слова, образи — усе це було несуттєвим. Що важили кількагодинні образи проти років вини? Що важили кількагодинні образи проти життя без його крижаної принцеси?

Він розсміявся від жалюгідної спроби взяти провину на себе. У цьому він не вбачав жодного сенсу. А якщо немає сенсу, то нічого з цього не вийде.

Але, імовірно, вона мала рацію. Напевно, день розплати вже настав. На відміну від неї, він знав, що його суддя буде з плоті та крові. Єдиний, хто зможе судити його, буде деким вищим за людину, вищим за плоть і кров, але матиме душу. «Єдиний, хто зможе засудити мене, — це той, хто зможе побачити мою душу», — подумав він.

Дивно, як діаметрально протилежні почуття можуть поєднатися в одне, зовсім нове ціле. Кохання і ненависть перетворилися на байдужість. Помста і прощення стали рішучістю. Ніжність і гіркота обернулися на скорботу, таку велику, що здатна знищити людину. Для нього вона завжди була незвичайним поєднанням світла і темряви. Дволиккий Янус, який то засуджував, то прощав. Інколи вона вкривала його палкими поцілунками, попри його гідкість. Деколи вона принижувала й ненавиділа його з тієї самої причини. Немає жодного спокою в протилежностях.

Востаннє, коли він її бачив, його кохання стало найпалкішим. Нарешті вона була повністю його. Нарешті вона належала йому від голови до п'ят, і він міг нею розпоряджатися. Кохати або ненавидіти. Ніколи більше вона не зможе відповісти на його кохання байдужістю.

Раніше йому здавалося, що він кохає фату. Стражденну, прозору й фосфоресцентну. Коли він бачив її востаннє, фата втратила свою містику, і єдине, що залишилося, — плоть. Але вона зробила її досяжною. Уперше йому здалося, що він міг відчути, ким вона була. Він доторкався до її замерзлих кінцівок і відчував душу, що досі пробивалася крізь в'язницю криги. Він ніколи не кохав її сильніше, ніж тоді. Зараз настав час зустрітися з долею віч-на-віч. Він сподівався, що доля простить його. Але сам у це не вірив.

Її розбудив телефонний дзвінок. Хіба не можна навчитися телефонувати в нормальний час?

— Еріка.

— Привіт, це Анна. — На коротку мить вона замовкла.

«Так і має бути», — подумала Еріка.

— Привіт. — Еріка й не думала починати розмову першою.

— Як справи? — Анна підступалася до основної теми.

— О, дякую, добре. А в тебе?

— Так, усе гаразд. Як книжка?

— По-різному: деколи краще, деколи гірше. Та в будь-якому разі робота просувається. Усе добре з дітьми? — Еріка вирішила бодай трохи їй допомогти.

— Емма сильно застудилася, а в Адріана кольки вже не такі сильні. Тож тепер мені вдається поспати хоч кілька годинок за ніч.

Анна засміялася, але Еріці здалося, що вона почула нотку гіркоти в її голосі.

На мить вони замовкли.

— Ми маємо поговорити про всю цю ситуацію з будинком.

— Я теж так вважаю.

Тепер настала черга Еріки говорити сумним голосом.

— Ми маємо продати його, Еріко. Якщо ти не можеш його викупити в нас, то ми змушені це зробити.

Еріка не відповіла, і Анна знервовано промовила:

— Лукас розмовляв із маклером, і той вважає, що ми можемо підвищити ціну до трьох мільйонів. Три мільйони, Еріко,

ти розумієш, скільки це? З твоєю частиною в півтора мільйона ти зможеш спокійно писати й не хвилюватися про гроші. Я гадаю, що зараз тобі нелегко заробляти на письменництві. Який наклад твоїх книжок? Дві тисячі? Три? І ти, певно, заробляєш не дуже багато на кожній книжці, чи не так? Зрозумій, Еріко, це і твій шанс. Ти завжди казала, що хочеш написати художній твір. І з цими грошима ти зможеш взятися за це й прожити. Маклер вважає, що нам треба зачекати до квітня-травня, бо тоді найбільший попит, але сам продаж триватиме не більше двох тижнів. Розумієш, що ми маємо вчинити так? Га?

Анна говорила жалісливим голосом, але Еріка не мала співчуття. Через події вчорашнього дня вона не могла заснути й крутилася цілу ніч, а до того ж почувалася дуже розчарованою й незадоволеною.

— Ні, цього я не розумію, Анно. Це будинок наших батьків. Ми вирости там. Тато з мамою купили його, щойно одружилися. Вони любили цей будинок. І я його теж люблю, Анно. Ти не можеш просто так...

— Але ж гроші...

— Мені начхати на гроші! Я добре справляюся зараз і справлятимуся потім.

Еріка була такою розгніваною, що її голос тремтів.

— Але, Еріко, ти маєш зрозуміти, що не зможеш мене змусити залишити будинок, якщо я цього не хочу. Половина одинаково моя.

— Якби я знала, що ти насправді хочеш цього, то, звісно ж, подумала б, що це дуже-дуже гірко, але я б змирилася з твоєю думкою. Проблема в тому, що я чую думку декого іншого. Цього хоче Лукас, а не ти. А отже, питання, чи сама ти знаєш, чого хочеш? Знаєш?

Еріка навіть не чекала на відповідь.

— І я ніколи не дозволю, щоб моїм життям керував Лукас Максвелл. Твій чоловік — клятий покидьок. А тобі варто було б приїхати сюди й допомогти мені розібратися з батьківськими речами. Я вже тижнями намагаюся навести тут лад, і ще залишилося так само багато роботи. Несправедливо, що

я маю робити все це сама! Ти так, до біса, прив'язана до плити, що не можеш відірватися й допомогти з батьківським будинком? Анно, тобі дійсно варто задуматися над тим, чи ти хочеш прожити решту свого життя ось так!

Еріка кинула слухавку так сильно, що телефон упав із тумбочки. Еріка тремтіла від злості.

У Стокгольмі Анна сиділа на підлозі зі слухавкою в руці. Лукас був на роботі, а діти спали, тож вона скористалася нагодою й зателефонувала Еріці, адже лише зараз мала час для самої себе. Вона відкладала цю розмову кілька днів, але Лукас постійно наполягав, щоб вона зателефонувала своїй сестрі й поговорила з нею про будинок у Ф'елльбацці. Зрештою Анна здалася.

Анна почувалася розбитою. Вона любила Еріку й любила будинок у Ф'елльбацці, але Еріка не розуміла, чому Анна віддає перевагу власній сім'ї. Анна могла піти на все заради своїх дітей, а якщо за те, щоб зробити Лукаса щасливим, треба було заплатити стосунками зі старшою сестрою, то нехай. Вона погодиться й на це. Емма та Адріан єдині, хто надавав їй наснаги жити. А якщо Анні вдавалося зробити щасливим Лукаса, то налагоджувалося все. Це було їй добре відомо. Анна була дещо впертою й не завжди робила так, як хотів цього Лукас, а тому він був таким жорстким із нею. Якби вона могла зробити йому такий подарунок і пожертвувати для нього свій батьківський будинок, тоді він зрозумів би, як багато вона готова зробити для нього та своєї родини. Тоді все знову стане добре.

Десь у глибині душі її внутрішній голос говорив зовсім протилежне. Анна похнюпила голову й заплакала, заглушивши сльозами свій слабкий голос. Слухавка так і залишилася лежати на підлозі.

Роздратована Еріка скинула із себе ковдру й спустила ноги з ліжка. Вона шкодувала, що була такою різкою під час розмови з Анною, але й до того поганий настрій і сонливість

змусили її зовсім втратити рівновагу. Вона намагалася зателефонувати Анні знову, аби виправити те, що можна було виправити, але почула лише короткі гудки.

— Дідько!

Табурет перед дзеркалом став невинною жертвою, але Еріці не покращало: вона сильно вдарилася й застрибала кімнатою від болю, тримаючись за забитий палець на нозі. Їй здавалося, що навіть пологи можуть бути не такі болючі. Коли біль припинився, вона встала на ваги.

Еріка знала, що не варто цього робити, але відчайдух усе-редині неї впевнено благав. Вона зняла футболку, у якій спала, адже та завжди важила декілька грамів. Еріка задумалася, чи варто знімати трусики, однак швидко відмовилася від такої думки. Вона спочатку стала правою ногою, залишивши ліву на підлозі. Стрілка рухалася вперед, і, коли досягла шістдесяти кілограмів, Еріці захотілося, щоб вона там і зупинилася. Але цього не сталося. Коли вона нарешті стала на ваги обома ногами, то прилад безжалісно показав сімдесят три кілограми. Зрозуміло. Те, чого вона й боялася, — на три кілограми більше, ніж минулого разу. Востаннє вона зважувалася того ранку, коли знайшла Алекс.

Зараз з огляду на минуле їй здавалося, що не було жодної рації заїдати стрес. Звичайно, Еріка помічала, що має зайві кілограми, але досі вона постійно намагалася шукати відмовки. «Напевно, у шафі дуже волого або занадто висока температура прання», — неодноразово заспокоювала себе Еріка. Однак тепер її охопила безнадія, і вона мала велику спокусу скасувати вечерю з Патриком. Коли вона зустріла його, то хотіла почуватися сексуальною, гарною й витонченою, а не набундюченою й товстою. Еріка розчаровано подивилася на свій живіт і спробувала втягнути його якомога глибше. Даремно. Вона подивилася на своє відображення в дзеркалі в повний зріст і спробувала розслабити живіт. Ну ось, цей образ більше відповідав тому, якою вона почувалася зараз.

Еріка зітхнула й натягнула на себе широкі спортивні штани з поясом на резинці й ту саму футболку, у якій спала. Вона

пообіцяла собі, що з понеділка знову почне худнути. Розпочати зараз — погана ідея, бо на сьогодні вона вже запланувала вечерю з трьох страв. Важливо зрозуміти просту істину: якщо хочеш приголомшити чоловіка своїми стравами, то вершки та масло є незамінними інгредієнтами. До того ж понеділок завжди є успішним днем для того, щоб почати нове життя. Уже всоте вона клялася собі, що з понеділка почне тренування, змінить свій раціон і стане новою людиною. Але сьогодні нехай буде так, як є.

Еріка ледь не вбила себе вчорашніми роздумами: шукала різні варіанти й сумнівалася, як саме їй вчинити, але слушного рішення так і не знайшла. Раптом їй спало на думку те, про що вона навіть і не мріяла.

З кавоварки долинув аромат запашної кави, і Еріці здалося, що життя дещо світлішає. Неймовірно, яку силу має крапля цього гарячого напою. Еріка піднесла до губ філіжанку і, стоячи біля мийки, охоче випила міцну каву. Вона ніколи особливо не переймалася сніданком, а тому зможе залишити більше місця для вечері.

Коли у двері подзвонили, Еріка трохи злякалася й розлила каву на футболку. Вона лаялася й не могла зрозуміти, хто може прийти так рано. Еріка подивилася на годинник. Пів на дев'яту. Поставила на стіл філіжанку й попрямувала до дверей, за якими стояла Джулія Карлгрен і від холоду плескала в долоні.

— Привіт, — промовила Еріка здивованим голосом.

— Привіт, — сказала Джулія й замовкла.

Еріка не могла втямити, що молодша сестра Алекс робила перед її дверима цього вівторкового ранку, але, добре вихована, вона запросила Джулію увійти.

Джулія різко й гучно ввійшла, зняла із себе верхній одяг і перед Ерікою пройшла у вітальню.

— Чи можна мені пригоститися кавою, якою тут так пахне?

— О, так, зараз зроблю.

Еріка пішла готувати каву й здивовано поглядала на Джулію. Щось було не так із цією дівчиною. Вона принесла Джулії

каву і, тримаючи в руці свою філіжанку, запропонувала їй сісти на плетеному дивані на веранді. Кілька хвилин вони пили каву в тиші. Еріка вирішила надати їй змогу висловитися першій, аби Джулія сама розповіла, чому приїхала сюди. Після недовгої напруженої мовчанки Джулія промовила:

— Ти тут живеш?

— Ні. Я живу в Стокгольмі, але поки тут розбираюся з батьківськими речами.

— Так, я чула. Мені дуже шкода.

— Дякую. Маю сказати те саме.

Джулія ледь чутно засміялася, і Еріці це здалося дивним і недоречним. Вона згадала про документ, який знайшла в паперовому кошику Неллі Лоренс, і задумалася, як усе це пов'язано між собою.

— Ти, певно, гадаєш, чому я тут.

Джулія подивилася на Еріку своїм особливим пронизливим поглядом. Дівчина майже не моргала.

Еріку знову вразило, якими протилежностями були сестри. Шкіра Джулії була у висипах, а волосся — таким, наче вона сама підрізала його ножицями, навіть не дивлячись у дзеркало. Щось було не так із її зовнішністю. Її шкіра здавалася хворобливо блідою, наче брудно-сіра пліснява. Стиль одягу також помітно відрізнявся від стилю Алекс, і її вбрання було далеким від сучасної моди й мало такий вигляд, наче вона купила його в крамничках для тітоньок пенсійного віку. Таке можна було вдягнути лише на маскарад.

— Ти маєш кілька світлин Алекс?

— Перепрошую?!

Еріку спантеличило таке запитання.

— Світлини? Гадаю, що якісь є. Та їх повно. Тато любляв фотографувати нас, коли ми були маленькими. Ми з Алекс багато спілкувалися, тож вона точно є на багатьох фотографіях.

— Чи можу я побачити їх?

Джулія запитливо подивилася на Еріку, мовби засуджувала її за те, що та досі ще не встала й не пішла по світлини. Еріка ввічливо попросила вибачення й ненадовго відійшла. Її втіша-

ла можливість хоч на мить відволіктися від пронизливого погляду Джулії.

Світлини лежали в скрині на горищі. Еріка ще не встигла там розібратися з речами, але добре пам'ятала, де стоїть скриня. У ній зберігалися всі сімейні світлини, і Еріка постійно відкладала той день, коли сяде й передивиться їх. Більша частина фотографій лежала окремими купками, але ті, які вона шукала, були в альбомах. Еріка передивлялася альбоми один за одним і лише в третьому знайшла те, що шукала. Світлини Алекс були й у четвертому альбомі, і Еріка з обома альбомами в руках обережно спустилася драбиною з горища.

Джулія сиділа в такій самій позі. Еріка подумала, чи та взагалі ворушилася за той час, поки вона відходила.

— Ось у мене світлини, які можуть тебе зацікавити.

Еріка важко дихала й гучно поклатала на стіл важкий фотоальбом.

Джулія негайно ж накинулася на перший альбом, і Еріка підсіла ближче до неї, щоб коментувати світлини.

— Як давно зроблено цю фотографію?

Джулія вказала на першу світлину Алекс на другій сторінці альбому.

— Хвилинку... Імовірно... 1974. Так, гадаю, тоді. Нам тут близько дев'яти років, якщо не помиляюся.

Еріка провела пальцем і відчула, як її охоплює глибокий сум. Це було так давно. Вони з Алекс стояли в садочку одного теплого літнього дня, і Еріка дуже добре пам'ятає, як вони голі втікали туди-сюди від садових поливалок і кричали. Те, що виділялося на світлині, — в'язані рукавички на Алекс.

— Чому вона в рукавичках? Здається, надворі липень, чи не так?

Джулія спантеличено подивилася на Еріку, яка всміхалася від спогадів.

— Твоя сестра любила ці рукавички й надягала їх не лише взимку, а навіть і влітку. Вона була такою впертою, що ніхто не міг її змусити забути ці кляті рукавички.

— Вона завжди знала, чого хоче, чи не так?

Джулія поглянула на світлину, і Еріка побачила в її очах ніжність. Секундою пізніше вона зникла, і Джулія нетерпляче перегорнула наступну сторінку.

Фотографії здавалися Еріці реліквіями з іншої епохи. Усе це було так давно. Відтоді трапилося так багато всього. Інколи їй здавалося, що дитячі роки дружби з Алекс були лише сном.

— Ми були радше сестрами, аніж подругами. Ми гуляли разом зранку й аж вечора. А також часто залишалися ночувати одна в одній. Щодня ми розповідали, що буде на вечерю в нас удома, а потім вирішували, у кого смачніше.

— Іншими словами, ви часто в нас вечеряли.

Уперше за весь час на устах Джулії з'явилася усмішка.

— Так, що-що, а їжа у твоєї мами була чудовою.

Погляд Еріки привабило особливе фото. Вона тремтливою рукою доторкнулася до нього. Неймовірно гарне. Алекс сиділа в човні Туре й заходилася сміхом. Її біляве волосся спадало на обличчя, а за нею вимальовувався красивий краєвид Ф'елльбакки. Певно, вони прямували до узбережжя, щоб купатися й засмагати там донесхочу. Тоді вони часто подорожували. Мати Александри, як завжди, не змогла долучитися до них. Вона виправдовувалася своїми світськими візитами й залишалася вдома. І так було завжди. Ті прогулянки, на яких Елсі була з ними, можна було порахувати на пальцях однієї руки. Вона засміялася, коли побачила світлину Анни з тієї прогулянки. Як завжди, вона смішно кривлялася.

— Твоя сестра?

— Так, моя молодша сестра Анна.

Голос Еріки був роздратованим, і вона натякнула Джулії, що не хоче далі порушувати цю тему. Джулія зрозуміла й своїми короткими товстенькими пальцями перегорнула сторінку. Її нігті були коротко підстрижені, а на деяких пальцях навіть залишилися ранки. Еріка відвела погляд від ушкоджених пальців Джулії й подивилася на світлини, що мигтіли перед її очима.

На останніх світлинах другого альбому Алекс зникла, і це створювало дуже різкий контраст. Джулія обережно поклала

альбоми на столик і відкинулася на спинку дивана, тримаючи в руках філіжанку кави.

— Хочеш іще кави? Ця, певно, уже охолола.

Джулія поглянула на філіжанку й зрозуміла, що Еріка має рацію.

— Так, якщо ще маєш, то я охоче погоджуся.

Вона простягнула свою філіжанку Еріці, яка дуже зраділа можливості трохи розім'ятися. Плетений диван їй дуже подобався, але після тривалого сидіння на ньому боліла спина. Імовірно, Джулія теж уже не витримала, тому підвелася й пішла разом з Ерікою на кухню.

— Ви влаштували щедрі поминки. Так багато людей прийшло до вас на каву.

Еріка стояла спиною до Джулії й розливала свіжу каву. У відповідь вона почула лише якесь незначуще бурмотіння й вирішила бути трохи сміливішою.

— Здалося, ніби ви з Неллі Лоренс добре знайомі. Як ви познайомилися?

Еріка затамувала подих. Той клаптик паперу, який вона знайшла вдома в Неллі, пробудив у ній іще більшу цікавість.

— Тато працював у родинній компанії Лоренсів.

Джулія неохоче відповіла. Її пальці потягнулися до рота, і вона не помітила, як почала гризти нігті.

— Так, це було ще задовго до твого народження.

Еріка не здавалася.

Джулія перестала гризти нігті й знову неохоче відповіла:

— Я влітку підробляла на консервній фабриці кілька разів.

— Здається, наче ви добре спілкувалися.

— Так, можу припустити, що Неллі побачила в мені щось таке, чого не бачили інші.

Її усмішка здавалася гіркою й самозаглибленою. Еріка на мить відчула симпатію до Джулії. Життя гидкого каченяти, певно, складне. Вона нічого не мовила у відповідь, і тиша змусила Джулію продовжити розмову:

— Ми завжди були тут улітку, і одного дня, коли мені було вісім, Неллі зателефонувала татові й запитала, чи не хочу

я заробити трохи грошей і попрацювати в офісі. Я не змогла відмовитися й працювала там щоліта, я пішла з роботи лише тоді, коли почала навчатися в педагогічній школі.

Еріка зрозуміла, що Джулія приховувала найважливіше. У цьому не було сумнівів. А також вона відчувала, що навряд чи зможе дізнатися в Джулії більше про її стосунки з Неллі. Вони знову сіли на дивані на веранді й у кількахвилинній тиші пили каву. Обидві дивилися на кригу, що простяглася на горизонті.

— Напевно, тобі було дуже важко, коли Алекс переїхала. Джулія відповіла не одразу:

— І так, і ні. Ми тоді вже не гралися разом. Звісно, це було нелегко, але не так прикро, бо ми не були вже найкращими подругами.

— Що трапилося? Чому ви перестали спілкуватися?

— Якби ж я знала.

Еріку вразило те, як їй досі боляче від однієї лише згадки про втрату Алекс. Так багато років минуло відтоді, але їхнє розставання не є винятком: друзі дитинства часто втрачають одне одного. Вона гадала, що її біль пов'язаний із тим, що вона не дістала жодних пояснень від Алекс. Вони не посварилися, і Алекс не проміняла її на іншу найкращу подругу — жодної причини, що зазвичай призводить до розірвання дружби. Вона лише заховалася за стіною байдужості й зникла, не промовивши ані слова.

— Ви посварилися через щось?

— Ні, я такого не пригадую. Алекс просто якимось чином втратила інтерес. Вона перестала мені телефонувати й запитувати, чи не хочу я кудись піти. Якщо я її кудись кликала, то вона відмовлялася, але я помічала, що вона має час. Та зрештою я припинила її запитувати.

— У неї з'явилися інші друзі, з якими вона спілкувалася?

Еріка роздумувала, чому Джулія запитує про все це про неї та Алекс, але сама не була проти вдатися до спогадів. Це стане їй у пригоді, коли вона писатиме книжку.

— Я ніколи не бачила її в іншій компанії. У школі вона постійно ходила одна. Та однаково...

— Що?

Джулія різко нахилилася вперед.

— Однаково маю відчуття, що хтось-таки був. Але я можу помилятися. Це лише відчуття.

Джулія кивнула, і Еріці здалося, що вона лише підтвердила те, що сестра Алекс давно вже знала.

— Вибач, що запитую, але чому ти хочеш знати подробиці нашого з Алекс дитинства?

Джулія втупила погляд у підлогу й стримано відповіла:

— Вона була набагато старшою за мене й поїхала за кордон, коли я народилася. До того ж ми були зовсім різні. Гадаю, що я так і не дізналася, якою людиною вона була насправді. А тепер уже запізно. Удома я передивилася її світлини, а спільних у нас майже немає. Тож я подумала про тебе.

Еріка розуміла, що її відповідь має лише незначну частку правди й подібна до брехні, однак вирішила зайвого не запитувати.

— Ну, я вже піду. Дякую за каву.

Джулія різко підвелася й поставила чашку на мийку. Еріка провела її до дверей.

— Дякую, що показала фотографії. Для мене це дуже важливо.

Джулія пішла.

Еріка довго стояла біля дверей і дивилася їй услід. Сіра фігура, яка кудись поспішала і, притуливши до грудей руки, захищалася від холоду. Еріка повільно зачинила двері й зайшла в теплий будинок.

Він уже давно так не нервувався. Він почувався чудово й жахливо водночас.

Купа одягу на ліжку зростала, і він діставав черговий костюм. Увесь одяг здавався або старомодним, або неохайним, або занадто нарядним, або дурнуватим, або просто жахливим. Крім того, майже всі штани тиснули в поясі. Зітхнувши, він кинув іще одну пару штанів на ліжку і в самих лише трусах сів поруч на краєчок. Умить він зневірився в очікуванні сьогоднішнього

вечора, і йому захотілося відмовитися від усіх планів. Напевно, було б краще, якби він не пішов.

Патрик ліг на ліжко й дивився в стелю, поклавши під голову руки. У нього досі було двоспальне ліжко, на якому спали вони з Карін. Він провів пальцем по її половині, і в його пам'яті почали виринати спогади. Лише нещодавно він узявся лягати на її бік. Насправді йому варто було б придбати нове ліжко, коли вона переїхала, але він не міг на це наважитися.

Попри всю тугу, відколи Карін покинула його, інколи він задумувався, чи справді йому бракувало її або ж ілюзій, які він мав щодо подружнього життя. Його тато пішов від мами до іншої жінки, коли Патрикові було десять років, і розлучення стало надзвичайно сумною подією для нього і його молодшої сестри Лотти. Тоді Патрик пообіцяв, що ніколи не зраджуватиме й жодного разу не розлучатиметься. А якщо одружиться, то на все життя. Тож коли вони з Карін обвінчалися п'ять років тому в Танумсгедській церкві, він ані на секунду не засумнівався, що це назавжди. Але рідко життя складається так, як гадаєш. Вона і Лейф зустрічалися за його спиною понад рік, допоки він нарешті не застукав їх. Класика.

Одного разу він прийшов додому раніше, бо йому було зле, і вони якраз були в ліжку. У ліжку, на якому він зараз лежить. Імовірно, у ньому живе мазохіст. Як інакше пояснити те, що він відразу ж не позбувся цього ліжка? Хоча він уже пережив цю подію. Тепер це вже не відіграло жодної ролі.

Він змусив себе підвестися, але досі вагався, чи хоче йти в гості до Еріки. Він хотів і не хотів водночас. Напад жахливої невпевненості в собі миттєво вщент розбив усі його очікування, які втішали його цілий день, ба більше, цілий тиждень. Однак відмовлятися вже запізно, тож вибору не залишалося.

Коли він зрештою знайшов пару штанів «Шинос», що зійшлися в поясі, і вдягнув блакитну випрасувану сорочку, йому покращало. Він побризкав волосся спреєм і, поглянувши в дзеркало, приготувався виходити.

На вулиці було вже темно, як уночі, хоча годинник показував лише пів на восьму. Через легкий сніг подорож до Ф'єлль-

бакки могла виявитися довгою. Однак Патрик вийшов вчасно, а тому не мав потреби поспішати. Думки про Еріку на декілька хвилин витіснилися думками про нещодавні події на роботі. Мельбергові не сподобалося, що Патрик не зміг дізнатися нічого нового у свідка, сусідки Андерса Єнні, окрім її абсолютної впевненості у власних свідченнях, які підтверджували алібі Андерса на момент убивства Александри. Імовірно, Патрикові бракувало агресивності Мельберга, але він відчував певну безнадію. Минуло три тижні, відколи вони знайшли Алекс, а розслідування стояло на місці.

Але зараз важливо було не втрачати надії, а зібратися й розпочати все заново та подивитися на кожну деталь і кожне свідчення по-новому. Патрик подумки склав список, що він має з'ясувати завтра. Найважливіше завдання — дізнатися, хто був батьком дитини Алекс. У Ф'елльбацці має бути хтось, хто бачив або чув про те, з ким вона зустрічалася щовихідних. Не те щоб можна було виключити, що батьком дитини міг бути Генрік, але Андерс також був можливим кандидатом. Хоча йому здавалося, що Андерс не був тим чоловіком, кого вона вважала гідним бути батьком дитини. Він гадав, що те, що розповіла Еріці Франсін, нагадувало правду. У житті Алекс був хтось дуже-дуже важливий. Хтось, хто важив так багато, що вона раділа їхній спільній дитині. Те, чому вона не могла або ж не хотіла радіти разом зі своїм чоловіком.

Про сексуальні стосунки з Андерсом він також хотів довідатися більше. Що спільного мала світська жінка з Гетеборга з жалюгідним п'яницею? Щось йому підказувало, що, якщо він з'ясує, як перепліталися їхні шляхи, то знайде відповіді на чимало запитань. До того ж треба дізнатися про статтю, у якій ідеться про зникнення Нільса Лоренса. Алекс тоді була лише дитиною. Чому вона зберігала в себе в шафі клаптик паперу з історією, що трапилася двадцять п'ять років тому? Деталей було так багато, що все це схоже було на картини, які сприймаються незрозуміло, поки не подивишся на них під правильним кутом. Йому просто не вдавалося знайти той кут, під яким крапки сформували б візерунок. У хвилини слабкості він інколи

замислювався, чи справді був достатньо вмілим поліцейським, щоб колись розкрити цю справу. Можливо, убивцю досі не знайдено, бо він недостатньо компетентний?!

Перед автомобілем пробігла козуля, і Патрик миттєво прокинувся від своїх сумовитих думок. Він швидко пригальмував і встиг не зачепити тваринку, яка пробігла за декілька сантиметрів. Автомобіль ковзав слизькою дорогою й зупинився через декілька довгих і страшних секунд. Патрик поклав голову на долоні, які досі міцно тримали кермо, і спробував заспокоїтися. Він просидів кілька хвилин, а потім продовжив свій шлях до Ф'ельбакки й лише за кілька кілометрів наважився набрати швидкість.

Коли Патрик під'їжджав до будинку Еріки, то спізнювався на п'ять хвилин. Він припаркував автомобіль за її гаражем, узяв пляшку вина, яку приготував на подарунок, важко зітхнув і подивився на свою зачіску в дзеркало заднього огляду. Він готовий.

Купа одягу на ліжку Еріки була трохи більшою за Патрикову. Шафа порожніла, і в ній залишилися тільки вішаки. Еріка важко зітхнула. Здавалося, що нічого не пасувало їй дуже добре. Через зайві кілограми, набрані за останні тижні, жодна річ на ній не мала такого вигляду, як їй хотілося б. Еріка досі шкодувала про ранкове зважування й проклинала себе за це. Вона подивилася на себе в дзеркало на повний зріст.

Перша проблема виникла ще після душу, коли вона, як і її улюблена героїня Бріджит Джонс, опинилася перед вибором, які трусики вдягнути. Чи їй обрати гарні мереживні стринги з огляду на крихітну імовірність того, що вони з Патриком опиняться в ліжку? Або ж надягнути величезні несимпатичні труси з підтяжкою, що підвищить шанси на те, що вони взагалі коли-небудь опиняться в ліжку? Складний вибір, але, враховуючи величину живота, вона все ж таки обрала другий варіант. На труси вона надягнула колготки з підтяжкою. Інакше кажучи, важка артилерія.

Еріка подивилася на годинник і зрозуміла, що настав час визначатися. Поглянувши на купу одягу, вона дістала зісподу те,

що приміряла найпершим, — чорну класичну сукню в новій моделі Джекі Кеннеді. Її єдиними прикрасами стали перламутрові сережки й наручний годинник. Волосся Еріка залишила розпущеним, і воно легко спадало з її плечей. Вона знову подивилася на себе в профіль і спробувала втягнути живіт. Ну, з комбінацією трусів із підтяжкою, колготок і гарної постави вона мала терпимий вигляд. Але зайві кілограми не завжди ставали приводом для розчарувань: тих, що пішли в живіт, вона б залюбки позбулася, а ті, що на грудях, їй досить подобалися. Звісно, за невеличкою допомогою сучасного бюстгальтера, розробленого за останніми технологіями, з гелем у чашечках, її груди видавалися набагато кращими. Беззаперечний доказ прогресу науки на благо людини.

Еріка спітніла: примірка одягу та емоційний стрес неабияк вплинули на її самопочуття. Макіяж тривав майже двадцять хвилин і був доведений до ідеалу, а коли Еріка закінчила з ним, то помітила, що час минув дуже швидко й вона забула про страви. Еріка швиденько забігла до спальні й взялася розкладати речі, однак незабаром схопила всю купу одягу, запхала її в шафу й зачинила дверцята. Про всяк випадок вона застелила ліжко й ще раз оглянула кімнату, щоб упевнитися, що на підлозі не валяються жодні брудні труси. Пара брудних щоденних трусів може віднадити будь-якого чоловіка.

Еріка поспішила на кухню, і вмить її охопила безпорадність. Вона не знала, з чого почати.

Вона змусила себе зупинитися й зробити глибокий вдих. Перед нею на столі лежали два рецепти зі старих випусків «Ель Гурме», тож треба почати з них. Вона не була шеф-кухарем, але готувала досить добре. На закуску Еріка вирішила приготувати рораку¹ з вершковим соусом, ікрою зубатки й дрібно порізаною червоною цибулею. На основну страву вона планувала зробити пюре й свиняче філе під винним соусом, а на десерт — фруктовий салат із ванільним морозивом. Десерт, на щастя, вона приготувала ще вдень, тож він уже

¹ Рорака — шведська страва, яку готують із тертої картоплі.

чекав у морозильнику. Еріка поставила картоплю на основну страву, а потім порізала картоплю на закуску.

Вона уважно працювала півтори години й високо підстрибнула, коли у двері подзвонили. Час минав надто швидко, і вона сподівалася, що Патрик не дуже голодний, інакше, доки доготуються страви, чекання може видатися надто довгим.

Еріка була вже на півдорозі до дверей, як помітила, що досі у фартуху. Почувся другий дзвінок, доки вона відчайдушно намагалася розв'язати клятий вузол на спині. Зрештою вона не витримала, зняла фартух через голову й кинула його на стільчик у коридорі. Вона провела рукою по волоссю, нагадала собі втягувати живіт і, глибоко зітхнувши, з усмішкою на обличчі відчинила двері.

— Привіт, Патрику! Рада тебе бачити. Заходь.

Вони обійнялися, і Патрик простягнув їй пляшку вина, замотану у фольгу.

— О, дякую! Дуже приємно!

— Мені рекомендували його в «Сюстемет». Чилійське вино. Густе, зі смаком червоних ягід і присмаком шоколаду. Сам я не вельми тямлю у винах, але вони знають, що радити.

— Воно точно має бути чудовим.

Еріка всміхнулася й поставила пляшку на старий комод, аби допомогти Патрикові з курткою.

— Проходь. Сподіваюся, ти не дуже голодний. Як завжди, моє відчуття часу надто оптимістичне, тож треба ще трішки зачекати, доки їжа приготується.

— Ні, все гаразд.

Патрик пішов за Ерікою на кухню.

— Чи можу я чимось допомогти?

— Так, розкоркуй для нас пляшку вина. Може, почнемо з вина, яке ти приніс?

Він охоче послухався, і Еріка поставила для них два бокали, а сама почала перевіряти, чи не приготувалася їжа. Свиняче філе ще смажилось, а картопля досі була напівсирою. Патрик простягнув їй один із бокалів темно-червоного вина. Вона піднесла його до носа й з насолодою вдихнула. Теплий дубовий

аромат вина пробирав її. Еріка злегка пригубила й довго тримала в роті, аби відчуті смак, який виявився так само неперевершеним, як і аромат, і вона зрозуміла, що Патрик заплатив чимало за цю пляшку.

Патрик очікувально дивився на неї.

— Фантастично!

— Я подумав, що тобі сподобається. Сам я, на жаль, не можу відчуті різниці між вином за п'ятдесят крон і вином за тисячу.

— Ну, і ти зможеш відрізнити. До цього треба звикнути. Якщо ж дати собі час і смакувати вином, а не просто видудлити весь бокал, то все вийде.

Патрик зніяковіло подивився на бокал, який тримав у руці. Він уже випив третину й зараз обережно спробував дослухатися до поради Еріки й смакувати вином, тоді як вона відвернулася щось подивитися в духовці. Як-не-як, його смак не відчувався зовсім по-новому. Патрик потримав вино в роті так, як робила це Еріка, і несподівано відчув смак. Йому навіть здалося, що воно має слабкий присмак чорного шоколаду й сильний присмак червоної смородини, імовірно, у поєднанні з полуницею. Неймовірно.

— Як просуваються справи з розслідуванням?

— Можна сказати, ми знову починаємо з нуля. Андерс має алібі на час убивства, а більше інформації нам так і не вдалося дізнатися. На жаль, ми припустилися класичної помилки. Ми були надто впевнені в тому, що знайшли вбивцю, і перестали перевіряти інші можливі варіанти. Хоча я маю погодитися з комісаром, що Андерс блискуче підходить на роль убивці Алекс. П'яниця, який із якоїсь незрозумілої причини мав сексуальні зв'язки з жінкою, яка, за всіма правилами, трималася подалі від алкоголіків, як Андерс. Злочин через ревності, коли настав неминучий кінець стосункам. Його відбитки пальців усюди: на тілі й у ванній. Ми навіть виявили відбитки його ніг у калюжі крові на підлозі.

— Хіба цих доказів замало?

Патрик вертів у руці бокал і спантелічено дивився на колорет вина.

— Якби Андерс не мав алібі, то цього було б достатньо. Сьогодні він є єдиним підозрюваним у вбивстві, однак ми не можемо довести, що він був у ванній під час убивства, а не після нього. Маленька, але важлива різниця, через яку ми не можемо його обвинуватити.

Аромат на кухні був прекрасним. Еріка витягла з холодильника приготовлену рораку й поставила її підігрітися в духовку. Вона взяла дві тарілки, відчинила дверцята холодильника й дістала банку вершкового соусу та пачку ікри зубатки. У мисці на мийці вже лежала нарізана цибуля. Еріка відчувала, що Патрик стоїть на відстані подиху від неї.

— А ти як? Є якісь новини про будинок?

— Так, на жаль. Учора телефонував маклер і запропонував нам продаж будинку на великодні свята. Анна й Лукас вважають, що це блискуча ідея з його боку.

— До Великодня ще кілька місяців. Багато чого ще може трапитися за цей час.

— Так, я завжди можу сподіватися, що в Лукаса станеться серцевий напад чи ще щось. Ні, вибач, цього я не хочу. Це прокляття однаково чекатиме мене.

Вона зі стукотом зачинила духовку.

— Не варто продавати будинок.

— Ну, мені залишається тільки звикнути до цієї думки й планувати, на що витратити гроші, які я отримаю від продажу. Хоча, маю зізнатися, я завжди гадала, що стану щасливою, якщо буду мільйонеркою.

— Про те, щоб стати мільйонеркою в цій країні, годі й мріяти. З нашими податками більша частина прибутку піде на фінансування неспроможних шкіл або ще гіршого медичного обслуговування. Уже не варто казати про прекрасний, ба більше, розкішний та низькооплачуваний корпус поліції. Маю сказати, ми зможемо розтратити більшу частину твого багатства.

Еріка розсміялася.

— Так, але й це має свої переваги. Тоді я перестану обирати, купити норку чи песця. Не повіриш, закуска вже готова.

Еріка взяла тарілки й пішла перед Патриком до їдальні. Вона довго сумнівалася, де їм вечеряти: на кухні чи в їдальні. Зрештою вирішила, що найкращим варіантом буде їдальня з дерев'яним розкладним столом і запаленими свічками. Ніщо так не прикрашає зовнішність жінки, як свічки. Еріка добре знала це.

На столі вже лежали серветки з льону, столові прибори й рьорстрандські тарілки під гарячі страви. Це була порцеляна її матері, з блакитною облямівкою, і вона пам'ятала, як мама опікувалася цими тарілками. Вони їх діставали тільки з особливого приводу. Такі приводи не стосувалися днів народження дітей чи чогось, пов'язаного з ними. Для дітей вони діставали звичайний посуд. Але коли священик і його дружина або церковний староста чи диякониха приходили на вечерю, тоді витягали цей посуд. Еріка повернулася до реальності й поставила тарілки на стіл.

— Це здається неймовірно смачним.

Патрик відрізав шматок рораки й поклав на тарілку велику порцію цибулі, соусу та ікри. Він майже підніс страву до рота, коли помітив вираз обличчя Еріки. Засоромлено Патрик відклав виделку й наповнив бокали вином.

— За нашу зустріч!

— За нас!

Еріка всміхнулася. Він такий незграбний. Патрик був самим собою, і його природність вражала її. Патрик не був схожим на тих чоловіків, яких вона зустрічала в Стокгольмі — добре вихованих і навчених етикету. Інколи здавалося, що таких чоловіків старанно клонують. Натомість Патрик був справжнім, і навіть якби він захотів їсти руками, то вона не заперечувала б. До того ж він здався напрочуд милим, коли заливався рум'янцем.

— До мене сьогодні завітала неочікувана гостя.

— Овва, хто ж?

— Джулія.

Патрик здивовано поглянув на Еріку, і вона зраділа, помітивши, що йому так смакують страви, що він ледве зміг відірватися від їжі.

— Я не знав, що ви з нею знайомі.

— Ми й не знайомі. Я вперше побачила її на похороні Алекс, а сьогодні зранку вона прийшла до мене.

— Чого вона хотіла?

Патрик так завзято шкрябав виделкою по тарілці, що здавалося, наче він намагався здерти з неї фарбу.

— Вона попросила, щоб я показала їй наші з Алекс дитячі світлини. За її словами, у них дуже мало спільних фотографій і їй хотілося б побачити більше. Джулія прийшла з надією, що я маю багато світлин з Алекс, і її сподівання виправдалися. Опісля вона розпитувала про наше дитинство. Мені розповідали, що Джулія та Алекс спілкувалися не надто добре, та це й не дивно, — різниця у віці в них дуже велика, — і тепер їй закортіло дізнатися подробиці життя своєї сестри. Познайомитися з нею. Принаймні мені так здалося. До речі, ти бачився з Джулією?

— Ще ні. Але я чув, що вони не дуже схожі, а точніше скажати, були не дуже схожими.

— Це одному Богові відомо. Я радше сказала б, що вони протилежності, принаймні зовні — це точно. Однак обидві були дещо замкненими в собі, хоча притаманну Джулії грубість я ніколи не помічала в Алекс. Алекс здавалася... Як сказати... Відлюдькуватою, якщо вірити тому, що про неї кажуть. Натомість Джулія — запальна дівчина. Мені здалося, що вона подібна до вулкана, який поступово наповнюється й вбирає в себе різні речовини, а потім викидає їх на поверхню. Надто дивне порівняння?

— Ні, я так не гадаю. Я вважаю, що письменники мають хист відчувати людей і розуміти людську природу.

— Ох, не називай мене письменницею. Я не вважаю, що вже заслуговую на таке звання.

— Ти маєш чотири видані книжки й досі не вважаєш себе письменницею?

Патрик не міг нічого второпати, і Еріка спробувала йому пояснити, що саме мала на увазі під цими словами.

— Так, наразі маю чотири видані біографії, а над п'ятою ще працюю. Я не заперечую цього, але для мене письменник —

це людина, яка пише щось від свого серця й розуму, а не лише розповідає про життя іншої людини. Того дня, коли я напишу щось своє, зможу називатися письменницею.

Раптом Еріка згадала, що розповіла не все. За таким визначенням не було жодної різниці між написаними нею біографіями історичних осіб і книжкою про Алекс, над якою вона зараз працювала. Ця книжка також стосувалася життя інших людей, але вона була інакшою. Частково тому, що життя Алекс дуже сильно перепліталось з її власним, а частково тому, що вона могла в ній висловити щось своє. У межах справжніх подій вона мала змогу керувати душею книжки. Але зараз Еріка не могла цього пояснити Патрикові. Ніхто не мав знати, що вона пише книжку про Алекс.

— Отже, Джулія заходила до тебе й розпитувала про Алекс. Тобі вдалося запитати в неї про Неллі Лоренс?

У душі Еріки невпинно боролися суперечливі почуття. Зрештою сумління перемогло, і вона вирішила, що не буде приховувати цю інформацію від Патрика. Можливо, йому вдасться розгадати те, що не вдалося їй. Маленька, але суттєва деталь, про яку вона змовчала, коли прийшла до нього на вечерю. Але тепер їй здавалося, що настав час у всьому зізнатися. Однак спочатку Еріка вирішила подати гарячу страву.

Вона нахилилася, щоб прибрати тарілку Патрика, і зробила це з особливою грайливістю. Цією козирною картою вона могла грати так довго, як їй заманеться. Судячи з виразу обличчя Патрика, вона влучила в саму ціль. Її диво-бюстгальтер виправдав ті п'ятсот крон, за які вона його придбала. Навіть попри те, що її гаманець від цього дуже постраждав.

— Я допоможу тобі.

Патрик узяв в Еріки тарілки й попрямував за нею до кухні. Вона злила воду з картоплі й попросила його пом'яти картоплю на пюре. Натомість сама вирішила довершити соус і швиденько попробувала його на смак. Ще трохи портвейну й вершкового масла — і соус готовий. Тепер залишилося тільки дістати з духовки свіжоспечене філе й порізати його на шматочки. Воно має ідеальний вигляд. Злегка рум'яне всередині, але без

червоного соку, що вказував би на те, що воно ще не приготувалося. З овочів Еріка обрала цукровий горошок і висипала його в рьорстрандську миску. Вони з Патриком віднесли їжу в їдальню, і щойно Патрик наповнив тарілку, вона промовила:

— Джулія є єдиною спадкоємницею Неллі Лоренс.

Патрик якраз збирався зробити ковток вина й поперхнувся. Він відкашлявся й схопився за груди. Очі його засльозилися.

— Перепрошую, що ти сказала?

— Я сказала, що Джулія є єдиною спадкоємницею статків Неллі Лоренс. Так написано в заповіті Неллі, — спокійно сказала Еріка й налила Патрикові води, щоб угамувати кашель.

— Боюся запитати, звідки ти це знаєш?

— Я трохи понишпорила в кошику Неллі, коли ходила до неї в гості.

Патрик знову закашлявся й недовіркою поглянув на Еріку. Поки він великими ковтками пив воду, Еріка промовила:

— У кошику лежала копія заповіту, у якому чітко зазначено, що Джулія Карлгрен успадкує власність Неллі Лоренс. Так, звісно, Янові дістанеться його законна частка, але решта перепаде Джулії.

— Ян знає про це?

— Я не знаю. Але припускаю, що ні.

Еріка говорила й насипала собі їжу.

— Коли Джулія приходила до мене, я її запитала, звідки вона так добре знає Неллі Лоренс. Натомість вона наплела мені якусь маячню про те, що вона кілька разів улітку підробляла на консервній фабриці Неллі, тому в них склалися такі стосунки. Я не сумніваюся, що вона справді там працювала, але дівчина щось приховувала. Певна річ, вона не мала жодного бажання зачіпати цю тему.

Патрик замислився.

— Ти не думала про те, що в цій історії є дві незвичайні пари? Навіть неправдоподібні пари, я сказав би: Алекс та Андерс, Джулія та Неллі. Де ж найменший спільний знаменник? Якщо ми з'ясуємо зв'язок між ними, тоді розкриємо справу.

— Алекс. Чи не є Алекс тим найменшим спільним знаменником?

— Ні, — промовив Патрик. — Я гадаю, що це дуже просто. Це щось інше. Щось, чого ми не бачимо або не розуміємо. — Він махнув виделкою. — Ми маємо Нільса Лоренса. Або, якщо бути точним, його зникнення. Ти тоді жила у Ф'єлльбацці, що ти пам'ятаєш із тих часів?

— Тоді я була маленькою, а дітям ніхто не розповідав про таке. Але я пам'ятаю, що всі перешушувалися.

— Перешушувалися?

— Так, пам'ятаю, що розмови одразу ж обривалися, коли я заходила до кімнати. Дорослі намагалися говорити тихо, щоб я навіть не почула. Інакше кажучи, я не можу пригадати нічого, окрім того, що тоді зникнення Нільса стало поширеною темою для розмов. Я була дитиною й не знала нічогосінько.

— Тоді мені варто поритися в документах. Запишу собі в список справ на завтра. А зараз я завітав на вечерю до жінки, яка не лише дуже вродлива, а й уміє готувати дивовижні страви. Вип'ємо за тебе!

Він підняв бокал, і Еріка зраділа такому компліменту. Її не стільки втішало те, що вона смачно готує, як те, що Патрик назвав її вродливою. Було б набагато простіше, якби люди вміли читати думки одне одного. Усі ці ігри вже не відігравали б жодної ролі й стали б непотрібними. Однак зараз вона сиділа тут і сподівалася, що він бодай трохи натякне на те, чи цікава вона йому. Ризикувати й показувати всі почуття можна в підлітковому віці, а з роками ти відчуваєш, що серце стає все менш і менш еластичним. Натомість тобі доводиться доклада-ти неймовірно багато зусиль, а шкода від надмірної самовпевненості невпинно більшає.

Патрик узяв ще три порції, і вони замість убивства Алекс почали розмовляти про мрії, життя та безліч світових проблем. Аби подихати свіжим повітрям, перемістилися на веранду. Еріка й Патрик сиділи в різних кутках диванчика й пили вино. Допиваючи другу пляшку, вони відчули легке сп'яніння. Руки й ноги поважчали, тіло стало гарячим, а голова скидалася на

мішок із ватою. За вікном панувала темна ніч, і на небі не було жодної зірки. Через безпросвітну темряву їм здавалося, що вони сидять у якомусь величезному коконі. Повна ілюзія того, що вони єдині люди на Землі. Еріка піймала себе на думці, що ніколи в житті не почувалася так затишно й по-домашньому. Вона відпустила бокал і показала рукою на будинок.

— Ти можеш уявити, що Анна хоче продати його? Справа не лише в тому, що він є найгарнішим будинком у світі, а й в історії та спогадах. І я зараз маю на увазі не лише наші з Анною історії, а й тих, хто жив тут до нас. Ти знаєш, що цей будинок для себе та своєї родини колись побудував один капітан? Вільгельм Янссон. Історія дуже трагічна, як і багато інших у Ф'елльбацці. Він побудував цей будинок для себе та своєї молоді дружини Іди. У них народилося п'ятеро дітей, а під час шостих пологів Іда померла. Тоді не існувало такого поняття, як «батько-одинак», тож він попросив свою старшу сестру придивитися за дітьми, поки сам працюватиме. Однак його сестра Гільда стала не найкращою матір'ю для його дітей. Вона була найрелігійнішою людиною в тутешніх краях, і складно навіть уявити, що це значило в ті часи. Варто було дітям поворухнутися, як вона звинувачувала їх в усіх смертних гріхах і лупцювала. Сьогодні її можна було б назвати садисткою, але тоді часто приховували такі вчинки, виправдовуючи це релігійним вихованням.

Капітан Янссон не часто сюди приїжджав, а тому гадки не мав, у яких умовах виховують його дітей. Однак він мав на це свої причини. На його думку, дітей мала виховувати жінка, а його батьківський обов'язок полягав лише в тому, щоб діти мали дах над головою та їжу на столі. Це все відбувалося доти, доки він не повернувся додому й не побачив, що найменша дівчинка, Мерта, тиждень проходила зі зламаною рукою. Тоді він вигнав Гільду й серед незаміжніх жінок знайшов ту, яка могла б стати гідною матір'ю його дітям. І він зробив правильний вибір. За два місяці капітан одружився із селянкою Ліною Монсдоттер, яка полюбила його дітей, як власних. У них на-

родилося ще семеро спільних дітей, тож їхня родина добряче збільшилася. Якщо придивитися, то в будинку досі можна побачити їхні сліди — подряпини та дірки. Усюди.

— Як так вийшло, що твій батько купив будинок?

— Згодом діти роз'їхалися, а капітан із дружиною, які несамовито кохали одне одного, померли в той самий день. У будинку залишився жити тільки їхній найстарший син — Аллан. Він ніколи не був одруженим, а сам не міг упоратися з таким великим будинком, тож вирішив його продати. Тоді тато з мамою вже побралися й саме шукали житло. Батько розповідав, що він одразу ж закохався в цей будинок. І не вагався ані секунд.

І, коли Аллан продав батькові будинок, він переказав йому історію. Історію будинку та родини. Він казав, що йому важливо, аби тато знав, чиї ноги раніше ходили цією дерев'яною підлогою. Він також залишив листи, які капітан Янссон надсилав з усіх куточків світу: спочатку своїй першій дружині Іді, а потім другій — Ліні. Він залишив навіть палицю, якою Гільда карала дітей. Усі ці речі досі лежать у підвалі. У дитинстві ми з Анною іноді бігали дивитися на них. Ми чули історію про Гільду й намагалися уявити, що відчували діти, коли палиця торкалася їхньої оголеної шкіри. І нам було шкода, що з маленькими дітьми поводитися так жорстоко.

Еріка дивилася на Патрика й розповідала далі:

— Розумієш, чому думка про продаж будинку так крає моє серце? Якщо ми продамо його, то втратимо назавжди. Остаточоно. Мені стає зле від однієї лише думки про те, що якісь заможні стокгольмці тинятимуться тут, замінять підлогу й покляють нові шпалери з мушлями, не кажучи вже про панорамні вікна на веранді. Про смак не може бути й мови. Хто ж перейматиметься тим, щоб зберегти помітки, які Ліна робила олівцем, аби позначити, наскільки вирости діти? Або ж кому будуть цікаві листи капітана Янссона, у яких він описував своїм жінкам, що жодного разу не виїжджали звідси, який вигляд має Південне море? Їхню історію знищать, і цей будинок стане звичайним... Таким, як усі. Привабливим, але без душі.

Еріка відчувала, що говорить забагато, але їй було важливо, аби Патрик її зрозумів. Вона подивилася на нього. Він уважно спостерігав за нею, і їй стало тепло від одного його погляду. Щось змінилося. Настала мить повного взаєморозуміння. Не встигла Еріка збагнути, що відбулося, як Патрик притулився до неї і, повагавшись кілька хвилин, притиснув свої вуста до її. Спочатку вона відчула лише смак вина на їхніх вустах, як уже за кілька секунд з'явився смак Патрика. Вона відчула його язик. Напруження в тілі невпинно зростало.

За мить стало нестерпно. Еріка підвелася, узяла Патрика за руку і, не промовивши ані слова, потягнула за собою до спальні. Вони лягли на ліжко й, міцно обійнявшись, цілувалися. Опісля Патрик із запитальним поглядом почав розстібати її сукню. Вона мовчки показала свою згоду й почала розстібати гудзики на його сорочці. Раптом Еріка згадала, що білизна, яку вона обрала для сьогоднішнього вечора, — не те, у чому вона хотіла б уперше показатися Патрикові. Навіть Богові відомо, що колготки на ній не найсексуальніше видовище. Питання в тому, як їй позбутися їх, аби Патрик не помітив. Еріка відірвалася й промовила:

— Вибач, мені потрібно до туалету.

Вона метнулася до ванної й розгублено окинула поглядом кімнату. Пощастило: у кошику лежала чиста білизна, яку вона не встигла покласти на місце. Еріка стягнула із себе тісні колготки та труси з підтяжкою й пожбурила їх у кошик для брудної білизни. Опісля одягнула білі мереживні трусики, що пасували до бюстгальтера. Знову натягнула сукню й подивилася на власне відображення в дзеркалі. Волосся стирчало увсебіч, очі гарячково блищали. Її губи були червонішими, ніж зазвичай, і горіли від поцілунків. І вона мала зізнатися, що була дуже сексуальною на вигляд. Без трусів із підтяжкою живіт не здавався плоским, як їй хотілося б, але вона втягнула його й розпрямила груди. Коли вона зайшла до спальні, Патрик лежав так само, як і тоді, коли вона залишила його.

Купка одягу на підлозі біля ліжка ставала все більшою й більшою. Перший раз був не таким чудовим, як про це за-

звичай пишуть у романах, — сильні почуття поєднувалися з гострим усвідомленням того, що все відбувається в реальному житті. Водночас, коли їхні тіла кидалися назустріч одне одному, вони добре усвідомлювали власну наготу, хвилювалися про маленькі недоліки й непокоїлися, що створюють багато шуму. Вони були незграбними й переймалися через те, що подобається партнерові, а що — не дуже. Вони були недостатньо впевненими в собі, щоб говорити про це вголос, а тому висловлювали свої вподобання без слів. Другий раз виявився вже кращим. Третій — дуже приємним. Четвертий — добрим, а п'ятий — фантастичним. Вони заснули, притулившись одне до одного, і останнє, що Еріка відчула перед сном, — переплетіння їхніх пальців і ласкаві обійми Патрика. Вона заснула з усмішкою на обличчі.

Здавалося, що його голова розривалася на шматки. Вуста такі сухі, що язик прилип до піднебіння, але щокочу він відчув, що подушка була вологою. Наче хтось тримав його повіки й не дозволяв розплющувати очі. Та вже після кількох спроб йому це вдалося.

Перед очима постало видіння. Еріка лежала на боці, повернувшись до нього, і її світле волосся спадало на обличчя. Спокійне та рівноважене дихання вказувало на те, що вона й досі глибоко спить. Імовірно, їй щось снилося, бо її вії час від часу злегка посмикувалися. Патрикові здавалося, що він навіть не втомився б, якби дивився на неї вічність. Він пролежав би так усе життя. Вона поворухнулася уві сні, але миттю повернулася до глибокого сну. Правду кажуть, що все це скидалося на катання на велосипеді. І він мав на увазі не сам процес, а кохання до жінки. У миті суму та безнадії він і уявити не міг, що колись знову зможе це відчути. А зараз йому складно було уявити, що в його житті цього може не стати.

Еріка неспокійно ворухилася уві сні, і Патрик побачив, що вона ось-ось прокинеться. Вона теж боролася з тим, щоб розплющити очі, і Патрик знову дивувався, який гарний блакитний відтінок мали її зіниці.

— Доброго ранку, соню.

— Доброго ранку.

Побачивши усмішку на обличчі Еріки, Патрик почувся мільйонером.

— Як тобі спалося?

Патрик подивився на годинник.

— Так, ті дві години сну були пречудовими. Однак ті години до сну були ще прекраснішими.

Еріка лише всміхнулася у відповідь.

Патрик підозрював, що запах із його рота не надто приємний, але не міг стриматися. Він нахилився й поцілував Еріку. Поцілунки ставали все глибшими й глибшими, і мить пролетіла ще одна година. Опісля Еріка лежала на лівій руці Патрика й вказівним пальцем малювала кола на його грудях. Вона подивилася на нього.

— Ти вчора ввечері, коли прийшов, думав, що ми опинимося тут?

Він на мить задумався й закрив праву руку за голову.

— Ні-і, не можу сказати, що думав, що так станеться. Хоча сподівався.

— Я теж. Сподівалася, але не думала, що це дійсно станеться.

Патрик на мить подумав, що може здатися різким, але зараз, коли Еріка лежала в нього на плечі, він міг наважитися на будь-що.

— Різниця лише в тому, що ти почала сподіватися нещодавно, чи не так? Знаєш, скільки часу я плекав цю надію?

Вона запитально подивилася на нього.

— Ні, і скільки ж?

Патрик на хвилину замовк, аби надати своїм словам особливого ефекту.

— Усе життя. Я був закоханий у тебе ще від свого народження.

Коли Патрик вимовив ці слова вголос, то почув, наскільки правдиво вони звучали. Так усе й було.

Еріка витріщилася на нього.

— Жартуєш! І скажи лишень, що я весь цей час не знаходила собі місця, що ти ані краплі не цікавишся мною, щоб дізнатися, що мені варто було лише підступити на крок ближче?

Її голос був жартівливим, але Патрик відчув, що його слова дійсно її вразили.

— Ні, не те щоб я жив у целібаті або як відлюдник у пустелі. Певна річ, я закохувався за цей час. У Карін, наприклад. Але ти завжди була особливою. Я постійно відчував щось незвичайне, коли зустрічав тебе.

Патрик стиснув руку в кулак і притулив її до серця. Еріка взяла її, поцілувала й притиснула до своєї щоки. Цим жестом вона сказала йому все.

Цей ранок вони присвятили знайомству одне з одним. Відповіді Патрика на її запитання про хобі викликали в Еріки особливі емоції.

— Ні-і-і-і. Тільки не ще один спортивний фанат! Чому?.. Чому я не можу знайти чоловіка, достатньо розумного, щоб уторопати, що нормально ганятися за м'ячем лише тоді, коли тобі п'ять?! Або який принаймні міг би поставити собі запитання: яка ж користь людству від того, що хтось подолає планку на висоті двох метрів?

— Два сорок п'ять.

— Що «два сорок п'ять»? — запитала Еріка монотонним голосом, натякаючи на те, що їй не надто цікава відповідь.

— Рекордсмен світу, Хав'єр Сотомайор, встановив рекорд, стрибнувши на два метри сорок п'ять сантиметрів. Жінки стрибають приблизно на висоту два метри.

— Ну то й що?

Еріка спідлоба поглянула на Патрика.

— Ти маєш телеканал «Євроспорт»?

— Єге ж.

— А «Канал +»? Не для фільмів, а для спортивних програм?

— Єге ж.

— І «ТБ-1000» для цього ж?

— Авжеж. Але якщо казати правду, то «ТБ-1000» у мене з двох причин.

Еріка зніяковіло всміхнулася.

— Я щось забула?

— Та-ак, «ТБ-3» часто транслює спортивні чемпіонати.

— Маю сказати, що мій спортивний радар дуже добре функціонує. Цього тижня я провела один неймовірно сумний вечір у мого друга Дана за переглядом чемпіонату з хокею. Олімпійські ігри. Я справді не розумію, як комусь це може подобатися — дивитися на чоловіків у роздутій формі, які ганяють за якоюсь чорною штуkenцією?

— У будь-якому разі це веселіше й продуктивніше, аніж цілими днями ходити на шопінг.

У відповідь на такий невмотивований напад на її найбільше захоплення Еріка скривилася. Раптом вона побачила, що очі Патрика заблищали.

— Дідько.

Він випрямився на ліжку.

— Перепрошую?

— Чорт забирай. Дідько.

Еріка витріщилася на нього.

— Як у біса я міг це пропустити?

Він кілька разів ударив себе кулаком.

— Агов, я тут! Поясни мені, що ти маєш на увазі?

Еріка демонстративно помахала руками перед його обличчям. Патрик на мить заглибився у свої думки, а коли помітив її рухи, то підвівся з ліжка, зістрибнув на підлогу й, голий, як немовля, побіг сходами. Невдовзі він повернувся з кількома газетами в руці, сів на ліжку й затято почав їх гортати. Еріка здалася й захоплено спостерігала за ним.

— Ага, от що! — тріумфально вигукнув Патрик. — Яке щастя, що ти не викинула свої старі телепрограми.

Він помахав газетою.

— Швеція — Канада.

Еріка досі мовчала й спантеличено звела брови.

Патрик розчаровано почав пояснювати.

— Швеція перемогла Канаду в матчі на Олімпійських іграх. У п'ятницю, двадцять п'ятого січня. ТБ-4.

Еріка знову запитливо поглянула на Патрика, і він зітхнув.

— Усі звичайні програми було скасовано через цей матч. Андерс того вечора не міг повернутися додому тоді, коли починалися «Інші світи», тому що їх скасували. Розумієш?

Нарешті Еріка второпала, що саме Патрик мав на увазі. Тепер в Андерса немає алібі. Та навіть якби він мав залізне алібі, то поліції складно було б пройти повз нього. Тепер завдяки цій інформації вони мають право знову його заарештувати. Патрик задоволено кивнув, побачивши, що Еріка зрозуміла.

— Але ж ти не віриш у те, що Андерс — убивця?

— Ні, не вірю. Але інколи я також можу помилятися, навіть коли мені здається, що в це важко повірити. — Він підморгнув одним оком. — Але я можу присягтися, що Андерс знає набагато більше, ніж розповів. Тепер ми маємо змогу дужче піднатиснути на нього.

Патрик почав бігати спальнею й шукати свій одяг, що був розкиданий повсюдно. Але найбільш тривожним виявилось те, що він помітив, що на ньому досі є шкарпетки. Поспішно натягнувши на себе штани, він сподівався, що Еріка не помітила їх раніше, у миті пристрасті. Складно скидатися на бога сексуальності, коли на тобі товсті шкарпетки з написом «Танумгедський спортивний клуб».

Раптом Патрик зрозумів, що запізнюється, і швиденько вдягнувся. Перша спроба застібнути сорочку зазнала поразки, і він вилаявся, коли на останньому гудзику помітив, що треба починати спочатку. Патрик розумів, як смішно дивитися на нього збоку. Він сів на краєчок ліжка, узяв Еріку за руку й подивився їй в очі.

— Мені шкода, що я так утікаю, але я справді мушу бігти. Хочу лише, щоб ти знала, що це була найдивовижніша ніч у моєму житті і я вже не можу дочекатися нашої наступної зустрічі. Ти хочеш, щоб ми побачилися знову?

Те, що відбулося між ними, досі здавалося чимось тендітним і ранимим. І Патрик затамував подих в очікуванні відповіді. Вона лише кивнула.

— Тож я забіжу до тебе, щойно впраюся з роботою, гаразд?

Еріка знову кивнула у відповідь. Він нахилився й поцілував її.

Коли Патрик вийшов у двері спальні, Еріка сіла на ліжку й закуталася в ковдру. Крізь маленьке кругле віконечко в похилій стелі світило сонце й створювало ілюзію німба над її світлим волоссям. Це найгарніше, що він коли-небудь бачив.

Сніг танув і просочувався крізь його мокасини. Взуття радше було підходящим для літньої погоди, але алкоголь завжди здавався йому ефективним способом побороти холод, тому він ніколи не сумнівався, коли перед ним поставав вибір, що купити — пару зимових чобіт чи літр горілки.

Повітря було таким чистим і ясним, що Бенгта Ларссона охопило почуття, якого він ніколи раніше не відчував. Воно тривожило його, і водночас від нього віяло свободою, і Бенгт ніяк не міг зрозуміти, що ж цього звичайного ранку могло породити це незвичайне відчуття. Він зупинився й із заплющеними очима вдихнув ранкове повітря. Подумати лише: якби його життя завжди було сповнене таких ранків.

Це роздоріжжя було йому добре знайомим. Він достеменно знав, якого саме дня його життя зробило нещасливий поворот. Він міг навіть назвати точну годину. Насправді він пам'ятав усе. Хоча в його житті ніколи не було жорстокості, бідності, голоду або браку уваги, єдине, на що можна було скажитися, — це власна дурнуватість і надто велика віра у свою унікальність та перевагу над іншими. Звісно ж, тут не обійшлося й без дівчини.

Тоді йому було сімнадцять років, і найважливіше місце в його житті посідали дівчата. Але ця дівчина була особливою. Мауд зі своїм розкішним білявим волоссям та удаваною скромністю грала на його емоції, як на добре налаштованій скрипці. «Любий Бенгте, мені лише потрібно придбати...», «Любий Бенгте, ти не міг би купити мені...». Вона завжди тримала його під каблуком, і він покірно крокував за нею. Їй постійно було замало. Він заощаджував усі зароблені гроші й купував їй розкішний одяг, парфуми — усе, чого вона бажала. Але щойно вона одержувала те, про що благала, відразу ж відкидала все вбік і благала про іншу річ, запевняючи, що лише це зробить її щасливою.

Мауд завдала йому болю, і він сам не помітив, як колесо почало набирати несамовитої швидкості, допоки він сам не перестав помічати, де був верх, а де — низ. Коли йому виповнилося вісімнадцять років, Мауд вирішила, що їздитиме з ним не інакше, як на «Кадиллак Конвертейбл». Цей автомобіль коштував більше за його річну зарплату, і Бенгт не спав ночами, обдумуючи, де йому дістати такі гроші. Поки він страждав, Мауд надула губки й чітко йому натякнула, що, якщо він не придбає авто, то вона знайде когось іншого, хто піклуватиметься про неї так, як вона на це заслуговує. Його безсонні ночі стали ще жахливішими через ревності, і він не витримав.

Десятого вересня 1954 року о 14:00, озброєний старим армійським пістолетом, який його батько всі ці роки зберігав удома, і з маскою на обличчі він зайшов до Танумсгедського банку. Однак усе пішло шкереберть. Певна річ, працівники банку одразу ж покидали до його сумки пачки грошей, але їх виявилось не так багато, як він очікував. Та один із клієнтів банку, батько його колишнього однокласника, упізнав Бенгта, хоча той і був у масці. За годину до Бенгта прибула поліція й знайшла під ліжком у його кімнаті сумку з грошима. Вираз обличчя матері закарбувався в його пам'яті назавжди. З дня її смерті минуло вже багато років, але її очі досі переслідували його, коли алкоголь затуманював свідомість.

Трирічне ув'язнення вбило всі надії на майбутнє. Коли Бенгта звільнили, Мауд безслідно зникла. Він не знав, куди саме, та й особливо не переймався цим. Усі його давні друзі вже мали надійну роботу та сім'ю, і їм не надто кортіло з ним зв'язуватися. Поки Бенгт сидів за ґратами, з батьком трапився нещасний випадок, і той загинув. Тож Бенгт переїхав до матері. Без копійки в кишені, він намагався знайти роботу, однак усюди відмовляли. Єдине, що змушувало його шукати майбутнє на дні пляшки, — це зневажливі погляди, які переслідували його на кожному кроці.

Людині, яка виросла в спокійному маленькому містечку, де всі вітаються, коли зустрічають одне одного, ігнорування здавалося так само болісним, як і фізичне покарання. Він думав

переїхати з Ф'єлльбакки, але куди міг податися? Легше було просто залишитися вдома та шукати втіхи на дні пляшки.

Вони з Андерсом швидко знайшли одне одного. «Два бідні дурні», — постійно називали вони себе й гірко сміялися. Бенгт відчував майже батьківську любов до Андерса й більше хвилювався про його долю, аніж про власну. Його часто охоплювало бажання зробити бодай щось, щоб змінити життя Андерса, але оскільки він сам не міг звільнитися з обіймів алкоголю, то знав, що такої вибагливої коханки, як і Мауд, позбутися майже неможливо. Вона багато потребувала, а натомість нічого не давала, тож єдине, що вони могли подарувати одне одному, — втіха та компанія.

Дорога до під'їзду Андерса ретельно розчищена й посипана піском, тож Бенгтові не довелося оберегати пляшку, що лежала у внутрішній кишені його куртки, як це траплялося холодними зимами, коли блискуча крига сягала аж до сходів.

Два поверхи до квартири Андерса здавалися йому випробуванням, адже ліфта в будинку не було. Він зупинявся кілька разів, аби перепочити, і для бадьорості дозволив собі зробити кілька ковтків із пляшки. Коли Бенгт нарешті дістався до дверей Андерса, то його мучила сильна задишка. Він притулювся до поштової скриньки біля дверей, постояв трохи й зайшов у двері, які Андерс ніколи не зачиняв.

У квартирі було тихо. Може, Андерс не вдома? Якби він напився й влігся спати, то його важке дихання й похрюпування чулося б навіть у коридорі. Бенгт заглянув до кухні. Нікого, окрім звичайних бактерій. Двері у ванну були трохи прочинені, але й там ані тіні. Коли він пішов далі, то йому вмить здалося, що серце ось-ось вискочить із грудей. Побачене у вітальні змусило його залякнутися на місці. Пляшка, яку він тримав у руці, випала й гучно вдарилася об підлогу.

Найперше, що він побачив, — оголені ноги, які звисали над підлогою й злегка колихалися, наче гойдалка. Андерс був вдягнений лише в штани. Голова похилена, а обличчя набрякле й позбавлене кольору. Язик здавався завеликим проти вуст, з яких він стирчав. Найжахливіше видовище, яке Бенгт коли-

небудь бачив. Він підняв із підлоги пляшку, позадкував і виїшов із квартири. Його охопили шок і суцільна спустошеність. Він втратив єдине, що в нього залишалося. Беніт сів на порозі квартири Андерса, притулив пляшку до вуст і заплакав.

Патрик сумнівався, що зараз рівень алкоголю в його крові не перевищує допустиму норму. Та сьогодні змусив себе змиритися з цим. Аби почуватися в безпеці, він їхав трохи повільніше, ніж зазвичай. Однією рукою тримав кермо, а другою шукав потрібні номери в телефонній книзі. Та навряд чи це робило його подорож бодай трохи безпечнішою.

Спочатку він зателефонував до «ТБ-4», де підтвердили, що «Інші світи» справді були вилучені з програми тієї п'ятниці, двадцять п'ятого січня, бо тоді транслювали хокейний матч. Опісля він зателефонував Мельбергові, який навдивовижу зрадив новині про те, що алібі Андерса не підтвердилося, і наполягав на негайному арешті підозрюваного. Після третьої розмови він іще більше запевнився в правильності своїх дій і поїхав у напрямку багатопверхівки, у якій жив Андерс. Напевно, Єнні Росен просто переплутала дні. Зі свідками таке трапляється часто.

Незважаючи на несподіваний поворот у справі, Патрик однаково не міг зосередитися на роботі. Його думки постійно поверталися до Еріки та подій цієї ночі. Він упіймав себе на тому, що його обличчя засяяло якоюсь дурнуватою усмішкою, а пальці ритмічно вистукували якусь мелодію. Він перемкнув радіо на станцію з ретро-музикою й почув пісню Арети Франклін «Респект». Ця радісна пісня якнайкраще відповідала його настрою, і Патрик додав гучності. Коли доходило до приспіву, він підспівував на весь голос і танцював, наскільки йому це вдавалося, навсидячки. Йому самому здавалося, що він чудово співає, аж раптом радіо затихло, і Патрик почув лише власне виття «Р.Е.С.П.Е.К.Т». Барабанні перетинки ось-ось луснуть.

Уся ніч скидалася на сон, але причиною цьому було не вино, а туманна завіса почуттів — кохання та еротики, що оповила їх.

Патрик змушений був відпустити думки про ніч, коли заїхав на стоянку перед багатоповерхівкою. Підсилення приїхало навдивовижу швидко. Мабуть, вони були десь поруч. Він побачив два поліцейські автомобілі з увімкненим світловим сигналом і злегка зморщив лоба. Напевно, вони переплутали накази. Він просив про один автомобіль, а не про два. Коли підійшов ближче, то побачив, що за поліцейськими автомобілями стояла карета швидкої допомоги. Щось пішло не так.

Він упізнав Лену, біляву колегу з Уддевалли, і підійшов до неї. Вона комусь телефонувала, але коли він наблизився, то почув, що вона завершує розмову. Лена вимкнула телефон і поклала його в чохол, пристебнутий до ремня.

— Привіт, Патрику.

— Привіт, Лено. Що трапилося?

— Один алкоголік знайшов Андерса Нільссона. Його повісили у власній квартирі.

Вони кивнула в бік під'їзду. Патрикові стало зле.

— Але ж ви нічого не чіпали, чи не так?

— Ні. За кого ти нас маєш? Я щойно розмовляла з відділом в Уддеваллі, і вони відправили до нас команду експертів для огляду місця вбивства. Ми ось розмовляли з Мельбергом, і я подумала, що ти приїхав, бо він зателефонував тобі.

— Ні, я їхав сюди, щоб знову заарештувати Андерса.

— Але я чула, що він мав алібі. Чи не так?

— Так, ми думали, що це так, але це не підтвердилося, тому ми хотіли знову його затримати.

— Дідько. Як гадаєш, що вся ця чортівня значить? Імовірність того, що у Ф'єлльбацці раптом з'явилися два вбивці, дуже маленька. Тому, мабуть, Андерса вбила та сама людина, яка позбавила життя й Александру Війкнер. Ви взагалі маєте ще якихось підозрюваних, окрім Андерса?

Патрик зніяковів. Ця справа дійсно набирала нових обертів, однак він поки не був готовий визнати, що Андерса й Алекс убила одна людина. Звісно ж, з погляду статистики майже неможливо, щоб за десятиліття тут не було жодного злочину,

а тут раптом з'явилося двоє різних убивць. Але зараз він був не готовий виключати навіть неможливе.

— Ми можемо піднятися до квартири? Я хочу її оглянути. Чи не могла б ти мені розповісти все, що тобі відомо? Наприклад, як і коли вас сповістили про це?

Лена обігнала Патрика й першою відчинила двері під'їзду.

— Ну, як я вже сказала, його знайшов алкоголік Бенгт Ларссон. Зранку він зайшов до Андерса, щоб випити горілки. Він щоранку гостював в Андерса, і сьогоднішній день не став винятком. Коли він зайшов до квартири, то побачив Андерса, який висів на мотузці, прикріпленій до гачка для люстри у вітальні.

— Він одразу ж викликав поліцію?

— Насправді ні. Він сидів біля квартири й запивав своє горе пляшкою горілки «Exploger». Невдовзі на сходовий майданчик вийшов сусід і запитав у Бенгта, що трапилося. Коли Бенгт розповів йому, то той негайно зателефонував нам. Бенгт Ларссон був занадто п'яний, щоб розповісти всі подробиці, тож я направила його до витверезника.

Патрик подумки метикував про те, чому Мельберг не зателефонував йому й не сповістив про вбивство Андерса. Та незабаром відмовився від непотрібних роздумів і вдовольнився поясненням, що дії комісара найчастіше не мають жодних логічних обґрунтувань.

Перестрибуючи через дві сходинки, Патрик швидко наздогнав Лену. Двері квартири на третьому поверсі були відчинені, і Патрик побачив людей, які там копошилися. Єнні з Максом на руках стояла біля дверей своєї квартири. Коли Патрик підійшов до них, Макс захоплено помахав йому своїми маленькими товстенькими ручками й усміхнувся беззубим ротиком.

— Що там трапилося?

Єнні міцніше обхопила Макса, який чимдуж намагався звільнитися з її рук.

— Ми поки не знаємо. Андерс Нільссон убитий — це все, що нам відомо. Ви чули або бачили щось незвичне?

— Ні, я не пригадую нічого такого. Спочатку я почула, як сусід почав розмовляти з кимось на сходовому майданчику,

а опісля прибули поліція й швидка допомога. І почалася метушня.

— Рано-вранці чи вночі ви теж не чули нічого дивного? — Патрик не здавався.

— Ні, нічого.

Зрештою він зрозумів, що навряд чи зможе довідатися від неї більше.

— Гарзд. Дякую за допомогу, Єнні.

Він усміхнувся Максові, який відразу ж схопив Патрика за палець і залився радісним сміхом. Патрик мимохіть звільнив палець і повільно позадкував до квартири Андерса, продовжуючи махати Максові.

Лена стояла біля дверей квартири Андерса й глузливо посміхалася.

— Що, скучили одне за одним?

Патрик відчув, що заливається рум'янцем, і Лена посмінулася ще дужче. Він щось пробелькотів у відповідь. Лена першою зайшла до квартири й промовила через плече:

— І знай: я незаміжня, і мій біологічний годинник цокає так гучно, що вночі мені ледве вдається заснути.

Хоча Патрик знав, що вона жартує й це її звичайний спосіб фліртувати, він однаково почервонів іще більше. Патрик стримався від відповіді, а коли вони зайшли до квартири Андерса, приводи для усмішок у них обох зникли.

Хтось зняв тіло Андерса й поклав його на підлогу у вітальні. Прямо над тілом висів гачок із прикріпленим до нього одним кінцем мотузки завдовжки близько десяти сантиметрів, тоді як другий кінець обплітав шию Андерса. На його шиї Патрик побачив глибоку яскраво-червону рану в місці, де мотузка впилася в шкіру. Дивитися на неприродний колір облич жертв завжди було нестерпно: від удушення вони мали дуже моторошний вигляд і набували неприємного синьо-фіолетового забарвлення. Товстий набряклий язик, що стирчав між губами, також був типовим для жертв, яких повісили або задушили. Хоча досвід Патрика в розкритті вбивств був дуже скромним, щороку поліції доводилося не раз мати справу із самогубства-

ми, і сам Патрик за всю свою кар'єру став свідком трьох таких випадків.

Коли Патрик оглянув вітальню, то помітив одну річ, що відкидала можливість самогубства. Андерс аж ніяк не міг забратися так високо й просунути голову в петлю, адже поблизу не було жодного стільчика чи столу. Андерс просто висів посеред кімнати, наче моторошний мобільник.

Патрик обережно обійшов з усіх боків тіло Андерса. Очі того були розплющеними й непорушно дивилися в стелю. Патрикові кортіло підійти ближче й закрити очі померлого, але він знав, що до прибуття експертів ніхто не має права чіпати тіло. Якщо казати щиро, то, за правилами, ніхто й не повинен був знімати його до приїзду експертів. Подивившись у витріщені очі Андерса, Патрик відчув, як його проймає дроз. Здавалося, наче очі мерця переслідують його.

Патрик помітив, що на стінах не залишилося жодної картини. На їхньому місці тепер була суцільна порожнеча. Та загалом кімната здавалася так само засміченою, як і тоді, коли Патрик завітав сюди вперше. Однак тоді її прикрашали картини, які надавали квартирі Андерса певного декадентського духу завдяки різкому контрасту бруду й краси. Тепер тут було лише брудно й гидко.

Лена безперервно комусь телефонувала. Вона відповідала короткими та нескладними фразами, аж раптом захлопнула свій маленький «Ерікссон» і повернулася до Патрика.

— Я отримала підтвердження, що незабаром приїдуть експерти для вивчення місця злочину. Вони вже виїжджають із Гетеборґа. Тож зараз ми не маємо нічого чіпати. Пропоную зачекати надворі.

Вони вийшли на сходовий майданчик, і Лена обережно зачинила двері ключем, що стирчав із внутрішнього боку. Коли вони вийшли з під'їзду, мороз пробирав аж до самісіньких кісток, і вони почали тупцювати з ноги на ногу, аби зігрітися.

— Де подівся Янне?

— Він сьогодні ваббає.

— Ваббає?

Патрик спантеличено подивився на неї.

— Доглядає за хворою дитиною. VAB¹. Поблизу нікого не виявилось, тож мені довелося їхати на виклик самій.

Патрик неухважно кивнув. Він мав погодитися з Леною. Зараз усе вказувало на те, що вони шукали одного й того самого вбивцю. Поспішні висновки — найприкріша помилка в роботі поліцейського, однак шансів обмаль, що в такому маленькому містечку раптом з'явилось два вбивці. А якщо згадати про тісний зв'язок між двома жертвами, то шанси зменшувалися ще більше.

Вони припускали, що експерти приїдуть щонайменше за півтори години, а то й за дві. Аби хоч трохи вберегтися від холоду, сіли в автомобіль Патрика й увімкнули обігрівач. Понад годину Патрик і Лена сиділи в тиші та слухали поп-музику, що лунала на радіо й контрастувала з таким тривалим очікуванням. За годину та сорок хвилин на стоянку заїхали два поліцейські автомобілі, і вони вийшли, аби зустріти колег.

— Яне, любий, хіба ми не можемо придбати власний будинок? Я чула, що зараз продають один із будинків біля Бадгольмену. Може, поїдемо й подивимося на нього? Звідти найдивовижніший краєвид, та й поруч є місце для човнів. Будь ласочка!

Істеричний голос Ліси його дратував. Останнім часом його роздратованість не знала меж. Витерпіти шлюб із Лісою було б значно легше, якби вона заткнула пельку та красувалася мовчки. Тепер ані її пишні груди, ані кругленькі сідниці не справляли на нього такого враження, як колись. Вона тільки те й робила, що постійно скиглила, і він із гіркотою на серці подумав: невже одружився лише заради того, щоби щодня вислуховувати її нескінченне ниття.

Ліса працювала офіціанткою в «Червоній змії» в Греббестаді, коли він уперше її закріпив. Майже всі хлопці ковтали слину, коли бачили її пишні груди та довгі стрункі ноги. Тоді Ян пообіцяв собі, що вона належатиме тільки йому. Він завжди

¹ Абrevіатурна назва однієї з хвороб шкіри.

отримував те, чого хотів, і Ліса не мала стати винятком. Він не вирізнявся надзвичайною вродою, але все саме собою вирішилося, коли він представився Яном Лоренсом. Щойно жінки чули його прізвище, їхні обличчя починали сяяти й двері до їхнього серця відчинялися.

Він був одержимий тілом Ліси. Не годен насититися нею, Ян заплющував очі на всі її поодинокі коментарі, які вона видавала своїм скрипучим голосом. Коли він ішов із нею під руку, постійно ловив заздрісні погляди інших чоловіків, і це додавало її привабливості нового відтінку. Спершу її маленькі натяки на те, що настав час зробити її порядною жінкою, зазнали поразки. Якщо казати щиро, її дурнуватість почала виходити за межі її привабливості, однак уже незабаром він погодився на шлюб. На цей остаточний вибір вплинуло передусім сильне протистояння з Неллі. Вона ненавиділа Лісу з першої хвилини, відколи її побачила, і користалася кожною нагодою нагадати про це. Тоді Яном керувало дитяче прагнення діяти наперекір словам матері, та зараз він проклинав власну дурість.

Ліса лежала гола на животі на великому двоспальному ліжку. Вона надула губи й якнайдужче намагалася звабити Яна, якому, на її жаль, було вже однаково. Він знав, що вона чекає на відповідь.

— Ти знаєш, що ми не можемо переїхати від матері. Вона хвора, тому сама аж ніяк не впорається з таким великим будинком.

Він став спиною до Ліси й почав зав'язувати біля великого дзеркала краватку. У ньому він побачив, як вона роздратовано наморщила лоба. Йї це не личило.

— Коли ця стара карга нарешті набереється розуму й знайде собі якийсь інший чудовий будиночок? Вона коли-небудь дасть нам спокій? Хіба не можна зрозуміти, що ми маємо право на власне життя?! Набридло вже щодня доглядати за цією старою. І що їй за насолода сидіти на купі грошей? Ладна заприсягтися, що вона втішається, коли ми принижуємося й збираємо останні крихти з її столу. Хіба ти мало робиш для неї? До ночі працюєш на фабриці, а решту часу няньчишся з нею,

немов із дитиною. Ця відьма могла б подякувати нам за все це й віддати найкращу кімнату. Та де ж там! Ми тулимося в підвалі, доки вона шикує у своїх салонах.

Ян обернувся й холодно подивився на дружину.

— Хіба я не просив тебе не говорити про мою матір у такому тоні?!

— Твою матір, — презирливо фиркнула Ліса. — Яне, ти сам хоч бачиш, що вона не вважає тебе за сина? Ти ніколи не станеш для неї кимось більшим, як бідне дитяtko, яке вона прихистила задля благодійності. Якби її любий Нільс не зник, то тебе рано чи пізно виперли б звідси. Ти лише іграшка, Яне. Хто б іще погодився працювати на її фабриці з ранку до ночі за півдарма? Єдине, що ти маєш, — це обіцянка, що, коли вона нарешті здохне, тобі дістануться всі гроші. По-перше, ця відьма доживе щонайменше до ста років, а по-друге, вона точно за нашою спиною вже заповіла гроші якомусь притулку для бездомних тварин. Яне, інколи ти такий дурний.

Ліса перевернулася на спину й узялася розглядати свій манікюр. Ян спокійно підійшов до ліжка, сів навпочіпки й почав намотувати на свій палець пасмо її довгого білявого волосся, що звисало з ліжка, аж доки Ліса не скривилася від болю. Він нахилився до неї так близько, що почув її важке дихання, і тихо промовив:

— Ніколи не називай мене дурним, чуєш? Ніколи. І повір мені, одного дня всі гроші стануть моїми. Та я не впевнений, чи ти затримаєшся тут так надовго, щоб насолодитися ними.

Він смакував тим, як у її очах запалюється страх. Ян вважав її дурною, але водночас дуже хитрою, і навіть зараз примітивний розум підказував їй, що варто змінювати тактику. Ліса розкинулася на ліжку, закопилила губи й поклала руки на груди. Вона провела пальцями навколо сосків, аж доки вони не затверділи, і ласкаво промовила:

— Вибач, Яне, я повелася по-дурному. Ти знаєш мене. Я спочатку кажу, а потім думаю. Можна я компенсую тобі це?

Вона звабливо посмоктала вказівний палець і повільно опустила руку донизу.

У кліп ока Ян відчув, що його тіло самохіть зреагувало на такі дії, і вирішив, що бодай для чогось Ліса може згодитися. Він знову розв'язав краватку.

Мельберг удавав, що вдумливо щось пише. Він майстерно прикидався, наче не помічає незадоволені обличчя присутніх, які зібралися в його кабінеті. Сьогодні, аби врзноманітнити своє повсякдення, він одягнув костюм, що був йому замалим щонайменше на один розмір. Однак сам він ставив на карб хімчистку: мовляв, його костюм попрали в надто гарячій воді, і той зсівся. Мельберг був твердо переконаний, що з часів юнацтва не набрав жодного зайвого грама, а тому вважав, що купування нового костюма — це лише витрата грошей. Та і якісних речей уже не знайдеш. Він ні при чому, що ці недотепи в хімчистці не вміють належно виконувати свою роботу.

Мельберг відкашлявся. Шурхіт і балачки затихли, і всі подивилися на комісара, який сидів на своєму робочому місці. Стільці зібрали з усієї дільниці й півколом поставили перед його письмовим столом. Мельберг мовчки кинув незадоволений погляд на своїх підлеглих. Цю мить він волів розтягнути на вічність. Подивившись на Патрика, Мельберг наморщив лоба: цей хлопчина мав дуже виснажений і розбитий вигляд. Звісно, у свій вільний час працівники могли робити все, що їм заманеться, але зараз лише середина тижня, і треба знати міру в гулянках та алкоголі. Та сам він зовсім забув, як учора видудлив цілу пляшку. Він обов'язково ще поговорить із Патриком віч-на-віч, бо годі вже зловживати алкоголем.

— Як ви всі знаєте, у Ф'єлльбацці трапилося ще одне вбивство. Малоїмовірно, що ми маємо двох убивць, тому я гадаю, що ми можемо стверджувати, що Александру Війкнер та Андерса Нільссона вбила та сама людина.

Мельберг насолоджувався власним голосом і переможно поглянув на присутніх. Це його козир. Він природжений оратор.

Мельберг знову промовив:

— Андерса Нільссона сьогодні зранку знайшов Бенгт Ларссон, його друг-п'яниця. Андерса повісили, і експерти з Гетеборга

припускають, що він висів щонайменше відучора. Доки нам не нададуть нової інформації, маємо зважати на цю гіпотезу.

Він полюбляв те відчуття, з яким промовляв слово «гіпотеза». Людей перед ним було не дуже багато, але в його уяві вони подвоювалися. Їхня цікавість зростала, і всі вони чекали на його слова. Комісар задоволено оглянувся. Анніка зятято щось друкувала на ноутбучі, посунувши свої окуляри на кінчик носа. Її пишні груди добре підкреслював жовтий піджак, до якого пасувала чудова спідниця. Мельберг підморгнув їй. Цього поки досить. Найголовніше — не залякати її. Поруч з Аннікою сидів Патрик, який, здавалося, ось-ось засне. Його повіки були важкими, а очі — дуже червоними. Мельберг негайно поговорить із ним, щойно матиме слухну нагоду. Певна річ, він має право вимагати від своїх підлеглих належних манер.

Окрім Патрика й Анніки, перед Мельбергом сиділо ще трое працівників дільниці. Йоста Флюгаре був найстаршим серед них і якнайстаранніше намагався не обтяжувати себе роботою, бо вже за кілька років на нього чекала довгождана пенсія. Тоді він зможе присвятити весь свій час улюбленому хобі — гольфу. Йоста захопився цією грою років десять тому, коли його дружина померла від раку, а кожні вихідні почали здаватися нестерпно довгими та самотніми. Незабаром спорт став для нього сенсом життя, а робота, яка взагалі ніколи не здавалася йому надто цікавою, сьогодні поставала єдиною перешкодою з ранку до вечора грати в гольф.

Зі своєї жалюгідної зарплати Йості вдалося відкласти гроші на будиночок на іспанському узбережжі. Тож незабаром він зможе грати влітку в гольф у Швеції, а в інші пори року жити в Іспанії. Але цього разу Йоста мав зізнатися, що вбивство його неабияк зацікавило. Звичайно, не так, щоб він викладався на сто відсотків, але, зважаючи на пору року, досить сильно.

Біля нього сидів наймолодший працівник дільниці — Мартін Молін. Цей хлопчина пробуджував в усіх колег батьківські почуття, і вони намагалися потайки допомагати йому з роботою. Хоч і робили це часто, він ніколи не помічав. Вони до ручали йому лише такі завдання, з якими могла б упоратися

навіть дитина, а опісля редагували його звіти до того, як ті потрапляли на стіл Мельберга.

Він закінчив школу поліції лише рік тому. І всі дивувалися, як, по-перше, йому вдалося скласти всі вступні іспити й потрапити туди, а по-друге, упоратися з навчанням і закінчити школу. Але Мартін був дуже доброю та щирою людиною, і, попри наївність, яка суперечила якостям поліцейського, усі вони дійшли згоди, що тут, у Танумсгеде, він не нашкодить, а тому повсякчас допомагали впоратися з усіма труднощами. Анніка взяла його під особисту опіку та іншим на диво показувала свої почуття спонтанно, обіймаючи Мартіна, як ведмедичка обіймає своє дитинча.

Його яскраво-руде волосся й ластовиння могли прирівнятися за кольором хіба що до червонуватого відтінку обличчя. Мартін обожнював Анніку й вечорами часто полюбляв заходити до неї в гості, аби попросити поради у хвилини чергового нещасного кохання. Його наївність і доброта немов магнітом притягували корисливих дівчат. Однак Анніка завжди була рада вислухати Мартіна, зібрати до купи рештки його впевненості в собі, а потім знову відпустити у світ із надією, що одного дня він зустрине дівчину, яка помітить за його веснянкуватою зовнішністю добре серце.

Останній працівник у їхній дільниці був також найменш популярним. Ернст Люндгрєн — корислива людина, яка не проминала жодної доброї нагоди нажитися за рахунок інших. Ніхто й не дивувався тому, що він досі неодружений. Ернст не був вродливим, та хоч чоловікам із менш привабливою зовнішністю вдавалося знайти свою другу половинку завдяки чудовому характеру, Ернстові бракувало й цього. Тому він досі жив зі своєю пристаркуватою матір'ю в сільському будинку на півдні від Танумсгеде. Пліткували, що його батько, якого всі знали як агресивного п'яницю, упав із сінювалу на вила. Казали, що до цього доклала рук його дружина. Але це сталося багато років тому, і плітки не вщухали тільки тому, що тем для чуток у цій місцевості було не так багато. Зрештою, правдивим було те, що лише мати любила Ернста таким, яким він

був: з кривими зубами, настовбурченими вухами, розпатланим волоссям, холеричним типом темпераменту й завищеною самоощінкою. Зараз Ернст утупив очі в Мельберга, немов слова комісара перетворювалися на перлини, і роздратовано робив зауваження тим, хто видав бодай один звук, що міг відволікти його від такої насолоди. Тепер він підняв руку, як школяр, і запитав:

— Звідки ми знаємо? Може, Андерса вбив той його друг-п'яниця, а потім удав, наче знайшов його?!

Мельберг задоволено кивнув у бік Ернста Люндгрена.

— Дуже влучне запитання, Ернсте! Чудово. Як я вже зауважив, ми спираємося на те, що Андерса й Александру вбила одна людина. Але про всяк випадок перевірте вчорашнє алібі Бенгта Ларссона.

Мельберг показав олівцем на Ернста Люндгрена, а потім кинув погляд на інших працівників.

— Ось такий підхід нам потрібен, щоб розкрити цю справу. Сподіваюся, ви візьмете приклад з Ернста. Вам усім іще далеко до його рівня.

Ернст зніяковіло потупив очі, але, щойно Мельберг відволікся, він не стримався й кинув тріумфальний погляд на своїх колег. Анніка щось пробелькотіла, удаючи, що не помічає суворого погляду Люндгрена.

— Так, про що ж я?

Мельберг ухопився великими пальцями за підтяжки під піджаком і повернувся на стільці, щоб повернутися до дошки позаду, на якій висіли світлини в справі Александри Війкнер. Тепер поруч висіла й друга дошка з фотографією Андерса, зроблена до того, як карета швидкої допомоги забрала його тіло.

— Що ж ми маємо зараз? Учора Андерса Нільссона знайшли вбитим, і, за попередніми висновками, убивство сталося вчора зранку. Його повісила одна людина чи кілька осіб, найімовірніше, усе ж таки кілька, бо для того, щоб підняти здоровезного чоловіка так високо й прикріпити до нього мотузку, потрібна неабияка сила. Ми не знаємо, як саме вони це зробили. Немає нічого, що вказувало б на насильницькі дії. На

тілі Андерса немає навіть жодних синців. Як я вже зауважив, це лише попередні висновки — більш докладну інформацію ми дізнаємося після розтину тіла.

Патрик помахав своєю ручкою.

— Як швидко нам нададуть докладну інформацію?

— У наших колег зараз дуже багато роботи, тому, на жаль, я не можу точно сказати, коли вони впораються.

Усі сприйняли ці слова як належне.

— Ще ми знаємо про стосунки між Андерсом Нільссоном і нашою першою жертвою — Александрою Війкнер.

Мельберг устав і показав на світліну Александри, що висіла посередині першої дошки поруч із фотографією її матері. Усі знову подумали про те, якою вродливою була Алекс. Поруч висіла світлина Алекс у ванні з блідим обличчям блакитнуватого відтінку, крижаними віями й замерзлим волоссям. Усе це мало жакливий вигляд.

— Ця незвичайна пара мала сексуальні стосунки. Це підтвердив сам Андерс, і ми маємо докази, що підкріплюють його слова. Однак ми не знаємо, як довго тривали їхні стосунки, а найголовніше — як так сталося, що вродлива заможна жінка обрала коханцем гидкого непримітного п'яницю. Тут заритий якийсь собака, я це носом відчуваю.

Мельберг кілька разів постукав вказівним пальцем по своєму набряклому носі безпросипного п'яниці.

— Мартіне, тобі завдання покопатися в цьому глибше. Передусім ти маєш навідатися до Генріка Війкнера й цього разу випитати в нього все можливе. Цей хлопчисько знає більше, ніж говорить. Я впевнений.

Мартін покірно кивнув і швидко щось записав у блокнот. Анніка подивилася на нього ніжним материнським поглядом.

— Щодо підозрюваного у вбивстві Алекс ми, на жаль, маємо починати все спочатку. Андерс бачився правильним кандидатом на цю роль, але тепер ми маємо інший поворот. Патрику, ти мусиш знову переглянути весь матеріал у справі вбивства Александри Війкнер. Перевір кожну деталь двічі. Десь має бути зачіпка, яку ми пропустили.

Мельберг почув цю репліку в одному детективному серіалі й запам'ятав, аби згодом використати за слушної нагоди.

Йоста — єдиний, кому не дісталось жодного доручення. Мельберг подивився на дошку з матеріалами справи й замислився.

— Йосто, ти маєш поговорити з родичами Александри Війкнер. Імовірно, вони досі щось приховують від нас. Розпитай про друзів і ворогів Алекс, її дитинство, характер — про все що завгодно. Поговори з батьками та її сестрою, але з кожним окремо. З власного досвіду можу сказати, що так із них можна витягнути більше інформації. Їдь разом із Мартіном Моліном, коли він вирушить до чоловіка Алекс.

Йоста відчув, як на його плечі звалився важкий тягар непосильних робочих доручень, і тяжко зітхнув. Не тому, що це відволіче його від гольфу посеред холоднючої зими, а тому що останнім часом не звик виконувати бодай якусь серйозну роботу. Йоста був справжнім митцем удавати заклопотаність, тоді як сам годинами сидів за комп'ютером і розкладав пасьянс. Саме тому необхідність показати конкретні результати неабияк його налякала. Свобода закінчилася. Імовірно, за понаднормові години їм навіть не заплатять. Він буде радий, якщо хоча б компенсують витрати на бензин.

Мельберг поплескав у долоні й почав усіх підганяти:

— Ну-ну, поспішайте. Немає часу протирати штани, якщо ми хочемо розкрити цю справу. Мені потрібно, щоб ви працювали наполегливіше, ніж будь-коли, а щодо відпочинку — ви його отримаєте лише тоді, коли розкриєте цю справу. А поки я розпоряджатимуся вашим часом. Тож гайда за роботу.

Якщо комусь і не подобалося, що його підганяють, мов маленьку дитину, то він однаково не промовив ані слова. Вони підвелися й узяли свої речі: стільчик в одну руку, блокнот — у другу. Лише Ернст Люндгрен затримався, але цього разу комісар Мельберг не був готовий вислуховувати його лестощі, тож хутко виставив за двері.

День видався дуже продуктивним. Хоч ім'я єдиного підозрюваного у вбивстві Александри Війкнер можна було викресли-

ти зі списку, два вбивства важили набагато більше, ніж одне. Якщо одне вбивство — це новина, то два — це справжня сенсація для такого маленького містечка. Якщо раніше він просто сподівався на те, що дістане квиток до Гетеборга, коли розкриє цю справу, то тепер був глибоко впевнений у тому, що після розкриття серійного вбивства вони на колінах благатимуть його повернутися.

З думкою про такі світлі перспективи Бертіль Мельберг відкинувся на стільці, потягнувся рукою до третьої шухлядки, дістав пачку тістечок «Мамс-Мамс» і з'їв одне за одним. Опісля заклав руки за голову, заплющив очі й вирішив трохи подрімати — однаково обідня перерва вже ось-ось.

Після того, як Патрик пішов, Еріка намагалася кілька годин поспати, однак усі її спроби не мали успіху. Надто багато думок сновигало в її голові, і вона лише переверталася з боку на бік. Повсякчас на її обличчі з'являлася широка усмішка. Через те, що її раптово охопило таке безмежне щастя, Еріка почувалася злодійкою. Почуття буяли всіма барвами, і вона не знала, що із собою робити. Еріка лягла на бік і заклала руки за голову.

Сьогодні все сприймалося легше: убивство Алекс, книжка, за написання якої вона ніяк не могла всістися, скорбота за батьками та продаж будинку, у якому минуло все її дитинство. Проблеми нікуди не поділися, але вперше Еріка почувалася насправді впевненою в тому, що її світ не провалився в небуття й що вона зможе впоратися з усіма труднощами, які постали на її шляху.

Подумати тільки, як усе змінилося за один день, за якісь двадцять чотири години. Учора о цій самій порі вона прокинулася з важким серцем від самотності, якої ніяк не могла позбутися. Тепер їй здавалося, наче вона досі фізично відчуває, як Патрик ласкаво торкається її шкіри. Хоча слово «фізично» було не надто влучним — занадто слабке й обмежене.

Усім своїм еством вона відчувала, що самотність змінювалася присутністю іншої людини, а тиша в спальні сповнювалася спокоєм, хоча раніше здавалася загрозливою й нескінченною.

Еріка вже скучила за Патриком і була впевнена, що, де б він не був, зараз він думає про неї.

Еріка відчувала, наче очищується від усього старого бруду. Вона чітко усвідомила, що настав час глянути у вічі тому, що хвилювало її останнім часом.

Відколи вона дізналася, хто був батьком дитини, на яку чекала Алекс, ця правда вогненними літерами викарбувалася перед її очима. Еріка не хотіла вірити в це. Вона досі не приймала її, але зараз відчула в собі сили зустрітися з правдою віч-на-віч. Вона добре знала, що має робити.

Еріка купалася в дуже гарячій воді. Перший ранок свого нового життя вона хотіла зустріти абсолютно чистою. Вона вийшла з ванної, поглянула на погоду за вікном і тепло вдягнулася. Невдовзі вона вже сиділа у своєму автомобілі й подумки благала, щоб він завівся. Їй пощастило.

Під час подорожі Еріка роздумувала про те, як ліпше розпочати розмову. Вона приготувала кілька варіантів, але один здавався гіршим від іншого, тож Еріка вирішила, що найкращий спосіб — імпровізація. Хоча в неї й не було багато доказів, інтуїція їй підказувала, що вона мала рацію. Умить їй спало на думку зателефонувати Патрикові та розповісти про свої підозри, однак вона хутко відмовилася від цієї ідеї: спершу сама має все перевірити. На кону стояло дещо дуже важливе.

Еріка швидко доїхала до місця призначення, але їй здалося, що минула вічність. Коли вона заїхала на стоянку перед готелем «Бад», Дан радісно помахав їй із човна. Вона припускала, що він має бути там. Еріка помахала йому, однак не всміхнулася у відповідь. Вона замкнула автомобіль і, засунувши руки в кишені вовняного пальта, попростувала до Дана. У цей туманний день віяло свіжою прохолодою, і Еріка глибоко вдихнула, щоб прогнати з голови залишки похмілля після вчорашнього вечора.

— Привіт, Еріко.

— Привіт.

Дан далі порався у своєму човні, але був дуже радий, що нарешті в нього з'явилася компанія. Еріка знервовано огляділася, чи немає поруч Пернілли, бо досі пам'ятала той погляд,

яким дружина Дана зустріла її минулого разу. Однак завдяки новим відкриттям зараз вона більше розуміла вчинки Пернілли.

Уперше Еріка побачила, яким гарним був старий рибацький човен, який дістався Данові від батька і яким він ніжно опікувався. Риболовля була в його крові, і найбільшим розчаруванням у житті Дана стало те, що цим промислом не забезпечиш родину. Звичайно, він мав успішну кар'єру вчителя в школі Танумсгеде, але риболовля — ось його справжнє життєве покликання. Дан усміхнено працював. Важка робота його не лякала, а зимовий холод він перемагав теплим одягом. Дан підняв важку катушку на плечі й повернувся до Еріки.

— Що за дідько?! Ти сьогодні прийшла без їжі? Боїшся, що я звикну?

З-під його в'язаної шапки стирчало пасмо світлого волосся, і Дан стояв перед нею, немов масивна колонна, що світиться на сонці. Він випромінював силу й радість, і Еріці стало мультко на душі від думки, що зараз їй доведеться покласти край його радощам. Але якщо вона цього не зробить, то це зробить хтось інший. У найгіршому випадку — поліція. Вона переконувала себе в тому, що робить це заради нього, але знала, що її саму пробирає неабияка цікавість. Вона дуже хоче дізнатися все сама. Вона має дізнатися все сама.

Дан кинув катушку на палубу й знову повернувся до Еріки, яка стояла, притулившись до релінгів. Вона вдивлялася в небокрай.

— «Я купив своє кохання за гроші, бо іншої ради не мав...» — Дан усміхнувся й додав: — «Заспівай під мелодії натягнутих струн, заспівай про кохання...»

Еріка не всміхалася.

— Густав Фредінг досі є твоїм найулюбленішим поетом?

— Він завжди був і буде таким. Школярі кажуть, що їх нудить від його творів, але, на мою думку, його віршів ніколи не буває забагато.

— Так, я досі маю збірку його поезій. Ти подарував мені її, коли ми були разом.

Еріка говорила йому в спину, бо Дан якраз повернувся, щоб перенести два мішки, що стояли біля релінгів. Вона невблаганно промовила:

— Ти завжди даруєш своїм коханим збірки Густава Фредінга?

Дан припинив поратися з мішками й різко обернувся до Еріки. Він занепокоєно поглянув на неї й сказав:

— Що ти маєш на увазі? Я подарував одну книжку тобі, а потім іще одну Перніллі, але сумніваюся, що вона коли-небудь її читала.

Еріка побачила занепокоєння в очах Дана. Вона міцно вхопилася своїми руками за релінги й рішуче подивилася йому прямо у вічі.

— А Алекс? Їй теж дістався один примірник?

Обличчя Дана вмить набуло такого самого кольору, як і сніг на крижаному морі позаду нього, але водночас Еріка помітила й полегшення, що миттю промайнуло в його очах.

— Що ти маєш на увазі? Алекс?

Дан не збирався здаватися.

— Я тобі нещодавно розповідала, що одного вечора заходила до будинку Алекс. Тоді туди завітав іще один гість, поки я там нишпорила. І цей гість цілеспрямовано попрямував до спальні та щось звідти забрав. Я спочатку не могла згадати, що саме, але коли перевірила, кому востаннє телефонувала Алекс, то побачила твій мобільний номер. Тоді я згадала, чого забракло в кімнаті після візиту незнайомця. Я маю такий самий збірник удома.

Дан мовчав, і вона промовила:

— Нескладно припустити, навіщо тобі потрібно було поцупити таку просту річ, як збірка поезій. Ти її підписав, чи не так? І цей підпис міг би виказати чоловіка, який був її коханцем.

— «З усією своєю любов'ю та пристрастю — Дан», — сентиментально продекламував він.

Тепер настала черга Дана викладати всі карти. Він різко сів на палубу й стягнув із себе шапку. Його волосся стирчало вусібіч, і він зняв рукавиці, аби пригладити руками пасма. Опісля подивився на Еріку й сказав:

— Я не хотів, щоб про це дізналися. Те, що було між нами, — це божевілля, яке не мало нічого спільного з нашим реальним життям. Ми обоє знали, що колись це має закінчитися.

— Ви мали зустрітися тієї п'ятниці, коли вона померла?

Обличчя Дана проймав дрож. Після смерті Алекс він неодноразово замислювався про те, що б могло статися, якби тоді він усе ж таки прийшов. Про те, що вона могла б бути живою.

— Так, тієї п'ятниці я мав прийти до неї ввечері. Пернілла разом із дітьми планувала поїхати в гості до своєї сестри в Мункедаль. Я сказав, що мені зле, і залишився вдома.

— Але Пернілла не поїхала, так?

Довге мовчання.

— Ні. Пернілла поїхала, а я залишився вдома. Я вимкнув мобільний, а про те, що вона ніколи не ризикнула б телефонувати на домашній телефон, знав точно. Я не пішов до неї, бо боявся. Я не наважувався дивитися їй у вічі: мені було страшно сказати, що між нами все закінчено. Хоч я й знав, що вона також усвідомлює те, що рано чи пізно це має статися, не наважувався зробити цей крок першим. Я подумав, що якщо я почну ігнорувати, то вона врешті-решт втомиться від цього й залишить мене. Типово для чоловіків, що скажеш?

Еріка знала, що найскладніша частина їхньої розмови ще попереду. Вона мала сповістити Данові про дитину. Нехай він дізнається про це від неї.

— Справа лише в тому, Дане, що вона не розуміла, що це має закінчитися. Вона бачила майбутнє у ваших стосунках. Майбутнє, у якому вона піде від Генріка, а ти залишиш Перніллу, і ви житимете разом до кінця ваших днів.

Дан тремтів від кожного її слова. Неминуче настала черга найгіршого.

— Дане, Алекс була при надії. Вона чекала дитину. Імовірно, того вечора вона збиралася розповісти тобі про це. Вона приготувала святкову вечерю й поклала до холодильника шампанське.

Дан намагався не дивитися їй в очі. Він опустив погляд додолу, але сльози швидко набігли на його очі й самохіть скочувалися

зі щік. Дан зайшовся плачем, повсякчас витираючи рукавиця-ми обличчя. Зрештою він затулив лице руками.

Еріка сіла навпочіпки біля Дана й, обійнявши його, намагалася втішити. Однак Дан умить вирвався з її обіймів, і вона зрозуміла, що зараз він намагається вирватися з пекла, яке сам собі створив. Тож вона чекала, доки він заспокоїться, і, схрестивши руки, стояла поруч. Нарешті він трохи стихився.

— Звідки ти дізналася, що вона була при надії?

Слова ледве проривалися крізь хрипкий голос Дана.

— Я була в поліції з Біргіт і Генріком, і там нам розповіли про це.

— Вони знають, що батьком дитини був не Генрік?

— Генрік знає точно, однак Біргіт — ні. Вона впевнена, що то дитина Генріка.

Він кивнув. Здавалося, що його втішає те, що батьки Алекс не знають про це.

— Як ви познайомилися?

Еріка хотіла відвернути його думки про ненароджену дитину й хоча б ненадовго дати йому перепочинок.

Він усміхнувся.

— Класика. Де сьогодні люди можуть познайомитися у Ф'єльбацці? Звісно ж, у галереї. Ми побачили одне одного в різних кутках зали, а далі немов спалах блискавки. Я ніколи не відчував такого потягу до когось іншого.

Еріка відчула слабкий присмак ревнощів. Дан розповідав далі:

— Тоді не було нічого, а за кілька тижнів вона зателефонувала мені на мобільний. І я прийшов до неї. Ось так усе й закрутилося. Украдені миті втіхи й задоволення, поки Пернілли не було у Ф'єльбацці. Щоправда, небагато ночей і вечорів ми провели разом. Частіше бачилися вдень.

— Ти не боявся, що сусіди Алекс побачать тебе біля її будинку? Ти сам знаєш, як швидко тут плетуть плітки.

— Авжеж, я задумувався про це. Я зазвичай перестрибував огорожу за її будинком і заходив через чорний вхід. Чесно кажучи, небезпека та ризик нас теж неабияк захоплювали.

— Але ти розумієш, як сильно ризикував?

Дан м'яв шапку в руках, втупивши погляд у палубу.

— З одного боку, так. Та з іншого, — я вірив у те, що мені нічого не загрожує. Мені завжди здавалося, що комусь може не пощастити, а от у мене все буде гаразд. Розумієш?

— Пернілла знає?

— Ні. Принаймні прямо вона не казала. Я гадаю, що вона підозрює щось. Ти сама бачила її реакцію, коли вона застала нас разом. Останнім часом вона постійно так поводиться — ревнує й повсякчас стежить за мною. Я впевнений, що вона відчуває, що тут щось не так.

— Ти розумієш, що тепер маєш розповісти їй про це?!

Дан похитав головою, і його очі знову наповнилися слізьми.

— Ні, Еріко. Я не можу. До стосунків з Алекс я не розумів, як багато Пернілла важить для мене. Алекс була пристрасною, а Пернілла й діти — це моє життя. Я не можу!

Еріка нахилилася й поклати свою долоню на плече Дана. Вона говорила спокійним і чітким голосом, який приховував усю стурбованість, що пробирала її зсередини:

— Дане, ти мусиш. Так чи інак поліція дізнається. Зараз ти маєш шанс розповісти Перніллі про все так, як бачиш це ти. Рано чи пізно поліція постукає до тебе, і тоді ти вже не матимеш жодного шансу повідомити Перніллі так, як ти хочеш цього. Дане, ти не маєш вибору. Тим паче, ти сам казав, що вона здогадується про зраду. Та й до того ж вам обом полегшає, коли ви поговорите про це. Це як ковток свіжого повітря.

Еріка бачила, що Дан прислухається до її слів, тоді як його тіло проймає дрож.

— Подумай, що буде, якщо вона кине мене? Подумай, якщо вона забере дітей і піде від мене, Еріко, що мені тоді робити? Я без них не зможу.

Слабкий голос усередині неї злісно шепотів їй, що йому варто було думати про це раніше, однак сильніший запевняв, що зараз не час для докорів. Зараз це не має значення. Вона нахилилася, обійняла Дана й погладила його по спині. Він заплакав, але вмить його плач затихнув, а коли Дан вивільнився

з її обіймів і витер сльози, Еріка зрозуміла, що він твердо вирішив не ховатися від неминучого.

Коли вона від'їжджала від причалу, то в дзеркало заднього огляду побачила, як Дан непорушно стоїть у своєму улюбленому човні й дивиться на обрій. Вона тримала кулачки, щоб йому вдалося знайти правильні слова. Це буде непросто.

Патрик гучно позіхав: сонливість пробирала його з голови до п'ят. Він ніколи не почувався таким утомленим. Він ніколи не почувався таким щасливим.

Було складно зосередитися на товстих стосах паперів, що лежали на його письмовому столі. Справа про вбивство спровокувала появу величезної кількості різних документів, які він мав переглянути до найдрібнішої деталі, аби знайти маленьку, але таку необхідну зачіпку, яка змогла б допомогти розкрити справу. Він потер очі великим пальцем руки й глибоко вдихнув, аби зібратися з думками та продовжити виконання службових обов'язків.

Щодесьять хвилин йому доводилося вставати зі стільця, випрямляти спину, іти за черговою порцією кави та пристрибувати на місці, аби не заснути й бодай ненадовго зосередитися на роботі. Кілька разів його рука самохіть тягнулася зателефонувати Еріці, але він стримувався. Якщо вона так само сильно втомилася, то, імовірно, зараз спить. Він сподівався на це, адже планував, що сьогодні вночі вони довго не спатимуть. Якщо, звичайно, усе вдасться.

Кількість документів, у яких містилися згадки про родину Лоренсів, збільшилася відтоді, коли він переглядав їх востаннє. Очевидно, Анніка досі уважно передивлялася всі старі статті та замітки, а потім охайно складала їх на столі Патрика. Він працював неспішно й один за одним переглядав кожен документ, почавши з тих, які перечитував минулого разу. Минули дві довгі години, однак Патрик не побачив нічого такого, що б привернуло особливу увагу. Йому досі здавалося, що він щось пропустив.

На першу цікаву інформацію він натрапив тоді, коли вже майже дійшов до кінця. Анніка знайшла замітку, у якій ішлося

про підпал будинку в Булларен, що розташовувався приблизно за п'ять миль від Ф'елльбакки. Замітка датувалася 1975 роком і зайняла майже повну сторінку в «Богусленінгу». Будинок загорівся вночі проти сьомого липня 1975 року — пожежа була раптовою та сильною, наче вибух. Коли вогонь загасили, від будинку залишився тільки попіл. Пізніше в ньому знайшли тіла двох людей — Стіґа й Елісабет Нурінів — пари, що винаймала будинок. На диво, їхньому десятирічному синові вдалося вберегтися від полум'я, і його знайшли в сараї. Як писали в газеті, обставини пожежі були надто дивними, і поліція вважала це підпалом.

До замітки Анніка прикріпила папку з матеріалами розслідування цієї справи. Патрик досі не міг зрозуміти, як ця стаття пов'язана з родиною Лоренсів, але щойно відкрив папку, побачив ім'я хлопчика, батьки якого загинули під час пожежі. Його звали Яном. Також до матеріалів справи було додано звіт соціальної служби, у якому зазначалося про всиновлення дитини родиною Лоренсів. Патрик легенько засвистів. Хоч він і не знав, як це стосується вбивства Алекс та Андерса, відчував, як углибині його свідомості щось почало ворухитися. Наче тіні, які відразу ж зникли, щойно він спробував прикипiti до них очима, але які водночас підказували йому, що він на правильному шляху. Патрик записав щось у блокнот і продовжив переглядати документи, що лежали перед ним.

Поступово блокнот Патрика заповнився різними нотатками. Його почерк був такий незрозумілий, що Карін інколи жартувала, що йому варто було податися в лікарі. Але сам він міг його прочитати, а тому не бачив у цьому проблеми. Деякі пункти «що треба зробити» набували зрозумілої форми, але серед нотаток переважали запитання, які він позначив великими чорними знаками питання. Кого чекала Алекс на святкову вечерю? Хто був той чоловік, з яким вона потай зустрічалася у Ф'елльбацці й від якого чекала дитину? Може, це Андерс, хоч він і заперечував? Або ж це був інший чоловік, ім'я якого їм досі не вдалося дізнатися? Як так виявилось, що така жінка, як Алекс — вродлива, з вищого соціального класу та зі статками — мала

стосунки з таким, як Андерс? Чому вона ховала статтю про Нільса Лоренса у своїй шафі?

Список запитань дедалі більшав. Аж коли Патрик узявся метикувати над запитаннями щодо смерті Андерса, то потягнувся вже за третім аркушем А4. Документів, що стосувалися Андерса, було не так багато. Звісно ж, незабаром їх стане більше, однак зараз Патрик нарахував лише десяток паперів, серед яких і протокол обшуку квартири вбитого. Перше, але найважливіше запитання стосувалося того, хто й навіщо вбив Андерса. Патрик підкреслив це запитання чорними товстими лініями. Як убивця або вбивці повісили Андерса так високо? Розтин надасть чимало відповідей на ці запитання, однак Патрик помітив, що на тілі Андерса не було жодних ознак насильства, що також зауважив Мельберг на ранковому засіданні. Бездиханне тіло Андерса здавалося неймовірно важким, а для того, щоб просунути голову жертви в мотузку, прикріплену до гачка для люстри, Андерса необхідно було підняти дуже високо.

Патрик мав визнати, що цього разу Мельберг мав рацію, адже зараз дійсно все вказувало на те, що вбивця мав кількох спільників. Прямих доказів того, що Андерса вбила та сама людина, що й Алекс, не було, але Патрик готовий був присягнутися, що вони шукають одного й того самого вбивцю. Спочатку він не дуже вірив у це, але зараз його впевненість невпинно зростала.

Він подивився на папери, знайдені у квартирі Андерса, і півколом розклав їх на своєму письмовому столі. Патрик почав гризти олівця й умить відчув, як його рот наповнився дерев'яними ошурками. Він обережно виплюнув їх, а рештки приборав із язика пальцями. Однак і тут халепа. Тепер ошурки від простого олівця прилипли до пальців. Він помахав рукою кілька разів, намагаючись їх струсити, однак швидко відмовився від цієї ідеї й повернувся до документів, що лежали перед ним. Однак жоден із них не привертав особливої уваги, і Патрик утомлено взяв до рук рахунок-фактуру телефонної компанії «Теліа». Андерс дуже рідко кому-небудь телефонував, однак його рахунок був чималий. До рахунку-фактури додавалася роздруківка номерів, і Патрик важко зітхнув, подумавши про те, скільки

роботи йому доведеться ще виконати, аби перевірити кожен номер. Сьогодні він не був готовий до нудної буденної роботи.

Один за одним Патрик переглянув номери на роздруківці й одразу ж помітив, що Андерс постійно телефонував тим самим людям. Проте один номер виокремлювався, і з'явився він уперше всередині списку. Патрик швидко набрав номер.

Він уже хотів кидати слухавку, як запрацював автовідповідач. Почувши ім'я, Патрик різко випрямився на стільці й сильно потягнув ногу, забувши, що поклав її на стіл. Він поставив ногу на підлогу й почав її масажувати, сподіваючись, що це допоможе вгамувати нестерпний біль, що пройняв його нетреновану ногу.

Патрик повільно кинув слухавку після сигналу, який сповіщав, що можна залишити повідомлення. Він підкреслив один запис у своєму блокноті, а після кількохвилинних роздумів — іще один. З деякими завданнями він має впоратися сам, а дещо може доручити Анніці. Узявши до рук блокнот, він зайшов до Анніки, яка щось інтенсивно друкувала на комп'ютері. Вона спантеличено поглянула на нього.

— Ти прийшов, аби запропонувати взяти на себе частину моєї роботи? Мрієш полегшити мій важкий тягар, чи не так?

— Ну, узагалі я думав не про це.

Патрик усміхнувся.

— Я здогадувалася.

Анніка серйозно поглянула на нього.

— Ну що ж тоді ти хочеш звалити на мої плечі?

— Лише дуже-дуже маленьке завдання.

Патрик показав, яким маленьким воно було, відмірявши міліметр вказівним та великим пальцями.

— Ну тоді слухаю.

Патрик узяв стільчик і сів навпроти Анніки. Її кабінет був украй маленьким, однак Патрикові він здавався найзатишнішим місцем у всій дільниці. Анніка принесла сюди безліч квітів, які навдивовижу швидко росли, попри те, що єдине світло втрапляло до кімнати крізь малесеньке віконце над вхідними дверима. На холодних бетонних стінах висіли світлини Анніки. Якщо подивитися на них, можна було легко визначити дві найбільші

пристрасті Анніки та її чоловіка Леннарта — собаки та дрег-рейсинг. Вони мали двох лабрадорів, яких завжди брали із собою, коли на вихідні їздили на змагання з дрег-рейсингу в різні куточки Швеції. У змаганнях брав участь лише Леннарт, однак Анніка завжди їздила з ним, аби підтримати. Вона стояла з пакунком їжі й термосом із кавою та вболівала за нього. На змаганнях вони зустрічали переважно тих самих людей, а згодом створили власну спільноту й стали найкращими друзями. Щонайменше двічі на місяць вони влаштовували змагання, і тоді ніхто не міг змусити Анніку затриматися на роботі.

Патрик подивився на свої нотатки.

— Я хотів би дізнатися, чи ти зможеш мені допомогти з'ясувати деякі деталі життя Александри Війкнер? Треба вдруге перевірити всю часову інформацію, яку ми маємо. Аж до моменту її смерті. Як довго вона була одружена з Генріком, як довго жила у Швеції. Потрібно також перевірити дані щодо її навчання у Франції та Швейцарії — усе-усе. Розумієш?

Анніка занотувала його доручення, а тоді підняла очі й кивнула. Патрик був упевнений, що варто дізнатися якомога більше, хоча й усвідомлював, що деякі документи не варті навіть паперу, на якому вони написані. Але обов'язково знайдеться бодай один із розбіжностями в датах. Безсумнівно.

— Дякую за допомогу, Анніко. Ти диво.

Щойно Патрик почав уставати з-за столу, як різкий наказ Анніки «Сидіти!» змусив його знову шльопнутися сідницями на стілець. Умить він зрозумів, чому її лабрадори такі слухняні.

Анніка, задоволено всміхнувшись, відкинулася на стільці. Тоді Патрик зрозумів, що його найприкрішою помилкою було особисто зайти до її кабінету замість того, щоб залишити записку. Вона завжди бачила його наскрізь і мала надприродне чуття на романи. Йому залишалося тільки розгорнути білий прапор капітуляції. Тож Патрик зручно вмовстився на стільці, очікуючи обстрілу численними запитаннями. Вона почала м'яко, однак дуже хитро:

— Чому ти сьогодні маєш такий розбитий вигляд?

— Хмм...

Їй доведеться попрацювати, аби добряче його розпитати.
— Учора був на святі?

Анніка не здавалася ї з хистом Макіавеллі шукала прогалини в подіях.

— Ну, можна й так сказати. Усе залежить від того, як поглянути на це. Що прийнято вважати святом?

Він розвів руками й подивився на Анніку своїми невинними світло-блакитними очима.

— Ох, припини вже, Патрику. Розповідай же. Хто вона?

Він не промовив ані слова, давши змогу їй угадати самій. За кілька секунд він побачив, як очі Анніки заблищали.

— Ага! — пролунав потішений голос Анніки, яка переможно підняла вгору вказівний палець. — Це вона! Як же її звати, як же її?..

Анніка постукувала пальцями по столу, гарячково намагаючись пригадати ім'я.

— Еріка! Еріка Фалк! — Вона знову полегшено відкинулася на стільці. — Охх, Патрику... І давно у вас усе почалося?

Патрика завжди дивувало те, з якою непідступною точністю Анніка влучала в саму ціль. Заперечувати — погана ідея. Він відчув, що з голови до п'ят залився рум'янцем, і така реакція якнайкраще вказувала на те, що Анніка мала рацію. До того ж на його обличчі промайнула широка усмішка. Це був останній цвях у домовину Патрика.

Після п'ятихвилинних розпитувань Патрикові нарешті вдалося покинути кабінет Анніки, і він почувався так, наче його переїхала вантажівка. Розмовляти про Еріку було приємно, тож не дивно, що він ледве змусив себе повернутися до роботи, а саме до завдання, за яке негайно вирішив узятися сам. Він натягнув на себе куртку, сповістив Анніку, куди прямує, і вийшов на зимовий двір, де на землю повільно падали сніжинки.

Еріка бачила, як за вікном кружляють сніжинки. Вона сиділа за вимкненим комп'ютером і втупилася очима в чорний екран. Попри сильний головний біль і втому, вона все-таки змусила себе написати десять сторінок біографії Сельми Лагерлеф.

Написання цієї книжки її вже не надто захоплювало, однак зобов'язувалася доповісти, за яким уже за два місяці вона мала закінчити рукопис. Розмова з Даном зіпсувала її настрій, і Еріка замислилася, що, можливо, саме зараз він розповідає про все Перніллі. Вона вирішила, що варто перетворити своє збентеження на щось креативне, і знову ввімкнула комп'ютер.

На робочому столі Еріка відкрила документ із рукописом книжки про Алекс, що налічував уже понад сто сторінок. Одна за одною вона послідовно перечитала написані сторінки. Добре. Навіть дуже добре. Її хвилювало лише те, як відреагують близькі Алекс на видання цієї книжки. Звісно ж, Еріка дещо замаскувала реальну історію, змінила імена людей і назви місць, а також доповнила її власними уявними образами, однак основою книжки стало, безперечно, життя Алекс, побачене очима Еріки. Вона не знала, що їй робити з історією про Дана. Може, варто уникнути розповіді про нього та його родину? Водночас вона відчувала, що має написати про це. Уперше в житті ідея книжки так її захоплювала. Еріка мала вже багато ідей, які вона так і не реалізувала, тож зараз не могла обминути такої доброї нагоди. Але спочатку потрібно дописати книжку, а вже потім думати про те, хто і як відреагує на написане.

Еріка вже годину завзято друкувала рукопис, як у двері подзвонили. Спочатку її роздратувало те, що їй завадили, щойно вона заглибилася в роботу. Однак нараз у неї промайнула думка, що це Патрик, і вона хутко зістрибнула зі стільця. Еріка швиденько поглянула на своє відображення в дзеркалі й побігла сходами до вхідних дверей. Усмішка з її обличчя зникла, щойно вона побачила, хто стоїть перед нею. Пернілла мала жахливий вигляд. Здавалося, наче вона постаріла на десять років відтоді, коли Еріка бачила її востаннє. Її очі були набряклі та червоні від сліз, волосся — розпатлане, і, здавалося, вона так поспішала, що забула надягнути на себе верхній одяг і натомість прибігла в легенькій кофтинці. Еріка впустила її в теплу кімнату, міцно обійняла та втішливо погладила по спині — так само, як і Дана кілька годин тому. Від таких жестів Пернілла втратила контроль

над почуттями і, притулившись до Еріки, зайшлася плачем. Коли вона за мить підняла голову, то туш під її очима надавала їй комічного клоунського вигляду.

— Вибач. — Пернілла подивилася крізь сльози на плече Еріки, де на білій кофтинці залишилася чорна туш.

— Не хвилюйся про це. Заходь.

Еріка поклала руку на плече Пернілли й провела її до в'ятальні. Вона відчувала, як усе тіло Пернілли тремтіло, і добре знала, що це не лише через холод. На мить Еріка задумалася, чому та вирішила прийти саме до неї. Еріка завжди була подругою радше Дана, ніж Пернілли, тож її дуже дивувало те, що дружина Дана не пішла до сестри або ж до якоїсь своєї подруги. Однак зараз Пернілла була тут, і Еріка мала докласти всіх зусиль, аби допомогти їй.

— Я маю повний кавник. Як щодо кави? Я зварила її десь годинку тому, але вона ще тепла.

— Так, охоче, дякую.

Пернілла сіла на диван і міцно обхопила себе руками, немов боялася, що розпадеться на шматочки. Якщо казати щиро, то так і було.

Еріка повернулася з двома філіжанками кави. Вона поставила одну на журнальний столик біля Пернілли, а другу — біля себе й сіла навпроти Пернілли у величезне крісло з підголівниками. Еріка чекала, поки та почне розмову.

— Ти знала?

Еріка завагалася.

— Так, я зовсім нещодавно дізналася про це.

Еріку знову пробирали сумніви.

— Я переконувала Дана, що йому варто поговорити з тобою.

Пернілла кивнула.

— Що мені робити?

Запитання було риторичним, і Еріка вирішила не відповідати на нього.

Пернілла промовила:

— Я знаю, що від самого початку була для Дана лише способом відійти від розриву з тобою.

Еріка почала заперечувати, однак Пернілла жестом зупинила її.

— Я знаю, що так було, однак я вірила в те, що згодом це переросло в щось більше. Я гадала, що ми дійсно кохаємо одне одного. У нас усе було чудово, і я повністю йому довіряла.

— Дан кохає тебе, Пернілло. Я знаю це.

Здавалося, наче Пернілла не слухає її. Вона безугавно говорила, втупивши погляд у філіжанку кави. Еріка побачила, що вона схопила чашку так сильно, що кісточки на її пальцях побіліли.

— Я могла б змиритися з тим, що в нього був роман, і виправдати все це ранньою стадією вікової кризи або ще чимось, однак я ніколи не зможу йому пробачити того, що та жінка мала народити від нього дитину.

Гнів у голосі Пернілли був таким сильним, що Еріка ледь втрималася від несамовитого бажання відсунутися подалі. Коли Пернілла підняла голову й подивилася на неї, то ненависть у її очах була такою нищівною, що Еріка відчула, як її тіло аж холодом обійняло. Вона ніколи в житті не бачила такого сильного та пронизливого погляду й на мить замислилася, як довго Пернілла знала про стосунки Дана й Алекс і як сильно готова мститися. Але Еріка відкинула ці думки так швидко, як вони й з'явилися в неї. Це Пернілла, домогосподарка з трьома дітьми, одружена з Даном уже багато років, а не зла фурія, яка жадала помститися коханці свого чоловіка. Та все ж таки в її погляді відчувалася крижана жорстокість, яка лякала Еріку.

— Що ви тепер робитимете?

— Не знаю. Я нічого не знаю зараз. Я мала лише втекти з дому. Це єдина думка, яка в мене з'явилася. Я не можу навіть дивитися на нього.

Еріка подумки співчувала Данові. Певно, зараз він перебуває у створеному власноруч пеклі. Було б легше, якби він прийшов до неї за словами втіхи. Тоді вона точно знала б, які стануть найдоречнішими. З Перніллою вона була не надто добре знайома, тож її допомогти було непросто. Імовірно, найкращий спосіб — без зайвих слів вислухати.

— Як гадаєш, чому він так учинив? Що такого особливого мала вона, чого не було в мені?

Еріка раптом зрозуміла, чому Пернілла вирішила прийти до неї, а не до своїх близьких подруг. Вона гадала, що Еріка зможе дати їй відповіді на запитання про Дана й допоможе розібратися, чому він так учинив. На жаль, Еріка мала розчарувати її. Вона сама ніколи й подумати не могла, що Дан може зрадити. Ніколи в житті вона так не дивувалася, як тоді, коли перевірила номери, на які востаннє телефонувала Алекс, і почула голос Дана на автовідповідачі. Якщо казати щиро, тієї миті вона відчула неймовірне розчарування. Таке розчарування, яке відчуваєш, коли дізнаєшся, що близька тобі людина зовсім не така, якою ти звик її вважати. Тому Еріка також розуміла, що Пернілла не лише відчувається зрадженою й ошуканою, а й запитує сама себе, ким насправді був той чоловік, з яким вона прожила всі ці роки.

— Я не знаю, Пернілло. Я й сама дуже здивувалася. Це не той Дан, якого я знаю.

Пернілла кивнула, і, здавалося, її втішало те, що не одна вона почувалася обманутою. Вона знервовано взялася знімати невидимі ворсинки зі своєї просторої кофти. Її довге темно-каштанове волосся з ледь помітною хімічною завивкою було неохайно заплетене в косу, і весь її образ створював враження неохайності. Еріка завжди дещо осуджувала Перніллу й вважала, що їй варто краще дивитися за своєю зовнішністю. Та досі робила хімічну завивку, попри те, що це давно вже стало немодним, приблизно тоді ж, коли й короткі чоловічі піджаки. Та й одяг вона завжди купувала в дешевих магазинчиках, що торгують через пошту: за низькими цінами й з такою самою низькою якістю. Однак такою розгубленою Еріка бачила її вперше.

— Пернілло, я знаю, що зараз тобі дуже важко, але ви одна сім'я — ти й Дан. У вас три чудові дівчинки й п'ятнадцять чудових років подружнього життя. Не поспішай із висновками. Ні, не подумай, я не схвалюю його вчинку. Можливо, ви не зможете мати таке саме життя після всього, що сталося. Можливо, ти не зможеш йому пробачити. Але не вирішуй нічого поспіхом, доки все бодай трохи не затихне. Подумай добряче

перед тим, як щось вирішити. Я знаю, що Дан кохає тебе, він сьогодні сказав про це, і я також добре знаю, що він дуже шкодує про те, що зробив, і дорікає собі. Він збирався покласти цьому край, і я вірю йому.

— Я вже не знаю, кому мені вірити, Еріко. Усе, у що я вірила, зрештою виявилось неправдою. Тож у що я маю вірити зараз?

Відповіді на це запитання в жодній з них не було, і запала пронизлива тиша.

— Якою вона була?

Еріка вже вкотре побачила в очах Пернілли крижаний вогонь. Їй не варто було й запитувати, кого саме та мала на увазі.

— Ми з нею спілкувалися дуже давно, тож я не знаю, якою вона стала.

— Вона була вродливою. Я бачила її влітку. Вона була такою, якою я завжди мріяла бути. Вродливою, елегантною й тендітною. Вона змушувала мене почуватися бідною селючкою, і я віддала б усе що завгодно, аби стати такою, як вона. Тож частково я можу зрозуміти Дана. Постав мене та Алекс поруч. Сумнівів немає, хто переможе.

Пернілла розчаровано потягнула свій практичний, але старомодний одяг, наче демонструючи, що саме має на увазі.

— Я тобі також завжди заздрила. Його перше юнацьке кохання, яке переїхало у велике місто та залишило його мучитися. Письменниця зі Стокгольма, яка по-справжньому чогось досягла у своєму житті і яка інколи приїжджала сюди, стаючи між нами, звичайними смертними людьми. Дан завжди тижнями чекав твого приїзду.

Розчарованість у голосі Пернілли спантеличила Еріку, і вона вперше у своєму житті відчула сором за свої зневажливі думки про Перніллу. Як мало вона розуміла досі. У глибині душі вона змушена була зізнатися, що знаходила деяку втіху в тому, щоб показати різницю між собою та Перніллою. Між своєю стрижкою, що коштувала п'ятсот крон у салоні на Стуреплані, та між хімічною завивкою Пернілли, зробленою вдома. Між її фірмовими речами, купленими на Бібліотексгтан, і блузами та довгими спідницями Пернілли, придбаними за-

дешево. Яку ж роль це відіграло? Чому у хвилини слабкості вона втішалася цією різницею? Це ж вона кинула Дана. Їй хотілося втішити своє его чи вона насправді заздрила Перніллі та Данові? Може, глибоко всередині вона заздрила їхній родині й навіть шкодувала, що кинула Дана? Шкодувала про те, що сама не має такої сім'ї, як у Перніллі? Чи вона свідомо принижувала Перніллу, бо насправді заздрила їй? Ці думки були неприємними Еріці, однак вона ніяк не могла позбутися їх. У глибині душі їй було соромно. Водночас Еріка замислилася про те, як далеко вона сама готова була б зайти на місці Перніллі, аби зберегти все, що має. Як далеко була готова зайти Пернілла? Еріка задумливо спостерігала за нею.

— Що скажуть діти?

Здавалося, наче сама Пернілла тільки зараз усвідомила, що вся ця ситуація стосується не лише її та Дана.

— Доведеться ж їм розповісти, чи не так? Маю на увазі, дітям. Що дівчатка скажуть?

Ця думка наводила паніку на Перніллу, і Еріка щосили намагалася її заспокоїти.

— Поліція має дізнатися, що Дан зустрічався з Алекс, однак це не означає, що всі мають знати про це. Ви самі можете вирішити, що скажете дівчатам. Ти досі маєш змогу контролювати ситуацію, Пернілло.

Здавалося, це трохи заспокоїло Перніллу, і вона зробила кілька ковтків кави. Певно, напій уже охолонув, однак це не турбувало її. Уперше Еріка відчула, як сильно гнівається на Дана. На диво, вона не мала цього почуття раніше, однак зараз чітко відчувала, як полум'я гніву розгоряється всередині. Як можна бути таким дурнем? Як він міг зіпсувати все, що мав? І що з тієї пристрасі? Хіба він не розумів, яка в нього чудова сім'я? Вона зціпила руки на колінах і намагалася передати свою симпатію Перніллі. Чи вийшло в неї, Еріка не знала.

— Дякую, що вислухала. Я це дуже ціную.

Вони подивилися одна на одну. Уже минула година, відколи Пернілла подзвонила у двері, однак Еріка відчувала, що за цей час пізнала багато чого, зокрема й саму себе.

— Ти впораєшся? Куди зараз думаєш іти?

— Я піду додому. — Пернілла говорила чітко й рішуче. — Вона не зможе позбавити мене сім'ї. Такої втіхи я їй не дам. Я піду додому, до свого чоловіка, і ми впораємося з цим. Звісно, для цього нам знадобиться докласти чимало зусиль. Але тепер усе стане по-іншому.

Еріка вбачала деяку комічність у всій цій біді. Так чи інак Пернілла ще дасть Данові чосу. Але він сам на це заслужив.

Вони обійнялися на прощання. Еріка всім своїм серцем побажала Перніллі та Данові щастя. Спостерігаючи за тим, як Пернілла сідає в автомобіль і від'їжджає, Еріка відчула, як її пробирає неспокій. Образ ненависного погляду Пернілли не покидав її думок. Цей погляд не мав жодного натяку на пощаду.

Вона розклала світлини на кухонному столі. Тепер вони були єдиним, що в неї залишилося від Андерса. Переважно всі старі та пожовклі, зроблені багато років тому, коли був бодай якийсь привід його фотографувати. Чорно-білі дитячі світлини Андерса згодом змінилися блідими кольоровими. Дитиною Андерс завжди був радісним. Шибайголовою, але радісним. Дбайливим і добрим. Він завжди піклувався про неї й узяв на себе роль чоловіка в родині. Інколи надто всерйоз, але вона дозволяла йому це. Правильно вона вчиняла чи ні — дізнатися дуже важко. Напевно, багато чого їй варто було зробити по-іншому. Чи, може, це взагалі не мало значення? Хтозна.

Вера усміхнулася, коли побачила свою найулюбленішу світлину: Андерс сидів на велосипеді, гордий, мов павич. Вона тяжко працювала вечорами, щоб заробити гроші й купити йому цей велосипед — темно-синій, зі шкіряним сідлом. Андерс казав, що це єдине, чого йому так кортіло. Він жадав цей велосипед понад усе, і вона ніколи не забуде того моменту, коли нарешті подарувала його на восьмий день народження Андерса. Щойно він мав бодай одну вільну хвилинку, то сідав на велосипед і вирушав у путь. На цій світліні їй вдалося впіймати ту мить, коли він їде з усмішкою на обличчі. Його волосся було довгим і спадало на комірець білої куртки «Адідас» зі

смужками на рукавах. Вона хотіла пам'ятати Андерса таким. Опісля все пішло шкереберть.

Вера довго чекала цього дня. Її лякав кожен дзвінок телефону, кожен стукіт у двері. Можливо, саме ця телефонна розмова або саме ця людина за дверима принесуть цю звістку. Однак вона ніколи по-справжньому не вірила, що цей день настане. Неприродно, щоб діти помирали раніше за батьків, тому навіть уявити, що таке можливо, було дуже складно. Але надія помирала останньою, і в глибині душі Вера досі вірила, що все налагодиться. Вона вірила в диво. Однак дива не сталося. Не залишилося й жодної надії. Єдине, що залишилося, — це безнадія та купа пожовклих світлин.

У тиші чулося гучне цокання кухонного годинника. Уперше Вера усвідомила, яким жахливим на вигляд був її будинок. За всі ці роки вона не зробила анічогісінько, щоб його відремонтувати. Певна річ, вона прибирала вдома, однак безнадію, що впилася в стіни та стелю, прибрати було неможливо. Усе здавалося сірим, безживним і марним. Це пригнічувало її найдужче. Усе стало марним і нікому не потрібним.

Зі світлин усміхалося радісне обличчя Андерса. Воно найкраще від усього говорило їй про те, що вона зазнала поразки. Доля поставила перед нею завдання назавжди зберегти цю усмішку на його обличчі, подарувати йому віру, надію і, що найважливіше, любов до майбутнього. Натомість своїм мовчанням Вера позбавила його найдорожчого. Вона не впоралася зі своїм обов'язком матері й уже ніколи не зможе позбутися докорів сумління.

Її вражало, як мало було доказів того, що Андерс насправді жив. Картини знищено, а меблі з його квартири незабаром викинуть, бо вони нікому не будуть потрібні. У неї вдома майже не залишилося його речей. Він їх або продав, або пропив. Єдине, що доводило те, що він дійсно жив, — купка світлин, що лежали перед нею на столі. Та її пам'ять. Звісно, він також закарбувався в пам'яті інших людей, але як пияк, а не той, за ким люди плакатимуть і сумуватимуть. Вона була єдиною, хто пов'язував із ним світлі спогади. Інколи складно було зібрати

їх докупи, але такого дня, як сьогодні, вони виривалися назовні й гріли її душу. Вона не могла думати про погане.

Хвилини перетворювалися на години, а Вера досі сиділа на кухні, розклавши перед собою світлини. Її ноги закам'яніли, а очі так пекло від втоми, що їй ледве вдавалося розрізнити деталі на фотографіях. Хоча світло повільно поглинала зимова темрява, зараз це не відіграло жодної ролі. Зараз вона була страшенно самотньою.

Дверний дзвінок відлунював на весь будинок. Минуло кілька довгих хвилин, і він збирався вже повертатися до свого автомобіля, як почув, що хтось обережно наближається до нього. Двері зсередини повільно відчинилися, і він побачив Неллі Лоренс, яка запитливо дивилася на нього. Патрик здивувався, що вона відчинила їх самотужки. Він очікував побачити перед собою стриманого дворецького в лівреї, який услужливо провів би його. Однак дворецького в цьому будинку більше не було.

— Мене звати Патрик Гедстром, і я з поліцейської дільниці в Танумсгеде. Я хочу поговорити з вашим сином Яном.

Він спочатку зателефонував до офісу Яна, а потім дізнався, що сьогодні Ян працює вдома.

Жіночка й бровою не повела. Вона відійшла на крок убік і впустила його.

— Я зараз покличу Яна. Зачекайте хвилинку.

Повільно, але елегантно Неллі попрямувала до дверей, які, здавалося, вели до сходів у підвал. Патрик чув, що Ян живе у підвальному поверсі розкішного будинку, і зробив висновки, що сходи ведуть саме туди.

— Яне, до тебе прийшли. З поліції.

Патрик мав сумніви, що слабкий голос Неллі було чутно внизу, але його побоювання не підтвердилися: з підвалу почувлися кроки. Мати й син перезирнулися, і їхні погляди, здавалося, щось у собі приховували. Неллі кивнула в бік Патрика й попростувала до своєї кімнати. Ян підійшов до Патрика і, широко всміхаючись, простягнув йому руку. Патрик одразу уявив перед собою усміхненого алігатора.

— Вітаю. Патрик Гедстрем. Я з поліцейської дільниці Танумсгеде.

— Ян Лоренс. Радий бачити.

— Я розслідую вбивство Алекс Війкнер і хочу поставити тобі кілька запитань. Тобі зручно зараз говорити?

— Звісно. Я не знаю, чим можу допомогти, але це вже твоя робота, а не моя, чи не так?

Патрик знову уявив перед собою усміхненого алігатора. Він відчув, як його пальці засвербіли: йому кортіло власноруч знищити цю усмішку. Вона його дратувала.

— Ми можемо спустися в мою квартиру, щоб не турбувати маму.

— Так, звичайно, ходімо.

Патрикові здалося, що в житті Яна було дещо дивне. По-перше, він не розумів дорослих чоловіків, які досі живуть із матерями, а по-друге, ніяк не міг уторопати, чому Ян був закутий у темному підвалі, тоді як стара жила на найкращих поверхах площею у двісті квадратних метрів. Ян здавався тямущим хлопцем і, певна річ, сам неодноразово замислювався про те, що на його місці Нільс, якби був живий, точно не жив би в підвалі.

Патрик попрямував за Яном сходами, що вели донизу. Він зауважив, що підвал мав досить непоганий вигляд. Звісно, на всю розкіш знадобилася гурма грошви. Навколо все пишніло золотою бахромою, оксамитом і парчею, і повсюди стояли речі найкращих виробників. Однак, на жаль, інтер'єр не мав чудового вигляду без денного світла. Натомість створювався ефект штучності. Патрик знав, що Ян був одружений, і йому стало цікаво, хто саме облаштовував кімнату — Ян чи його дружина. Якщо вірити власному досвіду, то за інтер'єр відповідала жінка.

Ян провів Патрика в маленький робочий кабінет, де, окрім письмового стола з комп'ютером, стояв іще диван. Вони сіли, і Патрик дістав блокнот із нотатками. Він вирішив не розповідати Янові про смерть Андерса Нільссона без нагальної потреби. Якщо він хотів вибити бодай щось корисне з Яна Лоренса, то зараз важливо було обрати правильну стратегію й керуватися витримкою часу.

Патрик вдивлявся в чоловіка перед собою. Ян мав неперевершений вигляд. На сорочці та костюмі не було ані складочки, краватка зав'язана ідеально, а обличчя наче щойно поголене. Ян випромінював спокій та оптимізм. Занадто багато спокою та оптимізму. Досвід Патрика показував, що всі люди, яких допитувала поліція, зазвичай нервуються під час розмови, навіть якщо їм немає чого приховувати. Натомість абсолютний спокій указував на те, що людині є що приховувати. Такою була власна відпрацьована теорія Патрика.

— Гарно у вас тут, — нещиро мовив Патрик.

— Так, це Ліса, моя дружина, опікувалася інтер'єром. Мені самому здається, що вона чудово впоралася з цим.

Патрик кинув погляд на маленьку кімнату, яку розкішно прикрашали подушки із золотими китичками та мармур. Промовистий приклад того, до чого може призвести поєднання багатства та браку почуття стилю.

— Як ідуть справи з розслідуванням?

— Нам зараз удалося дізнатися більше інформації, і тепер ми розуміємо, що і як могло відбутися.

Патрик дещо збрехав: у таких ситуаціях не завжди варто говорити все так, як воно є.

— Ви були знайомі з Алекс Війкнер? Я чув, що твоя мама була на її поминках.

— Я не можу сказати, що був знайомий із нею. Певна річ, я чув про неї. У Ф'єльбацці всі знають бодай щось одне про одного. Але вони переїхали звідси багато-багато років тому. Ми віталися, якщо десь зустрічалися, однак не більше. Щодо мами я не можу нічого сказати. Краще запитай у неї сам.

— Під час розслідування ми дізналися, що Алекс Війкнер мала... так би мовити... певні стосунки з Андерсом Нільссоном. Імовірно, його ти добре знаєш, чи не так?

Ян зневажливо посміхнувся.

— Так, Андерса тут усі знали. Хоча він був непримітним, його знали всі. Кажеш, вони з Алекс мали стосунки? Вибач, але мені дуже складно це уявити. Щонайменше трохи дивна

пара. Я можу зрозуміти, що він побачив у ній, однак мені не ймовірно важко повірити в те, *що* її спонукало спілкуватися з ним. Ти впевнений, що це достовірна інформація?

— Ми впевнені в цьому. Як щодо Андерса? Ви були знайомі?

Патрик знову побачив на вустах Яна зневажливу посмішку, однак цього разу він посміхався ще дужче. Ян занепокоєно похитав головою.

— Ні. Ми, як мовиться, належали до різних класів. Я інколи бачив його на майдані поруч з іншими алкоголіками, однак ні, я не був із ним знайомий.

Ян намагався показати, якою немислимою була ця думка.

— Ми спілкуємося з людьми з абсолютно іншого соціального класу, і алкоголіки до нього не належать.

Ян відкинув запитання Патрика, наче це був жарт, але Патрик побачив у його очах проблиск занепокоєння, який зник так само швидко, як і з'явився, однак Патрик був упевнений, що йому не здалося. Янові були неприємні запитання про Андерса. Чудово. Тепер Патрик знав, що перебуває на правильному шляху. Він дозволив собі насолодитися наступним запитанням і зробив невеличку театральну паузу перед тим, як невинним голосом запитав:

— Але тоді як так сталося, що останнім часом Андерс часто сюди телефонував?

Патрика втішило те, як швидко з обличчя Яна зникла посмішка. Це запитання спантеличило чоловіка, і вмить за джентльменським образом Яна Патрик побачив дещо інше. Тепер за фасадом стояв страх. Зрештою, Ян збирався з думками й тягнув час. Він закурив сигару й щомога намагався не дивитися Патрикові в очі.

— Не заперечуєш, якщо я закурю сигару?

Ян не чекав відповіді, і Патрик промовчав.

— Я гадки не маю, навіщо Андерсові знадобилося сюди телефонувати. Я з ним не розмовляв. Моя дружина також. Ні, це насправді дуже дивно.

Він зробив затяжку й відкинувся на диван, поклавши другу руку на подушку.

Патрик не промовив ані слова. Його досвід показував, що найкращий спосіб змусити людей сказати більше — мовчати самому. Необхідно було заповнити тишу, якщо вона триватиме занадто довго, однак це була гра, яку Патрик чудово опанував. Він чекав.

— Знаєш, здається, я зрозумів, що ти маєш на увазі.

Ян нахилився.

— Я згадав, як хтось зателефонував і мовчав у слухавку. У записі автовідповідача було чутно лише чиєсь дихання. А коли я кілька разів поспіль брав слухавку, то цей незнайомець мовчав. Напевно, це був Андерс.

— Навіщо ж йому було телефонувати вам?

— Звідки ж мені знати? — Ян розвів руками. — Напевно, він просто заздрих. У нас забезпечена родина, а тому ми маємо багато заздрісників. Такі, як Андерс, завжди звинувачують у своєму нещасті інших, які, на відміну від нього, чогось досягли у своєму житті.

Слова Яна здавалися Патрикові дуже непереконливими. Хоч і складно було заперечити сказане Яном, він однаково не вірив жодному його слову.

— Припускаю, що ти видалив ці дзвінки з автовідповідача?

— На жаль.

Ян зморщив лоба, аби показати, як йому шкода.

— Після цього було вже зроблено багато нових записів. На жаль. Я радий був би тобі допомогти. Якщо він зателефонує знову, тоді я, звісно, збережу записи.

— Можеш бути певним, що Андерс більше ніколи не зателефонує.

— Овва, чому ж?

Патрик не міг зрозуміти: вираз обличчя Яна був щирим чи награним.

— Бо Андерса знайшли вбитим.

Попіл із сигари впав Янові на коліно.

— Андерса вбили?

— Так, його знайшли зранку.

Патрик уважно дивився на Яна. Якби ж він тільки знав, що зараз відбувається в думках Яна, наскільки б легше було тоді. Він справді здивувався чи ж був лише талановитим актором?

— Його вбила та сама людина, яка вбила Алекс?

— Про це поки рано говорити. — Патрикові не хотілося, щоб Ян зірвався з гачка. — То ти стверджуєш, що не був знайомим ані з Александрою Війкнер, ані з Андерсом Нільссоном?

— Я досить вихований, щоб знати, з ким мені спілкуватися, а з ким — ні. Я лише бачив їх, але особисто не знав.

Ян знову всміхнувся. Він був спокійним, як і завжди.

Патрик змінив тактику.

— Удома в Алекс Війкнер є стаття з «Богусленінгу» про зникнення твого брата. Як гадаєш, чому вона зберегла цю статтю?

Ян знову розвів руками й звів очі, наче це було поза межами його розуміння.

— Тут, у Ф'елльбацці, багато років тому це була дуже грандіозна подія. Може, вона зберегла цю статтю просто так, тому, що це її зацікавило?

— Може, і так. Що ти думаєш про зникнення? Є так багато різних версій.

— Я гадаю, що Нільс насолоджується життям десь у теплих краях. Але мати впевнена, що з ним трапилося якесь нещастя.

— Ви з ним добре спілкувалися?

— Ні, я так не сказав би. Нільс був набагато старшим за мене, і його не дуже втішала думка, що в нього з'явився прийомний брат, який також потребував уваги матері. Але ми не були ворогами, радше просто байдужими один до одного.

— Неллі офіційно всиновила тебе після зникнення Нільса, чи не так?

— Так. Приблизно за рік після цього.

— І потім ти став єдиним спадкоємцем її статків?

— Можна й так сказати.

Від сигари залишився маленький недокурок, який ось-ось обпік би Янові пальці. Ян різко погасив його й поклав у блискучу попільничку.

— Я сам не радий, що мені все це дісталось таким чином, але точно можу сказати, що виправдав це. Коли тільки взявся за керування справами фабрики, вона занепадала, однак я реструктурував усю діяльність, і тепер ми експортуємо рибні та морські консерви в усі країни світу: США, Австралію, ПАР...

— Чому ти гадаєш, що Нільс утік за кордон?

— Я не мав би цього розповідати, але ми недорахувалися великої суми грошей у бюджеті фабрики якраз тоді, коли зник Нільс. До того ж бракує деякого його одягу, валізи та паспорта.

— Чому ви ніколи не зверталися до поліції щодо нестачі грошей?

— Мати не хотіла цього. Вона стверджувала, що це якась помилка й що Нільс ніколи так не вчинив би. Ти знаєш матусь. Вони завжди лише доброї думки про дітей.

Він закурив ще одну сигару. Патрикові здалося, що в цій маленькій кімнаті було занадто накурено, однак нічого не сказав.

— Хочеш сигару? Це кубинські. Самокрутки.

— Ні, дякую, я не курю.

— Шкода. Ти навіть не уявляєш, що втрачаєш.

Ян задоволено розглядав свою сигару.

— Я нещодавно прочитав про пожежу, через яку загинули твої батьки. Напевно, це дуже тяжко. Скільки тобі тоді було? Дев'ять? Десять?

— Мені було десять років. Так, ти маєш рацію, мені було непросто. Однак мені вельми пощастило. Не всіх усиновлюють такі родини, як Лоренси.

Патрик подумав, що дещо недоречно вживати слово «пощастило», коли йдеться про смерть батьків.

— Як я зрозумів, підозрюють, що це був підпал? Чи вдалося дізнатися більше?

— Ні, ти ж читав документи в цій справі. Поліції так і не вдалося нічого дізнатися. Сам я гадаю, що мій татусь укотре курив у ліжку й заснув.

Уперше за всю розмову Ян виявив нетерплячість.

— Мені цікаво... Як це стосується вбивства? Я щойно сказав, що не був знайомий із жодною з жертв, і гадки не маю, як моє тяжке дитинство може бути з цим пов'язано.

— Зараз нас цікавить навіть найменша зачіпка. Тому ми не могли не звернути уваги на дзвінки Андерса на ваш номер. Але тепер здається, що це ні до чого не веде. Перепрошую, що забрав у тебе час.

Патрик підвівся й простягнув руку. Ян також устав із дивана, поклав сигару до попільнички й потиснув Патрикові руку.

— Не хвилюйся, усе гаразд. Мені було приємно познайомитися з тобою.

«Які лестощі», — подумав Патрик. Він попрямував за Яном, майже наступаючи йому на п'яти. Патрик відчув сильний контраст, коли піднявся на горішній поверх, облаштований у чудовому, вишуканому стилі. Шкода лише, що дружина Яна не має номера дизайнера, який облаштував кімнати Неллі.

Патрик подякував за зустріч і вийшов із будинку з таким відчуттям, наче жуків наївся. Здавалося, що він побачив у Яні щось таке, що мало прихований зміст. Щось, що вирізнялося з цієї розкішної кімнати. З Яном Лоренсом щось було не так. Підозри Патрика підтвердилися. Цей чоловік мав занадто ідеальний вигляд.

На годиннику була вже майже сьома година, і надворі рясно сніжило. Патрик стояв біля дверей Еріки. Вона сама здивувалася, як сильно спалахнули її почуття, щойно його побачила. Тому за мить Еріка опинилася в обіймах Патрика, який зайшов до будинку й поставив у коридорі два пакети «ІСА».

— Я скучив.

— Я теж.

Вони ніжно поцілувалися. За мить живіт Патрика так гучно завив, що вони хутенько взяли пакети й попрямували на кухню. Патрик купив силу-силенну продуктів, і Еріка поставила в холодильник те, що зараз було непотрібним. Наче за мовчазною згодою, вони готували в тиші, не запитуючи одне одного про те, що сталося за день. Щойно Патрик та Еріка поїли,

мовчки залишилися сидіти за кухонним столом, і Патрик почав розповідати про те, що трапилось:

— Андерс Нільссон помер. Сьогодні зранку його знайшли у власній квартирі.

— Це ти знайшов його, коли поїхав зранку до нього?

— Ні, це сталося на декілька хвилин раніше.

— Як він помер?

Патрик завагався.

— Його повісили.

— Повісили?.. Тобто його вбили?

Еріка не могла приховати своєї допитливості.

— Його вбила та сама людина, яка вбила й Алекс?

Патрик згадав, що сьогодні неодноразово чув це запитання. Однак воно було неймовірно важливим для розслідування.

— Ми гадаємо, що так.

— Чи є у вас ще якісь зачіпки? Можливо, хтось щось бачив? Ви знайшли щось конкретне, що пов'язує вбивства?

— Усе глухо. — Патрик попереджувально підняв руки. — Я не можу розповісти більше. Ліпше поговорімо про щось приємніше. Наприклад, як минув твій день?

Еріка всміхнулася. Якби він тільки знав, що її день видався не набагато приємнішим. Однак зараз вона не могла сказати йому всю правду. Еріка мала дати змогу Данові самому про все розповісти.

— Я довго спала, а решту часу працювала. Мій день був не таким захопливим, як твій.

Вони простягнули одне до одного руки, і їхні пальці переплелися. Так чудово, надійно й спокійно було сидіти поруч, доки за вікном містечко оповила суцільна темрява. Нічним небом кружляли сніжинки, немов маленькі зірки.

— Потім я довго думала про Анну та ситуацію з будинком. Нещодавно, коли вона мені зателефонувала, я кинула слухавку, а тепер мене мучать докори сумління. Напевно, я повелася егоїстично. Я думала лише про те, що відчуватиму я, якщо ми продамо будинок. Однак Анні теж нелегко. Вона намагається знайти якнайкраще рішення для себе та своєї сім'ї, і навіть

якщо мені здається, що вона вчиняє неправильно, вона це робить не зозла. Звісно, інколи вона поводить ся наївно й бездумно, але завжди була щедрою й турботливою, а я останнім часом тільки те й робила, що виплескувала на неї свій поганий настрій та образи. Може, дійсно ліпше продати будинок? І купити інше житло? За ці гроші я зможу навіть придбати новий дім, хоч і набагато менший. Напевно, я занадто сентиментальна. Час іти далі й припинити шкодувати за тим, що могло б статися, а натомість зосередитися на тому, що є зараз.

Патрик зрозумів, що зараз вона мала на увазі не лише будинок.

— Як трапилася аварія? Вибач, що я запитую.

— Усе гаразд, — глибоко зітхнула Еріка. — Вони гостювали в моєї тітки в Стремстаді. Тоді вже стемніло й почало дощити, а через сильний мороз дорога вкрилася крижаною кіркою. Тато завжди їхав обережно, тому припускають, що прямо під колеса несподівано вискочила якась тваринка. Тато дуже різко загальмував, і автомобіль врізався в дерево край дороги. Кажуть, що вони загинули одразу ж. Принаймні так розповіли нам з Анною. Та вже ніколи не дізнаєшся, як воно було насправді.

Еріка зронила сльозинку, і Патрик нахилився, аби її витерти. Він ніжно взяв її за підборіддя й змусив подивитися йому в очі.

— Вони б так не говорили, якби це була неправда. Я впевнений, що батьки не мучилися, Еріко. Абсолютно впевнений.

Еріка мовчки кивнула. Вона вірила Патрикові, і їй здавалося, наче з її плечей звалився важкий тягар. Автомобіль згорів. Упродовж кількох безсонних ночей вона не годна була позбутися тяжкої думки, що батьки згоріли заживо від вогню, що зайнявся всередині. Слова Патрика заспокоїли Еріку, і вперше за довгий час вона відчула деяке полегшення, коли згадувала цю страшну аварію, що позбавила її батьків життя. Скорбота залишилася, однак тривога зникла. Патрик змахнув кілька сльозинок, що текли її обличчям.

— Бідна Еріка, бідна Еріка.

Вона взяла його руку й притулила до своєї щоки.

— Напевно, грішно так казати, Патрику. Насправді я ніколи не була такою щасливою, як зараз, цієї миті. Дивовижно, але я почуваюся так надійно поруч із тобою. Я не відчуваю жодної невпевненості, як зазвичай буває, коли щойно починаєш бути з кимось разом. Як гадаєш, чому так?

— Я гадаю, це тому, що ми створені одне для одного.

Еріка залилася рум'янцем. Однак вона мала зізнатися, що вірить його словам. Вона почувалася так, наче знайшла свій дім.

Немов за сигналом вони підвелися з-за столу, залишили посуд і, обійнявшись, попрямували до спальні. За вікном різно сніжило.

Так незвично знову опинитися у своїй дитячій кімнаті. Згодом її смаки змінилися, а кімната досі залишилася такою, як і раніше, — у рожевих кольорах і мереживі, які тепер їй не подобалися.

Джулія лежала на спині у своєму вузькому дівочому ліжку і, притиснувши руки до живота, втупила погляд у стелю. Її все дратувало. Усе розліталось на маленькі уламки. Так, неначе з народження й до сьогодні вона жила в смішному будинку з дзеркалами, у яких усе мало зовсім інший вигляд. Вона не знала, що буде з навчанням. Увесь ентузіазм умить зник, і тепер семестр продовжувався без неї. Але вона гадала, що ніхто й не помітить її відсутності. Їй завжди було дуже складно знайти друзів.

Сама ж Джулія знала, що могла ось так пролежати у своїй рожевій кімнатці, прикипівши поглядом до стелі, аж доки не посивіє від старості. Біргіт і Карл-Ерік жодними зусиллями не зможуть завадити їй залишитися тут. Вона могла жити за їхній кошт решту свого життя. Докори сумління змусили б їх іще довго не застібати гаманець.

Здавалося, наче вона перебувала під водою. Руки були важкими, і її проймав біль, а кожен звук долинав немов крізь прірву. Спочатку все було по-іншому. Тоді вона була сповнена праведного гніву та ненависті так сильно, що це лякало її саму. Ненависть і досі нікуди не поділася, однак її запал змінився покорю. Вона так звикла зневажати саму себе, що

навіть фізично відчула, як ненависть набула іншої форми: тепер вона спрямовувалася не назовні, а всередину й краяла рани її серця. Старих звичок важко було позбутися. Ненавидіти саму себе — це мистецтво, яке вона досконало опанувала.

Джулія повернулася набік. На письмовому столі лежала їхня спільна з Алекс світлина, і вона здогадалася викинути її. Щойно вона годна буде підвестися, розірве цю фотографію на тисячу шматків і викине. Те обожнювання, яке вона побачила у своєму погляді, змусило її скривитися. Алекс була холодною й вродливою, як завжди, але це гидке каченя біля неї з обожненням дивилося на старшу сестру, повернувшись до неї своїм кругленьким обличчям. Джулія завжди була певна, що Алекс ніколи не могла припуститися помилки, і глибоко в душі плакала таємну надію на те, що одного дня сама стане такою ж гарною та впевненою, як Алекс. Вона посміхнулася. Така наївна. Який сором! Сором супроводжував її все життя. Їй завжди здавалося, що за спиною її всі засуджують і сміються з дурної та огидливої маленької Джулії.

У двері тихо постукали, і Джулія вирвалася з власних роздумів. Вона добре знала, хто це був.

— Джуліє, ми хвилюємося за тебе. Не хочеш вийти до нас на хвилинку?

Вона не відповіла Біргіт. Натомість уважно розглядала пасмо свого волосся.

— Будь ласка, Джуліє, будь ласка!

Біргіт сіла на стілець за письмовим столом і повернулася до Джулії.

— Я розумію, що ти злишся на те, що ми зробили, і ненавидиш нас, але повір, ми завжди бажали тобі лише добра.

Джулія втішалася тим, що Біргіт мала знесилений і засмучений вигляд. Здавалося, наче вона не спала кілька ночей, хоча насправді це було не так. Під очима в неї з'явилися нові зморшки, і Джулія зловтішно подумала, що підтяжку, яку Біргіт мала намір зробити наступного року на свій шістдесят п'ятий день народження, їй доведеться зробити раніше. Біргіт посунула стілець ближче й поклала руку на плече Джулії.

Дівчина негайно ж струсила її із себе, і Біргіт розчаровано відкинулася на стільчику.

— Джуліє, ми любимо тебе. Ти ж знаєш це.

Аякже! Навіщо всі ці витребеньки? Вони ж добре знали, що відчувають одна до одної, і тут не могло бути й мови про любов. Єдина людина, яку любила Біргіт, — це Алекс. Лише Алекс.

— Нам потрібно поговорити про це, Джуліє. Зараз ми маємо підтримувати одне одного.

Голос Біргіт пройняв дроз. Джулія задумалася, як сильно Біргіт жадала, аби замість Алекс померла вона. Зрештою Джулія побачила, що Біргіт здалася й тремтливими руками поставила на місце стілець. Жінка кинула останній гіркий погляд на Джулію й тихо зачинила двері. Джулія демонстративно повернулася обличчям до стіни.

Ранки ніколи не були найулюбленішим часом Патрика, а цей видався особливо невдалим. По-перше, йому довелося вилізти з теплого ліжка Еріки й залишити її одну, а самому піти на роботу. По-друге, півгодини він вигрібав лопатою сніг, щоб дістатися до автомобіля. І, по-третє, чортів автомобіль відмовився заводитися навіть тоді, коли він розчистив увесь сніг на дорозі. Після кількох марних спроб Патрик закинув цю справу й розбудив Еріку, аби запитати, чи можна позичити її автомобіль. На щастя, Еріка дозволила, і її автівка завелася з першої спроби.

Патрик стрімголов забіг до кабінету, спізнившись на півгодини. Поки він зранку розгрібав сніг, сильно спітнів, і його сорочка прилипла до тіла. Він відтягнув її кілька разів, аби бодай трохи охолонути. Але взятися за роботу без кави не міг. І лише тоді, коли Патрик із чашкою кави в руці сів за свій письмовий стіл, відчув, що його пульс сповільнюється. Намить він дозволив собі поринути з головою в мрії й заглибитися в почуття нестримної, безрозсудної закоханості. Минула ніч була такою ж прекрасною, як і перша, і їм усе ж таки вдалося знайти крихту часу на те, щоб кілька годин поспати. Патрик не міг сказати, що він виспався, однак принаймні не перебував у такому забутті, як учора.

Спочатку Патрик узявся переглядати нотатки, які зробив учора під час зустрічі з Яном. Він не довідався нічого нового, однак не вважав, що згайнував час. У розслідуванні неймовірно важливо скласти враження про людей, які були або могли бути причетними до справи. «Розкриття вбивства — це розкриття людей», — часто повторював один його вчитель у школі поліції. Патрик дуже добре запам'ятав його слова. Цей чоловік завжди здавався вмілим знавцем людей, тому під час допитів постійно намагався на мить відкинути всі відомі факти, аби зосередитися лише на безпосередньому враженні від людини, яка сиділа перед ним. Ян не залишив у Патрика надто позитивних вражень. «Ненадійний, підступний і честолюбний», — ось такі слова спадали на думку Патрикові, коли він намагався зібрати докупи враження від Яна. Певна річ, цей чоловік щось приховував. Патрик знову взяв до рук стос паперів, які стосувалися родини Лоренсів. Досі він не бачив конкретного зв'язку між ними та двома вбивствами, окрім того, що Андерс телефонував Янові. Хоча ніщо не вказувало й на те, що Ян збрехав про дзвінки Андерса. Патрик розгорнув папку з матеріалами справи смерті батьків Яна. Щось у голосі Яна, коли той говорив про цю подію, звернуло на себе увагу Патрика. Щось звучало неправдиво. Патрикові дещо спало на думку, він узяв слухавку й набрав номер, який знав напам'ять.

— Вітаю, Вікі! Як справи?

Людина на іншому кінці слухавки запевнила, що все гаразд. Після кількох ввічливих фраз Патрик нарешті перейшов до справи:

— Слухай, я хотів би тебе попросити про одну послугу. Я тут шукаю інформацію про хлопця, який, імовірно, потрапив до вас на соціальну опіку приблизно 1975 року. Тоді йому було десять років, хлопчик на ім'я Ян Нурін. Як гадаєш, у вас збереглася інформація про нього? Добре, я на зв'язку.

Він нетерпляче постукував пальцями об письмовий стіл, доки Вікі Лінд на іншому кінці слухавки перевіряла інформацію в базі даних. За кілька хвилин вона промовила:

— Ти маєш документи? Овва. Бачиш, хто розслідував цю справу? Сів Перссон. Ох, чудово. Я знаю Сів. Маєш її номер?

Патрик швидко записав номер на клаптику паперу і, пообіцявши Вікі якось разом пообідати, ввічливо закінчив розмову. Він негайно набрав номер і одразу ж почув знайомий голос. Здалося, що Сів дуже добре пам'ятала справу Яна Нуріна й не заперечувала, щоб він до неї під'їхав.

Патрик так різко схопив куртку, що випадково потягнув за собою цілий вішак. Той гучно, наче удар грому, упав на підлогу, прихопивши із собою картину зі стіни й горщик із квіткою, що стояв на книжковій полиці. Ні на хвилину не затримавшись, аби підняти речі, Патрик вибіг у коридор і помітив допитливі обличчя, які визирали з кожних дверей. Злегка кивнувши їм, він побіг далі.

Будівля соціальної служби була за кількасот метрів від поліцейської дільниці. Патрик пробирався крізь глибокий сніг, що засипав шлях до крамниці. Дійшовши до кінця вулиці, він повернув ліворуч біля будівлі Танумсгедського відділення реєстрації шлюбних відносин і далі попростував прямо. Офіс Сів був у тій самій будівлі, що й офіс комунальної адміністрації, і Патрик піднявся сходами. Він привітався з жінкою на ресепшені, яка колись була його однокласницею в гімназії, і зайшов до кабінету Сів. За роки роботи Патрика в поліції їхні із Сів шляхи перетиналися неодноразово: вони завжди поважали одне одного як професіоналів, хоч інколи не поділяли думки одне одного про те, який підхід до справи є найкращим. До того ж Патрик вважав Сів однією з найдобріших людей, а в роботі соціальних працівників дуже складно завжди бачити в людях тільки позитивне. Водночас він захоплювався тим, що Сів, попри всі випадки, з якими вона мала справу за роки роботи в соціальній службі, зберегла свій твердий оптимістичний погляд на людську природу. Сам Патрик не міг бачити в людях лише позитивне.

— Привіт, Патрику! Тобі вдалося дійти сюди крізь цей сніжний хаос.

Патрик інстинктивно відчув, що голос Сів був неприродно радісним.

— Так, я б не відмовився від снігохода.

Вона підняла окуляри, що висіли в неї на шиї, і натягнула їх на кінчик носа. Сів полюбляла насичені кольори, і сьогодні її червоні окуляри пасували до одягу. Патрик завжди пам'ятав її з такою самою зачіскою: коротко підстриженою й з пасмом волосся аждо самих брів. Її волосся відблискувало рудим, і, дивлячись на такі яскраві барви, Патрик почувався бадьорішим.

— Ти хочеш подивитися на одну з моїх давніх справ, так? Про Яна Нуріна?

Голос Сів досі був напрочуд радісним. Вона підготувала матеріали справи ще до візиту Патрика, і зараз на її письмовому столі лежала товста папка з документами.

— Як бачиш, у нас є чимало матеріалів щодо цього хлопця. Обоє батьків мали справу з наркотиками, і навіть якби вони не загинули, то так чи інак нам довелося б самим порушити справу. Вони кинули дитину на ласку долі, і він виховувався сам, якщо можна так сказати. Хлопчик ходив до школи в брудному та рваному одязі, і його цькували однокласники, бо від нього смерділо. Імовірно, йому доводилося спати в старому сараї, а потім іти в тому самому одязі на навчання. — Сів подивилася з-під окулярів на Патрика. — Сподіваюся, ти не будеш зловживати моєю довірою й зробиш необхідний запит на інформацію про Яна?

Патрик лише кивнув у відповідь. Він знав, що важливо дотримуватися всіх необхідних правил, однак інколи задля ефективності варто було й знехтувати бюрократією. Вони із Сів іще здавна мали щирі робочі стосунки, і він знав, що вона мала це запитати. Він промовив:

— Чому ви раніше не взяли за цю справу? Чому все це так затягнулося? Здається, що з Яном погано поводитися, відколи він народився. А коли померли його батьки, йому було вже десять років.

Сів глибоко зітхнула.

— Так, я розумію, що ти маєш на увазі. Повір, я багато разів замислювалася над цим. Але коли я почала тут працювати, за місяць до пожежі, були інші часи. Дуже рідко держава могла позбавити батьків права виховувати своїх дітей так,

як вони цього хотіли. Та водночас багато людей боролися з таким вільним вихованням, жертвою якого й став Ян. Та й до того ж Ян ніколи не зазнавав фізичного насилля. Може, мої слова прозвучать різко, але ліпше він потрапив би до лікарні від побиття. Тоді ми принаймні почали б придивлятися до всієї цієї ситуації. Однак без фізичних доказів можна було стверджувати, що вони «лише» погано з ним поводитися. — Сів наголосила на слові «лише».

Патрик мимоволі відчув краплю співчуття до маленького Яна. Як у біса можна стати нормальною людиною, якщо тебе виховували в таких умовах?

— Але ти ще не почув найгіршого. Ми ніколи не мали конкретних доказів, але я майже впевнена, що батьки навіть дозволяли користуватися Яном за гроші або наркотики.

Патрик відчув, як його щелепа відвисла. Він гадки не мав, наскільки насправді все жахливо.

— Як я вже зазначила, ми ніколи не мали стовідсоткових доказів цього, але сьогодні, наприклад, можна помітити, що поведінка Яна дуже добре відповідає тим ознакам, які характерні для дітей, що зазнавали сексуального насилля. Та й він сам мав серйозні проблеми з дисципліною в школі. Як я вже зазначила, діти цькували його, але водночас вони боялися Яна.

Сів відкрила папку й знайшла потрібний документ.

— Ось тут. У другому класі Ян узяв із собою до школи ніж, яким погрожував одному своєму кривдникові. Він навіть подряпав йому обличчя ножом, однак керівництво школи змовчало про це. Мені здається, його за цей учинок ніяк не покарали. Ян неодноразово агресивно поведився зі своїми однокласниками, однак випадок із ножом був найнебезпечнішим. Також до школи надходило кілька скарг, у яких ішлося про залицяння Яна до дівчат-однокласниць. Тут уже йшлося про сексуальні домагання. Однак і від цих скарг діла вийшло на копійку. Ніхто не знав, як поводитися з дитиною, яка має таке ставлення до всіх, хто її оточує. Сьогодні, звісно, вчинили б по-іншому, але ти маєш пам'ятати, що все це трапилося на початку 1970-х років. Тоді ми жили зовсім в іншому світі.

Патрика охопили співчуття й злість від думки про те, як так можна поводитися з дитиною.

— Після пожежі траплялося щось схоже?

— На диво, ні. Після пожежі він дуже швидко опинився в родині Лоренсів, і опісля ми ніколи не чули, щоб у нього були бодай якісь проблеми. Я сама кілька разів приїжджала до родини Лоренсів, аби проконтролювати ситуацію, і тоді побачила, що він став зовсім іншим хлопцем. Він сидів переді мною у вишуканому костюмі й із зачесаним назад волоссям і ввічливо відповідав на всі запитання. Досить моторошно. Людина не може так різко змінитися за одну ніч.

Патрика аж дрож пройняв. Уперше він почув, що Сів неохвально висловилася щодо когось зі своїх підопічних. Патрик розумів, що десь тут заритий собака, а тому йому доведеться ще добряче в цьому розібратися. Сів завагалася, і Патрик запитав:

— Щодо пожежі...

Сів випрямилася на стільчику. Це означало, що він не помилявся.

— Я чув різні плітки про цю пожежу.

Він запитливо поглянув на Сів.

— Я не відповідаю за плітки. Що саме ти чув?

— Я чув, що це був навмисний підпал. У нашому розслідуванні навіть зазначено «навмисний підпал», однак злочинця так і не знайшли. Пожежа зайнялася на першому поверсі. Нуріні спали на горішньому поверсі, тому в них не було шансів вижити. Ти чула щось про те, хто міг би так ненавидіти їх, аби наважитися на такий учинок?

— Так. — Голос Сів здавався таким тихим, що вмить Патрик засумнівався, чи правильно він почув.

Вона повторила гучніше:

— Так, я знаю, хто ненавидів Нурінів так сильно, щоб наважитися на підпал їхнього будинку.

Патрик сидів мовчки й дав їй змогу продовжити свою думку.

— Я разом із поліцією приїхала на огляд будинку. Першими прибули пожежники, і один із них оглядав прибудинкову

територію, аби переконатися, що жодна іскра не перейшла на інші будівлі й не займеться ще одна пожежа. Тоді той самий пожежник знайшов Яна в сараї, і, коли той відмовився звідти виходити, вони покликали соціальну службу. Я була новим працівником-асистентом і маю зізнатися, що тоді все це здалося мені досить захопливим. Ян сидів у сараї, притулившись спиною до стіни. Щойно ми приїхали, один із пожежників полегшено зітхнув і вийшов із сараю, залишивши Яна з нами. Я вирішила, що ліпше самій зайти до нього, утішити й вивести звідти. У сараї було дуже темно, але я помітила, що руки Яна постійно рухалися, та важко було побачити, що саме він робив. Однак коли я підійшла ближче, то побачила, що він щось перебирає на колінах. Це були горілі сірники. Він захоплено сортував їх: використані сірники чорного кольору складав в одну купку, нові, червоного кольору, — у другу. Ян усміхався. Він сів, наче чимось глибоко втішався, і це наймоторошніше, що я коли-небудь бачила, Патрику. Безсонними ночами я досі інколи бачу перед собою це обличчя. Коли я підійшла до нього, то обережно забрала коробку. Тоді він поглянув на мене й потішено запитав: «Тепер вони померли?» Три слова. «Тепер вони померли?» Потім він усміхнувся й радісно вийшов зі старого сараю. Коли ми виходили звідти, останнє, що я побачила, — покривало, ліхтарик і купку одягу в одному з кутків. Тоді я зрозуміла, що частково ми винні в смерті його батьків. Нам потрібно було взятися за цю родину ще багато-багато років тому.

— Ти комусь розповідала про це?

— Ні. А що я скажу? Що він убив своїх батьків, бо грався із сірниками? Ні, я раніше нікому не розповідала, доки ти не приїхав і не запитав мене. Але я завжди підозрювала, що колись поліція зацікавиться ним. У чому його зараз підозрюють?

— Я не можу сказати, але обіцяю повідомити тебе, щойно матиму змогу. Неймовірно вдячний тобі, що розповіла мені про це, і я обов'язково надішлю письмовий запит, аби ти не мала жодних проблем.

Патрик попрощався й покрокував до дверей.

Коли він виходив, Сів Перссон і далі сиділа за письмовим столом. Її червоні окуляри знову висіли на шиї, а вона, заплющивши очі, масажувала перенісся.

Щойно Патрик вийшов на засніжену вулицю, почувся дзвінок мобільного. За ці кілька секунд його пальці вже закрижанили, і Патрикові ледве вдалося натиснути на маленьку кнопку, щоб відповісти. Він сподівався, що йому телефонувала Еріка, однак швидко розчарувався, коли побачив на екрані робочий номер дільниці.

— Патрик Гедстрем. Привіт, Анніко. Ні, я незабаром буду. Так, зачекай, я вже майже біля дільниці.

Він кинув слухавку. Анніці знову пощастило. Вона знайшла деякі розбіжності в біографії Алекс.

Патрик так біг до дільниці, що під його ногами хрускотів сніг. На щастя, поки він заходив до Сів, снігоприбиральна техніка вже добряче попрацювала, і тепер йому вдалося дістатися до роботи швидко й безтурботно. Відчайдухів, які в таку холоднечу стояли б надворі, було небагато, тож вулиця біля крамниці сьогодні здавалася навдивовижу пустельною. Лише поодинокі перехожі, піднявши комірці й опустивши шапки якомога нижче, коли-не-коли пробігали повз.

Перед дверима дільниці Патрик обтрусив сніг із черевиків. Тепер він запам'ятає назавжди, що не можна взувати в таку погоду такі короткі черевики, бо зараз його шкарпетки наскрізь мокрі.

Патрик попростував до кабінету Анніки, яка нетерпляче чекала на нього. Побачивши її задоволений вираз обличчя, він припустив, що інформація, яку їй вдалося дізнатися, — не просто цікава, а дуже-дуже цінна.

— Здав увесь одяг на прання чи як?

Патрик спочатку не зрозумів запитання, однак з її хитрої усмішки зрештою второпав: Анніка з нього кепкує. Секундою пізніше він подивився на свій одяг. Дідько, він не перевдягався ще з позавчора, відколи прийшов у гості до Еріки. Він згадав,

як зранку розчищав сніг, і задумався: від нього погано пахне чи дуже погано.

Патрик щось пробурмотів у відповідь і спробував подивитися на Анніку якомога суворіше, удаючи, що образився. Але така поведінка Патрика розвеселила її ще дужче.

— Так-так, дуже смішно. Тепер до справи. Починай, жінко.

З удаваним гнівом він ударив кулаком по її письмовому столу. Ваза з квітками відразу ж упала, і вода розлилася.

— Ой, вибач. Я не хотів. Який я незграбний...

Він шукав бодай якусь річ, якою можна було б витерти воду, але Анніка, як завжди, опинилася на крок попереду й дістала із шухлядки серветки. Вона спокійно почала витирати воду й водночас скомандувала Патрикові:

— Сідай!

Він негайно ж послухався й подумав, що це дещо несправедливо, тому що його не нагородили нічим смачненьким за те, що він був таким розумним.

— Що ж, почнімо?

Анніка почала читати з екрана комп'ютера:

— Так, дивися. Я почала перевіряти всі дати з часу її смерті та до народження. У період її життя в Гетеборзі все збіглося: разом зі своєю подругою 1989 року вона заснувала мистецьку галерею, а доти впродовж п'яти років навчалася в університеті у Франції, вивчаючи історію мистецтва як профільний предмет. Сьогодні зранку мені факсом надіслали її оцінки — Алекс постійно відвідувала заняття й мала відмінні оцінки за іспити. У Гетеборзі вона вчилася у Відфельдській гімназії. Я також бачила її оцінки звітти. Маю сказати, що вона не була блискоучою студенткою, радше трималася середнячком.

Анніка на мить замовкла й подивилася на Патрика, який, трохи нахилившись, намагався читати з її екрана. Анніка посунула монітор.

— Доти вона навчалася в школі-інтернаті у Швейцарії. Відвідувала міжнародну школу «Леколь де Шевальє», навчання в якій неймовірно дороге.

Анніка наголосила на передостанньому слові.

— Я зателефонувала до цієї школи й дізналася, що один семестр там коштує приблизно сто тисяч. До цієї суми включено проживання, їжу, одяг і книжки. І я перевірила: ціна була такою самою, коли там вчилася Алекс.

Ці слова спантеличили Патрика, і він промовив уголос:

— Питання в тому, як родина Карлгренів змогла відправити туди Алекс. Як я зрозумів, Біргіт була домогосподаркою протягом цього часу, а Карл-Ерік, гадаю, заробляв не надто багато. Ти перевірила?..

Анніка перебила його:

— Так, я намагалася з'ясувати, хто профінансував навчання Александри, однак вони не надають такої інформації. Єдине, що може змусити їх надати цю інформацію, — це запит зі швейцарської поліції, але, зважаючи на всю цю бюрократію, нам знадобиться на це щонайменше півроку. Я підійшла до цього з іншого боку й зараз перевіряю доходи родини Карлгренів. А може, вони отримали якийсь спадок, звідки нам про це знати? Я чекаю на інформацію з банку, однак вона надійде лише за кілька днів. Але, — Анніка на мить замовкла, — це ще не найцікавіше. За словами Карлгренів, Алекс почала вчитися в школі-інтернаті з весняного семестру 1977 року. За реєстром школи, вона почала навчання з весняного семестру 1978 року.

Анніка потішено відкинулася на стільці та схрестила руки.

— Ти впевнена?

Патрик не міг приховати свого захоплення.

— Я тричі перевірила цю інформацію. Період із весни 1977 року до весни 1978 року зник у житті Алекс. Ми не маємо жодної гадки про те, де вона тоді була. Навесні 1978-го вона пішла до школи-інтернату у Швейцарії, а її батьки переїхали до Гетеборга. Вони купили там будинок, і Карл-Ерік почав працювати начальником середнього підприємства, що спеціалізується на гуртових закупівлях.

— Тож ми не знаємо, де вона перебувала весь цей час?

— Поки ні. Але я досі шукаю інформацію. Єдине, що ми знаємо: немає жодного підтвердження, що того року Алекс перебувала у Швеції.

Патрик порахував на пальцях.

— Алекс народилася 1965 року, тож 1977 року їй було дванадцять.

Анніка знову подивилася на монітор.

— Вона народилася третього січня, тож так, їй було дванадцять років, коли вони переїхали.

Патрик задумливо кивнув. Анніці вдалося знайти дуже цінну інформацію, однак зараз це лише ставило перед ними нові запитання. Де ж перебувала родина Карлґренів у період із 1977 до 1978 року? Ціла родина не могла просто так зникнути. Безперечно, мають бути сліди, залишалася тільки їх знайти. Водночас тут приховано дещо інше. Інформація про те, що Алекс раніше народжувала дитину, досі не давала йому спокою.

— Це всі прогалини в її біографії, які тобі вдалося знайти? Як гадаєш, ніхто не міг складати іспити в університеті під її ім'ям? Чи її партнерка не могла певний час сама керувати мистецькою галереєю? Я довіряю тій інформації, яку ти знайшла, але нам варто перевірити все ще раз. Перевір іще лікарні, чи не народжувала там дитину Александра. Почни з лікарні Гетеборґа, а якщо там не знайдеш, то тоді треба продовжувати пошуки в інших містах. Десь має бути інформація про це. Дітей не знаходять у капусті.

— Вона не могла народити дитину за кордоном? Під час навчання в школі-інтернаті, наприклад? Або у Франції?

— Так, це теж можливо. Чому я не подумав про це? Треба звернутися до міжнародних установ. Подивися також, чи можна простежити бодай якісь сліди, куди подалися Карлґрени. Паспорти, візи, посольства. Десь має бути інформація про це.

Анніка жваво занотувала.

— До речі, кому-небудь із наших колег удалося знайти щось цікаве?

— Ернст перевірів алібі Бенґта Ларссона. Воно залізне, тож його можемо викреслити зі списку підозрюваних. Мартін телефонував Генрікові Війкнеру, однак не з'ясував нічого нового, що б указувало на зв'язок між Андерсом і Алекс. Він думає ще поспілкуватися з друзями-алкоголіками Андерса: можливо, Ан-

дерс розповідав їм про щось. А Йоста... Він сидить у своєму кабінеті, жаліє себе й збирається з думками, щоб поїхати до Гетеборга й допитати Карлгренів. Гадаю, у понеділок він наважиться...

Патрик зітхнув. Якщо вони хочуть розкрити цю справу, то не варто сподіватися на колег. Ліпше швидко зробити таку роботу самому.

— А ти не думав прямо запитати Карлгренів? Можливо, нічого неймовірного в цьому немає. Можливо, є якесь природне пояснення, — промовила Анніка.

— Вони ж самі надали таку інформацію про Алекс. З якоїсь причини вони намагаються приховати, що робили в цей період. Я поговорю з ними, але спочатку треба дізнатися трохи більше. Аби вони не мали жодного шансу викрутитися.

Анніка відхилилася на стільці й хитро всміхнулася.

— Коли ми вже почуємо весільні дзвони?

Патрик зрозумів, що вона просто так не здасться. Вона вже визначила для себе, що він стане першим у дільниці кандидатам на нареченого.

— Ну, певно, ще трохи зарано для цього. Нам потрібно прожити разом принаймні тиждень, а вже потім іти до церкви.

— Та-а-ак, виходить, ви живете разом?

Він усвідомив, що сам вирив собі яму, до якої впав із широким розплющеними очима.

— Ні... Ну, не знаю, напевно, так. Я не знаю, нам добре разом, однак усе так непередбачувано... Можливо, вона повернеться до Стокгольма. Не знаю. Насолоджуйся поки цією інформацією.

Патрик крутився на стільці.

— Гаразд, однак мені потрібна оперативна інформація про все, що відбувається, чуєш? — Анніка погрозила вказівним пальцем.

Він смиренно кивнув.

— Так, ти дізнаєшся про все, що відбувається. Обіцяю. Задоволена?

— Так, цього поки досить.

Вона підвелася, обійшла стіл, і Патрик не встиг усвідомити, як опинився у ведмежих обіймах Анніки, потонувши в її величезному бюсті.

— Я так рада за тебе. Нічого не зіпсуй, Патрику. Пообіцяй.

Вона обійняла його ще дужче, і Патрик відчув, як його ребра запротестували.

Йому забракло повітря, і він не зміг відповісти їй, але Анніка сприйняла його мовчання за згоду й, ущипнувши за щічку, відпустила.

— Іди додому й перевдягнися, чуєш? Від тебе смердить.

Після цього коментаря Патрик із червоною щокою та болем у ребрі вийшов до коридору. Він обережно доторкнувся до грудей. Патрик дуже любив Анніку, однак інколи хотів, аби вона зрозуміла, що варто поводитися обережніше з бідним тридцятип'ятирічним чоловіком, чия фізична форма не надто чудова.

Безлюдний і самотній Бадгольмен. Улітку він завжди кищів силою-силенною радісних відпочивальників, але зараз суворий вітер увсебіч розпорозував сніг, що за ніч товстим шаром укрит землю. Еріка обережно пробиралася крижаними гірськими скелями. Вона відчула, що їй необхідно зробити ковток свіжого повітря, і звідси, з Бадгольмену, вона могла замріяно дивитися на далекі острови та нескінченну білу кригу. Звіддала долинав гуркіт автомобілів, але загалом панувала така милосердна тиша, що Еріка легко могла прислухатися до власних думок. Поруч із нею височіла вишка для стрибків у воду. У дитинстві їй здавалося, що ця споруда сягає неба, але зараз вона була вже не така висока, однак теплого літнього дня Еріка й досі не наважилася б стрибнути з найвищої платформи.

Вона могла стояти тут вічність. Добре закутана, Еріка опиралася холоду, що пробирався крізь одяг. Водночас вона відчувала, як у її душі скресає крига. Допоки її самотність не закінчилася, вона сама не усвідомлювала, якою самотньою була. Але що станеться між ними з Патриком, якщо їй доведеться

повернутися до Стокгольма? Їх розділятимуть численні милі. До стосунків на відстані вона не була готова.

Якщо їй доведеться погодитися на продаж будинку, чи матиме вона можливість залишитися тут? Еріка не хотіла переїжджати до Патрика, доки їхні взаємини не будуть перевірені часом і доки вона не переконається на сто відсотків, що іншого житла у Ф'елльбацці їй не знайти.

Проблема в тому, що все це її пригнічувало. Передусім тому, що, якщо вони продадуть будинок, їй доведеться обірвати всі зв'язки з Ф'елльбаккою, аби не бачити чужих людей, які вломилися в будинок її дитинства. Вона не могла уявити того, що їй доведеться винаймати собі житло тут, у рідному містечку. У це важко повірити. Еріка відчувала, як радість згасає, а сумні думки поступово накладаються одна на одну. Звісно, усе можна вирішити, але Еріка зізнавалася собі, що, хоч вона була ще молодою й вони з Патриком мали попереду багато щасливих років, вона вже не почувалася такою гнучкою до обставин, як раніше. Лише нещодавно після довгих вагань вона відчула в собі сили покинути своє життя в Стокгольмі, але була годна це зробити лише у випадку, якщо житиме у Ф'елльбацці, у рідному та улюбленому оточенні. Інакше в її власному всесвіті станеться забагато змін, і пристосуватися до них їй не допоможе навіть закоханість.

Вочевидь, смерть батьків також зробила її більш вразливою до великих змін. Та вже сьогоднішніх змін Еріці вистачить на багато років уперед, і тепер їй хотілося з головою поринути в надійне, безпечне та передбачуване життя. Раніше вона боялася пов'язати своє життя з життям іншої людини, але зараз прагнула, аби Патрик став частиною цієї надійності та передбачуваності. Еріка хотіла планувати своє життя до найменших деталей. Жити разом, заручитися, одружитися, народити дітей, а потім жити в обіймах повсякдення, сповненого щасливих років подружнього життя аж до самої старості. Не так уже й багато бажань.

Уперше Еріка відчула біль і сум від думки про смерть Алекс. Здавалося, наче лише зараз вона вперше усвідомила, що життя

Алекс обірвалося назавжди. Хоча дуже довго їхні шляхи не перетиналися, Еріка інколи думала про Алекс і знала, що її життя рухається паралельно з її власним. Тепер із них двох майбутнє залишилося тільки в Еріки, і тільки вона переживе всі ті радощі та сум, які приготувало їй життя. Тепер, коли Еріка думала про Алекс і решту свого життя, у неї перед очима щоразу поставала лише одна картинка: бліде тіло Алекс у ванні, калюжа крові на підлозі й волосся, що мало вигляд замерзлого німба. Напевно, саме тому Еріка вирішила написати книжку про Алекс. У такий спосіб вона могла знову пережити роки їхньої дружби й водночас дізнатися про те, що сталося після того, як вони припинили спілкування.

Останнім часом її хвилювало те, що матеріал здавався надто спрощеним. Так, наче тривимірній фігурі бракує деяких параметрів, так само важливих для того, аби зрозуміти її справжню сутність. Еріка відчувала, що варто придивитися до інших людей навкруги, а не лише до головних героїв, які постійно оточували Алекс. Щойно вона дійшла цієї думки, її охопила легкість, якої вона ніколи раніше не відчувала.

Відколи Алекс переїхала з Ф'елльбакки, з нею щось трапалося. Однак усі вперто мовчали. Плітки вщухали, щойно Еріка опинялася поблизу. Її завжди захищали від того, що їй здавалося життєво необхідним. Проблема в тому, що вона й гадки не мала, як їй варто почати. Єдине, що Еріка пригадувала зі своїх спроб підслухати розмови дорослих, — слово «школа», що лунало кілька разів. Не надто багато інформації, але зараз стане в пригоді бодай маленька зачіпка. Еріка знала, що їхній учитель із гімназії досі живе у Ф'елльбаці, тож розмова з ним могла стати відмінним початком.

Вітер посилювся, і, навіть попри теплий одяг, до її тіла пробрався холод. Еріка відчувала, що час іти. Вона кинула останній погляд на Ф'елльбакку, яку впевнено захищали міцні гори. Те, що влітку обливалося золотавим світлом, зараз здавалося сірим і похмурим, однак Еріці так подобалося більше. Улітку все це було більш схоже на мурашник, де постійно вирувало життя. Зараз у цьому маленькому містечку панувала тиша,

наче світ заснув. Але Еріка знала, що такий спокій лукавий. Під поверхнею тиші ховалися всі темні пороки людства, як і всюди, де вони жили. Вона добре переконалася в цьому, коли жила в Стокгольмі, однак тут, у Ф'єлльбацці, життя здавалося їй не безпечнішим. Ненависть, заздрощі, скупість і помста — усе ховалося під замком із викарбуваним на ньому написом «Що скажуть люди?». Усе погане, дріб'язкове та зле спокійно видавали за порядність. Тепер Еріка стояла на Бадгольмені та спостерігала за засніженим містечком. Вона роздумувала про те, які таємниці приховує це спокійне містечко.

Її тіло пройняв дрож. Вона засунула руки в кишені та попростувала до міста.

З року в рік він дедалі більше ненавидів життя. Він повсякчас переживав нові страхи. Усе почалося з того моменту, як раптово він усвідомив, скільки бактерій кишить навколо нього. Необхідність життєвих змін стала справжнім випробуванням, і повсякчас він бачив, як над ним кружляли армії бактерій та погрожували міриадами відомих і невідомих хвороб, які неодмінно мали призвести до довгої болісної смерті. Загрозливим здавалося йому й оточення. Великі поверхні приховували свої небезпеки, маленькі — свої. Коли він перебував серед людей, його тіло починало дуже сильно пітніти, а дихання ставало важким і нерівним. Рішення було простим. Єдине місце, де він принаймні міг контролювати ситуацію, — дім. Він раптом усвідомив, що насправді міг жити сам-самісінький і навіть не виходити з будинку.

Востаннє за межі свого будинку він виходив вісім років тому. Якщо інколи в нього з'являлося бажання вийти у світ, то він так уміло його вгамовував, що вже й сам не знав, чи існує цей світ насправді. Таке життя йому подобалося, і він не мав жодного бажання щось змінювати.

Аксель Веннерстрем присвячував своє життя випрацюваним звичкам. Щодня він дотримувався того самого режиму, і сьогоднішній день не був винятком. Він прокинувся о сьомій годині, поснідав, а потім ретельно прибрав у кухні, аби викоринити

всі можливі бактерії, які могла залишити їжа з холодильника, якою він снідав. Потім він узявся витирати пил і наводити лад в інших кімнатах. І лише о першій годині Аксель дозволив собі перепочити: він сів на веранді, узявши до рук газету. Він домовився з листоношею Сігне, і тепер вона щоранку кидала в його скриньку газети, запаковані в пластиковий пакет. Він волів не мати справи з бактеріями всіх тих брудних рук, що торкалися газет, поки ті не опинилися в його поштової скриньці.

Аксель почув, як хтось постукав у двері: адреналін у його крові умить підскочив. Ніхто не міг прийти о такій годині. Їжу зазвичай привозили зранку в п'ятницю. Зрештою, до нього більше ніхто не приходив. Крок за кроком він поволочив ноги до дверей і почув, як гість наполегливо постукав удруге. Руки Акселя тремтіли, і він повільно потягнувся до замка. Як же йому хотілося мати вічко у дверях, однак їхня стара модель не передбачала такої технології, і зараз він не міг побачити, хто стоїть за ними. Аксель відімкнув другий замок — його серце розривалося, і він ледь змусив себе втамувати бажання замкнутися знову, проігнорувавши невідому загрозу, що чекала його за дверима.

— Аксель? Аксель Веннерстрем?

Він видихнув. Жінки завжди були менш загрозливими, ніж чоловіки. Заради безпеки він тримав двері на ланцюжку.

— Так, це я.

Аксель намагався говорити якомога непривітніше. Він хотів лише, щоб ця невідома гостя дала йому спокій.

— Вітаю! Я не знаю, чи ти пам'ятаєш мене, ти був моїм учителем у школі. Еріка Фалк...

Він спробував пригадати. Так багато років і так багато учнів. Поступово почав вимальовуватися образ маленької світленької дівчинки. Авжеж, дочка Туре.

— Скажи, чи можна перекинутися з тобою слівцем?

Вона запитливо подивилася на нього крізь щілину у дверях. Аксель глибоко зітхнув, зняв ланцюжка й впустив її. Він намагався навіть не думати про те, скільки невідомих організмів

вона принесла в його щойно прибраний будинок. Аксель указав на поличку для взуття, натякаючи, що їй треба роззутися. Еріка покійно послухалася, роззулася й скинула верхній одяг. Аби вона не забруднила решту квартири, він показав на плетені меблі на веранді. Еріка сіла на диван, і Аксель подумки нагадав собі попрати подушки, щойно вона піде.

— Минуло так багато часу.

— Авжеж, якщо я не помиляюся, двадцять п'ять років минуло, відколи ти прийшла до мене в клас.

— Усе правильно. Час летить дуже швидко.

Розмова здавалася Акселеві несуттєвою, але він невільно підкорився. Йому хотілося, аби Еріка якнайшвидше перейшла до справи, з якою прийшла, а потім негайно ж покинула будинок і дала йому спокій. Він гадки не мав, навіщо вона сюди завітала. Колишні учні нечасто про нього згадували, і досі йому не доводилося бачити когось із них у себе вдома. Але зараз перед ним сиділа Еріка Фалк, і він, мов на голках, крутився на плетеному кріслі навпроти неї й несамовито чекав, поки вона піде. Очима він постійно шукав подушку під нею й чітко бачив, як бактерії сповзають на диван, а потім розбігаються підлогою. Попрати подушки замало, йому доведеться прибрати та дезінфікувати весь будинок, щойно вона піде.

— Ти, певно, гадаєш, чому я тут.

Аксель лише кивнув у відповідь.

— Напевно, ти чув про вбивство Александри Війкнер.

Він чув про цю подію, і вона поступово піднімала на поверхню те, що він приховував більшу частину свого життя. Зараз йому ще дужче кортіло, аби Еріка Фалк підвелася й пішла звідси. Але вона досі сиділа перед ним, і Аксель щосили намагався вгамувати жагу затулити руками вуха та гучно закричати, аби лише не чути її слів.

— Я маю особисті причини цікавитися життям Алекс і, власне, її смертю. Тож я хотіла б запитати в тебе дещо. Ти не заперечуєш?

Аксель заплющив очі. Він знав, що цей день неминуче коли-небудь настане.

— Так, авжеж, запитуй.

Йому було байдуже, чому саме Еріка цікавиться долею Алекс. Якщо вона робить це для себе, то нехай. Його це не хвилює. Вона, звісно, може запитувати про будь-що, але це не означає, що він обов'язково має відповідати. На диво, він відчув гостре бажання розповісти цій білявій дівчині все до найдрібнішої деталі. Йому кортіло скинути зі своїх плечей той тягар, який він носив двадцять п'ять років. Усе це псувало його життя: закралося глибоко в його свідомість і, немов отрута, пробиралося крізь тіло до душі. У хвилини просвітлення він усвідомлював, що саме це лежало в основі його потреби чистоти та страху будь-якої миті втратити контроль над ситуацією. Еріка Фалк могла запитувати що завгодно, але він мав докласти максимум зусиль, аби вгамувати жагу видати всю правду. Аксель знав: якщо він наважиться на це, то здійметься такий пил, що зруйнує весь той мур, який він ретельно вибудовував навколо себе. Цього не має трапитися.

— Ти пам'ятаєш Александру зі школи?

Він гірко посміхнувся. Переважно всі школярі залишали тільки слабкі спогади, скидалися на тіні, що миттєво зникали. Однак Александру він пам'ятав сьогодні так чітко, як і двадцять п'ять років тому. Але зараз він мав мовчати.

— Так, пам'ятаю Александру. Радше Александру Карлгрен, а не Війкнер.

— Авжеж. Якою вона була в школі?

— Мовчазною, трохи сором'язливою та дуже кмітливою.

Аксель помітив, що Еріку розчарувала його небагатослівність, однак він навмисне намагався казати якомога менше, наче боячись, що слів стане забагато й вони самі собою перетворяться на глибоководну річку.

— Вона добре вчилася в школі?

— Як сказати... Вона не належала до найбільш амбіційних учнів, наскільки я пам'ятаю, але була розумною, хоч і особливо не намагалася це показати. Алекс трималася приблизно всередині рейтингу.

Еріка вмить замовкла, і Аксель зрозумів, що вона поступово наближається до тих запитань, які насправді турбували її найбільше, — попередні були лише розминкою.

— Алекс із батьками переїхала посеред семестру. Ти не пам'ятаєш, з якої причини вони поїхали звідси?

Аксель удавав, наче намагається пригадати: він поклав пальці на підборіддя й зробив задумливий вигляд. Він помітив, що Еріка не знаходила собі місця, чекаючи на відповідь. Він змушений був її розчарувати. Він не може сказати їй правду.

— Я пригадую, що її татові запропонували роботу в іншому місті. Якщо казати щиро, я точно не пам'ятаю...

Еріка не могла приховати свого розчарування. Він знову відчув несамовите бажання розправити плечі й скинути тягар, який носив усі ці роки, та звільнити сумління, вихлюпнувши чисту правду. Однак Аксель глибоко вдихнув і переборов це бажання.

Еріка не втрачала надії:

— Але ж усе це відбулося дуже раптово, чи не так? Ти чув про це раніше? Алекс розповідала про те, що вони мають переїхати?

— Ні, я не бачу в цьому нічого дивного. Звісно, як ти й кажеш, усе це відбулося швидко, однак, імовірно, її татові терміново треба було влаштуватися на іншу роботу. Хтозна?

Аксель розвів руками, даючи зрозуміти, що його припущення були такими ж ненадійними, як і її. Еріка наморщила лоба. Це не та відповідь, на яку вона чекала. Однак їй варто було насолоджуватися бодай цим.

— Ще одна річ. Я пригадую, що тоді пліткували про Алекс. Я пам'ятаю, що дорослі казали щось про школу. Не знаєш, що це може бути? Я слабко пригадую, що саме вони говорили. Це приховували від дітей.

Аксель відчув, як його тіло закам'яніло. Він сподівався, що збоку його страх не помітно так чітко, як його відчував він. Звісно ж, Аксель знав про плітки. Вони були завжди. Важко бодай щось приховати в такому маленькому містечку. Однак він вважав, що поступово плітки вдалося зупинити. Він і сам доклав до цього рук. Спогади досі роз'їдали його зсередини. Еріка незмигтно чекала на відповідь.

— Ні, я й уявити не можу, що це може бути. Тут постійно про щось пліткували, ти ж знаєш наших людей. Це зовсім не означає, що за цим щось приховується. На твоєму місці я не надавав би цьому такого значення.

На обличчі Еріки промайнула тінь розчарування. Їй не вдалося дізнатися те, заради чого вона прийшла. Однак Аксель не мав вибору. Зараз сам собі він був схожим на паровий котел: якщо хоча б трохи відкрити клапан, то все вибухне. Але водночас щось змушувало його розповісти правду. Так, наче хтось узяв контроль над його тілом: вуста вже майже почали формувати слова, які нізащо не мають бути сказані. На щастя, Еріка підвелася, і Аксель подолав своє несамовите бажання видати правду. Еріка накинула на себе верхній одяг, взулася й простягнула руку на прощання. Аксель подивився на її руку та після миттєвого вагання потиснув. Йому кортіло заволати від гніву. Контакт зі шкірою іншої людини здавався йому невимовно бридким. Вона вийшла за двері й повернулася до нього якраз тоді, коли він збирався замкнути всі замки.

— До речі, чи мав Нільс Лоренс якийсь зв'язок з Алекс або ж зі школою?

Аксель завагався, однак вирішив, що все одно вона дізнається про це: якщо не від нього, то від когось іншого.

— Хіба ти не пам'ятаєш? Він викладав додаткові заняття один семестр.

Опісля Аксель замкнув усі замки, притулився спиною до дверей і заплющив очі.

Він одразу ж узявся за прибирання, аби знищити всі сліди візиту небажаної гості. Нарешті його світ знову став безпечним.

Вечір почався кепсько. Лукас повернувся додому в поганому гуморі, і вона повсякчас намагалася читати його думки, аби не створити більше підстав для його роздратування. Вона добряче знала, що, якщо він повертається додому в поганому настрої, то постійно шукає привід зігнати свою злість на ній.

Анна сьогодні особливо постаралася з вечерею — приготувала найулюбленішу страву Лукаса. Діти були у своїй кім-

наті: для Емми вона ввімкнула «Короля Лева», а Адріана погодувала та вклала спати. На програвачі Анна поставила улюблений CD Лукаса з Четом Бейкером, зрештою, і сама по-святковому вдягнулася, зробила зачіску та макіяж. Однак майже відразу зрозуміла, що цього вечора всі її старання марні. У Лукаса дійсно видався на роботі дуже поганий день, і його гнів так чи інакше мав вихлюпнутися. Анна бачила гнівний блиск в очах чоловіка — те саме, що тримати в руках бомбу й знати, що вона ось-ось вибухне.

Перший удар стався без попередження — ляпас, від якого в неї задзвеніло у вухах. Анна схопилася за щоку й подивилася на Лукаса, немов сподіваючись, що він змилюється, побачивши, які синці залишив на її обличчі. Натомість йому закортіло завдати їй іще дужчого болю. Найважче Анні було прийняти те, що Лукасові насправді подобається її бити. Упродовж багатьох років вона вірила його словам, що від цих ударів йому так само боляче, як і їй, однак зараз усе було по-іншому. Анна розгледіла в ньому звіра. І те, що відбувалося зараз, було їй дуже добре знайомим.

Анна згорнулася клубком, намагаючись захиститися від наступних ударів, які неодмінно ось-ось пролунають. І, коли вони посипалися на неї, намагалася зосередити увагу на одній точці всередині себе — місці, куди Лукас не міг дістати. Так легше. Хоч вона й відчувала біль, але в такий спосіб їй вдавалося бодай трохи абстрагуватися від нього. Анна немов кружляла попід стелею й дивилася вниз на саму себе, згорнену клубочком і уражену ударами Лукаса.

Якийсь звук змусив її миттєво повернутися до реальності й опуститися у власне тіло. У дверях стояла Емма, смоктала палець і тримала в руці м'яку іграшку. Анна рік тому допомогла їй позбутися звички смоктати палець, але зараз бачила, що дівчинка розгублено взялася за старе. Лукас не помічав її, бо стояв спиною до дверей, але одразу ж повернувся, коли побачив погляд Анни, прикутий до чогось позаду нього.

Анна не встигла зреагувати, як чоловік швидкою ходою попрямував до дочки, міцно схопив її та струсонув так сильно, що

Анна почула, як зуби дівчинки ударилися один об один. Анна підвелася з підлоги, але її ноги не слухалися. Вона знала, що ця сцена назавжди засяде в глибині її душі: Лукас трясє Емму, яка дивиться широкими й повними нерозуміння очима на свого любого тата, який ураз перетворився на моторошного чужака.

Анна кинулася до Лукаса, аби захистити Емму, однак не встигла добігти, як із жахом побачила, як Лукас гнівно вдарив маленьке дитяче тільце об стіну. Почувся хруст, і Анна зрозуміла, що її життя змінилося назавжди. Очі Лукаса вкрилися блискучою пеленою, і він спантеличено дивився на дитину у своїх руках, а потім обережно спустив дівчинку на підлогу. Умить він знову взяв її на руки, але цього разу ніжно й турботливо. Своїми блискучими закам'янілими очима він подивився на Анну.

— Її треба відвезти до лікарні. Вона впала з драбини й вдарилася. Ми маємо сказати їм таку версію. Вона впала з драбини.

Він говорив уривчастими фразами й попрямував до дверей, навіть не подивившись, чи йде за ним Анна. Вона перебувала в шоківому стані й бездумно покрокувала за Лукасом. Так, наче все це суцільний сон, з якого вона ніяк не могла вибратися.

Лукас повсякчас повторював: «Вона впала з драбини. Вони мають повірити нам, якщо ми казатимемо одне й те саме, Анно. Ми ж так робитимемо, правда? Ми скажемо, що вона впала з драбини...»

Лукас щось бурмотів, і Анна спромоглася лише кивнути. Вона воліла вирвати з обіймів Лукаса Емму, яка зараз залилася шаленим плачем від болю. Останньої миті, коли вони стояли біля під'їзду, Анна повернулася до реальності й згадала, що у квартирі залишився спати Адріан. Вона кинулася за ним і, вже сидячи в автомобілі, повсякчас притуляла його до себе. Їй хотілося плакати.

— Не хочеш приїхати сюди й разом пообідати?

— Залюбки. Коли можна приїхати?

— Їжа буде готова приблизно за годинку. Вийде в тебе?

— Так, усе чудово. Я навіть встигну ще трохи попрацювати. Тоді побачимося за годинку.

Невеличка пауза. Опісля Патрик промовив:

— Цілую. До зустрічі.

Еріка відчула, як від радощів залилася рум'янцем. Маленький, але дуже важливий крок уперед у їхніх стосунках. Вона відповіла такими самими словами й кинула слухавку.

Поки Еріка готувала обід, їй стало трохи соромно за те, що вона запланувала. Водночас вона розуміла, що не могла вчинити по-іншому. Коли за годину подзвонили у двері, Еріка глибоко вдихнула, аби заспокоїтися, і хутко відчинила. Це був Патрик. Він кинувся її обіймати, але Еріці довелося перервати його пристрасне привітання, бо почувся дзвоник таймера, який сповіщав, що спагеті приготувалися.

— Що на обід?

Патрик поплескав себе по животі, показуючи, куди потрапить обід.

— Паста із соусом болоньезе.

— Ммм, як смачно. Ти мрія кожного чоловіка. Знаєш про це?

Патрик підійшов до неї, обійняв і ласкаво погладив її шию.

— Ти сексуальна, розумна, неперевершена в ліжку і, найважливіше, дуже-дуже смачно готуєш. Чого ще чоловікові бажати?..

Удвері подзвонили. Патрик спантеличено поглянув на Еріку, яка вмить втупила очі в підлогу, витерла рушником руки й попрямувала відчиняти. За дверима стояв Дан. Він мав сумний і розгублений вигляд. Усе його тіло зниділо, а очі здавалися порожніми. Еріка аж скам'яніла з дива, коли побачила його, але збрала всі сили й зробила вигляд, наче й не було нічого.

Коли Дан увійшов до кухні, Патрик збентежено подивився на Еріку. Вона відкашлялася й представила їх один одному.

— Патрик Гедстром — Дан Карлссон. Патрику, Дан хоче тобі дещо розповісти. Однак спочатку сядьмо за стіл.

Еріка пішла до їдальні першою, тримаючи в руках каструлю з м'ясом. Вони сіли за стіл, але в кімнаті досі панувало напруження. Еріці було важко на серці, але вона знала, що не могла вчинити інакше. Зранку вона зателефонувала Данові й переконала його в тому, що він має розповісти поліції про свої

стосунки з Алекс. Еріка запропонувала йому зробити це в неї вдома, бо сподівалася, що це полегшить і без того складне завдання.

Вона проігнорувала погляд Патрика й промовила:

— Патрику, Дан прийшов до нас, аби дещо розповісти тобі як поліцейському.

Вона показала на Дана, немов закликаючи його починати. Дан вступився очима у свою тарілку з їжею, до якої навіть не доторкнувся. І після кількахвилинної напруженої тиші він промовив:

— Я той чоловік, з яким зустрічалася Алекс. І батько дитини, на яку вона чекала.

Почувся дзвін: Патрик впустив виделку, і вона вдарилася прямо об тарілку. Еріка поклала руку на його плече й сказала:

— Патрику, Дан — мій давній найкращий друг. Я вчора дізналася, що він той самий чоловік, з яким Алекс зустрічалася у Ф'елльбацці. Я запросила вас обох на обід, бо подумала, що легше буде поговорити про все тут, аніж у поліції.

Еріка бачила, що Патрикові не сподобалося, що вона влаштувала це в такий спосіб, і всім своїм виглядом він показував, що до цієї розмови вони ще повернуться. Дан був її чудовим другом, і вона готова була докласти якнайбільше зусиль, аби не погіршити ситуацію, у якій він опинився. Коли Еріка зателефонувала Данові, то він розповів, що Пернілла забрала дітей і поїхала до своєї сестри в Мункедаль, сказавши, що має все обдумати й не знає, що чекає на них далі. Пернілла не могла йому нічого пообіцяти. Данові здавалося, що все його життя розсипалося, наче картковий будиночок. Звісно, йому полегшає, коли він розповість про все поліції. Останні тижні видалися надзвичайно непростими. Він не тільки потайки відчував скорботу за Алекс, а й високо підстрибував від кожного дзвінка телефону або стукоту у двері, адже був певен, що це поліція, яка вже дізналася про те, що він зустрічався з Алекс. Зараз, коли Пернілла вже знала про все, йому не було страшно розповісти це поліції. Гірше вже нема куди. Він не переймався тим, що буде з ним, а лише боявся втратити сім'ю.

— Дан ніяк не пов'язаний з убивством, Патрику. Він приїде до вас і розповість усе про їхні стосунки з Алекс, але він присягається, що ніколи не завдавав їй шкоди. І я вірю йому. Було б чудово, якби ти зробив так, щоб це не вийшло за межі дільниці. Ти знаєш, як швидко тут розходяться плітки. Сім'я Дана й так багато всього пережила, та й Дан теж. Він припустився помилки і, повір мені, добряче поплатився за це.

Патрик і досі мав не дуже задоволений вигляд, але кивнув, давши зрозуміти, що він почув її слова.

— Еріко, я хочу поговорити з Даном віч-на-віч.

Еріка й не заперечувала: вона спокійно підвелася й вийшла до кухні. Їхні нерозбірливі голоси доносилися з ідальні: сумний і пригнічений голос Дана й дещо чіткіший голос Патрика. Обговорення набувало гостроти, а коли вони за півгодини вийшли до кухні, Данові полегшало, однак Патрик досі був дуже збентежений і незадоволений. Дан обійняв на прощання Еріку й потиснув руку Патрикові.

— Я зателефоную, якщо матиму до тебе запитання, — сказав Патрик. — Можливо, тобі доведеться приїхати до нас і надати письмові свідчення.

Дан лише мовчки кивнув і вийшов із будинку.

Патрик злісно подивився на Еріку.

— Ніколи не роби так, Еріко. Ніколи. Ми розслідуємо вбивство й усе маємо робити належним чином.

Він зморщив лоба, і Еріка втамовувала бажання розцілувати його, аби зморшки зникли.

— Я знаю, Патрику. Але батько дитини є найпершим у вашому списку підозрюваних, і я знала, що якби Дан прийшов до поліції, то ви посадили б його й жорстоко допитували б. Він не витримав би цього. Дружина Дана забрала дітей і пішла від нього, і тепер він не знає, чи повернеться вона колись до нього. До того ж він втратив людину, яка багато значила для нього. Алекс. І він не може нікому показувати свій біль і навіть поговорити про це. Тому я подумала, що можна принаймні почати з того, щоб поговорити тут, у нейтральному місці, без

інших поліцейських. Я розумію, що вам іще необхідно буде його допитати, але найгірше вже позаду. Я дійсно прошу вибачення, що зробила це за твоєю спиною, Патрику. Ти зможеш мені вибачити?

Еріка грайливо надула губи й притиснулася до Патрика. Вона взяла його руки й поклала на свою талію, аж потім підвелася навшпиньки й притулила свої вуста до його вуст. Кінчиком язика вона дісталася його рота. Патрик не заперечував. Він на мить зупинився й подивився їй в очі.

— Я тобі вибачаю цього разу, але ніколи більше не роби так, чуєш? Гадаю, час піти підігріти в мікрохвильовці обід і на решті поїсти.

Еріка кивнула, і, обійнявшись, вони попрямували до їдальні.

Коли настав час Патрикові повертатися на роботу, Еріка згадала ще одну річ, про яку хотіла йому розповісти.

— Пам'ятаєш, я розповідала тобі, що про Алекс пліткували перед тим, як вона з батьками переїхала з Ф'елльбакки? Там іще було щось про школу. Я намагалася дізнатися більше, однак мені це не дуже вдалося. Але я пригадала, що є один зв'язок між Алекс і Нільсом, окрім того, що Карл-Ерік працював на консервній фабриці. Нільс викладав у неї один семестр у школі. Він ніколи не був моїм учителем, але я знаю, що він учителював у її класі. Не знаю, чи це має якесь значення, але однаково я вирішила розповісти тобі про це.

— Еге... Нільс був учителем Алекс.

Патрик замислився.

— Можливо, це й не відіграє надто важливу роль, але зараз нам цікаві будь-які зв'язки між Нільсом Лоренсом і Алекс. Зараз ми маємо не дуже багато інформації.

Він серйозно подивився на Еріку.

— Мені здалася дивною одна річ, про яку розповів Дан. Він сказав, що Алекс останнім часом часто повторювала, що варто розплатитися за своє минуле. Вона казала, що людина має скинути з плечей тягар колишнього життя, аби рухатися далі. Еріко, як гадаєш, це може бути якимось пов'язане з тим, про що

ти кажеш? — Патрик замовк і вмить промовив: — Я не можу викреслити Дана зі списку підозрюваних, сподіваюся, ти розумієш це.

— Так, я розумію, Патрику. Будь ласка, зроби це якомога м'якше. Прийдеш увечері?

— Так, лише заїду додому та візьму деякий одяг. Я приїду приблизно о сьомій.

Вони поцілувалися на прощання. Патрик попрямував до свого автомобіля, а Еріка стояла на сходах і дивилася йому вслід, аж доки він не поїхав.

Патрик не одразу поїхав до дільниці. Він не знав навіщо, але взяв із собою ключі від квартири Андерса. Він вирішив, що варто самому ще раз усе оглянути. Зараз йому потрібно було знайти бодай щось, що зможе допомогти розкрити справу. Патрик відчував, що зайшов у глухий кут, і якщо не знайде шляху назад, то ніколи не викриє вбивцю або вбивць, ким би вони не були. Еріка мала рацію: таємний коханець завжди був найпершим у їхньому списку підозрюваних, але тепер Патрик не був певен у цьому. Він не готовий викреслити Дана з цього списку так швидко.

Атмосфера у квартирі Андерса здавалася примарною. Патрик досі бачив перед собою обвите мотузкою тіло Андерса, яке повільно похитувалося з боку в бік, хоча, коли він приїхав, тіло вже лежало на підлозі. Патрик не знав достеменно, що саме шукає, і надів рукавички, аби не залишити слідів. Він став прямо під тим місцем, де висів гачок, до якого була прив'язана мотузка, і спробував уявити, хто і як міг повісити туди Андерса. Однак йому так і не вдалося зметикувати. Стеля висока, а мотузка була прикріплена прямо до неї. Аби підняти тіло Андерса так високо, потрібно було мати неабияку силу. Хоч Андерс був худорлявим, але, зважаючи на зріст, важив чимало. Патрик занотував собі, що варто перевірити вагу Андерса, щойно їм надійде протокол. Єдиний можливий варіант — те, що Андерса піднімали кілька осіб. Але як так сталося, що на тілі Андерса немає жодних синців і подряпин? Навіть якщо

певним чином він знепритомнів, то однаково мали б бути якісь сліди. Тут щось не так.

Патрик пройшов далі й оглянувся навкруги. У кімнаті не було ніяких меблів, окрім матраца у вітальні та кухонного стола з двома стільцями. Вартими уваги були лише кухонні шухлядки, тож одну за одною Патрик їх оглянув. Обшук у квартирі Андерса вже неодноразово здійснювали, але він хотів запевнитися, що його колеги нічого не пропустили.

У четвертій шухлядці Патрик знайшов блокнот, дістав його й розклав на кухонному столі, аби подивитися ближче. Він підніс записник до вікна, аби розгледіти нотатки під денним світлом. Патрик дуже добре помітив, що дещо, написане на одній сторінці, залишило дуже чіткі сліди на наступній, тож вирішив скористатися старим перевіреним методом, аби розібрати текст. Знайшовши олівець у тій самій шухляді, він заштрихував чисту сторінку. Зрештою йому вдалося побачити невеличкий уривок тексту, але цього виявилось достатньо, аби зрозуміти, про що йдеться. Патрик тихо присвиснув. Цікаво. Навіть дуже цікаво. У голові запаморочилося, і він обережно поклав блокнот у пластиковий пакет і взяв із собою.

Патрик далі оглядав шухлядки. Здебільшого там лежав різний непотріб, але в останній він натрапив на дещо цікаве — шкіряний клаптик. Він був таким самим, як і той, що вони з Ерікою побачили вдома в Алекс. Він лежав на її тумбочці й мав той самий напис «Д. Т. М. 1976».

Коли Патрик обернув його, то побачив, що на ньому також є засохлі плями крові. Те, що між Андерсом і Алекс був зв'язок, не новина. Але цей клаптик приховував щось особливе.

Щось йому підказувало, що варто звернути на нього особливу увагу, бо цей клаптик може розповісти йому про щось суттєве. Патрик відчував, що щось упускає, але вловити це «щось» було дуже складно. Побачене сповістило його про те, що зв'язок між Андерсом і Алекс існує вже дуже давно. Принаймні з 1976 року. За рік до того, як Алекс із родиною переїхала з Ф'елльбакки й безслідно зникла на рік. За рік до

зникнення Нільса Лоренса. За словами Еріки, Нільс учився у школі, у якій навчалися Андерс та Алекс.

Патрик подумав, що йому варто поспілкуватися з батьками Алекса. Якщо його підозри, які почали набувати нової форми, підтвердяться, то він знайде відповідь, яка допоможе розкрити справу.

Він узяв із собою блокнот і шкіряний клаптик, поклавши їх у різні пластикові пакетики. Патрик кинув останній погляд на вітальню й вийшов. У нього перед очима знову промайнула картинка: бліде тіло Андерса, яке хитається з боку в бік, і Патрик сам собі пообіцяв, що дізнається, що змусило Андерса накласти на себе руки. Якщо його нова версія підтвердиться, то ця трагедія не мала меж. Він глибоко сподівався, що все-таки помиляється.

Патрик знайшов у телефонній книзі номер Йости й одразу ж зателефонував йому. Не сумнівався, що той знову грає в пасьянс.

— Привіт, це Патрик.

— Привіт, Патрику.

На другому кінці слухавки прозвучав звичайний втомлений голос Йости. Безділля й незадоволення втомлювали його і внутрішньо, і зовнішньо.

— Ти ще не планував візиту до Карлгренів у Гетеборг?

— Ні, ще не встиг. Зараз повно справ навалилося.

Йоста говорив тихо й застережливо. Він боявся запитання Патрика, бо міг вислухати критику на свою адресу за те, що досі не взявся за своє доручення. Він лишень не зміг змусити себе це зробити. Зателефонувати не можна було, а поїхати до Гетеборга — нездійснено.

— Ти не заперечуєш, якщо я сам це зроблю?

Патрик припускав, що міг би й не ставити цього риторичного запитання. Він добре знав, що Йоста буде щасливий оминати це завдання. Так і сталося. Йоста потішено відповів:

— Авжеж, не заперечую! Якщо ти хочеш сам узятися за це, то я буду радий. Знаєш, зараз багато інших справ, і я не знаю, як з усім цим упоратися.

Вони знали, що грають у гру, яка подобалася обом. Патрик міг зробити те, що хотів зробити сам, а Йоста, знаючи, що робота буде виконана, міг далі безтурботно грати в пасьянс.

— Ти не міг би продиктувати мені їхній номер? Я одразу ж зателефоную.

— Так, авжеж. Зараз, секундочку...

Йоста продиктував номер Карлгрєнів.

Патрик записав його у блокнот, який завжди лежав у бардачку його автомобіля. Він подякував Йості й завершив розмову, аби відразу ж зателефонувати Карлгрєнам. Він тримав кулаки, щоб ті були вдома. Йому пощастило. Після третього гудка слухавку підняв Карл-Ерік. Коли Патрик пояснив йому ситуацію, той спочатку завагався, а потім сказав, що Патрик може хоч зараз приїхати й поставити свої запитання. Карл-Ерік намагався дізнатися, що саме цікавить поліцію, але Патрик лише сказав, що йому варто з'ясувати деякі деталі, які, він вірив, дуже допоможуть їм у справі.

Патрик повернувся до стоянки перед житловим комплексом. Опісля повернув праворуч, а потім на першому перехресті, що вело до Гетеборга, — ліворуч. Спочатку він їхав повільно, бо дорога тягнулася через ліс, а щойно виїхав на шосе, набрав швидкості. Спочатку він проїхав Дінгле, далі — Мункедадь, а коли доїхав до Уддевалли, то знав точно, що півшляху вже позаду. Як завжди, Патрик гучно ввімкнув радіо. Під час довгих подорожей його це дуже втішало. Невдовзі, аби перепочити, він на кілька хвилин зупинився біля великої світло-блакитної вілли в Колльторпі. Якщо він має рацію, то вже найближчим часом йому доведеться зруйнувати сімейну ідилію. Але інколи саме в цьому й полягала його робота.

До її будинку підїхав автомобіль. Вона не бачила його, але почула шум двигуна. Еріка відчинила двері й визирнула. Коли побачила, хто з нього виходить, від подиву застигла на місці. Анна втомлено помахала й відчинила задні дверцята, аби розстібнути ремені безпеки на дитячих сидіннях. Еріка накинула на себе куртку й вийшла, щоб допомогти сестрі. Вона не могла

зрозуміти, що сталося, бо Анна ні словечком не обмовилася, що збирається до неї в гості.

У своєму чорному плащі Анна здавалася дуже блідою. Вона обережно опустила Емму на землю, доки Еріка заходилася розстібати дитяче сидіння Адріана. Опісля вона взяла хлопчика на руки, і той подякував їй своєю беззубою усмішкою. Еріка всмінулася у відповідь. Вона спантеличено подивилася на сестру, але Анна лише легенько похитала головою, показуючи, що зараз не варто ні про що розпитувати. Та Еріка досить добре знала її, аби розуміти, що Анна сама про все розповість, щойно настане час, а поки не варто її чіпати зайвими запитаннями.

— Які в мене гості сьогодні! Як добре, що ви вирішили завітати до тітки!

Еріка гралася з малюком, тримаючи його у своїх обіймах, а потім поглянула на Емму, аби привітатися з нею. Емма завжди несамовито раділа зустрічі з тіткою, але зараз навіть не всміхалася. Дівчинка міцно схопилася за руку Анни й невпевненим поглядом дивилася на Еріку.

Еріка першою покрокувала до будинку, тримаючи на руках Адріана. Анна попростувала за нею, тримаючи однією рукою Емму, а другою — невеличку сумку. Еріка оглянулася й побачила, що багажник Анни був повний речей, однак вона знала, що варто залишити всі запитання на потім.

Незвиклими до цього руками Еріка почала знімати верхній одяг з Адріана, доки Анна поралася з Еммою. Лише тепер Еріка побачила, що одна рука Емми по лікоть загіпсована. І коли вона спантеличено поглянула на Анну, та знову легенько похитала головою. Емма досі дивилася на свою тітку широко розплющеними та серйозними очима, постійно міцно тулячись до Анни. Вона смоктала великий палець однієї руки, і це ще раз підтверджувало, що трапилося щось серйозне. Анна рік тому розповідала, що відучила Емму від цієї звички.

З Адріаном на руках Еріка зайшла у вітальню й сіла на диван. Адріан зачаровано дивився на неї, і його обличчя осяяла усмішка, наче він не міг вирішити, чи йому сміятися, чи ні. Він був таким солоденьким, що Еріці захотілося його з'їсти, як цукерочку.

— Як доїхали?

Еріка сама не знала, що сказати, але цією розмовою намагалася дати Анні час.

— Дорога дуже втомлює. Ми їхали через Дальсланд. Емму кілька разів нудило, тож нам довелося зупинитися, аби подихати повітрям.

— Як ти, Еммо?

Еріка намагалася поспілкуватися з Еммою. Але дівчинка лише похитала головою, не відриваючи погляду від своєї матері.

— Гадаю, треба відпочити трохи. Що скажеш, Еммо? Ви з Адріаном не спали під час подорожі і, напевно, уже дуже втомилися.

Емма кивнула, погодившись зі словами Анни, і почала терти очі.

— Еріко, чи можу я вкласти їх спати на горішньому поверсі?

— Так, звісно. Можеш вкласти їх у спальні батьків. Я зараз там сплю, тож там застелена постіль.

Анна взяла Адріана, який сидів на колінах в Еріки, однак хлопчик почав протестувати, що його забирають від улюбленої тітки.

— Ведмедика, мамо, — нагадала Емма, коли вони вже підіймалися сходами на горішній поверх, і Анна спустилася, аби взяти сумку, яку поставила в коридорі.

— Тобі допомогти?

Еріці здалося, що Анні буде дуже важко самій з усім упоратися: на одній руці вона тримала Адріана, у другій — сумку, тоді як Емма повсякчас трималася біля неї.

— Усе гаразд. Я звикла.

Анна гірко посміхнулася, і Еріці стало ще важче на серці.

Поки Анна вкладала дітей спати, Еріка почала варити каву. Вона задумалася, скільки ж кавників випила останнім часом. Незабавки шлунок почне протестувати. Вона завмерла з фільтром у руці. Дідько. У спальні повсюди розкиданий одяг Патрика, а Анна була з тих, хто легко міг помножити два на два. Лукава усмішка Анни, яка невдовзі спустилася до неї, це підтвердила.

— Та-ак, сестро. Про що ти забула мені розповісти? Хто той чоловік, який навіть не попідкував про те, щоб розв'язати свій одяг?

Еріка залилася рум'янцем.

— Ну... Знаєш, усе трапалося дуже швидко.

Слухаючи, як Еріка затинається, Анна розвеселилася ще дужче. Ненадовго втома зникла з її обличчя, і Еріка побачила свою сестру такою, якою вона була до того, як зустріла Лукаса.

— Ну-у, хто ж він? Годі бурмотіти, розкажи молодшій сестрі всі подробиці. Наприклад, можеш почати з імені. Я його знаю?

— Так. Я не знаю, чи ти пам'ятаєш Патрика Гедстрема?

Анна радісно вигукнула, плеснувши себе по коліну:

— Патрик! Авжеж, я пам'ятаю Патрика. Він бігав за тобою, як щенятко, і від радощів аж хвостиком виляв. Отже, у нього з'явився шанс...

— Так, я знала, що він іще в дитинстві був закоханий у мене, але не знала, як сильно він закохався...

— О Боже, напевно, ти була сліпою! Він кохав тебе до нестями. Господи, так романтично! Він ходив за тобою всі ці роки, а потім ти нарешті подивилася йому у вічі й розгледіла велике кохання.

Анна театральньо схопилася за серце, і Еріка не змогла втриматися від сміху. Це та сестра, яку вона знає й любить.

— Насправді все не зовсім так. Він був одружений деякий час, але дружина кинула його рік тому, тож тепер він розлучений і живе в Танумсгеде.

— Де він працює? Тільки не кажи, що він ремісник. Тоді я заздритиму тобі. Я завжди ду-уже мріяла про секс зі справжнім ремісником.

Еріка по-дитячому показала язик, і Анна відповіла їй тим самим.

— Ні, він поліцейський. Так і знай.

— Поліцейський, значить... Чоловік із кийком, інакше кажучи. Так, непогано, маю сказати...

Еріка вже майже забула, якою насмішницею може бути її сестра, і лише похитала головою, розливаючи каву у дві

філіжанки. Анна, як удома, підійшла до холодильника, дістала молоко й налила собі та Еріці. Раптом лукава усмішка зникла з її обличчя, і Еріка зрозуміла, що зараз Анна розкаже, чому так несподівано приїхала до Ф'єлльбакки.

— Ну, а моя романтична казка добігла кінця. Остаточо. Насправді все тривало вже багато років, і я знала про це, але лише зараз по-справжньому усвідомила.

Вона замовкла й засмучено подивилася на філіжанку кави.

— Я знаю, що Лукас ніколи тобі не подобався, але я справді кохала його. Якимось дивним чином мені вдавалося виправдати те, що він б'є мене. Він завжди просив вибачення й запевняв, що кохає мене. Принаймні раніше все було так. Якось мені вдавалося навіть переконати себе в тому, що я у всьому винна. Якби я тільки могла стати кращою дружиною, кращою коханкою й кращою матір'ю, то тоді йому не доводилося б мене бити...

Анна відповідала на мовчазні запитання Еріки.

— Так, я знаю, як дурно це звучить, але я завжди вміло себе обдурювала. Він був чудовим батьком для Емми й Адріана, і в моїх очах це мало важливе значення. Я не хотіла позбавляти їх батька.

— Але щось сталося?

Еріка допомогла Анні з найважчим. Вона бачила, як складно їй було говорити про те, що трапилося. Її гордість було розчавлено, а Анна завжди була неймовірно гордою людиною, яка болісно визнавала свої помилки.

— Так, сталося. Учора ввечері він накинувся на мене. Як завжди... Останнім часом таке не було рідкістю. Але вчора...

Анна кілька разів зупинялася, аби не залитися плачем.

— Учора він накинувся на Емму. Вона зайшла до кімнати, і він, повний гніву, налетів на неї. Я не встигла його зупинити.

Анна знову стримала сльози.

— Ми поїхали до лікарні, і вони сказали, що в неї тріщина.

— Заява на Лукаса вже в поліції, я сподіваюся?

Еріка відчувала, що її охоплює все сильніший і сильніший гнів.

— Ні... — майже нечутно промовила Анна, і по її блідих щоках почали текти сльози. — Ні, ми сказали, що вона впала з драбини.

— Але, Господи, хіба вони повірили в це?

Анна всміхнулася.

— Ти знаєш, який Лукас підлабузник. Він так зачарував і лікаря, і медичних сестер, що їм стало його шкода так сильно, як і Емму.

— Анно, ти маєш написати заяву на нього. Ти ж не можеш дозволити йому залишитися непокараним.

Вона подивилася на свою заплакану сестру. У ній контрастували співчуття та злість. Анна зніяковіла від її погляду.

— Таке ніколи більше не трапиться, я простежу за цим. Я вдавала, що слухаю його вибачення, а потім закинула речі в автомобіль і поїхала, щойно він пішов на роботу. Ніколи не повернуся до нього, я не дозволю йому образити дітей. Якщо я напишу на нього заяву, то тоді вони точно зв'яжуться із соціальними службами, і батьківські права заберуть у нас обох.

— Але ж Лукас так просто не залишить дітей, Анно. Як ти збираєшся домогтися правди без заяви до поліції та розслідування?

— Не знаю, Еріко, не знаю. Я не маю зараз сил думати про це, але змушена була піти від нього. Інше вирішимо пізніше. Ти не виженеш мене, правда?

Еріка поставила філіжанку на стіл і обійняла сестру. Вона втішливо погладжувала її по голові. Еріка відчувала, як від сліз Анни її светр став вологим. Ненависть до Лукаса зростала. Вона хотіла врізати цьому ідіоту в пику.

Біргіт виглядала у вікно, заховавшись за шторами. Карл-Ерік бачив лише її напружену спину. Вона не знаходила собі місця з того моменту, як їм зателефонували з поліції. Та сам він уперше за тривалий час відчув полегшення. Карл-Ерік був готовий відповісти поліцейському на всі запитання, якщо той, звичайно, їх правильно поставить.

Таємниці роз'їдали його вже багато років. Звісно, Біргіт було легше. Вона по-іншому сприймала ситуацію й удавала, наче нічого не трапилося. Вона відмовлялася говорити на цю вразливу тему і, мов метелик, радісно кружляла життям. Однак чимало всього трапилося. Лець не щодня Карл-Ерік згадував про це, і щоразу тягар на його плечах важчав. Він знав, що зовні може здатися, наче Біргіт сильніша від нього. На всіх зустрічах вона сяяла, немов зірка, а він засмучено й понуро стояв поруч. Вона одягала свої найкращі сукні й робила дорогий макіяж. Це була її броня.

Коли вони поверталися додому після чергової галасливої вечірки, Біргіт скидала із себе все спорядження й знову перетворювалася на ніщо. Єдине, що від неї залишалось, — це тремтлива невпевнена дитина, яка шукала його підтримки. Упродовж усього подружнього життя він мав різні почуття до своєї дружини. Її врода й тендітність пробуджували в ньому ніжність і бажання її захищати — у такі моменти Карл-Ерік почувався справжнім чоловіком. Однак її небажання віч-на-віч стикатися з випробуваннями життя інколи доводило його до сказу. Найдужче його лютило те, що він знав: Біргіт насправді була не дурною, а лишень вихованою за принципом, що жінка за всяку ціну має приховувати свій розум, а натомість постійно докладати зусиль, аби здаватися гарною та безпомічною. Жінка мусить владувати. Щойно вони одружилися, Карл-Ерік не вбачав у цьому нічого дивного. Однак тоді були інші часи. Та тепер вони змінилися й поставили інші вимоги як до жінок, так і до чоловіків. Він пристосувався до цього, вона — ні. Цього дня їй буде найважче. Він знав, що вона й не підозрює про його наміри. І вже дві години Біргіт знервовано походжала кімнатою. Але Карл-Ерік також знав, що без боротьби Біргіт не дозволить йому видати всі сімейні секрети.

— Навіщо Генрікові також сюди приїжджати?

Біргіт повернулася до нього й нервово потерла долоні.

— Поліція хоче поговорити з родиною, а Генрік — член нашої родини, чи не так?

— Так, але я вважаю, що йому не варто в це втручатися. Імовірно, поліція поставить кілька стандартних запитань, тож нащо йому це?! Ні, я лише гадаю, що в цьому немає потреби.

Коли Біргіт нервувалася, її голос то підвищувався, то знову понижувався. Він це добре знав.

— Ось приїхала поліція.

Біргіт швидко відійшла від вікна. У двері подзвонили. Карл-Ерік глибоко зітхнув і пішов відчиняти, натомість Біргіт попростувала до вітальні, де вже сидів заглиблений у власні думки Генрік.

— Вітаю. Мене звати Патрик Гедстрем.

— Карл-Ерік Карлгрен.

Вони ввічливо потиснули один одному руки, і Карл-Ерік припустив, що поліцейський є однолітком Алекс. Останнім часом він дуже часто порівнював інших із донькою.

— Заходь. Гадаю, ми можемо сісти у вітальні й там поспілкуватися.

Патрик дуже збентежився, коли побачив Генріка, але швидко опанував себе й заходився з усіма вітатися: спочатку з Біргіт, а потім — із Генріком. Умить запанувала тиша. Зрештою Патрик промовив:

— Усе так поспіхом. Я дуже вдячний, що ви змогли прийняти мене.

— Нам цікаво: ви дізналися щось важливе? Маєте якісь новини? Ви так давно нам не телефонували...

Біргіт замовкла й з надією поглянула на Патрика.

— Розслідування відбувається повільно, але ми потроху просуваємося вперед. Це єдине, що я можу сказати. Убивство Андерса Нільссона теж дуже вплинуло на нашу роботу.

— Так, авжеж. Вам вдалося дізнатися, чи Андерса вбила та сама людина, що й Алекс?

Біргіт говорила дуже спішно, і Карл-Ерік ледве стримувався, аби не покласти руку на її плече. Йому кортіло заспокоїти її, але сьогодні він мав відмовитися від добре знайомої йому ролі захисника.

На мить Карл-Ерік заглибився в думки, у минуле, яке зараз переповнювало його вщерть. Він ненависно окинув поглядом вітальню. Як легко вони спокусилися. Навіть зараз він відчував запах кривавих грошей. Про цей будинок у Колльторпі вони навіть не мріяли, коли Алекс була маленькою, — він перевищив усі очікування. Будинок був великим і просторим. Побудований у тридцятих роках минулого століття, він зберігав усі тодішні прикраси. Зі своєю зарплатою в Гетеборзі він ніколи не мав би змоги придбати такий дім.

Кімната, у якій вони сиділи, була найбільшою у всьому будинку. На його думку, тут було забагато прикрас, але Біргіт обожнювала розкішні, блискучі речі, і тепер усе навколо сяяло новизною. Кожні три роки вона скаржилася на те, що будинок утратив свій вигляд, і казала, що втомилася від усього, що було вдома. І вже після її кількатижневого ниття він здавався їй діставав гаманця. Так, наче вона з оновленням будинку оновлювала й власне життя. Зараз Біргіт захоплювалася Лаурою Ешлі, тож кімнату переповнювали волани та візерунки з трояндами. Хоча Карл-Ерік і знав, що йому доведеться з цим жити лише кілька років, він однаково сподівався, що наступного разу йому пощастить більше й вона змінить усе це на честерфілдські меблі та мисливські мотиви. А якщо доля не всміхнеться йому, то все буде в смугастих тигрових візерунках.

Патрик відкашлявся.

— Ми маємо чимало запитань, і мені потрібна ваша допомога, аби розібратися з усім.

Ніхто не промовив ані слова, і Патрик сказав:

— Ви не знаєте, як Алекс познайомилася з Андерсом Нільсоном?

Генрік мав спантеличений вигляд, і Карл-Ерік зрозумів, що той і гадки не має. Патрикові стало боляче за це, однак уже нічого не зміниш.

— Вони були однокласниками, але відтоді минуло вже багато років.

Біргіт сиділа поруч зі своїм зятем і знервовано вовтузилася на дивані. Генрік промовив:

— Я пригадую його ім'я. Здається, Алекс мала кілька його картин у своїй галереї.

Патрик кивнув. Генрік говорив далі:

— Я не розумію, хіба між ними є ще якийсь зв'язок? Кому знадобилося вбивати мою дружину та її експонента?

— Це ми й намагаємося з'ясувати. — Патрик трохи завагався, але зрештою промовив: — На жаль, нам вдалося навіть констатувати, що вони мали стосунки.

Опісля настала тиша, і Карл-Ерік побачив перед собою занепокоєні обличчя Біргіт і Генріка. Сам він не надто здивувався й одразу ж припустив, що слова поліцейського схожі на правду. Усе це природно з огляду на обставини.

Біргіт зострашу притулила руку до вуст, а обличчя Генріка повільно взялося крейдою. Карл-Ерік побачив, що Патрикові Гедстрему не дуже подобається приносити погані звістки.

— Цього не може бути.

Біргіт розгублено оглянулася, але не знайшла підтримки в жодного з присутніх.

— Навіщо Алекс знадобилося зв'язуватися з таким, як він?

Вона спантеличено поглянула на Карла-Еріка, але той старанно намагався не дивитися їй в очі, натомість почав роздивлятися свої руки. Генрік не промовив ані слова, а просто поник.

— Ви не знаєте, чи вони спілкувалися після того, як ви переїхали?

— Ні, я так не думаю. Алекс розірвала всі зв'язки, коли ми переїхали з Ф'елльбакки.

Знову говорила Біргіт, натомість Генрік і Карл-Ерік мовчали.

— Тоді я маю ще одне запитання. Ви переїхали посеред семестру, коли Алекс навчалася в шостому класі. Як так вийшло? Це трапилося так раптово.

— Нічого дивного в цьому немає. Карлові-Еріку запропонували чудову роботу, і він не міг відмовитися. Йому треба було терміново визначитися, тож ми швиденько зібрали речі й переїхали.

Біргіт не знала, куди подіти руки, і зрештою поклала їх на коліна.

— Але ж ви не віддали Алекс до школи в Гетеборзі. Натомість записали її в інтернат у Швейцарії. Чому саме туди?

— Завдяки новій роботі Карла-Еріка в нас з'явилася краща фінансова можливість, і ми хотіли, аби вона навчалася в престижному навчальному закладі, — промовила Біргіт.

— Хіба в Гетеборзі не було престижних шкіл?

Патрик невмолимо закидав їх своїми запитаннями, і Карл-Ерік не припиняв захоплюватися його наполегливістю. Колись він сам був молодим і сповненим ентузіазму. Зараз його пробирала втома.

Біргіт промовила:

— Звісно, були, але подумай лише, які знайомства на неї очікували в такій школі: там навчалися навіть два принци. Такі знайомства дають багато можливостей.

— Ви їздили з нею до Швейцарії?

— Авжеж, ми відвезли її, якщо ти це маєш на увазі.

— Ні, я не про це.

Патрик подивився на нотатки у своєму блокноті.

— Александра забрала документи зі школи посеред семестру навесні 1977 року, а розпочала навчання у Швейцарії навесні 1978 року. Тоді ж і Карл-Ерік почав працювати в Гетеборзі. Мое запитання звучить так: де ви перебували весь цей час?

Генрік спантеличено дивився то на Біргіт, то на Карла-Еріка. Вони вступили погляд у підлогу. Карл-Ерік відчув біль у серці, який швидко посилювався.

— Я не розумію, чого ти хочеш домогтися цими запитаннями? І що з того, коли ми переїхали? Нашу дочку вбили, а ти приїхав сюди й розпитуєш нас, наче ми винні. Імовірно, якась помилка в документах. Ми переїхали навесні 1977 року, і тоді ж Алекс розпочала своє навчання у Швейцарії.

Патрикові стало шкода Біргіт, яка мала дуже знервований вигляд.

— Мені дуже шкода, пані Карлгрен, що змусив вас хвилюватися. Я знаю, що вам дуже непросто зараз, але я маю поставити ці запитання. Моя інформація правильна. Ви приїхали сюди навесні 1978 року, а доти цілий рік немає жодних свідчень

того, що ви перебували у Швеції. Тож змушений запитати ще раз: де ви перебували в період між 1977 і 1978 роками?

Біргіт повними відчаю очима подивилася на Карла-Еріка, благаючи його про допомогу, але він не міг надати їй такого прятунку, якого вона хотіла. Він довго вважав, що робить це заради сім'ї, але невдовзі зрозумів, що сім'я приречена на розпад. Вибору немає. Він гірко подивився на дружину й відкашлявся.

— Ми були у Швейцарії: я, моя дружина й Алекс.

— Мовчи, Карле-Еріку! Ані слова не кажи більше!

Він проігнорував її слова:

— Ми перебували у Швейцарії, бо наша дванадцятирічна дочка була вагітною.

Патрик Гедстрем від подиву впустив на підлогу ручку. Одна справа, що поліцейський думав про це чи підозрював, інша — коли він почув це на власні вуха. Якою ще може бути реакція на таку гірку правду?

— Мою дочку згвалтували. Вона була лише дитиною.

Карл-Ерік відчував, що його голос слабшає, і стиснув руки, щоб опанувати себе. За мить він міг продовжувати розповідь. Біргіт навіть не наважувалася дивитися на свого чоловіка, але зараз шляху назад уже не було.

— Ми помітили, що щось трапилося, але ніяк не могли зрозуміти, що саме. Раніше вона була радісною й упевненою в собі. Але на початку шостого класу абсолютно змінилася: стала мовчазною й неприступною. До неї вже не приходили в гості друзі, і вона годинами могла не з'являтися вдома. І ми не знали, де вона. Ми гадали, що це лише підлітковий вік на неї так впливає, тому не сприймали серйозно. Якимось так.

Він знову відкашлявся. Біль у грудях не вщухав.

— Ми довідалися про це лише тоді, коли вона була вже на четвертому місяці. Ми мали б помітити раніше, але хто ж міг подумати... Ми навіть уявити не могли...

— Карле-Еріку, будь ласка.

Обличчя Біргіт здавалося сірою маскою. Генрік був шокований, наче не вірив тому, що щойно почув. Так і було. Навіть сам Карл-Ерік дивувався тому, якими неймовірними здавалися

його слова. Двадцять п'ять років він тримав цю таємницю. Заради Біргіт він мовчав, але тепер його слова лилися без упину.

— Про аборт ми навіть не думали. З огляду на обставини. Ми не дали Алекс жодної можливості зробити власний вибір. Ми ніколи не запитували її, як вона почувається або чого хоче. Ми все взяли на себе: забрали її документи зі школи, поїхали за кордон і жили там, допоки вона не народила дитину. Ніхто про це не дізнався. Що сказали б люди...

Останні його слова звучали гірко. Тоді це здавалося їм найважливішим. Вони вирішили так вчинити заради того, щоб їхня дочка мала щастя та спокій. Карл-Ерік не міг скинути всю провину на Біргіт. Вона завжди була тим, хто мав краще розуміння того, який вигляд речі мають збоку, але тепер, після багатьох років спостережень, він мусив зізнатися собі, що сам дозволив їй утілити своє бажання та зберегти прикрашений фасад. Він відчув, як гіркота піднялася горлом, глитнув і промовив:

— Коли вона народила дитину, ми записали її до школи-інтернату, а самі повернулися до Гетеборга й продовжили своє життя.

Кожне його слово було сповнене гіркоти й осуду. Очі Біргіт палали гнівом і ненавистю, і вона уважно дивилася на свого чоловіка, маючи несамовите бажання змусити його затулити рота. Але відколи Алекс знайшли мертвою, Карл-Ерік знав, що незабаром настане час виплеснути всю правду в очі. Він знав також і те, що почнеться слідство, під час якого перевірять усе до останньої цятки й зрештою знайдуть те, що вони так наполегливо приховували. Тож ліпше розповісти правду своїми словами. Або ж його словами, як це відбувалося зараз. Можливо, їм варто було б зробити це раніше, але відразу наважитися на такий учинок було непросто. Це все мало статися поступово. Дзвінок Патрика Гедстрема став останньою краплею.

Карл-Ерік знав, що багато чого не розповів, але втома пробирила його до кісток, і він дозволив Патрикові самому ставити запитання, аби заповнити паузи. Він відкинувся на кріслі та міцно схопився за підлокітники. Генрік устиг сказати першим. Його голос помітно тремтів.

— Чому ви не розповіли про це? Чому Алекс не розповіла? Я знав, що вона щось приховує від мене, але ж це...

Карл-Ерік лише мовчки розвів руками. Він не знав, що відповісти чоловікові Алекс.

Патрик дуже старався зберігати професійну незворушність, але було помітно, що він дуже здивований. Він підняв ручку, яку випадково впустив на підлогу, і спробував прикипіти поглядом до блокнота, що лежав перед ним.

— Хто згвалтував Алекс? Хтось зі школи?

Карл-Ерік лише кивнув.

— Це був... — Патрик завагався. — Це був Нільс Лоренс?

— Хто такий Нільс Лоренс? — запитав Генрік.

Біргіт відповіла йому сталевим голосом:

— Він був її учителем на додаткових заняттях. Син Неллі Лоренс.

— Де він зараз? Він має сидіти у в'язниці за те, що зробив з Алекс.

Здавалося, що Генрік бореться із собою, намагаючись повірити словам Карла-Еріка.

— Він зник двадцять п'ять років тому. Відтоді ніхто не бачив його. Але чому на нього не було подано жодної заяви до поліції? Я передивився архів і не знайшов там нічого.

Карл-Ерік заплющив очі. Патрик не вбачав у цьому запитанні обвинувачення, але вони з Біргіт сприйняли його саме так. Кожне слово впивалося в їхню шкіру, наче гострий шип, і нагадувало про ту жахливу помилку, якої вони припустилися двадцять п'ять років тому.

— Ми не подавали на нього заяви до поліції. Коли ми дізналися, що Алекс при надії й вона розповіла нам про все, ми почали атакувати Неллі й виказали їй, що зробив її син. Я волів заявити на нього до поліції й сказав про це Неллі, але...

— Але Неллі запропонувала нам вирішити це без поліції. Вона сказала, що не варто принижувати Алекс, бо тоді вся Ф'ельбакка пліткуватиме про те, що сталося. Нам довелося погодитися, бо це дійсно стало б для неї ще дужчим ударом, якби вийшло за межі родини. Неллі пообіцяла, що розбереться

з Нільсом «належним чином», — промовила Біргіт, сидячи на дивані з випрямленою спиною.

— Неллі навіть знайшла для мене чудову роботу в Гетеборзі. Гадаю, щойно ми почули дзвін монет, то в морг ока осліпли.

Карл-Ерік безжалісно зізнався собі в найгіршому. Час для будь-яких заперечень минув.

— Ми не мали вибору. Як ти смієш казати так, Карле-Еріку! Ми бажали тільки кращого для Алекс. Чого б вона досягла, якби всі знали, що трапилося? Ми подарували їй шанс жити далі.

— Ні, Біргіт, ми подарували собі шанс жити далі. Алекс втратила цей шанс, щойно ми вирішили змовчати.

Вони подивилися одне на одного, і Карл-Ерік знав, що деякі речі вже ніколи не зміняться. Біргіт цього ніколи не зрозуміє.

— А дитина? Що трапилося опісля? Віддали її на всиновлення?

Тиша. Почувся голос за дверима:

— Ні, дитину не віддали на всиновлення. Вони вирішили залишити дитину й весь час брехати.

— Джуліє! Я думала, що ти у своїй кімнаті!

Карл-Ерік обернувся й побачив у дверях Джулію. Напевне, вона тихо спустилася з горішнього поверху, аби ніхто її не почув. Йому стало цікаво, як довго вона там стояла.

Джулія притулилася до дверей і схрестила руки. Усе її тіло випромінювало впертість. Попри те, що вже четверта година, вона була ще в піжамі. Здавалося, наче вона не милася щонайменше тиждень. Карл-Ерік відчував, що в його душі співчуття контрастує із сильним болем у грудях. Бідне-бідне маленьке гидке каченя.

— Якби не Неллі, або ж «бабуся», то ви ніколи б мені не зізналися, чи не так? Ви ніколи не розповідали мені, що моя мама є мені бабусею, а тато — дідусем. А моя сестра є моєю матір'ю. Встигаєш чи мені повторити? Це трохи важкувато.

Це гостре запитання було спрямоване до Патрика, і, здавалося, Джулії подобалося бачити на його обличчі страх.

— Збоченці, чи не так? — Вона награно прошепотіла й притулила палець до вуст: — Але тс-с. Ти ж нікому не розповідай. Бо що ж тоді люди скажуть? Подумай, що всі почнуть пліткувати про ідеальну родину Карлгренів.

Джулія знову закричала:

— Але, на щастя, Неллі розповіла мені про все влітку, коли я підробляла на консервній фабриці. Вона розповіла мені те, що я маю право знати. Хто я насправді. Усе життя я почувалася непотрібною. Відчувала, що я не вписуюся в родину. Мати таку старшу сестру, як Алекс, нелегко, але я обожнювала її. Вона була моїм ідеалом, яким я так і не стала. Я бачила, як ви дивилися на неї, а як — на мене. Та Алекс було до мене однаково, і цим вона змусила мене лише боготворити її ще дужче. Позашлюбна дитина, народжена від гвалтівника. Ви змусили її згадувати про це щоразу, коли вона бачила мене. Ви розумієте, як це насправді жорстоко?

Карла-Еріка аж пройняв дроз від її слів — так, наче йому дали стусана. Він знав, що дівчина має рацію. Неймовірно жорстоко було залишити Джулію й у такий спосіб змушувати Алекс щоразу переживати той жах, який поставив крапку на її дитинстві. Це було неправильно й щодо Джулії. Вони з Біргіт постійно бачили в ній вигнанця, яким вона зрештою й стала. Імовірно, Джулія із самого початку відчувала таке ставлення: вона прийшла в це життя з криком, а потім почала кричати й супротивитися всьому світу. Тоді Біргіт була вже немолода, і їй складно було впоратися з маленькою дитиною, а особливо такою впертою й вимогливою, як Джулія.

Насправді вони відчули полегшення, коли одного дня Джулія прийшла додому і її очі палали гнівом. Їх не здивувало те, що Неллі сама вирішила розповісти Джулії правду. Неллі — стара зла відьма, яка дбає лише про себе, і якщо вона вирішила зізнатися Джулії, то неодмінно це зробила. Тож вони намагалися відмовити Джулію від підробітку в Неллі, але Джулія, як завжди, уперто наполягла на своєму.

Коли Неллі розповіла Джулії правду, перед очима дівчини постав новий світ. Уперше в її житті з'явилася людина, якій

вона була потрібна і яка цікавилася її справами. Попри те, що Неллі мала Яна, вона відчувала кривий зв'язок із Джулією, тому розповіла онучці, що хоче залишити їй свій спадок. Карл-Ерік дуже добре розумів, як це вплинуло на Джулію. Вона запалала ненавистю до них, попри те, що вони з Біргіт стали їй батьками, і натомість боготворила Неллі так сильно, як колись обожнювала Алекс. Усе це він усвідомив, коли побачив її біля дверей, що освітлювалися кухонною лампою. Шкода лише, що Джулія ніколи не зрозуміє, що хоча вони, дивлячись на неї, згадували про те жахливе минуле, вони справді любили її. Але вона була чужим пташеням у домі, і вони поруч із нею почувалися незручно та безпомічно. Так було й зараз, але тепер вони усвідомили, що втратили її назавжди. Вона досі фізично існувала в їхньому будинку, але духовно вже покинула їх.

Генрікові бракувало повітря. Він опустил голову на коліна й заплющив очі. На секунду Карл-Ерік замислився, чи дійсно покликати Генріка сюди було гарною ідеєю. Він зробив це лише тому, що був упевнений, що Генрік заслуговує знати правду. Він також кохав Алекс.

— Але ж, Джуліє...

Біргіт простягнула руки до Джулії, наче благала її про по-рятунок, але Джулія повернулася до неї спиною й попростувала сходами нагору.

— Мені справді дуже шкода. Я розумів, що тут щось не так, але такого я собі й уявити не міг. Не знаю, що й сказати. — Патрик розвів руками.

— Ми самі не знаємо, що сказати. Особливо одне одному. Карл-Ерік спостерігав за своєю дружиною.

— Як довго відбувалося насилля? Не знаєте?

— Ми точно не знаємо. Алекс відмовлялася говорити про це. Імовірно, від кількох місяців до року. — Він засумнівався. — І тут також відповідь на твоє попереднє запитання.

— Яке саме ти маєш на увазі?

— Про зв'язок між Алекс та Андерсом. Андерс також став жертвою. За день до переїзду ми знайшли записку, яку Алекс написала Андерсові. З неї нам стало зрозуміло, що Нільс до-

брався й до нього. Певно, вони якимось чином зрозуміли чи дізналися, що обоє опинилися в однаковій ситуації, а тому й знайшли одне одного, аби віднайти втіху. Я взяв записку й пішов із нею до Вери Нільссон. Я розповів їй про те, що трапилося з Алекс та Андерсом. Це, напевно, найважче, що мені коли-небудь доводилося робити. Андерс є, точніше, був єдиним, хто в неї залишився. У глибині душі я сподівався, що Вера наважиться зробити те, чого свого часу не зробили ми, і подасть на Нільса заяву до поліції за те, що він вчинив. Але цього не трапилося. Можу припустити, що Вера виявилася такою ж слабкою, як і ми.

Він несвідомо почав масажувати груди стиснутими в кулак пальцями. Біль посилювався й почав віддавати в палець.

— І ви гадки не маєте, куди подався Нільс?

— Ні, абсолютно. Але де б він не був, я сподіваюся, що цей виродок мучиться.

Біль навалився лавиною. Пальці заніміли, і Карл-Ерік зрозумів, що щось трапилося. Щось серйозне. Біль посилювався, і він бачив лише, як ворушаться вуста тих, хто сидів поруч. Він втратив можливість бачити та чути. На мить Карл-Ерік побачив, що в очах Біргіт згасла злість, і, коли замість неї з'явилася тривога, усвідомив, що відбувається щось серйозне. Опісля на-стала темрява.

Після того, як санітарний автомобіль поїхав у напрямку Саль-гренської лікарні, Патрик сів у свою автівку й спробував перевести дух. Він поїхав разом зі швидкою допомогою й побув разом із Біргіт і Генріком, допоки не дочекався новин, що хоча Карл-Ерік і пережив сильний інфаркт, але найгірше вже позаду.

Цей день видався найтривожнішим у його житті. Він чимало бачив за роки своєї роботи в поліції, але ніколи не чув такої зворушливої й трагічної історії, яку сьогодні розповів Карл-Ерік.

Хоча Патрик і знав правду, але йому однаково було важко усвідомити почуте. Як можна жити далі, переживши такий жах, який пережила Алекс? Вона не лише зазнала згвалтування в дитячі роки, а ще й змушена була решту свого життя

прожити з постійним нагадуванням про це. Що б Патрик не робив, йому ніяк не вдавалося виправдати вчинок Біргіт і Карла-Еріка. Він і уявити не міг, щоб сам дозволив злочинцеві залишитися непокараним, якби той згвалтував його власну дитину. Ба більше, він не зміг би тримати все це в таємниці. Як може авторитет бути важливішим за життя й здоров'я дитини? Йому неймовірно важко це зрозуміти.

Патрик заплющив очі й відкинув голову. Уже почало сутеніти й настав час їхати додому, але він відчував слабкість та неспокій. Навіть думка про Еріку, яка чекала на нього, не могла змусити його завести автомобіль і повернутися до Ф'ельбакки. Його добре випрацьоване позитивне ставлення до життя було розбите вщент, і вперше за весь час Патрик засумнівався, що доброго в людях більше, ніж поганого.

Він почувався дещо винним, бо ця моторошна історія насправді зачепила його за саме серце. Однак водночас Патрика охопило професійне задоволення, бо пазлики почали потроху складатися. Цього вечора знайшлося чимало відповідей на запитання. Утім, Патрик почувався більш розчарованим, ніж раніше. Хоча він і дістав пояснення багатьох речей, усе одно незрозумілим залишалося, хто вбив Алекс та Андерса. Певно, мотив лежав у минулому, а може, він аж ніяк не пов'язаний із минулим, хоча це здавалося неймовірним. Минуле — єдиний чіткий зв'язок між Алекс та Андерсом.

Але чому комусь знадобилося їх убивати через насилля, вчинене понад двадцять п'ять років тому? І чому зараз? Що змусило заговорити те, що так багато років мовчало? Що стало причиною двох смертей із різницею у два тижні? Найжахливішим було те, що Патрик гадки не мав, у якому напрямку варто продовжувати розслідування.

Цей вечір ознаменувався великим проривом у розслідуванні, але водночас завів у глухий кут. Патрик проаналізував усе те, що зробив і почув за цей день, і раптом згадав, що в нього в автомобілі лежить те, що якраз зараз може стати в пригоді. Він зовсім забув про цю річ через візит до Карлгренів та інфаркт Карла-Еріка. Умить до Патрика повернувся ентузіазм,

яким він був охоплений зранку, і він згадав, що має чудову нагоду подивитися на цю річ ближче. Якби ж йому бодай трохи пощастило.

Патрик увімкнув мобільний телефон і, проігнорувавши сповіщення про три нові повідомлення, зателефонував у довідкову службу, аби дізнатися номер Сальгрєнської лікарні. Щойно йому відповіли, Патрик узявся набирати номер.

— Сальгрєнська лікарня.

— Вітаю. Мене звати Патрик Гедстрем. Я хотів би довідатися, чи працює у вас Роберт Ек у відділі судової медицини?

— Зачекайте, будь ласка, доки ми перевіримо.

Патрик затамував подих. Роберт був його однокласником зі школи поліції, а після закінчення навчання здобув освіту в галузі судової медицини. У юнацькі роки вони дуже тісно спілкувалися, а потім втратили зв'язок. Патрик чув, що Роберт зараз працює в Сальгрєнській лікарні, і тримав кулаки, щоб це підтвердилось.

— Так, у нас працює Роберт Ек. З'єднати з ним?

Патрик зрадів до глибини душі.

— Так, будь ласка.

Пролунало кілька гудків, після яких Патрик почув добре знайомий голос Роберта:

— Відділ судової медицини, Роберт Ек.

— Привіт, Робане¹. Упізнав мене?

На мить запанувала тиша. Патрик був упевнений, що Роберт не впізнав його голосу, тож уже був готовий йому допомогти. Але враз почув радісний вигук:

— Патрик Гедстрем, чорт візьми! Як давно я тебе не чув! Як ти знайшов мене? Дуже неочікувано.

Голос Роберта звучав трохи глузливо, і Патрикові стало дещо соромно. Він знав, що сам жахливо підтримував зв'язок із людьми. Робертові це вдавалося набагато краще, але він, імовірно, утомився від того, що завжди телефонував першим. Патрикові стало ще більш соромно, коли він подумав, що звук

¹ Фамільярний варіант імені Роберт.

телефонувати лише тоді, коли йому щось потрібно. Однак відступати було вже запізно.

— Я знаю, що це дуже прикро з мого боку, що я так рідко телефоную. Зараз я сиджу в автомобілі біля Сальгрєнської лікарні. Я чув, що ти працюєш тут. Подумав, що якщо ти зараз у себе, то я можу заскочити на кілька хвилин.

— О Боже! Заходь, звісно, це просто чудово!

— Як тебе знайти?

— Ми працюємо в підвалі. Заходь у центральні двері, проїдь ліфтом на нижній поверх, поверни праворуч і йди до кінця коридору. Останні двері наші. Подзвони в них, і я тобі відчиню. Дуже чудово буде побачитися.

— Навзаєм. Тоді побачимося за кілька хвилин.

Патрикові знову стало соромно, що він мав на меті попросити давнього друга про допомогу, але сам він не раз рятував Роберта. Під час навчання Роберт жив разом із ним і був заручений із дівчиною на ім'я Сюзанне, але водночас загравав до їхньої одногрупниці Марі. Усе це тривало майже два роки, і Патрик неодноразово виручав Роберта. Багато разів він вигадував другові алібі й використовував свою багату уяву на максимум, коли телефонувала Сюзанне й запитувала в нього, чи не знає він, де Роберт.

Зараз усе це здавалося йому нечесною грою. Але тоді вони були юними й наївними, і, якщо казати щиро, він вважав це дуже захопливим і навіть трохи заздрив Робертіві, який мав двох наречених. Звісно, одного дня все це добігло кінця: Роберт залишився і без помешкання, і без дівчат. Кілька тижнів йому довелося ночувати на дивані Патрика, допоки він не знайшов нову дівчину, з якою почав жити разом.

Коли Патрик почув, що Роберт працює в Сальгрєнській лікарні, дійшли й плітки, що той одружений і має дітей. Патрикові складно було це уявити. Як-не-як зараз він усе з'ясує.

Патрик простував нескінченним коридором лікарні. Хоча, за словами Роберта, усе було просто, він встиг двічі заблукати, доки зрештою не опинився біля правильних дверей. Він подзвонив у них і зачекав. Двері посмиком відчинилися.

— Приві-і-і-т!

Вони люб'язно обійнялися, а потім відступили крок назад, аби роздивитися один одного. Патрик помітив, що час не відбився на Робертіві, і сподівався, що Роберт про нього такої самої думки. Для впевненості він втягнув живіт і трохи розпрямив груди.

— Заходь-заходь.

Роберт завів його до свого офісу, який здавався дуже тісним, і місця ледве вистачало на одну людину. Годі вже казати про двох. Патрик роздивився Роберта ближче, сівши навпроти нього на стілець перед письмовим столом. Його світле волосся було так само добре підстрижене, як і в юнацькі роки, а під білим халатом виднівся так само добре випрасуваний одяг. Патрик завжди задумувався про те, що охайність Роберта контрастувала з тим хаосом, який він часто створював в особистому житті. Його погляд прикувала світлина на полиці за письмовим столом.

— Це твоя сім'я?

Патрикові не вдалося приховати здивування.

Роберт гордо всміхнувся й дістав із полицки фотографію.

— Та-ак, це моя дружина Каріна та двоє дітей — Оскар і Майя.

— Скільки їм років?

— Оскарові два роки, а Майї шість місяців.

— Чудово. Коли ти одружився?

— Три роки тому. Ти ніколи не уявляв, що з мене може вийти батько родини?

Патрик засміявся.

— Маю зізнатися, це стало для мене несподіванкою.

— Знаєш, кажуть, що на старість грішник сам іде до церкви. А як твої справи? Теж, певно, маєш велике сімейство?

— Насправді ні. Я розлучений. Та й дітей не маю, але, зважаючи на обставини, це навіть добре.

— Шкода, що так.

— Усе не так погано. Зараз у мене дещо налагоджується, тож згодом побачимо.

— Що ж трапилося, що ти, мов грім із ясного неба, з'явився після стількох років?

Патрик зняковів. Він знову згадав про те, що так довго не давав про себе знати, а з'явився лише тоді, коли йому знадобилася допомога.

— Я був у місті в робочих справах і пригадав, що ти працюєш у судовій медицині. Мені потрібна твоя допомога з однією річчю, просто я не маю часу віддати її на розгляд нашим колегам. Вони впораються щонайменше за тиждень, а я не маю стільки часу. Та й терпіння.

Здавалося, наче Роберта захопила ця ідея. Він поклав руки на стіл і чекав, доки Патрик продовжить свою розповідь.

Патрик нахилився й дістав зі своєї сумки аркуш паперу, що лежав у пластиковому пакеті. Він простягнув його Робертові, який посвітив на нього яскравою лампою.

— Я вирвав цей аркуш із блокнота жертви вбивства. Я бачу, що на ньому є сліди від написаного на попередньому аркуші, але вони дуже слабкі, щоб їх розгледіти. Гадаю, у вас має бути приладдя, аби відновити їх?

— Так, ми маємо таке. — Роберт дещо тягнув із відповіддю, продовжуючи роздивлятися аркуш під лампою. — Як ти сам знаєш, у нас діють дуже суворі правила, як і в якому порядку проводити експертизу. У нас лежить купа термінових справ і чекає своєї черги.

— Так, я знаю. Я подумав, що буде швидше й простіше, якщо я попрошу тебе про це. Може, тобі вдасться подивитися трохи швидше, якщо це можливо...

Роберт зморщив лоба, роздумуючи над словами Патрика. Опісля він усміхнувся й підвівся з-за столу.

— Можна обійтися без зайвої бюрократії. З цим можна впоратися за кілька хвилин. Ходімо зі мною.

Він пішов попереду Патрика маленьким вузьким коридором і відчинив двері навпроти. Кімната була просторою та світлою. Усюди стояли різні пристрої, що мали дуже незвичайний вигляд. Блискуча чистота, білі стіни, усі полицки й шафи створювали враження операційної. Необхідний пристрій стояв у кінці кімнати. Роберт обережно дістав із пакета аркуш і поклав його на пластину. Він натиснув кнопку «увімкнути», і одразу ж загорі-

лася синя лампочка. Умить із бажаною чіткістю на аркуші з'явилися слова.

— Бачиш? Ти це сподівався побачити?

Патрик швидко переглянув текст.

— Так, це саме те, на що я сподівався. Можеш зачекати хвилинку? Я хочу записати текст.

— Я маю кращу ідею. За допомогою цього пристрою я можу сфотографувати його. Можеш узяти фото із собою.

На обличчі Патрика з'явилася широка усмішка.

— Неймовірно! Це прекрасно. Дякую!

За півгодини Патрик вийшов з офісу Роберта, тримаючи в руках фотографію тексту з блокнота Андерса. Він зятято пообіцяв Робертові давати частіше про себе знати й сподівався, що зможе дотриматися цієї обіцянки. На жаль, сам він не був упевнений у цьому.

Дорогою додому він поринув у роздуми. Патрик дуже любляв їздити в темряві. Тиша темної ночі, порушувана лише світлом поодиноких автомобілів, допомагала йому заглибитися у власні думки. Крок за кроком він зіставляв те, що йому вже було відомо, з тим, що щойно прочитав на аркуші. Коли він під'їхав до свого будинку в Танумсгеде, то був упевнений, що розгадав принаймні одну таємницю, що не давала йому спокою.

Патрикові було незвично лягати спати без Еріки. Неймовірно: як легко прив'язатися до чогось приємного. Патрик піймав себе на думці, що йому складно заснути на самоті. Його також здивувало те, яким сильним було його розчарування, коли зателефонувала Еріка й розповіла, що несподівано приїхала її сестра, і сказала, що йому краще сьогодні поїхати додому. Він хотів розпитати її про все, але почув у її голосі, що вона не може відповісти, тому лише сказав, що дуже сумує й зателефонує завтра.

Зараз він не міг заснути, бо його думки повсякчас поверталися до Еріки й того, що йому треба зробити завтра. Ця ніч тягнулася вічність.

Коли діти заснули, вони нарешті змогли поговорити. Еріка швиденько дістала з холодильника їжу, коли побачила, що

Анна голодна. До того ж і сама вона забула повечеряти, і тепер у її животі бурчало.

Анна водила виделкою по тарілці, і Еріка знову відчула добре знайоме хвилювання за молодшу сестру. Наче в дитинстві, вона хотіла обійняти її, поколихати й сказати, що все буде гаразд. Поцілувати в ранку й зробити так, щоб та загоїлась. Але вони вже були дорослими, і проблеми Анни стали більшими, ніж просто розбите колінце. Тепер Еріка почувалася безпомічною. Уперше за її життя молодша сестра здавалася їй чужинкою, і Еріка не знала, як краще з нею поговорити. Тож вона сиділа мовчки й чекала, поки Анна почне розмову першою. Після довгої мовчанки Анна промовила:

— Я не знаю, що мені робити, Еріко. Що буде зі мною та дітьми? Куди нам подітися? Як заробляти собі на життя? Я так довго сиділа вдома, що вже нічого не вмію.

Еріка побачила, що кісточки на пальцях Анни побіліли, коли та схопилася за стіл, немов намагаючись фізично контролювати ситуацію.

— Тс-с. Не думай зараз про все це. Усе владнається. Ти можеш залишатися тут із дітьми так довго, як хочеш. Цей будинок твій також, чи не так?

Еріка злегка всміхнулася й зраділа, що Анна всміхнулася їй у відповідь. Анна витерла рукою ніс і задумливо почала розглядати візерунок на скатертині.

— Я не можу пробачити собі того, що дозволила цьому всьому тривати так довго. Він завдав болю Еммі... Ось скажи, як я могла дозволити йому так учинити?

З її носа знову почало текти, і вона втерла його серветкою.

— Чому я дозволила йому завдати шкоди Еммі? Хіба я в глибині душі не відчувала, що колись це трапиться? Я лише заплющила очі на це заради власного комфорту.

— Анно, я стовідсотково впевнена, що ти свідомо нікому б не дозволила завдати шкоди дітям.

Еріка поклала свою руку на тендітну руку Анни. Рука її сестри була такою кістлявою, що, здавалося, вона ось-ось може тріснути, якщо притиснути її сильніше.

— Я лише одного не можу зрозуміти: попри те, що він зробив, у мене залишилася крихітна любов до нього. Я довго кохала Лукаса, і це кохання стало частинкою мене, того, ким я є, і навіть зараз мені не вдається позбутися цієї частинки. Я хочу взяти ніж і просто фізично вирізати її. Я почуваюся гидкою й брудною.

Тремтливою рукою Анна провела по грудях, немов показуючи, де сиділо ось те погане, про яке вона розповідала.

— Це нормально, Анно. Ти не маєш соромитися цього. Єдине, що ти маєш зробити саме зараз, — зосередитися на тому, щоб прийти до тям після всього, що трапилося.

Вона на мить замовкла.

— Ти маєш подати на Лукаса заяву до поліції.

— Ні, Еріко, я не можу цього зробити.

Анна вмивалася сльозами: кілька краплинок повисло на її підборідді, а потім упало, залишивши вологі сліди на скатертині.

— Ні, Анно, ти мусиш. Ти не можеш залишити його непокараним. Не кажи, що ти змиришся з тим, що дозволила йому зламати руку дочці й уникнути за це покарання.

— Я не знаю, Еріко. Я втратила здатність тверезо мислити, мені здається, що зараз у мене неясна голова. Мені про це важко думати; можливо, пізніше.

— Ні, Анно. Пізніше не можна. Потім буде запізно. Ти мусиш зробити це зараз! Я зранку піду з тобою до поліцейської дільниці. Ти маєш це зробити не лише заради дітей, а й заради самої себе.

— Я не впевнена, що мені не забракне на це сил.

— А я знаю, що не забракне. На відміну від нас, в Емми та Адріана є мати, яка готова зробити для них усе.

Еріка не могла приховати гіркоту в словах.

Анна зітхнула.

— Ти маєш прийняти це, Еріко. Я вже дуже давно усвідомила, що тато — єдиний із батьків, хто справді про нас піклувався. Я перестала ламати голову над тим, чому так сталося. Звідки я знаю? Можливо, мати ніколи не хотіла дітей? Можливо, ми не ті діти, про яких вона мріяла? Ми про це ніколи не дізнаємося, та й ради в цьому немає. Хоча мені пощастило

більше, ніж тобі. У мене була ти. Можливо, я ніколи не казала тобі про це, але я ціную те, що ти зробила для мене, і те, що ти була поруч у дитинстві. Ти не мала нікого, Еріко, хто б піклувався про тебе замість мами, але зараз ти не маєш горювати через це, пообіцяй мені. Гадаєш, я не бачила, як ти постійно мучиш себе? Те, що ти боїшся бути ображеною. Ти маєш навчитися відпускати минуле, Еріко. Здається, зараз у твоєму житті з'явилася потрібна людина, і ти не можеш пропустити свій шанс. Я теж колись хочу стати тіткою.

Вони обидві засміялися крізь сльози, і цього разу настала черга Еріки витирати ніс серветкою. Через нагромадження почуттів у кімнаті стало важко дихати, але водночас віяло полегшенням і весною. Так багато неказаних слів, так багато пилу в кутках, і нарешті настав час витерти його назавжди.

Вони проговорили всю ніч, поки зимова темрява не змінилася на ранковий туман. Діти спали довше, ніж завжди, і, коли зрештою Адріан сповістив криком, що він прокинувся, Еріка пішла до нього. Вона хотіла, аби Анна кілька годинок поспала.

Їй полегшало на душі. Вона не пригадувала, щоб коли-небудь почувалася так легко. Звісно, її засмучувало те, що трапилося з Еммою, але вони з Анною за ніч сказали одна одній найважливіше. Те, що мали сказати ще багато років тому. Хоча деяка правда була неприємною, але такі слова були необхідними, і Еріку саму дуже здивувало, яке полегшення їй вдалося відчути після розмови з молодшою сестрою. Еріка мала зізнатися собі, що недооцінювала Анну, можливо, інколи навіть зневажала та сприймала її дорослою безвідповідальною дитиною. Лише зараз вона побачила справжню Анну.

Вони також говорили про Патрика, і, тримаючи Адріана на руках, Еріка йому зателефонувала. Домашній телефон не відповів, і Еріка взяла мобільний. Зателефонувати виявилось непросто: Адріана захопила чудова іграшка, яку вона тримала в руці, і всіма зусиллями він намагався її вирвати. Коли Патрик після першого гудка відповів, її втому після безсонної ночі наче рукою зняло.

— Привіт, кохана.

— Ммм, мені подобається, коли ти мене так називаєш.

— Як ти?

— Добре, дякую. Тут у родині одна неприємність. Розповім, коли побачимося. Дещо трапилося, і ми з Анною всю ніч спілкувалися. Зараз я доглядаю за дітьми, аби вона хоча б кілька годин змогла поспати.

Він чув, як Еріка позіхала.

— Здається, що ти втомлена.

— Я і є втомленою. Анна більше потребує сну, ніж я, тож я кілька годинок іще можу посидіти. Діти ще не в такому віці, щоб їх можна було залишити самих.

Адріан щось радісно пробелькотів.

Патрик умить вирішив.

— Я знаю інше рішення.

— Овва, яке ж? Прив'язати їх до перил на кілька годин?

Вона засміялася.

— Я приїду й посиджу з ними.

— Ти? Посидиш із дітьми?

Він спробував удати, що образився.

— Ти гадаєш, що я не впораюся з цим? Якщо я власноруч упіймав двох крадіїв, то впоратися з двома коротунами не стане проблемою. Чи ти мені не довіряєш?

Він замовк і почув, як Еріка показово зітхає на іншому кінці слухавки.

— Звісно, ти впораєшся з цим. Але я маю попередити, що вони дійсно ще ті дикуни. Ти впевнений, що у свої роки вибігаєш за ними?

— Я спробую. Про всяк випадок візьму із собою побільше пігулок.

— Гаразд, тоді я погоджуюся. Коли ти прийдеш?

— Зараз. Я якраз їхав до Ф'елльбакки в справах. Я вже проїхав повз міні-гольф. Тож побачимося за п'ять хвилин.

Еріка стояла коло дверей і чекала на Патрика, поки той виходив з автомобіля. На руках вона тримала хлопчика з рожевими щічками, який затято махав ручками. Позаду майже непомітно стояла дівчинка: вона смоктала великий палець

однієї руки, а друга її рука була в гіпсі. Патрик досі не знав, з чим пов'язана раптова поява Анни, але з того, що Еріка встигла йому розповісти про свого зятя, підозрював, що сталося щось прикре. Він нічого не запитав: Еріка сама розповідь про все за слушної нагоди.

Патрик привітався з усіма по черзі: спочатку поцілував Еріку, погладив Адріана по щічці, а потім сів навпочіпки, щоб привітатися із засмученою Еммою. Він узяв її за руку й промовив:

— Привіт, мене звати Патрик. Як тебе звати?

Після довгого мовчання дівчинка відповіла:

— Емма.

Опісля вона знову почала смоктати палець.

— Нічого, ми її ще розвеселимо.

Еріка передала Патрикові Адріана й повернулася до Емми.

— Матусі та тітці Еріці треба трохи поспати, тож із вами поки посидить Патрик. Що скажеш? Він мій друг, і він ду-у-уже добрий. Якщо ти будеш чемною й слухняною, то може статися, що він дістане тобі з холодильника морозиво.

Емма недовіжливо подивилася на Еріку, але згадка про морозиво їй сподобалася, і вона неохоче кивнула.

— Тоді я залишаю їх із тобою, а сама трошки відпочину. Будь ласка, проконтролюй, щоб вони були живими, коли я прокинуся.

Еріка попрямувала сходами нагору, і він обернувся до Емми, яка й досі дивилася на нього недовіжливо.

— Ну, що скажеш? Пограємо в шахи? Чи ні? А як тоді щодо того, щоб поїсти морозива на сніданок? Чудово, що тобі ця ідея подобається. Хто останнім добіжить до холодильника, той їстиме моркву.

Поволі Анна поверталася до реальності. Здавалося, наче вона спала сто років, немов спляча красуня. Коли вона розплющила очі, то не могла зрозуміти, де перебуває. А коли побачила шпалери своєї дитячої кімнати, реальність налягла на неї, наче тонна цегли. Вона блискавично вистрибнула з ліжка. Діти! Коли вона почула радісні крики Емми, що долинали з пер-

шого поверху, згадала, що Еріка пообіцяла посидіти з дітьми, поки вона трохи поспить. Вона знову лягла й вирішила кілька хвилин поніжитися в теплому ліжку. Щойно встане, їй доведеться знову повернутися до своїх проблем, а так бодай на кілька хвилин втече від реальності.

Поступово Анна зрозуміла, що з першого поверху долинає не голос Еріки, а інший, що змішується зі сміхом Емми й Адріана. Умить її пройняв крижаний страх, що приїхав Лукас, але вона відразу ж подумала, що Еріка радше застрелить його, аніж впустить до будинку. Анна здогадувалася, ким був цей гість, і допитливо виглянула крізь перила. У вітальні, здавалося, вибухнула бомба. Посеред кімнати стояла хижка з подушок, чотирьох стільчиків і покривала. Кубики Адріана валялися по всій підлозі. На столі лежала сила-силенна обгорток від морозива, і Анна дуже сподівалася, що більшу частину морозива з'їв Патрик. Вона зітхнула: тепер їй буде важко змусити свою дочку з'їсти щось на обід та вечерю. Зараз Емма сиділа на плечах у брюнета із симпатичною зовнішністю та теплими карими очима. Вона сміялася від побаченого, Адріан розділяв її радість, лежачи на підгузках на підлозі. Здавалося, найвеселіше було Патрикові, і тієї самої хвилини він посів особливе місце в серці Анни.

Анна відкашлялася, аби привернути увагу трьох друзів.

— Мамо, дивися, у мене коник.

Емма продемонструвала свою повну владу над «коником», схопивши його за волосся, та протестів Патрика виявилось замало, щоб маленький диктатор зупинився.

— Еммо, ти маєш берегти коника, інакше більше не зможеш на ньому покататися.

Така заява змусила вершника задуматися, і заради впевненості Емма поплескала Патрика по спині, аби пересвідчитися, що ще не втратила своїх привілеїв вершника.

— Привіт, Анно. Давно не бачилися.

— Авжеж. Сподіваюся, вони тебе не дуже заганяли.

— Ні, ми чудово повеселилися.

Патрик трохи занепокоєно оглянувся навкруги.

— Я був дуже обережним із її рукою.

— Не сумніваюся. Здається, вона прекрасно почувається.
Еріка спить?

— Так, вона була такою втомленою, коли ми розмовляли зранку, і я вирішив приїхати, щоб посидіти з дітьми.

— Це така честь.

— Хоча ми тут учинили справжній погром. Сподіваюся, Еріка не розізлиється, коли прокинеться й побачить, що ми повністю знищили її вітальню.

Анну дещо розвеселило його занепокоєння. Очевидно, Еріка вміє тримати з ним дисципліну.

— Ми допоможемо прибрати. Але спершу я не відмовила-ся б від кави. Будеш?

Вони пили каву й розмовляли, наче давні друзі. Своїм ставленням до дітей Патрик здобув її прихильність, і обожнення в очах Емми, коли та крутилася коло Патрика, підтвердило, що Анна не помилялася. Коли Еріка із заспаними очима годиною пізніше прийшла до них, Анна вже встигла розпитати Патрика про все, починаючи від розміру його ноги й закінчуючи тим, чому він розлучився. Коли Патрикові вже настав час іти, дівчата запротестували, і Адріан залюбки приєднався б до них, якби не заснув після такого насиченого ранку.

Щойно автомобіль Патрика від'їхав, Анна обернулася до Еріки й подивилася на неї широко розплющеними очима.

— Бо-оже, він просто мрія тещі. Він часом не має молодшого брата?

Еріка лише щасливо всміхнулася.

Патрик кілька годин перепочив і взявся до виконання завдання, з яким йому кортіло впоратися якнайшвидше й через яке він не зміг заснути вночі. Інколи в роботі поліцейського були такі завдання, яких хотілося б уникнути. Патрик знав розгадку одного з двох убивств, однак ця думка його не втішала.

Він повільно поїхав від Сельвіка до центру. Йому хотілося розтягнути цю подорож якомога довше, але їхати було недалеко, і Патрик опинився на потрібному місці раніше, ніж очікував.

Він поставив автомобіль на стоянці біля крамниці й звідти подався пішки. Будинок розташовувався на вулиці, що вела вниз до морських будиночків. Це був чудовий старий будинок, який зараз мав дуже занедбаний вигляд. Патрик глибоко вдихнув і постукав кулаками об дерево — до нього вмить повернулася професійна рівновага. Зараз немає місця жодним особистим почуттям. Він поліцейський, а тому мав виконувати свою роботу, незважаючи на те, що відчуває. Він постукав у двері.

Вера відчинила майже одразу. Вона спантеличено подивилася на Патрика й хутко зробила крок назад, коли той попросив дозволу увійти. Вона першою попростувала до кухні, і вони сіли за кухонним столом. Патрика здивувало те, що Вера навіть не запитала його, навіщо він прийшов, — імовірно, вона вже знала. У будь-якому разі він змушений був знайти належний спосіб розповісти те, з чим прийшов, і зробити це якомога м'якше.

Вона спокійно дивилася на нього, і Патрик побачив під її очима синці — знак горя через смерть сина. На столі лежав старий фотоальбом, і Патрик припускав, що в ньому розміщені дитячі фотографії Андерса. Завітати до матері, чий син помер кілька днів тому, було непросто, але Патрикові знову довелося відігнати геть свої особисті почуття, аби зосередитися на робочих обов'язках. Він мав дізнатися правду про смерть Андерса.

— Веро, востаннє ми бачилися через дуже сумні обставини, і я дійсно співчуваю тобі.

Вона лише кивнула у відповідь і чекала, доки він промовить далі:

— Я знаю, як тобі важко, але дізнатися, що сталося з Андерсом, — моя робота. Сподіваюся, ти розумієш це.

Патрик говорив повільно й зрозуміло, немов розмовляв із дитиною. Він не знав, чому, але йому було важливо, аби Вера зрозуміла, що саме він має на увазі.

— Ми розслідуємо смерть Андерса як убивство й навіть відшукали зв'язок з убивством Александри Війкнер — жінки, з якою він мав стосунки. Ми не знайшли жодних слідів убивці, а також не змогли точно визначити, як саме вбили Андерса.

Якщо казати щиро, для нас це складна головоломка, і жоден із моїх колег так і не зміг віднайти логічне пояснення того, як усе це сталося. Але потім я знайшов це вдома в Андерса.

Патрик поклав на стіл перед Верою фотографію аркуша з блокнота Андерса. Її охопив подив, і вона дивилася то на текст, то на Патрика. Вера взяла аркуш до рук і перевернула його. Опісля провела рукою по літерах і зі спантеличеним виразом обличчя знову поклала його на стіл.

— Де ти знайшов його?

Її голос був проїнятий смутком.

— В Андерса вдома. Ти здивована, бо забрала останній примірник цього листа, чи не так?

Вона кивнула. Патрик промовив:

— Так і є насправді. Але я знайшов блокнот, у якому Андерс писав цього листа, і коли він натискав ручкою, залишалися сліди на наступній сторінці. Ось це нам і вдалося виявити.

Вера всміхнулася.

— Звісно ж, про це я навіть не подумала. Так кмітливо.

— Гадаю, я знаю, що відбулося, але охоче послухаю твою версію.

Вона мацала пальцями аркуш, неначе текст був написаний шрифтом Брайля. Вера глибоко зітхнула, а потім узялася виконувати люб'язне й зрозуміле прохання Патрика:

— Я прийшла до Андерса додому, як завжди, принесла йому їжу. Двері були відчинені, хоча зазвичай він їх замикав, тому я спочатку почала його гукати, а потім увійшла до кімнати. Там було тихо й спокійно. Я побачила його одразу ж. Намить мені здалося, що моє серце зупинилося. Певно, так і було. Моє серце майже перестало битися й затихло. Андерс трохи хитався з боку в бік. Так, немов задував вітер, хоча цього не могло бути.

— Чому ти не викликала поліцію? Чи швидко допомогу?

Вона знизала плечима.

— Не знаю. Мені кортіло підбігти й у будь-який спосіб зняти його звідти, але коли я зайшла до вітальні, то зрозуміла, що вже запізно. Мій хлопчик був мертвий.

Уперше її голос пройняв легкий дроз, але зараз же Вера спокійно промовила:

— Я знайшла цей лист у кухні. Ти знаєш, що там було написано. Він не хотів жити. Життя для нього було постійним стражданням, і він утратив усі сили, щоб боротися з ним. У нього не залишилося жодної причини жити. Я сиділа в кухні одну-дві години, не знаю достеменно. Умить я поклала лист у сумку, а потім мені залишилося тільки перенести стілець, на який він ставав, з вітальні до кухні.

— Але навіщо, Вєро? Навіщо? Чого ти хотіла цим домогтися?

Вона прикипіла поглядом до однієї точки, але її руки злегка тремтіли, і Патрик розумів, що її зовнішній спокій був удаваним. Він навіть уявити не міг, яким жахіттям для матері було бачити свого сина, який висить із блакитними витріщеними очима під стелею. Навіть йому було важко дивитися на Андерса; імовірно, ця моторозна картина ввижатиметься їй до кінця життя.

— Я хотіла позбавити його приниження. Люди завжди зневажливо дивилися на нього. Вони тицяли на нього пальцями й сміялися. Затуляли носа, коли він проходив повз, і вважали себе вищими за нього. Що люди сказали б, якби дізналися, що Андерс наклав на себе руки? Я хотіла позбавити його сорому й зробила це в єдиний можливий спосіб.

— Але я однаково не розумію. Чому те, що він наклав на себе руки, гірше за те, що його вбили?

— Ти занадто молодий, щоб це зрозуміти. Зневага до самогубців, як їх називають, досі глибоко сидить у людях тут, на узбережжі. Я не хотіла, щоб вони засуджували мого маленького хлопчика. Про нього й так часто ходили погані плітки.

Голос Вєри здавався незворушним. Протягом усіх цих років вона докладала чимало зусиль, щоб захистити свого сина, навіть попри те, що той ніколи не розумів цього. Не дивно, що вона не припинила його захищати й тоді, коли він уже помер.

Вєра потягнулася до фотоальбому, що лежав на столі, і розгорнула його так, щоб Патрик теж міг бачити. Судячи з одягу,

він міг припустити, що ці світлини зроблені в 1970-х роках. На кожній фотографії Андерс усміхався щиро й безтурботно.

— Дивися, який він гарненький. Мій Андерс.

Вера говорила замріяним голосом і проводила пальцями по кожній світлині.

— Він завжди був добрим хлопчиком. Я ніколи не мала з ним проблем.

Патрик зацікавлено подивився на світлини. Складно було повірити в те, що це була одна й та сама людина, яку він завжди зустрічав п'яною як чіп. На щастя, хлопчик на фотографіях іще не знав, яка доля на нього чекала в майбутньому. Одна зі світлин привернула особливу увагу. Андерс сидів на велосипеді зі спинкою й додатковою опорою, а біля нього стояла струнка світленька дівчинка. Вона злегка всміхалася й сором'язливо дивилася з-під волосся, що спадало на її обличчя.

— Це Алекс?

— Так, — коротко відповіла Вера.

— У дитинстві вони часто гралися разом?

— Не дуже часто. Але іноді бувало. До того ж Алекс та Андерс були однокласниками.

Патрик обережно торкався найболіснішого. З кожним кроком йому здавалося, що він наступає на голки.

— Якщо я не помиляюся, колись їхнім учителем був Нільс Лоренс?

Вера уважно подивилася на нього.

— Можливо. Це було так давно.

— Про Нільса Лоренса часто пліткували, особливо коли він зник.

— У Ф'єлльбацці пліткують про все на світі. Тож не дивно, що про Нільса Лоренса також пускали чутки.

Очевидно, Патрик краяв її серце, але він не міг зупинитися, допоки не дізнається найважливіше:

— Я розмовляв із батьками Алекс, і вони розповіли мені деяку інформацію про Нільса Лоренса. Це стосується також Андерса.

— Невже?

Вера не збиралася спрощувати Патрикові його завдання.

— Нільс Лоренс згвалтував Алекс, і вони стверджують, що він зробив це і з Андерсом.

Вера з кам'яним обличчям сиділа на стільчику й ані слова не промовила на твердження Патрика, яке той сприймав радше як запитання. Патрик вирішив трохи зачекати, і після кількох хвилин внутрішньої боротьби із самою собою Вера повільно згорнула фотоальбом і підвелася зі стільця.

— Я не хочу говорити про стару історію. Я хочу, щоб ти пішов зараз. Якщо ви захочете звинуватити мене в тому, що я зробила, то знаєте, де мене знайти. Але я не хочу допомагати вам копатися в тому, про що краще забути назавжди.

— Лише одне запитання: чи ви коли-небудь розмовляли з Александрою про це? Як я зрозумів, вона вирішила поділитися тим, що сталося, і цілком очевидно, що говорила про це з тобою.

— Так. Приблизно за тиждень до її смерті я сиділа в її будинку і вислуховувала наївні ідеї про те, що варто позбутися минулого, дістати з шафи старі скелети та прямувати далі. На мою думку, це лише примхи сучасної моди. Сьогодні всі схильні перемивати одне одному кісточки та показувати свої таємниці й гріхи іншим. Але деякі речі мають бути особистими. Я їй про це також сказала. Не знаю, чи почула вона мене, але дуже сподіваюся на це. Інакше я лише дарма насиділа цистит в її неймовірно холодному будинку.

У такий спосіб Вера дала зрозуміти, що розмову закінчено, і покрокувала до вхідних дверей. Вона відімкнула Патрикові двері й сухо попрощалася.

Коли Патрик знову опинився надворі, натягнувши шапку та рукавички, він не знав, з якої ноги почати йти. Він пострибав, щоб зігрітися, і швидкою ходою попрямував до автомобіля.

Вера була дуже складною жінкою, як йому здалося з розмови. Вона належала до зовсім іншого покоління, хоча не поділяла його цінностей та поглядів. Вона все життя забезпечувала себе та сина, і, навіть коли той став дорослим і мусив сам дбати про себе, вона далі тримала його під своєю опікою.

Безсумнівно, вона упродовж свого життя була самостійною жінкою, яка справлялася без чоловіка, та водночас Вера не приймала правил, прописаних суспільством як для жінок, так і для чоловіків. Патрик усе одно захоплювався цією жінкою. Вона була сильною. Дуже складною людиною, якій довелося витримати набагато більше, ніж іншим.

Патрик не знав, яке покарання чекає на Веру за те, що вона видала самогубство Андерса за вбивство. Він має передати цю інформацію до поліції, але про те, що буде далі, і гадки не має. Якби він це вирішував, то точно дивився б на це крізь пальці, але зараз не може обіцяти, що так і станеться. Суто за законом її мали б звинуватити в перешкоджанні слідству, але він глибоко сподівався, що цього не станеться. Йому подобалася Вера. Вона була борцем, яких не так багато у світі.

Коли Патрик сів в автомобіль, то побачив сповіщення про голосове повідомлення від Еріки. Вона говорила, що три пані й один дуже-дуже маленький пан сподівалися, що він завітає до них на вечерю. Патрик подивився на годинник. Майже п'ята година. Безсумнівно, уже запізно повертатися на роботу, а вдома йому немає чого робити. Патрик зателефонував Анніці та стисло переповів те, що йому вдалося дізнатися, але без деталей — їх він розповість Мельбергові віч-на-віч. За всяку ціну він хотів уникнути будь-якого непорозуміння, аби Мельберг знову заради втіхи не влаштував якоїсь театральної вистави.

Поки Патрик їхав до Еріки, його думки повсякчас поверталися до вбивства Алекс. Два вбивства означали б великий шанс того, що вбивця припустився в чомусь помилки. Зараз потрібно було починати все спочатку, і вперше в Патрика промайнула думка, що може трапитися так, що він ніколи не знайде вбивцю Алекс. Це його засмучувало. Йому здавалося, що тепер він знає Алекс краще, ніж будь-хто інший. Те, що він дізнався про її дитинство та життя після згвалтування, зачепило його до глибини душі. Він хотів знайти її вбивцю більше від усього.

Однак зараз Патрик мав зізнатися, що опинився в глухому куті й не знає, куди рухатися далі й де шукати вбивцю. Він змушував себе не думати про це сьогодні. Зараз він має зустрі-

тися з Ерікою, її сестрою та дітьми. Це саме те, що йому потрібно. Горе пробирало його зсередини.

Мельберг нетерпляче постукував пальцями по столу. Де в біса цей клятий дурень? Невже він вважає, що це дитячий садок? Сам собі вирішив, що може приходити, коли йому заманеться? Звісно ж, сьогодні субота, але той, хто думає, що може відпочивати до завершення слідства, дуже помиляється. Ну, незабавки цьому дурневі дістанеться перцю з квасом. У дільниці Мельберга діють визначені правила та сувора дисципліна. Лідерство. Якщо у світі й був хтось, хто народився з чудовими лідерськими якостями, то це він. Мати завжди казала йому в дитинстві, що з нього буде чудовий керівник, і хоча сам Мельберг знав, що на це знадобиться більше часу, ніж вони очікували, ніколи не сумнівався, що його високу кваліфікацію рано чи пізно оцінять.

Саме тому його так розчарувало те, що слідство просувається дуже повільно. Він відчував, що його шанс на відстані простягнутої руки від нього, але його кляті працівники досі не мають цінних результатів, достатніх для його повернення до Гетеборга. Дурні — ось хто вони. Типові сільські поліцейські, які навіть себе не зможуть побачити без ліхтарика. Він покладав надії на молодого поліцейського Гедстрема, але той його останнім часом лише розчаровував. Принаймні досі він не почув жодного звіту після його візиту до Гетеборга, а це означало, що все це марно. На годиннику 09:10, а від нього досі ні слуху ні духу.

— Анніко!

Він крикнув у бік відчинених дверей і роздратувався, коли минула вже хвилина, а вона досі не прийшла.

— Так, що сталося?

— Тобі телефонував Гедстрем? Він що, досі ніжитья в ліжку, чи що?

— Навряд чи. Він зателефонував і сказав, що в нього проблеми з автомобілем, але він уже їде.

Вона поглянула на годинник.

— Приблизно за чверть години він має приїхати.

— Що за дідько! Він може пішки від дому дійти!

Анніка промовчала, і він побачив, як її обличчя охопила усмішка.

— Гадаю, що він не вдома.

— Дідько, де ж він тоді?

— Ліпше запитати самого Патрика, — промовила Анніка й попрямувала до свого кабінету.

Те, що Патрик дійсно має причину для запізнення, розлютило Мельберга ще дужче. Хіба не можна було передбачити заздалегідь, що автомобіль може зламатися, і прокинутися раніше?

За чверть години прийшов Патрик і обережно постукав у відчинені двері. Він мав свіжий і радісний вигляд, попри те, що змусив свого шефа чекати понад півгодини.

— Гадаєш, у нас тут робота на неповний робочий день чи як? І де в біса ти був учора? Ти ж їздив до Гетеборга позавчора, чи не так?

Патрик сів на стільчик для відвідувачів навпроти Мельберга й спокійно відповів на атаку шефа:

— Перепрошую за запізнення. Зранку зламався автомобіль, і лише за півгодини мені вдалося полагодити його. Так, я позавчора їздив до Гетеборга. Я збирався спочатку розповісти про цей візит, а потім — про те, де я був учора.

Мельберг насупив брови. Патрик розповів йому те, що дізнався про дитинство Алекс. Він розповів усе до найдрібнішої деталі, а від новини про те, що Джулія виявилася дочкою Алекс, у Мельберга відвисло підборіддя. Він ніколи раніше не чув таких історій. Патрик розповів про те, що в Карла-Еріка трапився інфаркт, і про те, звідки в нього з'явилася копія листа Андерса. Він пояснив, що це був передсмертний лист, і в такий спосіб перейшов до того, що він робив учора. Потім Патрик підсумував приголомшеному від його історій Мельбергові:

— Тож одне з убивств виявилось самогубством, а щодо другого ми досі не знаємо, хто й навіщо його вчинив. Мені здається, це якось пов'язано з тим, про що розповіли батьки Александри, але я не маю жодних доказів, що це так. Тепер ти знаєш усе, що мені вдалося дізнатися. Маєш якісь ідеї, як нам рухатися далі?

Після кількох хвилин мовчання до Мельберга знову повернувся ясний розум.

— Неймовірна історія. Сам я бився об заклад, що це той незграба, з яким вона спала. Я ніколи б не подумав, що все це через стару історію, яка трапилася двадцять п'ять років тому. Пропоную тобі поговорити з коханцем Алекс і цього разу добряче його притиснути. Гадаю, це нам допоможе більш практично використовувати наші ресурси.

Щойно Патрик сповістив Мельбергові, хто був батьком дитини, Дан опинився в його списку підозрюваних на найпершому місці.

Патрик кивнув Мельбергові, на його думку, навіть надто покійно, і попрямував до дверей.

— Гм... Добре попрацював, Гедстрем, — мимохить промовив Мельберг. — Виконаєш це?

— Аякже, шефе, буде зроблено!

Він промовив це з іронією? Чи йому здалося? Але ж Патрик подивився на нього зовсім невинно, і Мельберг умить відкинув свої підозри. Цей хлопчисько має достатньо клепок у голові, щоб розуміти, що щойно почув наказ досвідченого майстра.

Кажуть, якщо позіхаєш, то мозок насичується киснем. Патрик мав сумніви, чи працює це в його випадку. Його наздогнала втома від безсонної та тривожної ночі, проведеної вдома: пропозицію залишитися ночувати в Еріки він усе-таки відкинув. Патрик утомленими очима подивився на добре знайомий стос документів, що лежали на його письмовому столі, і йому закортіло схопити їх і викинути в смітник. Це розслідування його дуже втомлювало. Здавалося, наче минуло вже кілька місяців, а насправді лише менш ніж чотири тижні. Так багато всього трапилося, але Патрикові так і не вдалося віднайти потрібний слід. Коли Анніка випадково побачила, як він тре очі, відразу ж забігла до його кабінету з кавою й поставила філіжанку на стіл.

— Утомився?

— Так, маю зізнатися: зараз щось справи зовсім не йдуть. Потрібно починати спочатку. Десь у цих документах є відповідь,

я впевнений. Єдине, що мені потрібно, — це малесенька зачіпка, яку я пропустив.

Анніка кинула олівець на стос документів.

— А як інше?

— Що?

— Як життя поза роботою? Ти розумієш, про що я.

— Так, Анніко, розумію. Що саме ти хочеш дізнатися?

— У вас досі бінго-період?

Патрик не знав точно, що саме її цікавить, тому вирішив перепитати:

— Бінго-період?

— Так, ти знаєш. П'ять поспіль...

Анніка швиденько зачинила за собою двері й глузливо посміхнулася.

Патрик посміявся про себе. Так, певно, можна назвати це й так.

У думках Патрик знову повернувся до роботи. Щось у цій справі не збігалось. Щось у словах Вери не відповідало реальності. Він дістав блокнот із нотатками, які зробив під час розмови з нею, та уважно прочитав слово за словом. Поступово в нього народилася ідея. Одна маленька деталь, яка здавалася дуже важливою. Він дістав потрібний аркуш із товстої купи на письмовому столі — хоч там і був безлад, він знав, що все лежить на своїх місцях.

Патрик уважно перечитав цей документ і потягнувся за телефоном.

— Добрий день, це Патрик Гедстрем із поліцейської дільниці Танумсгеде. Я хотів лише дізнатися, чи ти будеш удома найближчим часом. Я хочу дещо запитати. Так? Чудово, тоді я приїду до вас за двадцять хвилин. Де ви живете? Ага, якраз біля в'їзду до Ф'єльбакки. Праворуч від пагорба, третій будинок із лівого боку. Червоний будинок із білими кутками. Добре. Я знайду. Якщо не впораюся, то зателефоную. Тоді незабаром побачимося.

Майже за двадцять хвилин Патрик стояв біля дверей. Він одразу ж знайшов маленький будинок, у якому вже багато-

багато років жив зі своєю родиною Ейлерт. Коли Патрик постукав, дерев'яні двері миттю відчинила старенька жінка. Вона радісно відрекомендувалася як Свеа Берг, дружина Ейлера, і провела його до маленької вітальні. Патрик зрозумів, що його дзвінок неабияк утішив стареньких. На столі стояв порцеляновий посуд із тістечками в три ряди. «З цією роботою не схуднеш», — подумав Патрик.

Так само інстинктивно, як йому не сподобалася Свеа Берг, він ураз відчув симпатію до її чоловіка, коли той зустрів його люб'язним поглядом і бадьорим потиском руки. Патрик відчув мозолі на руці Ейлера й зрозумів, що цей чоловік тяжко працював усе своє життя.

Коли Ейлерт піднявся, покривало на дивані зібгалось, і Свеа хутко кинулася розгладжувати його, спідлоба подивившись на свого чоловіка. Увесь будинок був ідеально чистим, без жодної складки — здавалося, наче в ньому ніхто не жив. Патрикові стало шкода Ейлера. Той почувався чужим у власному домі.

Уся ситуація здавалася радше комічною: привітна усмішка Свеа, спрямована до Патрика, швидко змінювалася невдоволеною гримасою, коли жінка поверталася до чоловіка. Патрик не розумів, чим саме Ейлерт спричинив у ній таке роздратування, але підозрював, що для цього цілком вистачало його присутності.

— Що ж, констеблю, сідай та пригощайся тістечками.

Патрик слухняно вмовстився на стільчику проти вікна, і Ейлерт сів навпроти нього.

— Не сюди, Ейлерте. Ось сюди сідай.

Свеа вказала на стілець збоку, і Ейлерт покійно послухався. Патрик окинув поглядом кімнату, поки Свеа метушилася, накриваючи на стіл і розгладжуючи невидимі бганки на скатертині та гардинах. Будинок був декорований так, щоб підкреслити статки, яких не було. Усе — підробки фірмових речей, починаючи від гардин, які скидалися на шовкові, з воланами та візерунками, і закінчуючи посудом під срібло та золото. Ейлерт у цьому всьому здавався чужою пташкою в удаваному добробуті.

На розчарування Патрика, він ніяк не міг дійти справи, заради якої прийшов. Свеа безперестанку щось лепетала, гучно сьорбаючи каву.

— Уяви лише, цей сервіз надіслала моя сестра з Америки. Вона одружена з багатим чоловіком, тому завжди надсилає коштовні подарунки. Цей сервіз дуже дорого коштує.

Вона підняла філіжанку, щоб Патрик роздивився її ближче. Якщо казати щиро, він сумнівався в дороговизні сервізу, але мудро втримався від коментаря.

— Я теж переїхала б до Америки, якби не таке слабке здоров'я. Тоді я мала б заможного чоловіка, а не сиділа б у цій хижі п'ятдесят років поспіль.

Свеа кинула докірливий погляд на Ейлерта, який спокійно проігнорував її слова. Певно, він чув це вже не вперше.

— У мене подагра, констебль має зрозуміти. Мої кінцівки доживають віку й болять із ранку до вечора. На щастя, я не з тих, хто буде жалітися. З моєю мігренню моє життя просто нестерпне, але жалітися — не для мене. Свої болячки треба переносити мужньо. Я не знаю, скільки разів мені доводилося чути: яка ти сильна, Свеа, що щодня можеш стояти на ногах. Але я така.

Вона сором'язливо потупила очі та водночас демонстративно повернула свої руки, щоб Патрик побачив, що з ними зробила подагра. «Що за клята стара?» — подумав він. Жінка мала на собі важкий макіяж і дешеву біжутерію. Єдина позитивна риса в її зовнішності — те, що це принаймні пасує до інтер'єру. Як у біса така непокєднувана пара, як Ейлерт і Свеа, могла прожити разом п'ятдесят років? Напевно, це питання поколінь. Якби вони розлучилися, то це сприймали б гірше, ніж життя з несумісними поглядами. Шкода. Імовірно, Ейлертові довелося непросто в житті.

Патрик відкашлявся, аби зупинити нескінченний потік слів Свеа. Вона слухняно замовкла та прикипіла поглядом до його вуст, аби почути блискучі новини, заради яких, як вона сподівалася, він і завітав до них. Звісно ж, варто було Патрикові вийти за двері, як плітки розлетілися б усім містечком.

— Я маю кілька запитань щодо подій напередодні того, як ти знайшов Александру Війкнер. Я хотів би дізнатися більше про те, коли ти востаннє приходив оглядати її будинок.

Патрик замовк і подивився на Ейлерта, очікуючи на відповідь. Але Свеа взяла слово першою:

— Я ось теж думаю. Як таке могло трапитися, що мій Ейлерт знайшов її?! Зараз лише про це й пліткують...

Її щоки запалали цікавістю, і Патрик стримався, аби не зронити гостре слово. Натомість усміхнувся й сказав:

— Перепрошую, Свеа, не могла б ти залишити нас з Ейлертом удвох на кілька хвилин? Це наша стандартна поліцейська практика — брати свідчення винятково віч-на-віч зі свідком.

Патрик збрехав, але з радістю побачив, що Свеа, попри несамовиту жагу бути в центрі захопливих подій, невільно встала з-за столу. Ейлерт полегшено всміхнувся, не приховуючи свого щирого задоволення від того, що Свеа так нещадно позбавили цукерки. Коли вона повільно пошвендяла з кухні, Патрик запитав:

— Про що ми говорили? О, чи не міг б ти спочатку розповісти, що було за тиждень до смерті Александри, коли ти заходив до її будинку?

— Яке це має значення?

— Зараз я не можу сказати достеменно. Але для слідства це неймовірно важливо. Спробуй згадати все до найменших подробиць.

Ейлерт задумався й після кількахвилинного мовчання набив свою люльку тютюном, діставши його з футляра з вишитими на ньому трьома якорями. Запаливши люльку, він промовив:

— Отже... Я знайшов її в п'ятницю. Я заходив до неї щоп'ятниці, аби оглянути будинок до її приїзду. Останнього разу я був там у п'ятницю за тиждень до її смерті. Хоча ні. У п'ятницю ми зі Свеа мали їхати в гості до нашого наймолодшого сина на його сорокаріччя, тож я зайшов у четвер увечері.

— І який вигляд мав будинок? Ти помітив щось особливе?

Патрикові важко було приховати свій ентузіазм.

— Щось особливе?

Ейлерт замислився.

— Ні, усе було, як і завжди. Я обійшов усі кімнати та підвал, але все було гаразд. Звісно, я потім замкнув двері. Вона дала мені запасного ключа.

Патрик відчув, що настав час поставити запитання, яке його сильно тривожило:

— А котел? Він працював? У будинку було тепло?

— Авжеж. Тоді він працював. Напевно, він зламався вже після того, як я пішов. Я не розумію, яке це має значення?

Ейлерт промахнувся люлькою повз рот.

— Чесно кажучи, я сам не знаю, чи це має якесь значення. Але дуже дякую тобі за допомогу. Це нам може знадобитися в розслідуванні.

— Цікаво: чому ти не зателефонував, аби запитати це?

Патрик усміхнувся.

— Можливо, я просто старомодний. Я вважаю, що завжди краще спілкуватися віч-на-віч зі свідками. Інколи мені здається, що я мав народитися сто років тому, ще до всіх сучасних винаходів.

— Це якась маячня, хлопче. Не треба думати, що раніше було краще. Холод, бідність і важка робота з ранку й до ночі — це не те, про що варто мріяти. Я залюбки користуюся всіма перевагами сучасності, як тільки можу. Навіть маю комп'ютер, під'єднаний до інтернету. Не думай, що я старий дідуган.

Він указав люлькою на Патрика.

— Я насправді так і не думаю. А зараз мені вже час бігти.

— Сподіваюся, що зміг тобі допомогти.

— Усе гаразд. Я дізнався, що хотів, а також посмакував чудовими тістечками твоєї дружини.

Ейлерт знехотя фиркнув.

— Так, визнаю: пекти вона вміє.

Опісля Ейлерт замовк, немов згадуючи про всі п'ятдесятирічні обмеження. Свеа, яка стояла під дверима, підслуховуючи, не витримала й зайшла до кімнати.

— То ви вже поговорили про все?

— Так, дякую. Ваш чоловік дуже люб'язний. Дякую за каву та смачні тістечка!

— Будь ласка. Мені приємно, що вони тобі сподобалися. Ейлерте, починай прибирати зі столу, а я проведу констебля до дверей.

Ейлерт слухняно почав прибирати зі столу посуд і блюдця, поки Свеа, не замовкаючи, прямувала перед Патриком до дверей.

— Зачини добре двері потім! Я терпіти не можу протягів.

Патрик полегшено зітхнув, коли за ним зачинилися двері. Яка непосидюча стара. Але його підозри підтвердилися. Тепер він знав достеменно, хто вбив Александру Війкнер.

Погода на похороні Андерса була не такою привітною, як на похороні Алекс. Вітер кусав шкіру, залишаючи на щоках морозні троянди. Патрик одягнувся якомога тепліше, але цього виявилось замало, щоб побороти жахливий мороз. Він тремтів, стоячи біля відкритої могили, у яку повільно опускалася домовина. Сама церемонія минула дуже швидко. Людей прийшло небагато. До церкви дійшло лише кілька осіб, і Патрик сидів на останньому ряду сам. Попереду самотньо сиділа Вера.

Він сумнівався, чи приходить йому на похорон, але в останню мить вирішив, що це найменше, що він може зробити для Андерса. За весь цей час Вера стояла з кам'яним обличчям, але він знав, що від цього її скорбота не стає меншою. Вона лише була людиною, яка не полюбляла показувати свої почуття публічно. Патрик співчував цьому. Певною мірою він захоплювався нею. Вера була сильною жінкою.

Після закінчення похорону всі присутні розійшлися увсебіч. Вера з похнюпленою головою покрокувала стежкою до церкви. Їй в обличчя дув холодний вітер, і вона обмотала голову шарфом. На мить Патрик завагався. Після кількахвилинної внутрішньої боротьби із самим собою, коли між ним та Верою була відстань у метр, він рішуче наздогнав її.

— Чудова церемонія.

Вона гірко посміхнулася.

— Ти добре знаєш, що похорон Андерса був так само жалюгідним, як і більша частина його життя. Але дякую. Мені приємно.

Голос Вери приховував багаторічну втому.

— Я, напевно, насправді маю бути вдячною. Не так багато років тому похорон Андерса не міг би відбутися навіть у звичайній церкві. Його поховали б десь за межами церкви, у місці для самогубців. Досі є багато старших людей, які вважають, що самогубці не потраплять у рай.

Вона на мить замовкла. Патрик дозволив їй виговоритися.

— Мені загрожує якесь покарання за те, що я приховала самогубство Андерса?

— Я можу гарантувати, що тобі нічого за це не буде. Звісно, не треба було так робити, адже за це передбачено покарання, але ти мала деякі підстави так вчинити.

Відвідувачі прямували до будинку Вери, що розташовувався за кількасот метрів від церкви. Патрик усю ніч роздумував про те, як йому підступитися до справи, і придумав дуже успішний хід. Він необережно промовив:

— Найтрагічніше в усій цій історії зі смертю Андерса та Алекс — це смерть дитини.

Вера різко обернулася до Патрика. Вона зупинилася й учепилася в рукав його куртки.

— Яка дитина? Про що ти?

Патрик був вдячний за те, що ця інформація залишалася для багатьох таємницею.

— Дитина Алекс. Коли Алекс убили, вона була при надії. На третьому місяці.

— Її чоловік...

Вера тремтіла, але Патрик холодно промовив:

— Її чоловік тут ні до чого. У них уже кілька років нічого не було. Батьком дитини був той, з ким вона зустрічалася тут, у Ф'елльбацці.

Вера так сильно вчепилася в куртку Патрика, що кісточки на її пальцях побіліли.

— О Боже, о Боже...

— Авжеж, це сумно. Убити ненароджену дитину. За висновками експертизи, це був хлопчик.

Патрика розривало зсередини, але він змусив себе не казати більше нічого, а просто чекати її реакції.

Вони стояли під великим каштаном за п'ятдесят метрів від будинку Вери. Коли раптом Вера побігла, Патрика охопив шок. Вона, на диво, бігла дуже швидко для свого віку. І лише за кілька секунд Патрик отямився й побіг за нею. Коли він дістався до її будинку, двері були відчинені, і він обережно ввійшов. У коридорі почувся кашель, що долинав із ванної, і невдовзі Патрик зрозумів, що її нудить.

Патрик почувався незатишно: він не міг ось так стояти в коридорі з шапкою в руці та слухати звуки з ванної, тож неспішно роззувся, повісив верхній одяг і зайшов до кухні. Незабаром повернулася Вера: вона зварила каву й дістала дві філіжанки. Жінка поплотніла, і вперше Патрик побачив на її обличчі сльози. Це був радше натяк на сльози, але цього було досить.

За кілька хвилин вона постарішала на багато років, і її рухи стали повільними, як у літньої жінки. Поки вона розливала каву, вони не зронили ані слова, а коли Вера сіла поруч, Патрик зрозумів, що настав час для правди. Вона здогадувалася, що він про все знає, і шляху назад уже не було.

— Отже, я вбила свого онука?..

Патрик сприйняв її слова за риторичне запитання й промовчав. Якби він відповів, то йому довелося б збрехати. Він не міг вчинити по-іншому. Згодом Вера дізнається правду, але спочатку його черга.

— Я знаю, що це ти вбила Александру, відколи ти збрехала, що приходила до неї за тиждень до її вбивства. Ти мені сказала, що в будинку було холодно, а насправді котел зламався на тиждень пізніше: того тижня, коли вона померла.

Вера потупила очі, і здавалося, наче вона не чула слів Патрика.

— Дивно. Лише зараз я насправді усвідомлюю, що вбила Александру. Її смерть я не сприймала по-справжньому, але смерть дитини Андерса... Я вже майже бачу її перед собою.

— За що Алекс довелося померти?

Вера підняла руку, наказавши Патрику помовчати. Вона все розповість.

— Був би скандал. Усі тицяли б на нього й пліткували б. Я зробила те, що вважала правильним. Я не знала, що з нього насміхатимуться. Я не знала, що моє мовчання роз'їдатиме його зсередини й забере в нього найдорожче. Так просто. Карл-Ерік прийшов до мене й розповів про те, що сталося. До того, як прийти до мене, він розмовляв із Неллі, і вони домовилися про все. Це мала бути наша таємниця, і, знаючи, що так буде краще для Андерса, я мовчала. Я мовчала. Мовчала багато років. І з кожним роком Андерсові ставало важче. З кожним роком він дедалі глибше опинявся у власному пеклі, і я вирішила не помічати в цьому власної провини. Я прибирала за ним і тримала його під контролем, як тільки могла. Але єдине, на що я не спромоглася, — це зробити зроблене незробленим. Мовчання не повернеш.

Вона кількома ковтками випила свою каву й подивилася на Патрика. Він підвівся й приніс кавник. Здавалося, що звична церемонія кавування допомагала їй триматися в реальності.

— Інколи мені здається, що мовчання було гіршим за насилля. Ми ніколи не говорили про це навіть у цих чотирьох стінах, і я лише зараз зрозуміла, що все це значило для нього. Можливо, він сприймав моє мовчання як докір. Мені важко в це повірити. Андерс міг подумати, що я звинувачую його в тому, що сталося. Раніше мені ніколи це не спадало на думку, ні на секунду, та я вже ніколи не дізнаюся, як усе було насправді.

На мить склалося враження, що Вера здалася, але вона притьмом опанувала себе. Патрик і уявити не міг, яких великих зусиль це їй коштувало.

— Згодом ми досягли деякої рівноваги. Хоча життя й виявилось жорстоким для нас обох, ми завжди знали, що є одне в одного. Звісно, я знала, що він і досі час від часу зустрічається з Алекс і що вони мають якийсь незвичайний потяг одне до одного, але мені однаково здавалося, що ми маємо продовжи-

ти почате. Одного разу Андерс проговорився, що Алекс хоче розповісти про те, що трапилося з ними. «Дістати всі старі скелети з шафи», — так сказав він. Самому йому, здавалося, було байдуже до всього цього, але мене така новина неймовірно вразила. Це змінило б усе. Усе стало б іншим, якби Алекс розкрила старі таємниці після стількох років. Що б це їй дало? І що б сказали люди? До того ж, хоч Андерс і казав, що йому байдуже, я знаю його, як ніхто інший, і гадаю, що йому, як і мені, не хотілося розкривати правду. Я знаю — знала — свого сина.

— Тож ти пішла до неї в гості.

— Так. Я пішла до неї того вечора, сподіваючись, що зможу відмовити її від задуманого. Я хотіла змусити її зрозуміти, що вона не має права самостійно вирішувати те, що вплине на нас усіх.

— Але вона не зрозуміла.

Вера посміхнулася.

— Ні, вона не зрозуміла.

Вера випила другу філіжанку кави, тоді як Патрик іще навіть не дійшов до середини першої. Вона відставила філіжанку й зціпила руки на столі.

— Я благала її. Я пояснила їй, що Андерсові буде дуже важко, якщо вона розповість про все, що сталося, але вона подивилася мені у вічі й сказала, що я думаю лише про себе, а не про Андерса. Вона сказала, що Андерсові стане легше, коли все це нарешті стане відомим. Він ніколи не просив нас мовчати, і вона запевняла мене, що ані я, ані Неллі, Карл-Ерік та Біргіт не думали про них, коли вирішили приховати це, натомість були зацікавлені лише в тому, щоб зберегти нашу репутацію незаплямованою. Ти можеш уявити таке нахабство?

На мить в очах Вери промайнув гнів, який швидко погаснув і замінився байдужим мертвим поглядом. Вона промовила монотонним голосом:

— У мені щось спалахнуло, коли я почула таку нечувану маячню про те, що я не мала права робити того, що зробила

лише заради добробуту Андерса. Я майже почула, як щось у мені клацнуло, і почала діяти, навіть не роздумуючи. У сумці я мала снодійне, і коли Алекс вийшла з кухні, я розчинила кілька пігулок у її бокалі із сидром. Вона відкоркувала для мене пляшку вина, і, коли вона повернулася до кухні, я вдавала, наче змирилася з її ідеєю, і запитала, чи ми не можемо випити за нашу дружбу перед тим, як я піду. Алекс подякувала мені, і ми випили. За мить вона заснула на дивані. Я насправді гадки не мала, що робити далі: снодійне мало коротку дію, але мені спало на думку видати все це за самогубство. У мене було недостатньо снодійного, щоб напоїти її ним до смерті, тож єдине, що залишалось, — перерізати їй зап'ястки. Я знала, що багато хто робить це у ванній, тож це здалося мені чудовою ідеєю, яку легко реалізувати.

Голос Вери звучав монотонно. Так, наче вона описувала звичайну подію, а не вбивство.

— Я роздягнула Алекс. Я гадала, що зможу донести її, бо маю добре натреновані руки завдяки багаторічному досвіду роботи прибиральницею, але мені це не вдалося. Натомість я потягнула її до ванни й закинула туди. Потім я порізала їй обидві руки бритвою, яку знайшла в шафі. Після року прибирання в будинку я знала, де що лежить. Я помила весь посуд, з якого пила, вимкнула світло, зачинила двері й поклала запасний ключ на місце.

Патрик був шокований, але опанував себе й спокійно промовив:

— Ти розумієш, що тепер маєш поїхати зі мною? Мені не варто кликати підкріплення, чи не так?

— Ні, не варто. Чи можна мені лише зібрати деякі речі, які я візьму із собою?

Патрик кивнув.

— Так, звісно.

Вона підвелася. У дверях Вера обернулася.

— Звідки я могла знати, що вона при надії? Я звернула увагу на те, що Алекс не пила вина, але гадки не мала, що це через вагітність. Можливо, вона просто не зловживала алко-

голем або планувала кудись їхати. Звідки я могла знати? Це ж неможливо було передбачити, правда? — благала Вера.

Патрик лише мовчки кивнув. Згодом він розповість їй, що дитина була не від Андерса, але поки не наважувався порушувати їхню довіру. Вера має ще розповісти свою історію в поліції, а вже потім вони зможуть закрити справу Александри Війкнер. Однак Патрика щось досі бентежило. Інтуїція підказувала йому, що Вера розповіла не про все.

Коли Патрик сів в автомобіль, він дістав копію листа Андерса — його останнє повідомлення світу. Від кожного написаного слова його пронизував сильний біль.

6

Іронія мого життя завжди мене дивувала. Як я був здатний своїми руками та уявою створювати прекрасне, а всім іншим — бруд та розруху? Тож останнє, що я зробив, — це знищив усі мої картини. Для того, щоб у моєму житті з'явилася послідовність. Краще бути послідовним і залишити по собі лайно, аніж постати більш складною особистістю, ніж я є насправді.

Насправді я проста людина. Єдине, чого я коли-небудь волів, — це стерти кілька місяців і подій із мого життя. Гадаю, що це не так уже й багато. Але, напевно, якби я цього заслуговував, то отримав би. Можливо, я вчинив щось жахливе в минулому житті, а в цьому мені довелося заплатити за це. Та, напевно, це не відіграє ніякої ролі. Однак у будь-якому разі було б чудово дізнатися, за що саме мені довелося поплатитися.

Напевно, вам цікаво, чому я саме зараз вирішив закінчити своє життя, яке так довго не мало жодного сенсу. Тож зараз я відповім вам. Чому ми взагалі обираємо якийсь час для того, аби щось зробити? Чи кохав я так сильно Алекс, що моє життя втратило сенс? Це одне з пояснень, яке можна взяти до уваги. Я не знаю, чи зможу бути до кінця чесним. Думка про смерть — це друг,

з яким я прожив довге життя, але тільки тепер відчуваю, що готовий до цього. Можливо, саме смерть Алекса дозволила мені відчути цю свободу. Вона завжди була недосяжною, і через це я ніколи не міг пробитися до неї. Її смерть раптом відчинила й для мене ці двері. Я давно вже спакував речі та приготувався, залишилося тільки зробити крок.

Пробач мені, мамо.

Андерс

Він ніколи не міг позбутися звички прокидатися рано-вранці або, як дехто казав, посеред ночі. Але сьогодні ця звичка мала в собі дещо нове. Хоча Свеа ніколи й не чула, коли він прокидався о четвертій, Ейлерт однаково вирішив забезпечитися й навшпиньки спустився сходами, тримаючи в руках одяг. Він тихенько одягнувся у вітальні й узяв валізу, яку ретельно заховав у глибині комірчини. Він розпланував цю подію до найдрібнішої деталі. Сьогодні перший день решти його життя.

Навіть попри сильний холод, Ейлерт завів автомобіль із першої ж спроби й о четвертій двадцять покинув будинок, у якому прожив п'ятдесят років. Він проїхав Ф'елльбакку, оповиту глибоким сном, і набрав швидкості лише після того, як поминув старий вітряк і повернув у напрямку Дінгле. До Гетеборґа та Ландветтер залишалось двадцять миль. Ейлерт заспокоївся. Літак до Іспанії о восьмій.

Нарешті він зможе прожити своє життя так, як сам цього воліє.

Ейлерт планував свою втечу кілька років. З кожним днем вікові хвороби давалися взнаки ще дужче, і дедалі нестерпнішим ставало життя зі Свеа. Він вважав, що заслуговує на краще. В інтернеті Ейлерт знайшов маленький пансіонат, що розташовувався в маленькому містечку на іспанському узбережжі подалі від пляжів і туристичних маршрутів, а тому коштував недорого. Ейлерт написав власниці пансіонату та дізнався, що може жити там будь-якої пори року, коли захоче,

і власниця навіть погодилася зробити йому знижку. Під суворим контролем Свеа назбирати грошей було непросто, але зрештою йому це вдалося. Він порахував, що зі своїми грішми протримається приблизно два роки, якщо житиме заощадливо, а потім, звісно ж, щось вигadaє. Ніщо не зможе обмежити його ентузіазму.

Уперше за п'ятдесят років Ейлерт почувся вільним. Він радісно набрав швидкості на своєму «вольво». Автомобіль він залишить на довгостроковій стоянці, і згодом Свеа дізнається, де він стоїть. Але це не відіграє жодної ролі. Вона ніколи не мала водійських прав і завжди використовувала Ейлерта як безплатного водія, коли їй потрібно було кудись їхати. Єдине, що мучило його сумління, — діти. Хоча вони завжди були ближчими до Свеа, ніж до нього, і, на його жаль, стали такими самими дріб'язковими й обмеженими, як вона. У цьому також є його провина: тоді він багато працював і постійно шукав причини триматися подалі від дому якомога довше. Та все одно він вирішив надіслати їм листівку з Ландветтера, аби вони зрозуміли, що він зник за власним бажанням і що їм не потрібно хвилюватися. Ейлерт не хотів, щоб вони залучали поліцію, аби знайти його.

На дорогах порожньо. За вікном панувала суцільна темрява, і Ейлерт насолоджувався ранковою тишею. Життя лише починається.

— Мені важко зрозуміти це. Вера вбила Алекс, щоб та не розповіла про зґвалтування її Андерса, скоєне двадцять п'ять років тому.

Еріка задумливо крутила в руці бокал вина.

— Не треба недооцінювати небезпеки маленьких містечок. Якби про давню історію зґвалтування дізналися інші люди, то обов'язково почали б тицяти пальцями та пліткувати. Натомість я не вірю їй, що вона зробила це заради Андерса. Можливо, вона мала рацію: Андерс не хотів, щоб усі дізналися про те, що сталося з ними, але я гадаю, що передусім вона не могла прийняти того, що люди будуть перешіптуватися за її

спиною, якщо довідаються не лише про те, що Андерс дитиною зазнав насилля, а й про те, що вона не зробила ані крихти, щоб хоч якось зарадити прикрошам, а лише приховала це назавжди. Я гадаю, що саме цього сорому вона не могла витримати. Убити Алекс — це моментальний потяг, який у неї з'явився, коли вона зрозуміла, що та не здається. Вона повелася за імпульсом, спокійно та холоднокривно.

— Як вона прийняла те, що її викрили?

— Вона навдивовижу спокійна. Гадаю, що її охопило безмежне полегшення, коли ми їй розповіли, що батьком дитини був не Андерс, а отже, вона вбила не свого ненародженого онука. Після цього, здається, їй стало байдуже, що трапиться з нею далі. Та й насправді нащо їй перейматися? Її син мертвий, у неї немає жодних друзів, жодного життя. Усе викрито, і їй більше немає чого втрачати. Лише свою свободу, а зараз, здається, це для неї не дуже багато важить.

Вони сиділи вдома в Патрика й після вечері смакували вино. Еріка насолоджувалася спокоєм та тишею. Їй подобалося, що Анна з дітьми живуть у неї, але сьогодні їй хотілося відпочити. Патрик цілий день був на роботі, а коли закінчив, то забрав її, і тепер вони сиділи поруч, наче давнє подружжя.

Еріка заплющила очі. Ця мить була прекрасною та лякала водночас. Усе було надто ідеально, але zarazом Еріка не могла позбутися думки, що, можливо, незабаром усе це закінчиться. Про те, що трапиться, якщо вона знову переїде до Стокгольма, не хотіла й думати. Вони з Анною кілька днів не чіпали питання про будинок і за мовчазною згодою відклали його на потім. Еріці здавалося, що зараз Анна ще не годна приймати будь-які рішення, тож вирішила повернутися до цього пізніше.

Але сьогодні вона не хотіла думати про майбутнє. Краще взагалі не думати про завтрашній день, а насолоджуватися сповна цією миттю. Еріка відмовилася від сумних думок.

— Я сьогодні розмовляла з видавництвом. Щодо книжки про Алекс.

— І що вони сказали?

Еріці подобалося бачити захоплення в очах Патрика.

— Вони сказали, що ідея блискуча, і попросили мене якнайшвидше надіслати їм матеріал, який я маю. Я ще мушу дописати книжку про Сельму Лагерлеф, але мені її відтермінували ще на місяць, тож я пообіцяла закінчити її до вересня. Гадаю, що зможу писати дві паралельно. Принаймні досі мені вдавалося.

— Що видавництво каже щодо юридичного аспекту? Чи великий ризик того, що сім'я Алекс може подати на тебе позов?

— Закон про свободу друку досить чіткий. Я маю право писати про це навіть без їхньої згоди, але, звісно ж, я сподіваюся, що вони погодяться, якщо я їм усе поясню. Певна річ, я не маю наміру написати якусь сенсаційну книжку, а хочу лише розповісти про те, що насправді трапилося, про справжню Алекс.

— А ринок? Як вони вважають, чи матиме така книжка попит?

Очі Патрика засяяли, і Еріка раділа його захопленню. Він знав, як багато ця книжка важить для неї.

— Ми впевнені, що й тут книжка матиме попит. А в США романи «true crime» узагалі миттєво змітають із полиць. Найвідоміша авторка в цьому жанрі — Анн Рулле — продає мільйонні накладки. До того ж тут, у Швеції, це досить новий феномен. Є лише кілька книжок схожого жанру, наприклад, ті, що були написані кілька років тому про випадок із лікарем під час розтину. Але це не є справжнім. Як і Анн Рулле, я хочу звернути особливу увагу на розслідування: перевірити факти, поговорити з усіма учасниками, а потім написати правдиву книжку про те, що сталося.

— Як гадаєш, сім'я Алекс погодиться на інтерв'ю?

— Не знаю.

Еріка крутила на пальці пасмо волосся.

— Я насправді не знаю. Але в будь-якому разі запитаю їх. Якщо вони не погодяться, тоді спробую якось упоратися без цього. У мене є величезна перевага — те, що я сама їх дуже добре знаю. Я трохи боюся звертатися до них щодо книжки,

але зроблю це. Якщо ця книжка добре продаватиметься, то тоді я далі писатиму про цікаві розслідування, тож варто звикати до таких опитувань. Побачимо. До того ж я вважаю, що люди потребують спілкування та часто хочуть розповідати свої історії. Як жертви, так і злочинці.

— Інакше кажучи, ти хочеш також спробувати поговорити з Верою.

— Абсолютно. Я й гадки не маю, чи погодиться вона, але хочу спробувати. Можливо, вона захоче, а може, і ні. Я не змушуватиму її.

Еріка знизала плечима, показуючи, що «хай буде, що буде», але, звичайно, книжка стане ще яскравішою, якщо Вера погодиться допомогти. Те, що Еріка написала зараз, — лише основа. Зараз їй треба працювати над найважливішим.

— А ти як?

Вона поклатла ноги на коліна Патрика, який швидко зрозумів натяк і почав масажувати їх.

— Як минув твій день? Ти тепер герої на роботі?

Патрик глибоко зітхнув, і Еріка зрозуміла, що все зовсім не так.

— Ні, ти ж знаєш, що Мельберг не дозволить присвоїти цю честь комусь іншому. Він сьогодні літав, як бумеранг, між кабінетом для допитів і журналістами. «Я» — це найуживаніший займенник у його інтерв'ю. Я дуже здивуюся, якщо він узагалі назвав моє ім'я. Та й що з того, чиє ім'я опублікують у газеті? Учора я заарештував убивцю, і для мене цього досить.

— Яке благородство.

Еріка грайливо штовхнула його в плече.

— Зізнайся, що ти охоче взяв би в руки мікрофон на великій прес-конференції й гордо розповів би, як геніально тобі вдалося викрити вбивцю.

— Було б чудово, якби про мене хоча б згадали в місцевій пресі. Але зараз маємо, що маємо. Мельберг присвоїть собі всю славу, і немає, дідько, бодай маленького шансу щось змінити в цьому.

— Гадаєш, він повернеться до Гетеборга, чого так воліє?

— Було б добре, якби це трапилось. Ні, я підозрюю, що керівництво в Гетеборзі дуже влаштує те, де він зараз. Боюся, нам доведеться скаженіти від нього, аж доки він не піде на пенсію, але до цього дня ще дуже-дуже далеко.

— Бідний Патрик.

Вона погладила Патрика по волоссю, і він сприйняв це як сигнал діяти. Він грайливо накинувся на неї та повалив на диван.

Патрик відчув важкість у тілі і те, як тепло від алкоголю повільно стискає його м'язи. Однак Еріка ще запитала не про все. Вона випрямилася й відштовхнула Патрика на його місце.

— Але ти почуваєшся задоволеним? Як щодо зникнення Нільса? Ти дізнався щось про це від Вери?

— Ні, вона стверджує, що нічого про це не знає. Та, на жаль, я їй не вірю. На мою думку, вона мала інші підстави захищати Андерса, а не лише хвилювалася про те, що подумують люди. Я гадаю, що вона знає, що трапилось з Нільсом, і цю таємницю нам треба розкрити в будь-який спосіб. Якщо казати щиро, мене непокоїть те, що ми досі не маємо нічого, окрім власних припущень. Люди просто так не зникають. Він десь є, а також є хтось, хто знає, де саме. Та в будь-якому разі я маю план.

Патрик покровоко розповів Еріці про можливий перебіг подій та описав обставини, на яких ґрунтується його ідея. Еріка відчула, що їй пробирає холод, попри те, що в кімнаті було тепло. Це неймовірно й імовірно водночас. Вона також зрозуміла, що Патрик ніколи не зможе довести те, про що щойно розповів. Можливо, це й не відіграє важливої ролі. Минуло так багато років. Так багато життів уже було зруйновано, і, здавалося, нікому не хотілося б зруйнувати ще одне.

— Я знаю, що це ніколи нічого не змінить. Водночас я хочу знати просто заради того, щоб угамувати власну цікавість. Я жив цим розслідуванням кілька тижнів і маю його завершити.

— Але що ти робитимеш? Що ти можеш зробити зі свого боку?

Патрик зітхнув.

— Я лише запитаю. Якщо запитати, то тобі завжди можуть відповісти, чи не так?

Еріка уважно на нього подивилася.

— Я не знаю, чи це чудова ідея, але тобі самому вирішувати.

— Так, авжеж. Як щодо того, щоб облишити смерть і насилля й присвятити цей вечір одне одному?

— Чудова ідея.

Патрик знову накинувся на неї, і цього разу ніхто не посмів його зупинити.

Коли він вийшов із будинку, Еріка ще спала. Патрик не наважився її розбудити, тому, тримаючи в руках одяг, тихенько спустився сходами донизу, одягнувся й пішов.

Він відчував не лише зацікавлення, а й певну пересторогу, коли домовлявся про цю зустріч. Єдиною умовою зустрічі було те, що вони побачаться в тихому та непримітному місці. Патрик швидко розв'язав цю проблему. Він прокинувся о сьомій і, їдучи в суцільній ранковій темряві, зустрічав лише поодинокі автомобілі. Патрик повернув перед вивіскою «Ведде» і припаркував автомобіль на стоянці першим. Він зачекав. За десять хвилин під'їхав ще один автомобіль і припаркувався поруч. Незабаром водій відчинив пасажирські дверцята автомобіля Патрика та сів. Патрик ввімкнув обігрівач, аби не закрижаніти.

— Цікаво зустрітися в такому темному безлюдному місці. Запитання — навіщо? — Ян мав дещо стурбований вигляд, але був спокійним. — Я гадав, що розслідування вже закінчено. Ви впіймали вбивцю Алекс, чи не так?

— Так, усе правильно. Але я маю ще декілька запитань, які мене бентежать.

— Які ж?

Обличчя Яна здавалося беземоційним. Патрик задумався, чи не вийде так, що ця зустріч виявиться даремною. Однак зараз потрібно було закінчити почате.

— Ти, напевно, уже чув, що Александру й Андерса згвалтував твій брат Нільс?

— Так, я чув про це. Жахливо. Особливо шкода матір.

— Хоча для неї це не новина. Вона знала про це.

— Звісно. Вона врегулювала цю ситуацію в єдиний можливий спосіб. І доклала для цього чимало зусиль. Звичайно ж, ім'я родини не можна було заплямовувати. А все інше могло зачекати.

— Якої ти думки про це? Твій брат був педофілом, а мати знала про це й захищала його.

Здавалося, Ян поступово втрачав рівновагу. Він звів брови й за кілька секунд відповів:

— Я розумію матір. Вона діяла в єдиний можливий спосіб. Тоді ж зло вже було вчинене, чи не так?

— Звісно. Питання лише в тому, куди потім подівся Нільс? Ніхто з родини не чув про нього?

— Ми поінформували поліцію, як законослухняні громадяни.

Іронія в словах Яна була такою майстерною, що Патрик ледь помітив її.

— Я гадаю, що він вирішив утекти. Що йому залишалося? Мати вже дізналася про те, ким насправді він був, а працювати в школі він більше не міг. Принаймні мати також це розуміла. Напевно, він кудись поїхав і живе в якійсь теплій країні з легким доступом до маленьких дівчат і хлопчиків.

— Не думаю.

— Чому ж? Ти десь у шафі знайшов справжній скелет?

Патрик проігнорував насмішку Яна.

— Ні. Але, розумієш, я маю теорію...

— Цікаво-цікаво.

— Я гадаю, що він згвалтував не лише Александру й Андерса. Думаю, що найбільша жертва — та, що найближче до нього. До якої найлегший доступ. Я гадаю, що навіть ти зазнав насилля.

Уперше Патрикові здалося, що Ян утратив контроль над собою, але вже за секунду чоловік опанував себе.

— Цікава теорія. І на чому вона ґрунтується?

— Якщо казати чесно, підстав не дуже багато. Але я знайшов спільний зв'язок між вами трьома в дитинстві. Я побачив

маленький шкіряний клаптик у тебе вдома. Напевно, він багато важить для тебе? Він щось символізує. Спілка, згуртованість, кривні зв'язки... Ти беріг його двадцять п'ять років. Андерс і Алекс — також. На звороті є стертий кров'яний відбиток пальця, тому я подумав, що ви, діти, для справжньої драматичності так показали кривний зв'язок. Крім того, на лицьовому боці вирізьблено три літери «Д. Т. М.», які мені так і не вдалося розтлумачити. Можливо, ти мені допоможеш?

Патрик бачив, як у Янові борються два протилежні бажання. З одного боку, розум казав йому, що він не має нічого казати, а з другого, — його охоплювала жага поділитися й довіритися комусь. Патрик сподівався на его Яна, але робив ставку на те, що той не наважиться виказати правду комусь іншому. Патрик вирішив полегшити Янові це завдання:

— Усе сказане сьогодні залишиться між нами. Я не маю ані сил, ані ресурсів чіпати те, що трапилося двадцять п'ять років тому, та й сумніваюся, що зможу знайти бодай якісь докази, якщо навіть спробую. Це особисто для мене. Я маю дізнатися.

Спокуса виявилася нестерпною для Яна.

— «Три мушкетери». Ось чому там написано «Д. Т. М.». Сміх як романтично! Але ми себе такими вважали. Ми були проти світу. Коли ми були разом, нам вдавалося забути про те, що трапилося. Ми ніколи не говорили одне з одним про це, та й навіщо?! Ми все розуміли. Ми підписали угоду, що завжди будемо поряд. Ми знайшли кілька уламків скла, порізали пальці, змішали нашу кров, а потім залишили свої відбитки на клаптиках шкіри. Я був найсильнішим із нас. Я мав бути найсильнішим. Інші могли принаймні почуватися захищеними вдома, а я завжди оглядався через плече... Вечорами я лежав із головою під ковдрою й прислухався до кроків, які, я знав, ось-ось почую — спочатку в коридорі, а потім дедалі ближче...

Здавалося, що Ян утратив контроль. Він говорив дуже швидко, і Патрик сидів мовчки, боячись перервати потік його слів. Ян запалив цигарку й далі промовив:

— Ми жили у власному світі. Ми зустрічалися, коли нас ніхто не міг побачити, і шукали одне в одному втіхи та під-

тримки. Дивно, що хоч ми завжди пам'ятали про зло, укупі одразу ж викидали з пам'яті все погане. Я не знаю, як так вийшло, що ми знайшли одне одного. Ми знали про все без слів. Ми неминуче мали знайти одне одного. Саме мені спало на думку самим знайти рішення цього всього. Алекс і Андерс сприймали спочатку це як гру, але я вважав, що все має бути серйозно. Це був єдиний порятунок. Одного ясного зимового дня ми з Нільсом пішли кататися на льоду. Мені було неважко обкрутити його довкола пальця. Нільс захопився тим, що я став ініціатором нашої прогулянки, і дуже чекав на неї. Тієї зими я часто гуляв на льоду, тож достеменно знав, куди саме його повести. Андерс і Алекс чекали на нас там. Нільс здивувався, коли побачив їх, але він був надто самовпевненим і не вбачав у них загрози. До того ж ми були лише дітьми. Далі все легко: ополонка, штурхан — і його не стало. Спочатку ми відчували полегшення. Перші дні були чудовими. Та Неллі місця собі не знаходила, непокоячись, куди зник Нільс, натомість я лежав вечорами в ліжку й усміхався. Я слухав тишу. Та потім почалося пекло. Не знаю як, але батьки Алекс дізналися про згвалтування й прийшли до Неллі. Алекс не витримала всіх розпитувань та тиску і розповіла все: і про мене, і про Андерса. Вона приховала лише те, що ми зробили з Нільсом. Якщо я сподівався на співчуття з боку прийомної мами, то все це стало мені наукою. Після того Неллі ніколи не дивилася мені в очі. Вона ніколи не розпитувала мене про те, де Нільс. Іноді мені здається, що вона про щось здогадується.

— Вера також дізналася про згвалтування.

— Так, моя мама постаралася. Вона грала на бажанні Вери захистити Андерса та приховати все це заради власної вигоди. Вона давала їй гроші або пропонувала високооплачувану роботу, щоб та мовчала.

— Як думаєш, рано чи пізно Вера дізналася про те, що трапилось з Нільсом?

— Я впевнений у цьому. Гадаю, що Андерс розповів їй.

Патрик подумав уголос:

— Імовірно, Вера вбила Алекс не лише тому, що не хотіла, щоб усі дізналися про згвалтування, а й тому, щоб Андерса не звинуватили у вбивстві Нільса.

Ян задоволено всміхнувся.

— І це комічно з огляду на те, що ніхто не став би порушувати справу, бо відтоді минуло так багато років. До того ж ми тоді були дітьми, та й обставини теж відігравали важливу роль.

Патрик не міг не погодитися з Яном. Якби Алекс прийшла до поліції та розповіла про все, що відбулося, то це не мало б жодних юридичних наслідків. Однак Вера, імовірно, ніколи цього не розуміла й вважала, що Андерс справді ризикує опинитися за ґратами.

— Опісля ви підтримували зв'язок? З Андерсом і Алекс?

— Ні. Алекс майже одразу переїхала, а Андерс із головою поринув у свій власний світ. Звісно, інколи ми бачилися, але вже після того, як Андерс зателефонував мені після вбивства Алекс і накричав, стверджуючи, що це я її вбив. Тоді ми вперше почули один одного за двадцять п'ять років. Звичайно, я сказав йому, що це не так, але він не здавався.

— Ти знав про те, що Алекс думала піти до поліції та розповісти про вбивство Нільса?

— Я дізнався про це лише після її смерті. Андерс розповів мені.

Ян беземоційно пускав кільця диму.

— Що було б, якби ти взнав про це раніше?

— Цього ми ніколи не дізнаємося.

Він обернувся до Патрика й уважно подивився на нього своїми крижаними блакитними очима. Патрика аж дрож проїняв. Цього вони справді не взнають ніколи.

— Але, як кажуть, ніхто не став би порушувати справу. Та я маю зізнатися, що все це дещо погіршило б наші з матір'ю стосунки. — Ян різко змінив тему: — Я чув, що Андерс і Алекс спали разом. Пліткують про красуню та чудовисько. Я сам припускаю, що це стара дружба...

Патрик не відчував жодного співчуття до чоловіка, який сидів поруч. Авжеж, дитиною йому довелося пережити пекло,

але це пробуджувало лише краплю співчуття. З нього просочувалися гнів та злість. Патрик негайно запитав:

— Твої батьки загинули за трагічних обставин. Чи знаєш ти щось іще, окрім того, що встановило слідство?

На обличчі Яна промайнула посмішка. Він опустил вікно й викинув недопалок.

— Нещасні випадки трапляються миттєво, чи не так? Падає лампа, загоряються штори. Маленькі обставини, що разом становлять небезпеку. Тільки Бог знає, чому нещастя стаються з тими, хто заслуговує на це.

— Чому ти погодився зустрітися зі мною? Чому розповідаєш усе це?

— Насправді я сам здивований. Я не хотів іти, але допитливість узяла гору, припускаю, саме тому я тут. Мені було цікаво, що ти знаєш і про що здогадуєшся. До того ж усім нам кортить виговоритися бодай комусь про свої злочини чи вчинки. Особливо коли цей «хтось» не може нічого з цим вдіяти. Смерть Нільса залишилася в далекому минулому. Якщо моє слово суперечитиме твоєму, то, боюся, тобі ніхто не повірить.

Ян вийшов з автомобіля, але різко обернувся й притулився до дверей.

— Я вважаю, що злочини інколи виправдовуються. Одного дня я успадкую всі статки Неллі. Якби Нільс був живий, то я сумніваюся, що вони б дісталися мені.

Ян попросився з Патриком, притуливши два пальці до лоба, а опісля зачинив дверцята й попростував до свого автомобіля. Патрик усміхнувся. Вочевидь, Ян не знав ані про зв'язок Джулії з Неллі, ані про те, яку роль Джулія відіграє того дня, коли заповіт набере чинності. Беззаперечно, Бог сам вирішує, хто на що заслуговує.

Він сидів на своєму маленькому балконі й насолоджувався теплим бризом, що пестив його зморшкувате обличчя. Яскраві промені сонця лікували його хворе й втомлене роками тіло. Ейлерт почувався радісно та безтурботно. Щодня він ходив

на роботу на рибний ринок, де допомагав продавати улов, який вивантажували з катерів.

Тут людей похилого віку ніхто не позбавляв права бути корисними. Сам Ейлерт відчував, що тут його більше поважають і цінують, ніж будь-де в іншому місці. Повільно, але впевнено в цьому маленькому містечку в нього почали з'являтися нові друзі. Звісно, з мовою йому спочатку було непросто, але згодом Ейлерт помітив, що в нього чудово вдається навіть із жестами та хорошим ставленням, і незабаром його словниковий запас збільшився. Маленька чарка або дві після плідної роботи допомагали йому побороти сором'язливість, і Ейлерт сам здивувався тому, як швидко почав перетворюватися на говіркого чоловіка.

Він сидів на балконі й дивився на несамовите синє море — такого синього моря він ані разу не бачив у своєму житті — та вперше почувався так близько до раю.

Та особливої гостроти його життю додавав щоденний флірт із пишною власницею пансіонату Розою. Інколи Ейлерт грався з думкою, що колись це може перерости в щось більше. Його це втішало, та й не дивно: людина не створена для життя на самоті.

Ейлерт на мить згадав про Свеа. Та зараз же відкинув цю неприємну думку, заплющив очі й поринув у насолоду заслуженою сіестою.

Літературно-художнє видання

ЛЕКБЕРГ Камілла
Крижана принцеса
Роман

Керівник проекту *В. А. Тютюнник*
Відповідальний за випуск *К. В. Озерова*
Редактор *М. І. Мартинюк*
Художній редактор *В. О. Трубчанінов*
Технічний редактор *В. Г. Євлахов*
Коректор *О. О. Старова*

Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля»,
Св. № ДК65 від 26.05.2000
61140, Харків-140, просп. Гагаріна, 20а,
E-mail: cop@bookclub.ua



• за телефонами довідкової служби
(050) 113-93-93 (МТС); (093) 170-03-93 (life);
(067) 332-93-93 (Київстар); (057) 783-88-88

• на сайті Клубу: www.bookclub.ua
• у мережі фірмових магазинів
див. адреси на сайті Клубу або за QR-кодом

Надсилається безоплатний каталог

Запрошуємо до співпраці авторів
e-mail: publish@ksd.ua

**Запрошуємо до співпраці художників,
перекладачів, редакторів**
e-mail: editor@ksd.ua

**Для гуртових
клієнтів**

Харків

тел./факс +38(057)703-44-57
e-mail: trade@ksd.ua

Київ

тел./факс +38(067)575-27-55
e-mail: kyiv@ksd.ua

Лекберг К.

Л43 Крижана принцеса : роман / Камілла Лекберг ; пер. зі швед. І. Іванової. — Харків : Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2018. — 352 с.

ISBN 978-617-12-5511-1 (PDF)

У Ф'ельбацці споконвіку панували спокій і злагода. Таким майже ідеальним було рідне містечко молодій письменниці Еріки Фалк. Та одного разу тихе й розмірене життя Ф'ельбакки зруйнувала моторозна подія: за загадкових обставин загинула подруга дитинства Еріки. Красуню Алекс знайшли з перерізаними венами у ванній. Від морозяного зимового повітря тіло дівчини перетворилося на кригу. Висновок поліції — самогубство. Але Еріка не вірить у це. Разом з місцевим детективом Патриком Еріка розпочинає власне таємне розслідування смерті «крижаної принцеси». Чи вдасться їм пробити тверду кригу старих сімейних секретів, головоломок і брехні, які міцно скували помуре містечко Ф'ельбакку?

УДК 821.113.6